

ઉર્દુ કિતાબ “ખુલ્લાતે મહમૂદ” કા લિખ્યાંતર યઅની
મુક્તી મહમૂદ બારડોલી સાહબ કે

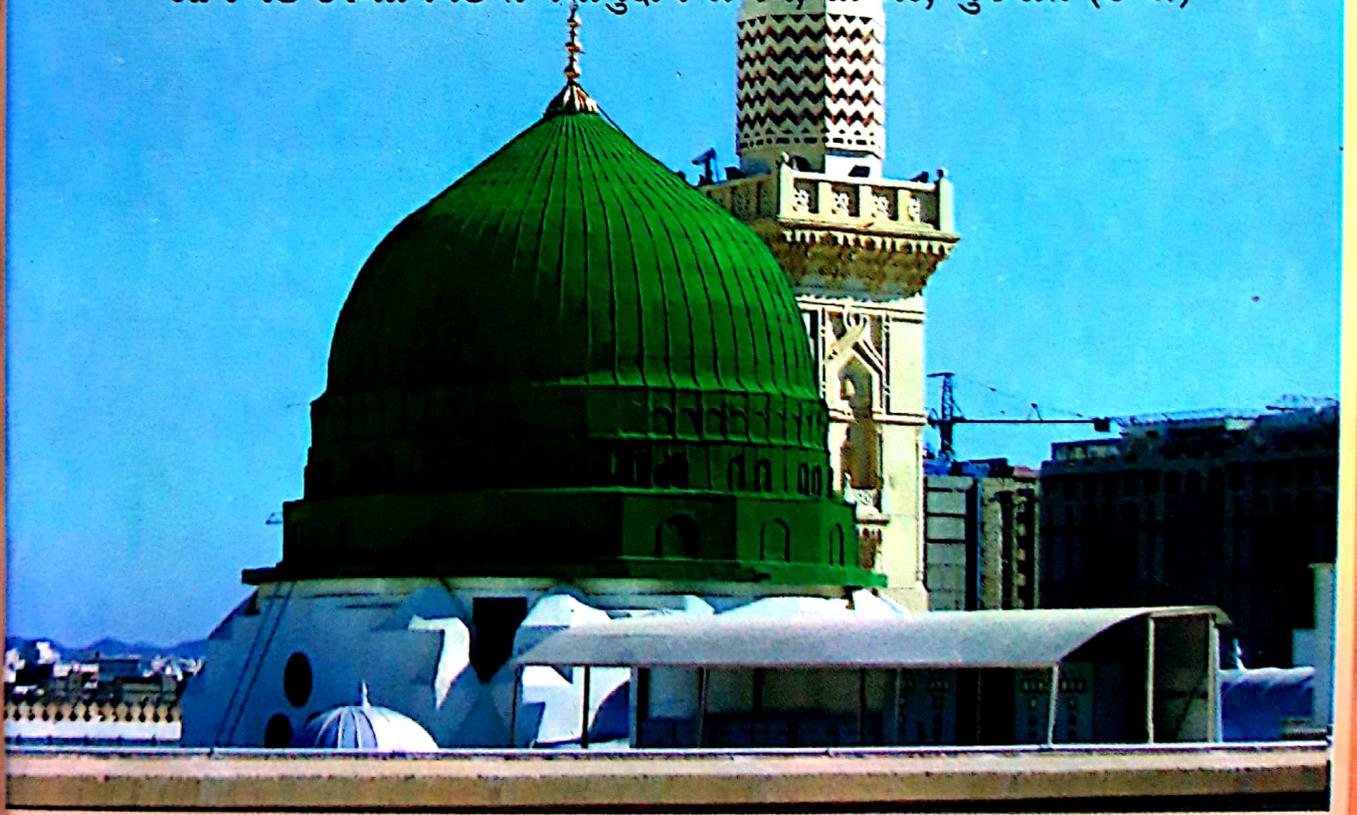
દીની બયાનાત

અઝ ઇક્લાદાત

હિસ્સા:૩

હઝરત મૌલાના મુક્તી મહમૂદ બારડોલી સાહબ દા.બ.

જામિઅહ ઇસ્લામિયહ તઅલીમુદ્દીન ડાભેલ, સીમ્લક, ગુજરાત (ઇન્ડ.)

﴿નાશિર﴾ ગુલ્શને અહમદ ટ્રસ્ટ સુરત,
સચીન, ઊન, ભેસ્તાન ટ્રસ્ટ રજી.નં. ૦૧૧૭ વકફ

يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ.

ઉર્દુ કિતાબ 'ખુત્બાતે મહમૂદ' કા લિખ્યાંતર યઅની

મુક્તી મહમૂદ બારડોલી સાહબ કે

દીની બયાનાત

હિસ્સા: ૩

હઝરત મૌલાના મુક્તી મહમૂદ સાહબ બારડોલી દા.બ.

જામિઅહ ઈસ્લામિયહ તઅલીમુદ્દીન ડાબેલ, સિમલક ગુજરાત ઈન્ડીયા

નાશિર

ગુલ્શને અહમદ ટ્રસ્ટ સુરત, સચીન, ઊન, ભેસ્તાન

ટ્રસ્ટ રજી.નં. ૦૧૧૭ ૫૬૬

કિતાબ કી જરૂરી બાર્તે

કિતાબ કા નામ	ઉર્દુ કિતાબ 'ખુલ્લાતે મહમૂદ' હિસ્સા: તીસરા કા લિખ્યાંતર યઅની દીની બયાનાત (ગુજરાતી)
બયાનાત	હઝરત મવલાના મુક્તી મહમૂદ સાહબ બારડોલી દામત બરકાતુલુમ
જમા કરનેવાલે	મુક્તી ઇરફાન સાહબ મુલધરા મુક્તી વ મુદરિસ જામિઅહ દારૂલ ઇલ્લાહ નવાપૂર કારી આસિફ સારસાવી મુદરિસ મદ્રસહ સફિયહ રદિ. આણંદ મોલવી ઉવૈસ કંજરી મુતઅલિમ દારૂલ ઇલ્લાહ જામિઅહ ડાભેલ
લિખ્યાંતર ઓર કમ્પોઝિંગ	મુક્તી મુહંમદ અમીન ઉધના
પ્રકાશન વર્ષ	સન: ૧૪૩૪ હિ. મુતાબિક સન: ૨૦૧૩ ઇ.

ઇસ્લાહે મુઆશરહ (સમાજ સુધારણા) કે

મુતઅલિક બાર્તો કા ખઝાના

મદર્ઠો ઓર ઓરતો કે લિયે

ફાઈદહવાલે બયાનાત

બયાનાત કે ઉનવાન

૧	હઝરત આઈશા રદિ. કી પાકદામની ઔર મુનાફિકીન કા ઇલામ (ભાગ: ૧)	૩૪
૨	હઝરત આઈશા રદિ. કી પાકદામની ઔર મુનાફિકીન કા ઇલામ (ભાગ: ૨)	૭૭
૩	હઝરત આઈશા રદિ. કી પાકદામની ઔર મુનાફિકીન કા ઇલામ (ભાગ: ૩)	૧૧૧
૪	ઔરતોં કે સજને સંવરને કે મસાઈલ	૧૪૦
૫	ગુનાહોં સે મુઆફી	૧૬૯
૬	મદ્રસહ, ખાનકાહ, તબ્લીગ; તીનોં કામ નિહાયત ઝરૂરી	૧૯૭
	تمت	

તક્સીલી ફેહરિસ્ત

અ.નં.	અનાવીન	સ.નં.
૦	પેશે ખિદમત	૨૧
૦	હકીકતે હાલ	૨૪
૦	બરકતવાલે કલિમાત	૩૧
૧	હઝરત આઈશા રદિ. કી પાકદામની ઓર મુનાફિકીન કા ઈલામ (ભાગ: ૧)	૩૪
૧	હર કોમ ને અપને નબી કો સતાયા:	૩૭
૨	હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કો ભી સતાયા ગયા:	૩૭
૩	આપ સલ. કા સતાયા જાના:	૩૭
૪	આપ સલ. કી મદની ઝિંદગી:	૩૭
૫	મુનાફિક કા મતલબ:	૩૮
૬	દો કિસ્મ કા નિફક:	૩૮
૭	મુનાફિકો કા આપ સલ. કો સતાના:	૩૯
૮	અલ્લાહ તઆલા કી અજીબ ફુદરત:	૩૯
૯	ગૈર મુનાસિબ નામ બદલ દેના ચાહિયે:	૪૦
૧૦	બાપ-બેટે કા એક હી નામ હો સકતા હય:	૪૦
૧૧	કોઈ સિફ નામ સે મુસલમાન નહી હોતા:	૪૧
૧૨	ઈસ ઝમાને મેં એક ગલત ફેહમી:	૪૧
૧૩	મુનાફિકો કી તરફ સે તકલીફ પહોંચાને કી ઈન્તિહા:	૪૨

૧૪	હુઝૂર સલ. કો આખરી રૂહાની તકલીફ:	૪૨
૧૫	ગલત નિસ્બત:	૪૩
૧૬	હઝરત આઈશા રદિ. કી ખૂબિયાં:	૪૩
૧૭	હઝરત આઈશા રદિ. કી પેહલી ખૂબી:	૪૪
૧૮	શાદી સે પેહલે શાદી કી નિયત સે ઓરત કો એક મરતબા દેખના જાઈઝ હય:	૪૪
૧૯	દેખને મેં એક બેએહતિયાતી:	૪૫
૨૦	હઝરત આઈશા રદિ. કી દૂસરી ખૂબી:	૪૬
૨૧	બેવા ઓર તલાકવાલી ઓરત કો દૂસરી જગા શાદી કરની ચાહિયે:	૪૭
૨૨	બેવા કા નિકાહ કરાના કોઈ એબ નહીં બલકે અચ્છી બાત હય:	૪૭
૨૩	દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ કે સ્થાપક હઝરત મોલાના મુહમ્મદ કાસિમ સાહબ નાનોતવી રહ. કા ઈત્તેબાએ સુન્નત કા અજીબ કિસ્સા:	૪૯
૨૪	અલ્લાહ તઆલા કા મુઝ પર ફઝલ:	૫૧
૨૫	સબ્ર કરનેવાલી ઓરત કી ફઝીલત:	૫૧
૨૬	હઝરત આઈશા રદિ. કી ત્રીસરી ખૂબી:	૫૨
૨૭	હઝરત આઈશા રદિ. કી ચોથી ખૂબી:	૫૨
૨૮	મકાનાત કા બડા હોના ભી અલ્લાહ તઆલા કી બડી નેઅમત હય:	૫૩
૨૯	હઝરત આઈશા રદિ. કી પાંચવી ખૂબી:	૫૪
૩૦	હઝરત આઈશા રદિ. કી છઠી ખૂબી:	૫૪

૩૧	હઝરત આઈશા રદિ. કી સાતવી ખૂબી:	૫૪
૩૨	હઝરત આઈશા રદિ. કી આઠવી ખૂબી:	૫૫
૩૩	હઝરત આઈશા રદિ. કી એક બડી બરકત, ઉમ્મત કો તયમ્મુમ કી નેઅમત નસીબ હુઈ:	૫૬
૩૪	તયમ્મુમ કા મતલબ:	૫૮
૩૫	તોહમત કા કિસ્સા:	૫૮
૩૬	હુઝૂર સલ. કા મિસાલી ઈન્સાફ:	૫૯
૩૭	ઉસ દૌર મેં દુબ્લી પતલી ઔરતે ઔર આજકા ઝમાના:	૬૨
૩૮	હઝરત આઈશા રદિ. કી વાપસી ઔર હૈરાની:	૬૩
૩૯	હઝરત આઈશા રદિ. બડી અકલમંદ ઔરત થી:	૬૪
૪૦	કાફલે કી રવાનગી કે વકત આપ સલ. કા મઅમૂલ મુબારક:	૬૪
૪૧	હઝરત આઈશા રદિ. કા અમલ હમારે લિયે એક સબક:	૬૫
૪૨	હઝરત આઈશા રદિ. પર અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉબય કા તોહમત લગાના:	૬૬
૪૩	દુશ્મન હંમેશા મોકે કી તલાશ મેં હોતા હય:	૬૭
૪૪	વાકિઅહ સે ઈબ્રત:	૬૮
૪૫	તોહમત મેં ચંદ ભોલેભાલે મુસલમાનો કા શરીક હોના:	૬૯
૪૬	સવાલ કા ગલત ઈસ્તેઅમાલ:	૬૯
૪૭	મુનાફિકીન કા અસલ મક્સદ:	૭૦

૪૮	ઔરત કી પસંદીદહ સિક્ત:	૭૦
૪૯	આપ સલ. કે ગમ કી વજા સે હઝરત આઈશા રદિ. કા બીમાર હોના:	૭૧
૫૦	હઝરત આઈશા રદિ. કો તોહમતવાલે વાકિઅહ કા પતા કિસ તરહ હુવા?	૭૨
૫૧	હઝરત ઉમ્મે મિસ્તહ રદિ. કા અનોખે અંદાઝ સે ખબર દેના:	૭૨
૫૧	ઘરોં મેં બયતુલખલા હોના અલ્લાહ તઆલા કી બડી નેઅમત હય:	૭૪
૫૨	સહાબિયહ ઔરતોં કી બેમિસાલ હયા વ શર્મ:	૭૫
૫૩	શરીઅત પર અમલ કા મુબારક જઝબા:	૭૬
૨	હઝરત આઈશા રદિ. કી પાકદામની ઔર મુનાફિકીન કા ઈલ્લામ (ભાગ: ૨)	૭૭
૫૪	અપને આપકો બુરાઈ સે બચાના દુન્યા વ આખિરત મેં ઈઝ્ઝત કા ઝરિયા હય:	૭૯
૫૫	હઝરત આઈશા રદિ. કા અપને ઘર જા કર ખૂબ રોના:	૮૦
૫૬	અમ્મી જાન કી તસલ્લીવાલી બાત પર હઝરત આઈશા રદિ. કા જવાબ:	૮૧
૫૭	હઝરત આઈશા રદિ. કી અજીબ હાલત:	૮૧
૫૮	ઈસ સંગીન મોકે પર હુઝૂર સલ. કા તર્જે અમલ, મશ્વરહ કી અહમિયત:	૮૨
૫૯	ઘર મેં ખિદમત કરને આનેવાલોં કા હાલ:	૮૪

૬૦	હઝરત બરીરહ રદિ. સે સવાલ:	૮૪
૬૧	જો બાત સહીહ હો વહ ઝાહિર કરો:	૮૫
૬૨	હઝરત આઈશા રદિ. કી હાલત:	૮૫
૬૩	નબીએ કરીમ સલ. કા બયાન મિમ્બર મુબારક પર ખડે હો કર:	૮૬
૬૪	આપ સલ. કે બયાન કા ખુલાસા:	૮૬
૬૬	હઝરત સફવાન રદિ. કી સઆદત:	૮૭
૬૭	બયાન મુબારક કી બાકી બાર્તે:	૮૭
૬૮	હઝરત સફવાન રદિ. કા હાલ:	૮૭
૬૯	તસલ્લી દેને કા એક ઓર તરીકા:	૮૮
૭૦	હઝરત અબૂબક રદિ. કી અનોખી ખુશકિસ્મતી:	૮૮
૭૧	આપ સલ. કા હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ એક મહીના કે બાદ બેઠના:	૮૯
૭૨	હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કી હઝરત આઈશા રદિ. સે ખાસ અંદાઝ સે બાતચીત:	૮૯
૭૩	હઝરત આઈશા રદિ. કી અબ્બાજાન સે દરખ્વાસ્ત:	૯૦
૭૪	હઝરત આઈશા રદિ. કી અમ્મીજાન સે દરખ્વાસ્ત:	૯૦
૭૫	વાલિદૈન ને જવાબ કયું નહી દિયા:	૯૧
૭૬	એક ખાસ નસીહત:	૯૨
૭૭	હઝરત આઈશા રદિ. કી ગમ કે વકત હિકમત ઓર અકલભરી બાત:	૯૨

૭૮	સબ્રે જમીલ:	૯૪
૭૯	અલ્લાહ તઆલા કી નવાઝિશ બંદે કે ગુમાન સે બઢ કર:	૯૪
૮૦	હઝરત આઈશા રદિ. કી પાકદામની વહી કે ઝરીયે:	૯૪
૮૧	નૂરાની ચેહરા:	૯૫
૮૨	હઝરત આઈશા રદિ. કે લિએ બડી સઆદત:	૯૬
૮૩	પાકદામન ઔરત પર અલ્લાહ તઆલા કી ગૈબી મદદ હોતી હય:	૯૬
૮૪	તોહમત લગાનેવાલોં કી ઈસ્લામ મેં સઝા:	૯૭
૮૫	ચંદ અહમ હિદાયાત:	૯૮
૮૬	કુલ ચાર તરહ કે લોગ થે:	૯૮
૮૭	એક ખાસ નસીહત:	૯૯
૮૮	દૂસરે પર તોહમત લગાના અપને પર તોહમત લગાના હય:	૯૯
૮૯	બહોત ઝરૂરી બાત:	૧૦૦
૯૦	અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ તોહમત લગાનેવાલે તીન સહાબા પર:	૧૦૧
૯૧	અપની પાકી ઔર બુઝુર્ગી જતાને કી ચીઝ નહી:	૧૦૨
૯૨	જિસ બાત કી હકીકત મઅલૂમ ન હો ઉસકો કભી બોલના નહી ચાહિયે:	૧૦૨
૯૩	હઝરત અબૂઐયુબ રદિ. ઔર ઉનકી બીવી કી બાત અલ્લાહ તઆલા કો બહોત પસંદ આઈ:	૧૦૩

૯૪	કિસી પર તોહમત ભી ન લગાઓ ઓર બદગુમાની ભી મત કરો:	૧૦૪
૯૫	બુરી ખબરો કો મશહૂર કરના:	૧૦૫
૯૬	ગંદી ખબરો કે લિયે એહતિયાત:	૧૦૫
૯૭	બદગુમાની શૈતાની ચક્કર હય:	૧૦૬
૯૮	પાકદામન ઓરત પર તોહમત લગાનેવાલે મલ્કન:	૧૦૬
૯૯	ઈમાનવાલી ઓરતો કી એક ખૂબી:	૧૦૭
૧૦૦	લોગો કે ગુનાહો કો મત ઉછાલો:	૧૦૮
૧૦૧	આપ સલ. કા હઝરત ઝૈનબ રદિ. સે સવાલ કરના:	૧૦૮
૧૦૨	બડી નસીહત કી બાત:	૧૦૮
૧૦૩	દો ખાસ બાતે:	૧૦૯
૧૦૪	દૂસરો કે લિયે અપની આખિરત બરબાદ ન કરો:	૧૦૯
૧૦૫	હઝરત સફવાન રદિ. કા હુસ્ને ખાતિમહ:	૧૧૦
૩	હઝરત આઈશા રદિ. કી પાકદામની ઓર મુનાફિકીન કા ઈલામ (ભાગ: ૩)	૧૧૧
૧૦૬	મિઝાજ ઓર તબીઅત:	૧૧૪
૧૦૭	એક અજીબ ફિત્રી કાનૂન:	૧૧૫
૧૦૮	જોડા ભી ચાહત કે મુતાબિક મિલતા હય:	૧૧૬
૧૦૯	જો શોહર અલ્લાહ કો રાઝી ન કરે વહ તુમકો કેસે રાઝી કરેગા:	૧૧૭
૧૧૦	શાદી સે પેહલે હોનેવાલે વાદો પર એક લતીફ:	૧૧૮
૧૧૧	નાજાઈઝ તઅલ્લુકાત, Love પર એક નુકતા:	૧૧૮

११२	पसंदगी दीनदारी की वजह से डोनी याहिये:	११८
११३	नाजार्थत तअल्लुक गुनाह डय:	११८
११४	अजनबी औरतों के साथ डराम थीजें:	१२०
११५	अेक और डराम थीज:	१२०
११६	मंगनी के बाद बातचीत करना डराम डय:	१२१
११७	कुर्आन की अेक अज्जब बात:	१२१
११८	औरत का शादी के बाद सबसे पेहला काम :	१२२
११८	नबी की बीवी काडिरा डो सकती डय डेकिन जिनाकर नहीं डो सकती:	१२२
१२०	पाक औरतें पाक मर्दों के लिये:	१२३
१२१	डरत अबूअक सिदीक रदि. का अज्जब वाकिएड:	१२३
१२२	सासूअों को अेक नसीडत:	१२४
१२३	अडू को अेक नसीडत:	१२४
१२४	शादी के बाद डैरी अलग डोने का मिआज:	१२५
१२५	डैरुन मुल्क का अलमयिए(डुअ की बात):	१२५
१२६	डरत अबूअक सिदीक रदि. का रंज:	१२५
१२७	रिशतेदार या रीशाडवां:	१२६
१२८	गरीब रिशतेदारों का डिक करो, डरत अबूअक रदि. पर वाकिएड का असर:	१२६
१२८	रिशतेदारों को डेने में डबल सवाब डय:	१२७
१३०	डरत अबूअक रदि. का डरत मिस्तड रदि. के अर्य को अंड करना:	१२७

૧૩૧	હઝરત આઈશા રદિ. કી દો હયસિયત:	૧૨૭
૧૩૨	હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કા મિસાલી અમલ:	૧૨૮
૧૩૩	સઝા ઓર સિક્કારિશ:	૧૨૮
૧૩૪	બુઝુર્ગી કા તકઝા મુઆફ કરના હય:	૧૨૮
૧૩૫	હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કી ફઝીલત કુર્આન મેં:	૧૨૯
૧૩૬	અલ્લાહ તઆલા કો માફી પસંદ હય:	૧૨૯
૧૩૭	હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. ને કસમ તોડ દી:	૧૩૦
૧૩૮	દો બડી બાત:	૧૩૦
૧૩૯	ઔરતોં કે નામ એક ખાસ બાત:	૧૩૧
૧૪૦	રિશ્તેદારી તોડને કી સઝા:	૧૩૨
૧૪૧	એક દર્દભરી દરખાસ્ત:	૧૩૨
૧૪૨	તવાઝુઅ દરજાત કી બુલંદી કા ઝરિયા હય:	૧૩૨
૧૪૩	હઝરત હસ્સાન રદિ. કા દરજા આપ સલ. કે સામને:	૧૩૩
૧૪૪	અલ્લાહ તઆલા હમારા દિલ હઝરત આઈશા રદિ. જૈસા બના દેવે:	૧૩૪
૧૪૫	હઝરત આઈશા રદિ. કે બુલંદ અપ્લાક:	૧૩૪
૧૪૬	રિશ્તેદારોં સે સિલારહમી:	૧૩૫
૧૪૭	રિશ્તેદારી તોડને કી વઈદ:	૧૩૬
૧૪૮	ઔરત કેસી હો કુર્આન કી રોશની મેં:	૧૩૬
૧૪૯	ઔરતોં કો ઝયાદહ તઅલીમ દેના અચ્છા નહી હય:	૧૩૭
૧૫૦	ઔરતોં કો પર્દે કે સાથ તઅલીમ દેના દુરૂસ્ત હય:	૧૩૭
૧૫૧	શીઆ કા અકીદહ:	૧૩૮

૧૫૨	શીઆ લોગો કી બદતમીઝીયાં હઝરત આઈશા રદિ. કે બારે મેં:	૧૩૮
૪	ઔરતોં કે સજને સંવરને કે મસાઈલ	૧૪૦
૧૫૩	ઝમીન મેં ઝલઝલા કબ આતા હય:	૧૪૩
૧૫૪	આખરી દૌર મેં તીન કિસ્મ કે ખતરનાક અઝાબ:	૧૪૩
૧૫૫	જિસ્મ અલ્લાહ કી અમાનત હય:	૧૪૪
૧૫૬	આપઘાત હરામ હય:	૧૪૪
૧૫૭	ઔરત શરીઅત કી હદ મેં રેહ કર ઝીનત કરે:	૧૪૪
૧૫૮	બ્યુટી પાર્લર જાના નાજઈઝ હય:	૧૪૫
૧૫૯	એક અહમ બાત:	૧૪૬
૧૬૦	મેકઅપ મેં ઈસ્તેઅમાલ હોનેવાલી ચીઝોં કે જિસ્માની નુકસાનાત:	૧૪૭
૧૬૧	બ્યુટી પાર્લર મેં માલી નુકસાનાત:	૧૪૭
૧૬૨	ઝીનત મેં ઈસ્રાફ કે નુકસાનાત:	૧૪૭
૧૬૩	એક મસ્અલા:	૧૪૮
૧૬૪	બાલ કટવાના શરીઅત કી રૂ સે જઈઝ નહી:	૧૪૯
૧૬૫	બેપદા બાહિર નિકલના:	૧૪૯
૧૬૬	મદો જેસે કપડે:	૧૫૦
૧૬૭	એક વાકિઅહ:	૧૫૦
૧૬૮	એક નસીહત ભરા લતીફ:	૧૫૧
૧૬૯	બેબીકટ બાલ ફેશન આગ કા અંગારા હય:	૧૫૨
૧૭૦	એક ખાસ નસીહત:	૧૫૨

૧૭૧	કુદરતી બાલ કો સંવારના જાઈઝ હય:	૧૫૨
૧૭૨	આઈબ્રો કરવાના જાઈઝ નહી હય:	૧૫૩
૧૭૩	ઔરત દાઢી કે બાલ નિકાલ સકતી હય:	૧૫૩
૧૭૪	બનાવટી બાલો કો અસલ બાલો કે સાથ મિલાના જાઈઝ નહી:	૧૫૪
૧૭૫	અલ્લાહ કી લઅનત કી હકદાર ઔરતે, વીગ પહેનના:	૧૫૪
૧૭૬	મેકઅપ કી જાઈઝ મિકદાર:	૧૫૫
૧૭૭	લીપીસ્ટીક લગાના કેસા હય?:	૧૫૬
૧૭૮	નાખૂન પર લાલ રંગ:	૧૫૬
૧૭૯	ચાલીસ દિન સે ઝયાદહ નાખૂન રખને કી ઈજાઝત નહી:	૧૫૭
૧૮૦	મહેદી ઈસ્તેઅમાલ કરના જાઈઝ હય:	૧૫૭
૧૮૧	ઝેવરાત કિસ હદ તક જાઈઝ હય:	૧૫૭
૧૮૨	કોનસા ઝેવર પહેનના જાઈઝ હય:	૧૫૮
૧૮૩	ઘંટીવાલે પાઝેબ (પાયલ) પહેનના મના હય:	૧૫૮
૧૮૪	સોને ચાંદી કે અલાવા દૂસરે ઝેવર કા પહેનના:	૧૬૦
૧૮૫	ઔરતો કો ખરીદારી કરતે વકત એહતિયાત કરની ચાહિયે:	૧૬૧
૧૮૬	નાક કાન મેં સૂરાખ ઔર ગલે મેં લોકેટ પહેનના કેસા હય?:	૧૬૨
૧૮૭	હુરુકે મુક્તઆતવાલી અંગુઠી:	૧૬૨

૧૮૮	ઔરતોં કો કેસી ખુશબૂ ઇસ્તેઅમાલ કરની ચાહિયે:	૧૬૨
૧૮૯	કોનસા પરફુમ ઇસ્તેઅમાલ કર સકતે હંય:	૧૬૩
૧૯૦	બાલોં કો ચાલીસ દિન સે ઝયાદહ છોડે રખના જાઈઝ નહી હય:	૧૬૪
૧૯૧	ઔરતોં મદોં કી મુશાબહત ઇખ્તિયાર ન કરે:	૧૬૪
૧૯૨	બયાન કા નીચોડ:	૧૬૪
૧૯૩	જુમ્આ કે ચંદ ફઝાઈલ, જુમ્આ કે ચંદ આ'માલ:	૧૬૫
૧૯૪	સૂરએ કહફ કી ફઝીલત:	૧૬૫
૧૯૫	દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત:	૧૬૬
૧૯૬	જુમ્આ કે દિન દુઆ કે કબૂલ હોને કી એક ઘડી:	૧૬૭
૧૯૭	જુમ્આ કી સુન્નતોં:	૧૬૭

૫

ગુનાહોં સે મુઆફી

૧૯૮	અલ્લાહ તઆલા કી એક નેઅમત ગુનાહોં પર મુઆફી:	૧૭૧
૧૯૯	ખુદ અપને ગુનાહ કો ઝાહિર કરના:	૧૭૨
૨૦૦	એક ખાસ દુઆ:	૧૭૩
૨૦૧	અજીબ સોચને કી બાત:	૧૭૪
૨૦૨	સત્તાર કે માઅના:	૧૭૪
૨૦૩	ગુનાહોં સે મુઆફી કા તરીકા:	૧૭૪
૨૦૪	એક તઅજ્જુબ ખૈઝ બાત:	૧૭૫
૨૦૫	ગુનાહ કા એક હી હલ ઉસકો છોડ દો:	૧૭૬

૨૦૬	એક મિસાલ:	૧૭૬
૨૦૭	બાર બાર તૌબા:	૧૭૮
૨૦૮	બંદો કે હુકૂક અદા કરના:	૧૭૯
૨૦૯	અલ્લાહ તઆલા કે હુકૂક:	૧૭૯
૨૧૦	અજીબ વાકિઅહ:	૧૮૦
૨૧૧	સહાબા સે ગલતી કયું કરાઈ ગઈ?:	૧૮૧
૨૧૨	એક વાકિઅહ:	૧૮૧
૨૧૩	અલ્લાહ તઆલા કો વહ બંદે પસંદ હય જો ગુનાહ કા ઈકરાર કરે:	૧૮૨
૨૧૪	શાદીશુદા કી શરીઅત મેં ઝિના કી સઝા:	૧૮૩
૨૧૫	શરીઅત મેં પર્દે કી અહમિયત:	૧૮૪
૨૧૬	સઝા કા તરીકા:	૧૮૪
૨૧૭	શાદી સે પેહલે ઝિના કરે તો ઉસકી સઝા:	૧૮૪
૨૧૮	કુર્આન કી અજીબ તરતીબ:	૧૮૫
૨૧૯	સચ્ચી તૌબા કા ઈન્આમ:	૧૮૬
૨૨૦	અજીબ તૌબા:	૧૮૭
૨૨૧	ઈસ વાકિઅહ સે એક અહમ નસીહત:	૧૮૮
૨૨૨	ગુનાહ પર ગવાહ:	૧૮૮
૨૨૩	બેઈન્તિહા રહમતે ઈલાહી:	૧૯૦
૨૨૪	તૌબા ઓર ઈસ્તિગફાર મેં ફર્ક:	૧૯૧
૨૨૫	ઈસ્તિગફાર પર એક અજીબ વાકિઅહ:	૧૯૧
૨૨૬	ઈસ્તિગફાર કે ફાયદે:	૧૯૩

૨૨૭	હમારે ગુજરાત કી એક સઆદતમંદી:	૧૯૪
૨૨૮	ઈસ્તિગફાર પર એક ઓર અજીબ વાકિઅહ:	૧૯૫
૨૨૯	રોઝી કી તકલીફ દૂર કરને કે લિયે વઝીફ યા તઅવીઝ માંગનેવાલોં કે સિલસિલે મેં બંદે કા મઅમૂલ:	૧૯૬
૬	મદ્રસહ, ખાનકાહ, તબ્લીગ તીનોં કામ બહુત ઝરૂરી	૧૯૭
૨૩૦	દઅવત વ તબ્લીગ કી મેહનત કા મક્સદ:	૨૦૩
૨૩૧	હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કી બેઅસત કે મકાસિદ કુર્આન કી રોશની મેં:	૨૦૪
૨૩૨	કુર્આન મજીદ કી ઈન આયાત કી રોશની મેં હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કી બેઅસત કે મકાસિદ કા ખુલાસા, બેઅસત કા પેહલા મક્સદ; તિલાવતે કિતાબ:	૨૦૫
૨૩૩	દૂસરા અહમ મક્સદ, તઅલીમે કિતાબ:	૨૦૬
૨૩૪	દીન કા ઈલ્મ ફર્જે ઐન:	૨૦૬
૨૩૫	દૂસરી ચીઝ હય ફર્જે કિફાયા:	૨૦૮
૨૩૬	બેઅસત કા તીસરા મક્સદ તઅલીમે હિકમત:	૨૦૮
૨૩૭	ચોથા મક્સદ દિલ કી સફાઈ:	૨૦૯
૨૩૮	દિલ કી સફાઈ હાસિલ હોને કી જગા:	૨૧૦
૨૩૯	દઅવત વ તબ્લીગ:	૨૧૧
૨૪૦	હુઝૂર સલ. કી ખાસ સિફત:	૨૧૧

૨૪૧	હજ્જતુલ વિદા કે મોકે પર શાહિદ બનાના:	૨૧૨
૨૪૨	દીન કે કામ કે લિયે કબૂલિયત અલ્લાહ કા ફઝલ ઔર એહસાન:	૨૧૩
૨૪૩	અલ્લાહ તઆલા અપને દીન કે લિયે કિસીકે મોહતાજ નહી:	૨૧૬
૨૪૪	કુર્આન મજીદ કી એક ચોંકાદેનેવાલી આયત:	૨૧૯
૨૪૫	એક નવમુસ્લિમ કી અજીબ બાત:	૨૨૦
૨૪૬	હર ઈલાકે મેં મુકમ્મલ દીન કે જાનનેવાલે અફરાદ કા વુજૂદ:	૨૨૧
૨૪૭	ખુલાસએ કલામ:	૨૨૧
૨૪૮	સૂરએ વલઅસ્ર કા અજીબ મઝમૂન:	૨૨૨
૨૪૯	ઝિમ્મેદારી કે મુતઅલ્લિક સવાલ:	૨૨૩
૨૫૦	દીની કામવાલોં કે લિયે બુન્યાદી ઉસૂલ:	૨૨૪
૨૫૧	ગુલૂ કી મુમાનઅત:	૨૨૫
૨૫૨	ગુલૂ કે ચાર દરજે હંચ:	૨૨૬
૨૫૩	તન્કીસ કા મતલબ:	૨૨૬
૨૫૪	તન્કીસે ખૈર:	૨૨૬
૨૫૫	બારી તઆલા કા અંદાઝે તરબિયત:	૨૨૭
૨૫૬	ચાલુ સબક મેં ઈબારત પર તન્કીસ:	૨૨૮
૨૫૭	તન્કીસે શર:	૨૨૯
૨૫૮	નિહાયત અહમ હદીસ:	૨૩૧
૨૫૯	ગુલૂ કા દૂસરા દરજા; તહકીર:	૨૩૨
૨૬૦	હકારત પર એક વાકિઅહ:	૨૩૩

૨૬૧	ગુલૂ કા તીસરા દરજા; તરદીદ:	૨૩૪
૨૬૨	દીની કામો પર પગાર લેના:	૨૩૫
૨૬૩	માસૂમ સિફ નબી હોતે હંચ:	૨૩૫
૨૬૪	હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ યુસુફ સાહબ રહ. ઓર હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઈન્આમુલ હસન સાહબ રહ. કો તબ્લીગ મેં લગાના:	૨૩૬
૨૬૫	જોળેવાલા વાકિઅહ:	૨૩૮
૨૬૬	બમ સાઝ ઓર બમ બાર :	૨૩૯
૨૬૭	ગુલૂ કા ચોથા દરજા; તકફીર:	૨૩૯
૨૬૮	જમઈચ્ચતે ઉલમા ઓર જમાઅતે તબ્લીગ એક વાકિઅહ:	૨૪૦
૨૬૯	દો નઝરિયે:	૨૪૧
૨૭૦	હમારે અકાબિરીન કા તરીકા:	૨૪૨
૨૭૧	ઈસ ઉમ્મત કી એક ખાસ સિક્ત:	૨૪૩
૨૭૨	ચંદ ઉસૂલી બાર્તે:	૨૪૪
૨૭૩	લિસાનુદ્દઅવત વત્તતબ્લીગ હઝરત મોલાના મુહમ્મદ ઉમર સાહબ પાલનપૂરી રહ. કા એક મલ્કૂઝ:	૨૪૪
૨૭૪	મજલિસ કા અદબ:	૨૪૫
૨૭૫	હઝરત મોલાના મુહમ્મદ ઉમર સાહબ રહ. કે બયાન કી બાત:	૨૪૬
૨૭૬	વારિસે અંબિયા હોને કા મતલબ:	૨૪૮
૨૭૭	ફિક કી બાત:	૨૪૯

૨૭૮	આજ કે ઈસ બયાન કા એક અહમ મકસદ:	૨૫૦
૨૭૯	હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઈલ્યાસ સાહબ રહ. કો અપના ફિક:	૨૫૨
૨૮૦	કુર્આન મજીદ મેં બારી તઆલા કા ઈર્શાદ:	૨૫૨
૨૮૧	એક ગલત ફેહમી દૂર કર દું:	૨૫૩
૨૮૨	દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ કા ફેઝ:	૨૫૪
૨૮૩	દેવબંદ ઔર તબ્લીગ લાઝિમ મલૂમ:	૨૫૪
૨૮૪	તશકીલ:	૨૫૫
૨૮૫	એક ફાયદેવાલા મશ્વરહ:	૨૫૫
૨૮૬	હઝરત મોલાના ઈલ્યાસ સાહબ ને પેહલે મકાતિબ કાઈમ ફરમાએ, ફિર મવજૂદહ તબ્લીગ કા કામ શુરૂ ફરમાયા:	૨૫૭
૨૮૭	ચંદા ભી દીની કામ હય:	૨૫૮
૨૮૮	એક મિસાલ:	૨૫૯
૨૮૯	દૂસરી મિસાલ:	૨૬૦
૨૯૦	હઝરત મોલાના ઈબ્રાહીમ સાહબ દેવલા મદે ઝિલ્લહુલ આલી કા અહમ મલ્કૂઝ:	૨૬૦
૨૯૧	કુર્આન મજીદ કી ખિદમત હદીસ કી રોશની મેં:	૨૬૧
૨૯૨	દીન કી સમઝ:	૨૬૧

☆

☆☆

☆☆☆

☆☆☆☆

☆☆☆☆☆

પેશે ખિદમત

બયાનાત કા યહ તીસરા ભાગ પેશે ખિદમત હય, બંદે કે ઉસ્તાઝ મહુમ હઝરત મોલાના હાફિઝ મુફ્તી મૂસા અહમદ હાજી સાહબ કછોલ્વી રહ. કી રૂહ કો, અય અલ્લાહ ઈસ ભાગ કા સવાબ આં મહુમ કો પહોંચા દે.

મહુમ મદ્રસા મઝાહિરૂલ ઉલૂમ સહારનપૂર મેં આલિમ બને, શૈખ યુનુસ સાહબ જોનપૂરી મદે ઝિલ્લહુલ આલી કે ખાદિમે ખાસ રહે, મૌસુફ મહુમ જિસ સાલ ડાભેલ મેં મુદરિસ બને, ઉસી સાલ બંદે કા જામિઅહ ડાભેલ મેં દરજએ ફરસી અવ્વલ મેં દાખ્લા હુવા, દરજએ ફરસી અવ્વલ મહુમ સે પઢને કી સઆદત હાસિલ હુઈ, શુરૂ કે દરજે મેં નયે તાલિબે ઈલ્મ કી દિલજોઈ, હોસ્લા અફઝાઈ કી જરૂરત હોતી હય, મૌસુફ મહુમ અકાબિર કે વાકિઆત ઔર ઈલ્મ કે ફઝાઈલ સુના કર તલબા કો બડી હિમ્મત દિલાતે, ઔર દિલજોઈ કરતે, બાદ મેં જામિઅહ કે દરજાતે ઉલયા કે મુદરિસ બને, કુછ અસાતિઝા ઐસે હોતે હંચ કે ઉનકી શક્ત કી વજા સે તલબા ઉન પર ફિદા હો જાતે હંચ. મૌસુફ મહુમ ઐસે હી મકબૂલ મુદરિસીન મેં સે થે.

જામિઅહ ડાભેલ કે બાદ જામિઅહ નુરૂલ ઈસ્લામ મોટી દમન કે મોહતમિમ બને, આપકે દૌર મેં જામિઅહ નુરૂલ ઈસ્લામ દરજએ મિશકાત શરીફ તક પહોંચા, બાદ મેં બીમારી કી વજા સે ઝિંદગી કે આખરી દિનોં મેં અપને વતન કછોલી આ ગએ, યહાં અપને બાપ દાદા કે વતન મેં ૨૪ શવ્વાલ

૧૪૧૬ હિ. જુમ્આ કે દિન જામિઅહ મદનિયહ કી શુરૂઆત કી, ઉસી છોટે સે ઇદારે મેં અકાબિરીને ગુજરાત કી મૌજુદગી મેં દવરએ હદીસ શરીફ કી કિતાબે ભી ખુદ પઢાના શુરૂ કી, સફરે હજ મેં તશરીફ લે ગએ, ૨૪ ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૨ કો મક્કા મુકર્રમા હી મેં ઇન્તેકાલ હુવા, આરૈ વહી દફન હુવે.

اللهم اغفره وارحمه

મૌસુફ કા અંદાઝે દર્સ બહોત હી નિરાલા થા, જો કિતાબે પઢાતે ઉસકી નોટબુક શરહ કે અંદાઝ સે લિખતે, ઇસ તરહ કી કઈ કિતાબોં કી મહુમ ને કાપિયાં ભી તૈયાર કી હંચ, અગર ઉસકો કુછ તૈયાર કર દિયા જાવે તો કઈ કિતાબોં કી ઉમ્દહ ઔર મુહક્કક શુરૂહાત તૈયાર હો જાવેગી, ઉન તમામ કાપિયોં કા એક સેટ મહુમ ને જામિઅહ ડાભેલ કે શોઅબએ તકરીરો તહરીર મેં વકફ કિયા થા.

મહુમ મેરે મુશિદે અવ્વલ ફકીહુલ ઉમ્મત મુક્તી મહમૂદ હસન ગંગોહી રહ. સે મજાઝે બયઅત થે, ઔર રમઝાન મેં હઝરત રહ. કી ખિદમત મેં પાબંદી સે હાઝરી દેતે, રમઝાન મેં રોઝાના એક કુર્આન મજીદ મુકમ્મલ, કભી દો તીન પારે ઝાઈદ તિલાવત કા મુસ્તાકિલ મામુલ થા, મૌસુફ કી હોસ્લા અફઝાઈ કી બરકત સે યહ સઅદાત બંદે કો ભી હાસિલ હુઈ, ઝિક બિલ જહર એક ખાસ અંદાઝ સે કરતે, કભી ઝિક કે બીચ વજૂદ મેં આ કર ઇસ કદર ઝોર સે ઇલ્લાલાહ પઢતે કે ખાનકાહે મહમૂદિયહ પૂરી ગૂંજ ઉઠતી, એક મરતબા મૌસુફ એસી હી કયફિયત સે ઝિક કર રહે થે, બંદા હઝરત ફકીહુલ ઉમ્મત રહ. સે ઝિક સીખ રહા થા, હઝરત ને એક ખાસ અંદાઝ મેં

ફરમાયા: એસા ઝિક (યઅની મુફતી મૂસા જેસા) સીખા દું.

જામિઅહ નુરૂલ ઇસ્લામ મોટી દમન કા દસ્તૂર જબ તૈયાર હુવા તો ઉસમે ખાસ તૌર પર બંદે કો સાથ રખ કર મદારિસ કા દસ્તૂર કેસે મુરત્તબ કિયા જાએ ઉસકા તરીકા સિખાયા, જિસકી બરકત સે બાદ મેં બહોત સે દસ્તૂર બનાને કી ઓર ઇસ સિલસિલે કી રેહબરી કી સઆદત હાસિલ હોતી રેહતી હય.

ઉમ્મત કે હાલાત કે પેશે નઝર ઉમ્મતે મુસ્લિમા કી હિક્કાત ઓર તરક્કી કા બહોત ફિક થા, મુસલમાનોં કે હાલાત સુન કર બેચૈન હો જાતે ઓર મુખ્તલિફ તરીકે કી કોશિશોં મેં લગ જાતે થે.

અલ્લાહ તઆલા મૌસુફ મહુમ કો અપને રહમત મેં ઢાંક લેવે. મૌસુફ કી કોઈ અવલાદ નહીં થી.

હકીકતે હાલ

તઅરીફ ઓર હમ્દ તો સિફ્ ઓર સિફ્ મેરે રબ્બે કરીમ રહીમ વ રહમાન હી કે લિયે હય, જિસને ઈસ કમઝોર બંદે કો અપની ઈનાયાત સે નવાઝા, હમારી સોચ ઓર ખ્યાલ સે બહોત આગે અલ્લાહ ને હમારે સાથ નવાઝિશ કા મુઆમલા ફરમાયા હય.

યહ ઉસી માલિક કા ફઝલ હય કે “ખુત્બાતે મહમૂદ” કા તીસરા ભાગ આપકે હાથ મેં હય, اللهم لك الحمد كما انت اهلـه. અલ્લાહ તઆલા સે દરખાસ્ત હય કે હમારે આકા વ મવલા હઝરત નબીએ કરીમ સલ. પર દુરૂદો સલામ દાઈમન અબદા ઉતરતે રહે, આજ તક જિસ કદર દુરૂદો સલામ પઢા ગયા ઉસસે ભી ઝયાદહ દુરૂદો સલામ નાઝિલ હોતે રહે, આપ સલ. ને અપને અચ્છે વઅઝ કે ઝરિયે ઉમ્મત કી બેહતરીન રેહનુમાઈ ફરમાઈ. جزى الله عنا سيدنا محمد ^{صلى الله} _{عليه وسلم} بما هو اهلـه.

આપ સલ. કે સાથ હઝરાતે સહબા, તાબિઈન ઓર પૂરી ઉમ્મતે મુસ્લિમા કો અલ્લાહ તઆલા રહમત વ સલામતી સે નવાઝે. આમીન

અલ્લાહ તઆલા ને અપને ફઝલ સે પેહલે દો ભાગ કો મકબૂલિયત સે નવાઝા, ઉર્દુ, ગુજરાતી દોનોં ઝુબાન મેં બરાબર મકબૂલિયત હાસિલ હો રહી હય, અલ્લાહ તઆલા મેરે લિયે અપને બંદે ઓર બંદિયોં કે લિયે ઈસકો દુન્યા ઓર આખિરત મેં અપની રઝા કા ઝરિયા બનાએ, ચોથા ઓર પાંચવા ભાગ ભી તૈયાર હય, ઈન્શાઅલ્લાહુ તઆલા ઈસસે આગે કે ભાગ ભી

આર્એગે.

اللهم الطف بي في تيسير كل عسير فإن تيسير كل عسير عليك يسير.

જામિઅહ ડાભેલ મેં સબક ઓર દૂસરી દીની વ મિલ્લી ઝિમ્મેદારિયોં કે સાથ બયાનાત છપાને કા કામ મુશિકલ જરૂર હય, લેકિન અલ્લાહ તઆલા કી તૌફીક સે ચાલુ હય, કુછ મુખ્લીસીન વઅઝ વ તકરીર કે સિલસિલે મેં પુછતે રેહતે હંય કે કિસ તરહ ઉસકો સીખાં જાએ, ચુંકે યહ તીસરા ભાગ જમાદિયુલ ઉખરા મેં છપને કે લિયે જા રહા હય ઓર મુદરિસીન કે લિયે યહ મહીના નિહાયત મશ્ગૂલી કા હોતા હય ઇસ લિયે ઇરાદા કિયા કે ઇન્શાઅલ્લાહ આઈન્દહ કિસી ભાગ મેં ઉસકો તક્સીલ સે લિખા જાએ.

ઇસ કમઝોર બંદે કા શુરૂ હી સે યહ ઇરાદા ઓર નિચ્ચત રહી કે અપને જિન અકાબિર ઓર ઉસ્તાદ ઓર મશાઈખીને કિરામ કી બરકાત તવજ્જુહાત ઓર કુયૂઝ સે અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ મુતવજ્જેહ હય ઓર દીની વ મિલ્લી કામ હો રહે હંય, મેરે યહ કામ ઉનકે લિયે સદકએ જારિયહ હય હી, લેકિન મુસ્તાકિલ્લન ઇન હઝરાત કે લિયે ઇસાલે સવાબ ઓર સદકએ જારિયહ કા કુછ કામ કિયા જાવે, જિસસે કિસી દરજે મેં ઉનકે એહસાનાત કા કુછ હક અદા હો સકે, મેરે હઝરત મુફ્તી મહમૂદ હસન સાહબ ગંગોહી નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ ફરમાયા કરતે થે, જિસ લેખક કી કિતાબેં પઢની પઢાની હય, રોઝાના કુછ ન કુછ પઢ કર ઉનકે લિયે ઇસાલે સવાબ કિયા જાએ. ઇસ લિયે હમ સબકો ઉસકા મામૂલ બના લેના ચાહિયે, અપને સિલસિલએ બયઅત કે મશાઈખીન, સનદે

હદીસ કે તમામ મુહદિસીન, હદીસ કો નકલ કરનેવાલે, અઈમ્મએ હદીસ, અઈમ્મએ મુજતહિદીન, અસાતિઝા, અકાબિરીન, મુરબ્બીની, વાલિદૈન આમ તૌર પર જિન કિતાબોં કે પઢને પઢાને કા ઔર ફાયદા ઉઠાને કા સિલસિલા હય, ઉનકે લિયે ઈસાલે સવાબ દુઆએ મગફિરત કા એહતેમામ કિયા જાએ. કમ અઝ કમ દરજે મેં યાસીન શરીફ પઢ કર સૂરએ ઈખ્લાસ, દુરૂદ શરીફ પઢ કર ઈસાલે સવાબ કર લિયા જાએ તો ઈન્શાઅલ્લાહ બહોત હી ફાયદા હોગા.

બકરી ઈદ કે મોકે પર તાકત કે મુતાબિક હર સાલ યા બારી બારી ઉનકે લિયે કુર્બાની કા એહતેમામ કરે, હજ વ ઉમરહ કી સઆદત કે મોકે પર ઉનકે લિયે તવાફ, ઉમરહ કરે, મુમકિન હો તો નફિલ હજ ઉનકે લિયે કરે, ઉનકે લિયે માલી સદકએ જારિયહ કા કામ કરે, નફિલ નમાઝ પઢ કર ઈસાલે સવાબ કરે, જબ ઉનકે નામ આવે તો દુઆઈયહ કલિમાત ઉસકે સાથ જોડ કર અદબ સે નામ બોલે ઔર લિખે. મસલન નબિયોં કે નામ કે સાથ અલયહિસ્સલાતુ વસ્સલામ, સહાબએ કિરામ કે નામ કે સાથ રદિયલ્લાહુ અન્હુ, બાદ કે લોગોં કે લિયે રહમતુલ્લાહિ તઆલા અલયહિ, જિંદોં કે લિયે દામત બરકાતુહુમ, મદે જિલ્લુહૂ, આફહુલ્લાહુ વગૈરહ શબ્દ ઉનકે નામ કે સાથ લગા કર અદબ સે બોલે, ઈન્શાઅલ્લાહ યહ ચીઝે દુન્યા વ આખિરત મેં હમારે લિયે રઝાએ ઈલાહી કા ઝરિયા બનેગી ઔર ઈન્શાઅલ્લાહ ઈલ્મી, અમલી, રૂહાની તરક્કી કા ઝરિયા હોગી.

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلَا خَوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ ۝

तर्जुमा: “अय अल्लाह उमारी मगदिरत इरमा और उमारे वल भाई जो दुन्या से ईमान के साथ जा चुके हंय उनकी भी मगदिरत इरमा”. ईस आयत से भी ईस अमल की तरगीब का ईशारा मिलता हय.

जब मेरे वालिद और मेरे उस्ताज उजरत मोलाना सुलैमान साहब महूम का विसाल हुवा और उजरत पीर साहब मोलाना मुहम्मद तल्हा साहब ईब्ने शैभुल हदीस उजरत मोलाना मुहम्मद जकरिया साहब रह. तशरीफ लाअे, तअजियती बातें बयान इरमाते हुवे ईशाद इरमाया: अपने वालिद के ईसाले सवाब के लिये मकतब काईम करो और उसका नज्म भी देखो, अल्लहुदिल्लाह ईस नसीहत पर अमल करने की सआदत हासिल हुई, अब तक अपने कई मशाईफ, अकाबिर, उस्तादों के ईसाले सवाब और सदकअे जारियह के लिये मकतब काईम करने की सआदत हासिल हुई और मजीद सिलसिला जारी हय और ईन्शाअल्लाह रहेगा.

अल्लाह तआला के इजल से लिखने का सिलसिला यालु हुवा तो अपनी हर किताब का सवाब किसी भी अपने मोहसिन की जिदमत में पेश करने की सआदत हासिल हुई, ईसी अज्म के मुताबिक ईस तीसरे हिस्से के मोके पर ब्याल आया के जिन उजरात की मेहनतों से शुरू दौर में, तअलीम, तरबियत का शयदा उठाने का मोका मिलता हय, जिनको हम उमारे उई में इब्तिदाई दरजे के या छोटे उस्ताज समजते हंय, आम तौर पर लोग उनको कम ही याद करते हंय, हालांकि शुरू दरजात के असातिजा और मुरब्बी के अहसानात जयादह होते

હંચ, ઇસ લિયે તરતીબે સઉદી (નીચે સે ઉપર) કે લિહાઝ સે ઉસ્તાઝે મહુમ મોલાના મુફતી હાફિઝ અલ્હાજ મૂસા કછોલ્વી સાહબ નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ કે ઇસાલે સવાબ ઓર સદકએ જારિયહ કી નિય્ત ઇસ તીસરી જિલ્દ મેં કરતા હું, અલ્લાહ તઆલા મહુમ મૌસુફ કે લિયે ઇસકો સદકએ જારિયહ બનાવે.

અબ તક જિન ઉસ્તાદ વ અકાબિર કે લિયે મુસ્તકિલ્લન યહ કામ ન હો સકા, ઇન્શાઅલ્લાહુ તઆલા બહોત જલ્દ ઉનકી ખિદમત મેં ભી યહ તોહફા પેશ કરને કી સઆદત હાસિલ હોગી, અલ્લાહ તઆલા ઉસકો મેરે લિયે અપને ફઝલ સે આસાન ફરમાવે, ઇસ તીસરે હિસ્સે કી છપાઈ કે મોકે પર તમામ અહબાબ ઓર મુતઅલ્લિકીન કા શુકીયહ જિનકી ફિકોં સે યહ તીસરા હિસ્સા છપ રહા હય.

બિલખુસૂસ હઝરત મોલાના મુહમ્મદ સાહબ ઇબ્ને હઝરત મોલાના અબ્દુલ્લાહ સાહબ કાપોદ્રવી દામત બરકાતુહુમ, મૌસુફ કા મશ્વરહ ઓર ઇસરાર વ કોશિશ ઇન ખુત્બાત કે મનઝરે આમ પર આને કા ઝરિયા બની હય, જૈસા કે પેહલે હિસ્સે કે મુકદ્દમે મેં લિખા જા ચુકા હય, મૌસુફ કી બસારત, આંખો કી બીનાઈ ઇસ વકત કમઝોર હય, લેકિન ફિર ભી દિ સે ફિક બહુત હય, આંખ સે મા'ઝૂર હોને કે બાવજૂદ મુખ્તલિફ દીની વ મિલ્લી, આલમી મસાઈલ કા બડા ફિક રખતે હંચ, ગુજરાત કે નામવર ઉલમા ઓર મદારિસ કે લિયે મૌસુફ હી કી તશકીલ સે અસલ માંગરોલ કે હમારે દોસ્ત જનાબ આસિફ ભાઈ મેમાન અપને અહલે ખાનદાન કે ઇસાલે સવાબ કે લિયે કિતાબ તકસીમ કરવાતે હંચ, અલ્લાહ તઆલા ઉનકો

जहाँअे षैर अता इरमाअे.

हजरत मोलाना सलीम साहब कमकोतरी जीद मजदुहुम से जामिअह डामेल में रईके हुजरह रेहने की बंदे को सआदत हासिल रही, जामिअह डामेल में उस वकत रिआयती कानून इस तरह था के जो तालिबे इल्म इरसी दोम का दरजा न पढना चाहे और इरसी अक्वल के बाद सीधे अरबी अक्वल में दाखला लेना चाहे तो शक्वाल में इरसी दोम की किताबों का इम्तिहान लिया जाता था और दरजाअे इरसी अक्वल के मार्क देभे जाते थे, इस लिये दरजाअे इरसी अक्वल के साल छे मासिक इम्तिहान के बाद गुलिस्तां, बोस्तां, माला बुद मिन्दु यह तीनों किताबें हजरत मोलाना सलीम साहब मद्दे जिल्लहुल आली से मद्रसे के वकत के सिवा में यंद सकहात पढ ली थी, हजरत मोलाना उस वकत अरबी यहाइम पढते थे, मोलाना की इरसी बहोत मजबूत थी, अंजुमन में तकरीर के लिये भडे छोते तो इरसी अशआर और गुलिस्तां की हिकायतों से सामिर्हन पर जादु करते, इस लिहाज से वह मेरे उस्ताज भी हय, अल्लाह तआला उनको जहाँअे षैर अता इरमाअे.

भास कर हमारी वीलोंगे शहर की दीनी बेहनें जो रमजानुल मुबारक में अपने घरेलु काम, काज, आभरी अशरह में इद की तैयारियां इन तनामतर चीजों में कमी कर के और रमजान के मा'मूलात आगे पीछे कर के इन मजलिस की रोन्क बनती हंय, मजलिस के वकत से पेहले पूरे शहर से बेहनों का आना शुरु हो जाता हय और गाडियों की लाईन लग जाती

હુંય, અલ્લાહ તઆલા ઉનકો જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ.

દર હકીકત યહ સબ અલ્લાહ તઆલા કા ફઝૂલ વ કરમ હય કે મહમૂદ કે પુત્રાત મહમૂદ હો રહે હુંય, અલ્લાહ તઆલા ઈસકો આખિરત મેં ભી મહમૂદ બનાએ. આમીન

ફકત વસ્સલામ

અલ્લાહ કા કમઝોર બંદા

મહમૂદ બારડોલી

જામિઅહ ડાભેલ, સિમલક, ગુજરાત

બરકતવાલે કલિમાત

હઝરત મોલાના સલીમ અહમદ સાહબ ઈસાત કમકોતરી મદે ઝિલ્લહુલ આલી ખલીફએ ખાસ શૈખુલ હદીસ હઝરત મોલાના મુક્તી અહમદ સાહબ ખાનપૂરી દામત બરકાતુલુમ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

સમાજ કા સુધારપન ઓર મુઆશરહ કી ઈસ્લાહ વહ અઝીમ ફરીઝા હય જિસ પર તમામ ફરાઈઝ કી બુન્યાદ રખી ગઈ હય, મુઆશરહ કી ઈસ્લાહ કે બગેર દીને મતીન કે તમામ શોઅબે ઝાહિરી તૌર પર બેઅસર ઓર બાતિની તૌર પર તાસીર સે ખાલી નઝર આઝેંગે. યહી વજા હય કે મુઆશરહ કી ઈસ્લાહ ઓર તઝકિયએ નફસ કો બેઅસતે નબવી કે અવ્વલીન મકાસિદ કા દરજા દિયા ગયા, ઓર ઉસકે લિયે દઅવત વ તબ્લીગ કી તરહ વઅઝો નસીહત ભી ઉમ્મતે મુસ્લિમા કી ફલાહો બહબૂદી કા નિહાયત અહમ ઓર મુઅસ્સિર ઝરિયા પાયા, યુનાન્યે હક તઆલા ને વઅઝો તઝકીર કી અહમિયત વ ઈફાદિયત ઓર ઉસકી મનફઅતે આમ્મા કો બયાન ફરમાતે હુવે અપને મહબૂબ સલ. કો ઈસકા હુકમ ફરમાયા, યુનાન્યે ઈશાદે બારી હય.

وَذَكِّرْ فَإِنَّ الذِّكْرَ يُتَنَفَعُ الْمُؤْمِنِينَ

ઓર

وَذَكِّرْ فَإِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ

આપ સલ. ને તમામ તર હયાતે તથિબા મેં ઈન આયાત વ નુસૂસ કે તકાઝો પર અમલ ફરમાતે હુવે ઉમ્મત કો ઈસકી અમલી તરગીબ દી, વઅઝ વ તઝકીર ઓર દઅવત વ તબ્લીગ આપ સલ. કી સીરતે તથિબા કે વહ તાબનાક પેહલૂ

હંચ, જિસકે નતીજે મેં દુન્યા ગુમરાહી વ ઝલાલત કે અંધેરોં સે નિકલ કર રૂશ્દો હિદાયત કે નૂર સે મુનવ્વર હો ગઈ ઔર આપકે ઇસ દુન્યા સે પર્દા ફરમા જાને કે બાદ વિરાસતે નબવી કે હામિલીન ને આપ સલ. કી ઇત્તિબાઅ વ પેરવી મેં ઇસ ફરીઝે કો બહુસ્નો ખૂબી અંજામ દિયા.

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ સુમ્મ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અપની કમ અમલી ઔર કમ ઇલ્મી કા શિદ્દત સે એહસાસ હોને કે બાવજૂદ અહકર ને અપને પીરો મુશિદ ઔર મુશિક્ક ઉસ્તાઝ આરિક્ બિલ્લાહ હઝરત મુફ્તી અહમદ સાહબ દામત બરકાતુહુમ (શૈખુલ હદીસ વ સદર મુફ્તી જામિઅહ ડાબેલ, ગુજરાત) કો યહ તજવીજ ઔર દરખાસ્ત પેશ કી કે બિલ્વાસ્તા હઝરતવાલા કા ફૈઝ મલાવી ઔર ઉસકે કુર્બો જવાર કે મુસલમાનોં કો હાસિલ હો ઔર રમઝાન કે મુબારક અય્યામ મેં ઇસ્લાહે મુઆશરહ ઔર તઝકિયએ બાતિન કે ઉન્વાન સે મર્દો ઔર ઔરતોં મેં દીની મજાલિસ કાઈમ હો તાકે ઉસકે ઝરિયે માહોલ ઔર ફિઝા દીની બને. યુનાન્યે મેરી ઇસ તજવીજ કી હઝરતવાલા ને ન સિર્ફ યહ કે તસ્વીબ ફરમાઈ, હોસ્લા અફ્ઝાઈ ફરમાતે હુવે ખૂબ દુઆઓં સે નવાઝા, સાથ હી ઇસ મુબારક કામ કી અંજામ દહી કે લિયે અઝીઝે મુકર્મ મુફ્તી મહમૂદ બારડોલી સલ્લમહુ કો મામૂર ફરમાયા, યુનાન્યે હસ્બે ઇશાદ મુફ્તી સાહબ ને પિછલે પાંચ સાલોં સે રમઝાન કે કુછ અય્યામ કો ઇસ ઝિમ્મેદારી કો બહુસ્નો ખૂબી અંજામ દેને કે લિયે વકફ ફરમાયા. રબ્બે કરીમ ને જહાં આપકો ઇલ્મો અમલ, ફહમો ફિરાસત, મતાનત વ વકાર જૈસી બેપનાહ સલાહિયતોં સે માલામાલ ફરમાયા હય, વહી ખિતાબત કા ઝોક, ઝુબાન વ

બયાન કા ખાસ અંદાજ ઔર ઇફલામો તફ્હીમ કા ઇમ્તીયાઝી મલકહ ભી અતા ફરમાયા હય, વઅઝો નસીહત કી મજલિસ ઇસ કદર મુઅસ્સિર વ દિલ પઝીર હોતી હય કે ઉસસે હર તબ્કે કે લોગ ચક્સાં તૌર પર મહઝૂઝ વ મુસ્તફીદ હોતે હંચ, આપકે વાઈઝાના વ નાસિહાના દિલદોઝ વ જિગરસોઝ ખુલ્લાત સે ખુસુસન મુસલમાનાને મલાવી ઔર ઉમુમન કુર્બો જવાર કે મમાલિક કે મુસલમાનોં મેં ઇસ્લાહી તબ્લીગી ઔર તઅલીમી ઇન્કીલાબ પૈદા હુવા, ઇસ્લાહે મુઆશરહ કે મૈદાન મેં ફરઝંદાને તૌહીદ કી ઝિંદગિયોં મેં હસીન ઇન્કિલાબ વ દીની બેદારી આઈ.

હઝરત મુફ્તી સાહબ કી દીની મજલિસ કા યહ ફૈઝ દુન્યા કે મુખ્તલિફ મમાલિક મેં જારી વ સારી હય, લેકિન તહદીસે નેઅમત કે તૌર પર ઇસ ઇઝહારે હકીકત પર મજબૂર હું કે અલ્હમ્દુલિલ્લાહ સુમ્મ અલ્હમ્દુલિલ્લાહ અબ તક સિર્ફ મલાવી કો યહ શર્ફ હાસિલ હય કે યહાં કી મસ્તુરાત મેં હોનેવાલે દિલસોઝ બયાનાત કે મજમૂએ કો કલમબંદ ક્રિયા ગયા તાકે પૂરી ઉમ્મતે મુસ્લિમા ઇસ બેશબહા નેઅમત સે બેહરહવર હો સકે, મેં ઉન તમામ મુઆવિનીન વ મુખ્લીસીન કા તહેદિલ સે મમ્નૂન હું, જિન્હોંને દામે દિરમે, કદમે, સખુને તઆવુન ફરમા કર ઇસ ખૈરે કસીર કો ઉમ્મતે મુસ્લિમા તક પહોંચાને મેં મકદૂરભર સઈ ફરમાઈ, અલ્લાહ તઆલા ઇસ મુબારક સિલસિલે કો ઉમ્મત કી ઇસ્લાહ કા ઝરિયા બના કર ઝખીરએ આખિરત બનાવે. ઇ દુઆ અઝ મન વ અઝ જુમ્લા જહાં આમીન બાદ.

(હઝરત મોલાના) સલીમ અહમદ ઇસાત (સાહબ દામત બરકાતુહુમ)

ખાદિમ મદ્રસા અશરફી, લીલોંગવે, મલાવી, આફ્રીકા

डरत आरशा रदु. कु
पाकडामनी और
मुनाकुकीन कु ँलाम
(भाग: १)

ईस बयान की पास पास बातें

- * दुश्मनों ने नबीअे करीम सल. को परेशान करने की सारी तदबीरें बर्ज कर डाली, आप सल. को तकलीफ पहुँचाने की जो सूत्रत भी जिस किसीके जहन में आँ, वह सली जमा कर के ईस्तेअमाव की गँ, दुश्मनों ने जो तकलीफ आप सल. को पहुँचाँ, उसमें आपरी और सबसे बडी इडानी तकलीफ यह थी के अेक सडानी के साथ डरत आँशा रद. का नाम गलत तरीके से जोड दिया, और उन पर नउजुबिल्लाह जिना की तोडमत लगाँ, यह पूरी कारस्तानी और प्लान मुनाडिकों और यहूदियों का सरदार और उनका लीडर अब्दुल्लाह बिन उबय का था.
- * डरत आँशा रद. को अल्लाह की तरफ छे कुछ वह भूबियां दी गँ के वैसी भूबी किसी औरत को नसीब नहीं हुँ, उनकी कुछ भूबियां में आपको बता देता हुं: (१) शादी से पहले अल्लाह के इरिश्ते डरत जिब्रैल अमीन अल. ने उनकी तस्वीर अल्लाह के रसूल को बताँ. (२) सिवाये डरत आँशा रद. के डरत नबी सल. ने जितने भी निकाह किये वह तमाम के तमाम बेवा और मुतल्लका थीं, और डरत आँशा रद. कुंवारी थीं. (३) डरत नबी सल. की वक़त उनकी गोद में हुँ. (४) जिस जगा हुजूर सल. का विसाल हुवा वह कमरड भी डरत आँशा रद. का था. (५) हुजूर सल. की कबर मुबारक किसी कब्रस्तान में नहीं बनी बल्के डरत आँशा रद. के कमरड में बनी. (६) जब हुजूर सल. और डरत आँशा रद. दोनों अेक डी विलाक में सोये हुवे छीते उसी डालत में अल्लाह की तरफ से कुर्आन नाजिल छीता था. (७) वह अैसे बाप की बेटी डय के तमाम नबियों के बाह पहले नंबर के ईन्सान डंय. (८) उन पर जब मुनाडिकों ने जिना की तोडमत लगाँ तो अल्लाह ने भुद आस्मान से उनके पाक छीने का अेलान करमाया, उसीके साथ अल्लाह दुन्या डी में उनके विये मगडिरत का अेलान करमाया: "لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ"
- * डरत आँशा रद. की अेक बडी बरकत यह डय के उनकी बरकत से उम्मत को तयम्मुम की नेअमत नसीब हुँ.

उत्तरत आर्षशा रद्वि. की पाकडामनी और मुनादिकीन का धराम (भाग: १)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِیْنُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ وَتَوَكَّلُ عَلَیْهِ
وَنَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُورِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ یَّهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ
لَهُ وَمَنْ یُّضِلِّهُ فَلَا هَادِیَ لَهُ وَنَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیْكَ لَهُ
وَنَشْهَدُ اَنْ سَیِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ اَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ بَشِیْرًا وَنَذِیْرًا
بَیْنَ یَدَی السَّاعَةِ مَنْ یُّطِيعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ فَقَدْ رَشَدَ وَمَنْ یَعْصِهِمَا فَاِنَّهُ
لَا یُضِرُّ اِلَّا نَفْسَهُ وَلَا یُضِرُّ اللّٰهَ شَیْئًا اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَیْ
سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِیْنَ۔

أَمَّا بَعْدُ.....

اَلْخَبِیْثَاتُ لِلْخَبِیْثِیْنَ وَالْخَبِیْثُوْنَ لِلْخَبِیْثَاتِ، وَالطَّیِّبَاتُ لِلطَّیِّبِیْنَ
وَالطَّیِّبُوْنَ لِلطَّیِّبَاتِ، اُولٰٓئِكَ مُبَرَّءٌ وَّنَ مِمَّا یَقُوْلُوْنَ، لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ

كَرِیْمٌ ه (پاره ۱۸/ع ۹/آیت ۲۶)

હર કોમ ને અપને નબી કો સતાયા:

અલ્લાહ તઆલા ને દુન્યા મેં કમો બેશ એક લાખ ચોબીસ હઝાર યા દો લાખ ચોબીસ હઝાર નબિયોં કો અપને દીન કી દઅવત કે લિયે ભેજા, અલ્લાહ કી તરફ સે જબ ભી નબિયોં કો ઉનકી કોમ કી તરફ દીન કી દઅવત લે કર ભેજા ગયા, અલ્લાહ કા દીન સમજાને કે લિયે ભેજા ગયા, તો હર ઝમાને મેં હર કોમ કી તરફ સે હર નબી કો સતાયા ગયા, અલ્લાહ કે નબિયોં કો પરેશાન ક્રિયા ગયા.

હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કો ભી સતાયા ગયા:

અંબિયા મેં હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કા દરજા બહોત ઉચા હય, તમામ પયગમ્બરોં મેં દૂસરે નંબર કે નબી હય, ઉન પર ભી બહોત પરેશાનિયાં આઈ, ઉનકા ભી ઈમ્તિહાન લિયા ગયા.

આપ સલ. કા સતાયા જાના:

ઔર તમામ પયગમ્બરોં કે સરદાર હમારે આકા તાજદારે મદીના હઝરત નબીએ કરીમ સલ. પર તમામ નબિયોં સે ઝયાદહ તકલીફેં આઈ, લોગોં ને સબસે ઝયાદહ હમારે આકા હઝરત મુહંમદ સલ. કો સતાયા, જબ તક મક્કા મેં થે, વહાં તક મક્કાવાલોં ને સતાયા, આપ સલ. પયગમ્બર બનાએ જાને કે બાદ ખુલ્લે “૧૩” તેરહ સાલ મક્કા મેં મુકીમ રહે, ઉન દિનોં તાઈફ તશરીફ લે ગએ, દોનોં જગા યઅની મક્કા ઔર તાઈફ મેં ઉન ઝાલિમોં ને આપ સલ. કો પરેશાન ક્રિયા, આપકો પરેશાન કરને મેં કમી નહી છોડી.

આપ સલ. કી મદની ઝિંદગી:

ઉસકે અજબ અજબ વાકિઆત હંચ, ઔર જબ મક્કા

छोड कर छिजरत करके मदीना मुनव्वरह तशरीफ ले गये, उस वक्त आपकी उम्र मुबारक (५३) त्रेपन बरस की थी मदीना में आपको यहूदियों ने सताया और मदीना में मुनाफिकीन का एक ग्रुप Group (जमाअत) थी, वह मुनाफिकीन भी आपको हर वक्त परेशान किया करते थे.

मुनाफिक का मतलब:

मुनाफिक का मतलब यह होता है जो उपर उपर से अपने आपको मुसलमान बताये, के हम मुसलमान हूँ, ईमानवाले हूँ, कलिमह पढनेवाले हूँ और मस्जिद में आ कर नमाज भी पढ लिया करते थे और हुजूर सल. की मजलिस में आ कर दीन की बातें भी सुन लिया करते थे, लेकिन उनके दिलों में ईमान नहीं था, वह लोग हकीकत में काफिर और मुशरिक और यहूदी थे, गुबान पर ईमान और दिल में कुफ्र था, ऐसे लोगों को मुनाफिक कहा जाता है और मुनाफिकों के बारे में कुरआन में बड़ी सप्त सजा आई है, अल्लाह तआला का इरमान है:

(पा.५ ३.१७) "إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ"

के मुनाफिक जहन्नम में सबसे नीचे होंगे, उनको काफिरों से भी ज्यादा सप्त अजाब दिया जायेगा, अल्लाह तआला निशक से और निशक के तमाम शोअबों से हम तमाम की छिखलत इरमाये.

दो किस्म का निशक:

निशक की दो सूरत है, एक अकीदह का निशक दूसरा अमल का निशक, अकीदह के अतेबार से कौन मुनाफिक है?

વહ તો ઇસ ઝમાને મેં પતા લગાના મુશ્કલ હય, અલ્બત્તા નિક્ક કી દૂસરી સૂરત અમલ કે એ'તેબાર સે મુનાફિક હોના હય, વહ ઇસ ઝમાને મેં આમ હય, યઅની જો આદમી કામ મુનાફિકોં જૈસે કરતા હય, જૈસે વાદાખિલાફી કરના, જબ ભી બોલે જુઠ બાત બોલે, કોઈ અમાનત હો તો ઉસમેં ખયાનત કરે વગૈરહ, યહ અમલ કે એ'તેબાર સે નિક્ક કયામત તક દુન્યા મેં રહેગા.

મુનાફિકોં કા આપ સલ. કો સતાના:

મદીના મેં ઉન મુનાફિકોં ને આપ સલ. કો બહોત હી સતાયા, ઉનકી બહોત બડી જમાઅત થી ઓર ઉસ જમાઅત કા લીડર અબ્દુલ્લાહ બિન ઉબય બિન સલૂલ થા, નામ તો અબ્દુલ્લાહ થા લેકિન બડા કટ્ટર મુનાફિક થા ઓર હુઝૂર સલ. કો સતાને મેં સબસે આગે આગે થા, ઉસકે નામ મેં એક બાત યહ હય કે અરબોં કે યહાં જૈસા કે આદત હય કે પેહલે અપના નામ ફિર બાપ કા નામ ફિર દાદા કા નામ ઇસ તરહ બોલતે હંય, એસા હમારે યહાં ભી કુછ રિવાજ હય, લેકિન ઉસકે નામ મેં ઉસકે નામ કે બાદ ઉસકે બાપ કા ફિર ઉસકી માં કા નામ હય, ઉબય ઉસકે બાપ કા નામ હય ઓર સલૂલ ઉસકી માં કા નામ હય, યહ ભી એક અજીબ નિસ્બત હય. (જલાલૈન શરીફ મઅ હાશિયહ: ૧/૧૬૪ હાશિયહ નં.૧૬)

અલ્લાહ તઆલા કી અજીબ કુદરત:

ઓર અલ્લાહ કી શાન ઓર કુદરત દેખો, યહ મુનાફિક અબ્દુલ્લાહ બિન ઉબય ઉસકે બેટે હઝરત અબ્દુલ્લાહ થે, લેકિન વહ પક્કે સહાબી ઓર મુખલિસ આદમી થે.

गैर मुनासिब नाम बदल देना याहिये:

और उस जमाने में ऐसा होता था के जो नाम बाप का होता था वही नाम बेटे का हुवा करता था, जैसे के एमाम एब्ने जरिर तबरी रह. ने लिखा हय: के उस मुनाफिक अब्दुल्लाह के बेटे का नाम 'हब्बाब' था, जब यह नबीअे करीम सल. की भिदमत में आये तो आप सल. ने पूछा: तुम्हारा नाम क्या हय? तो उन्होंने अर्ज किया के मेरा नाम हब्बाब हय, तो आप सल. ने इरमाया: यह तो शैतान का नाम हय इसको बदल दो, तब उनका नाम अब्दुल्लाह बदल कर रखा गया, इस तरह अब्दुल्लाह बिन अब्दुल्लाह बन गये, और यह नबीअे करीम सल. की आदते शरीफ थी के किसीका नामुनासिब नाम सुनते तो बदल देते थे, इस लिये अगर किसी का गैर मुनासिब नाम रखा हो तो उलमाअे किराम से तहकीक कर के उसको बदल देना याहिये.

बाप-बेटे का अेक ही नाम हो सकता हय:

और आज भी अमुक लोग ऐसा करते हंय और यह कोए अैब की चीज नहीं हय, दाइल उलूम देवबंद के शैखुल हदीस और मेरे उस्तादे मोहतरम हजरत मुश्ती सईद अहमद साहब पालनपूरी दामत बरकतुहुम उनके अेक बेटे का नाम भी सईद अहमद हय, वह सुरत में अेक मद्रसा के मुदरिस हय, तो यह भी अेक अशुब बात थी के अब्दुल्लाह बिन उबय कटर मुनाफिक और उसके बेटे हजरत अब्दुल्लाह पक्के सहाबी और हुजूर सल. के वक्षदार थे.

કોઈ સિફ્ત નામ સે મુસલમાન નહી હોતા:

મુસલમાન જૈસે નામ હોને સે કોઈ મુસલમાન નહી જાતા, ઈસ બાત સે એક હકીકત યહ ભી સમઝ મેં આઈ કે કોઈ અપના નામ અબ્દુલ્લાહ, અબ્દુર્રહમાન રખ લેવે ઉસસે વહ મુસલમાન નહી હો જાતા, બહોત સે લોગ મુસલમાન જૈસે નામ રખતે હંચ ઉસસે મુસલમાન નહી હો જાતે, ચુંટણી કે મત દેનેવાલોં કી જો લિસ્ટ બની હય ઈસી તરહ સરકારી ચોપડે મેં કિસીકા નામ મુસલમાન જૈસા હો તો ઉસસે વહ મુસલમાન નહી હો જાતા, દિલ મેં ઈમાન હો ઓર ઝિંદગી અલ્લાહ તઆલા કી ફરમાંબરદારી ઓર હુઝૂર સલ. કે તરીકે કે મુતાબિક હો વહ મુસલમાન કેહલાતા હય, બહોત સે યહૂદી, ઈસાઈ, પારસી લોગોં કે નામ ભી મુસલમાનોં જૈસે હોતે હંચ યા મુસલમાનોં કે નામ ઉનકે જૈસે હોતે હંચ તો સિફ્ત નામ સે કોઈ મુસલમાન નહી હો જાતા, હાં ઈસ્લામી નામ ઈસ્લામી પહેચાન કા ઝરિયા બનતે હંચ.

ઈસ ઝમાને મેં એક ગલત ફેહમી:

આજ કે ઝમાને મેં લોગોં ને યહ સમઝ લિયા હય કે જો ગોશત ખાવે વહ મુસલમાન હય, ખુદ મુસલમાન અપને ઈસ્લામ કી નિશાની સિફ્ત ગોશત ખાના સમઝતે હંચ, હાલાંકે યહ ગલત હય, હર ગોશત ખાનેવાલા મુસલમાન નહી ઓર હર મુસલમાન ગોશત ખાતા હો યહ ઝરૂરી નહી, રાસ્તે મેં ચલતે હુવે પાંચ (૫) રૂપિયે કી ટોપી ખરીદ લી, સર પર રખ લી, ઉસસે કોઈ વાકઈ મુસલમાન નહી હો જાતા, અમુક લોગ જો ઈસ્લામ ઓર મુસલમાનોં કો બદનામ કરતે હય વહ ઈસ

तरह जाहिराई ईस्लामी शकल बना करके लोगों को धोका देते हुंय, लोगों को परेशान करते हुंय और नाम मुसलमानों का बदनाम करते हुंय, हालांकि वह हकीकी मुसलमान नहीं।

मुनाफ़िकों की तरह से तकलीफ़ पड़ोयाने की धन्तिका:

उन मुनाफ़िकों ने मदीने में आप सल. को इस कदर सताया के पूरी उम्मत की मां हजरत आइशा सिदीका रदि. पर “नउजु बिल्हाड” जिना की तोहमत और इल्जाम लगाया, यह बहोत बड़ी तकलीफ़ उन मुनाफ़िकीन् और यहूदियों ने पड़ोयाई, इस तोहमत की वजह से आप सल. तकरीबन अेक महीने तक बहोत परेशान रहे और आप सल. को उसका बहोत रंज हुवा और आपकी परेशानी की वजह से मदीना के तमाम के तमाम मुसलमान परेशान थे, मदीना के पूरे माहोल में गम छाया हुवा था, तमाम हजरते सहाबा का किसी काम में हिल नहीं लगता था, सब के सब सहाबा रदि. परेशान थे.

हुजूर सल. को आभरी इहानी तकलीफ़:

जुलासा यह हुवा के दुश्मनों ने नबीअे करीम सल. को परेशान करने की सारी तदबीरें जर्ज कर डाली, आप सल. को तकलीफ़ पड़ोयाने की जो सूरत ली जिस किसीके जहन में आई वह सभी जमा करके इस्तेअमाल की गई, दुश्मनों ने जो तकलीफ़ आप सल. को पड़ोयाई उसमें आभरी यह सबसे बड़ी इहानी तकलीफ़ थी, जाहिर बात हुंय के अेक नेक मुकदस, आदिमा, इजिला औरत हजरत आइशा रदि. पर तोहमत बड़ी अतरनाक बात थी.

दूसरी तरह अेक नेक मुकदस सहाबी हजरत सइवान रदि. की

तरङ्ग गलत निस्बत निहायत भतरनाक तकलीक पछोयाना था.

गलत निस्बत:

भात का भुलासा यह हय के अेक सहाभी रदि. के साथ हजरत आँशा रदि. का नाम गलत तरीके से जोड दिया, वह सहाभी हजरत सइवान ँब्ने मुअत्तल रदि. थे, जो बडे नेक और परहेजगार थे, लेकिन उन मुनाफ़िकों ने उनके साथ हजरत आँशा रदि. का नाम जोड दिया और उन पर 'नउमु बिल्लाह' जिना की तोहमत लगाँ, आप सल. परेशान, हजरत सइवान भी परेशान और सबसे जयादह हजरत आँशा रदि. जैसी नेक सालिहा और पाकदामन औरत भी परेशान, तकरीबन पूरा अेक महीना महीना में टेन्शन का माहोल रहा, यह पूरी कारस्तानी और प्लान मुनाफ़िकों और यहूदियों के सरदार और उनके लीडर अब्दुल्लाह ँब्ने उबय का था.

हजरत आँशा रदि. की भूबियां:

हजरत आँशा रदि. बहोत ही नेक सालिहा और पाकदामन औरत थी, हम सब दुआ करते हंय के अल्लाह तआला हमारी तमाम बेहनु को हजरत आँशा रदि. जैसी पाकीजा जिंदगी अता इरमाअे और आभिरत में जन्नत में हजरत आँशा रदि. के साथ दाखिल होना नसीब इरमाअे, उनको अल्लाह तआला ने बडी इज़ीलतें अता इरमाँ हय और अैसी अैसी भूबियां दी हंय के दुन्या की तमाम औरतों में हजरत आँशा रदि. अेक भास दरजा रभती हय उनका अेक भास मकाम हय, अल्लाह ने उनको कुछ वह वह भूबियां अता

ફરમાઈ હંચ કે દુન્યા કી કિસી ઔરત કો નસીબ નહી હુઈ હઝરત આદમ અલ. કે ઝમાને સે લે કર કયામત તક આનેવાલી પૂરી દુન્યા કી તમામ ઔરતોં મેં હઝરત આઈશા રદિ. કો અલ્લાહ કી તરફ સે કુછ વહ ખુબિયાં દી ગઈ કે વૈસી ખૂબી કિસી ઔરત કો નસીબ નહી હુઈ, ઉનકી કુછ ખુબિયાં મેં આપકો બતા દેતા હું, ઈસસે આપકો અંદાઝા હો જાએગા કે હઝરત આઈશા રદિ. કા મકામ કિતના ઉચા હય.

હઝરત આઈશા રદિ. કી પેહલી ખૂબી:

ઉનકી ખૂબિયોં મેં એક ખૂબી અલ્લાહ ને યહ દી થી કે ઉનકી શાદી સે પેહલે અલ્લાહ કે ફરિશ્તે હઝરત જિબ્રઈલ અમીન અલ. એક દિન ઉનકી તસ્વીર લે કર રેશમી કપડે મેં લપેટ કર હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કે પાસ તશરીફ લાએ, ઔર ઉનકો યહ તસ્વીર બતા કર ફરમાયા: કે અય અલ્લાહ કે નબી! યહ ઔરત આપકી બીવી બનેગી આપકે નિકાહ મેં આએગી, અમુક રિવાયાત મેં આતા હય કે હઝરત જિબ્રઈલ અલ. અપની હથેલી મેં ઉનકી તસ્વીર લે કર આએ થે ઔર હઝરત નબી સલ. કો બતા કર કહા કે અય અલ્લાહ કે રસૂલ! યહ આપકી બીવી હય, આપકા નિકાહ ઉનકે સાથ હોગા, અબ ઝાહિર બાત હય કે હઝરત જિબ્રઈલ અલ. જો કામ કરે વહ અલ્લાહ કે હુકમ કે મુતાબિક કરેંગે, અલ્લાહ ને હુઝૂર સલ. કો શાદી સે પેહલે હી ઉનકી તસ્વીર બતા દી થી.

શાદી સે પેહલે શાદી કી નિચ્ચત સે ઔરત કો એક મરતબા દેખના જાઈઝા હય:

ઈસસે યહ મસ્અલા ભી મઅલૂમ હુવા કે શાદી વગૈરહ

કી નિયત સે અગર ઔરત કો દેખના હો તો દેખ સકતે હંચ, યઅની દેખના જાઈઝ હચ યઅની નિકાહ ઔર શાદી કરને કી નિયત સે ઔરત કો દેખ સકતે હંચ, લેકિન ઈસમેં યહ ખ્યાલ રહે કે જો લડકા ઈરાદા રખતા હચ વહ દેખે, ઉસકે વાલિદ, ભાઈ, ચચા, મામું, દોસ્ત વગૈરહ કો દેખને કી ઈજાઝત નહીં, ફિર દેખના ભી ઐસા હો કે ઉસમેં હદ સે આગે ન બઢે, અમુક જગા લડકી દેખને કે લિયે લડકા અપને દોસ્ત કે સાથ જાતા હચ, વાલિદ ઔર ભાઈ કો ભી લે કર જાતા હચ, સબ મિલ કર દેખતે હંચ, યહ ગલત તરીકા હચ, ઈસી તરહ અમુક જગા લડકે લડકી કો તન્હાઈ મેં મિલને ભી દિયા જાતા હચ, લંબી બાતચીત કા, તન્હાઈ વગૈરહ કા મોકા દિયા જાતા હચ, યહ ભી ગલત હચ, બસ શાદી કરનેવાલા લડકા દેખ લેવે વહ કાફી હચ, હદીસ શરીફ મેં હચ: કે જબ હઝરત મુગીરહ બિન શોઅબા રદિ. ને શાદી કરને કા ઈરાદા કિયા તો હઝરત નબીએ કરીમ સલ. ને ફરમાયા: જાઓ ઔર ઉસ ઔરત કો (જિસસે નિકાહ કા ઈરાદા હચ) દેખ લો. (મુસ્નદે અહમદ બહવાલા બદાઈઉસ્સનાઈઅ)

મઝાહિરે હક મેં ઈસી તરહ કી એક હદીસ શરીફ કી શરહ કરતે હુવે લિખા હચ કે જિસ લડકી સે શાદી કરને કા ઈરાદા હચ ઉસકો દેખ લેના મુમ્કિન ન હો તો ફિર યહ મુસ્તહબ હચ કે કિસી ભરોસાવાલી ઔરત કો ભેજ દિયા જાએ તાકે વહ ઉસ લડકી કો દેખ કર મર્દ કો ઉસકે હાલાત બતાવે.

દેખને મેં એક બેએહતિયાતી:

જબ લડકી કો દેખને જાવે તબ દોનોં એક દૂસરે કે સામને અપને ગુઝરે હુવે ઝમાને કા ઈતીહાસ ખોલ કર બેઠ

જાતે હંચ, ઉસકે નતીજે મેં દેખને હી કે મરહલે સે બદગુમાની કા સિલસિલા શુરૂ હો જાતા હય, જિસકે નતીજે મેં રિશ્તા નક્કી ભી નહીં હો પાતા, ઇન ગલત તરીકોં કો બંદ કરના ચાહિયે, આજકે કહે જાનેવાલે મોર્ડન ઝમાને મેં અમુક વાલિદૈન તો ઇસ મરહલે મેં લડકે લડકી કો કુછ દિન, કુછ મહીને બાકાઈદા સંબંધ મેં રેહને કી, સાથ મેં ઘુમને ફિરને કી ઇજાઝત દેતે હંચ ઓર યું કેહતે હંચ, પેહલે એક દૂસરે કો સમઝ લો, અચ્છી તરહ જાંચ લો કે નિબાહ હોગા કે નહીં, તાકે આગે કોઈ મસ્અલા ખડા ન હો, યહ સબ ગલત ઓર નાજાઈઝ કામ હય, ઇસ તરહ ગૈર શરઈ, ગૈર ઇસ્લામી તરીકે સે દેખને મિલને સે કભી કોઈ કામ બનતા નહીં બલકે બિગડતા હય.

યહ તો હઝરત આઈશા રદિ. કી ખૂબી કી બાત હય, કે હઝરત જિબ્રઈલ અલ. ઉનકી તસ્વીર લે કર આએ ઓર હઝરત નબી સલ. કો બતાઈ થી ઓર ઝાહિર બાત હય ઉસ ઝમાને મેં કોઈ કેમેરા, વીડીયો વગૈરહ નહીં થા, વહ કોઈ રૂહાની, ગૈબી, મિસાલી ઓર કુદરતી ચીઝ થી કે જિસસે ઉનકી તસ્વીર હુઝૂર સલ. કો બતાઈ ગઈ, ઇસસે કોઈ તસ્વીર કે જાઈઝ હોને પર દલીલ નહીં બના સકતા.

હઝરત આઈશા રદિ. કી દૂસરી ખૂબી:

હઝરત આઈશા રદિ. કી દૂસરી ખૂબી યહ હય કે સિવાએ હઝરત આઈશા રદિ. કે હઝરત નબી સલ. ને જિતને ભી નિકાહ કિએ વહ તમામ કે તમામ બેવા ઓર તલાકવાલી ઓરતોં સે કિએ, કિસીકે શોહર કી વફાત હો ગઈ થી યા કિસીકો ઉનકે શોહર ને તલાક દે દી થી, એસી તલાકવાલી બેવા

औरतों से आप सल. ने शादी इरमा ली, उजरत आठशा रदि.
आप सल. से शादी करते वकत कुंवारी थी.

बेवा और तलाकवाली औरत को दूसरी जगा शादी
करनी याहिये:

यहां दूसरी भी अेक बात समज लेनी याहिये, के कोठ
औरत बेवा हो जाये या जिस औरत को तलाक हो जाये तो
शरीअत की तअलीम हय के अैसी औरत को कोठ मुनासिब
रिश्ता तलाश करके शादी कर लेनी याहिये, उसको अपने घर में
बेठे नहीं रेहना याहिये, भास तौर पर जबके वह जवान और
तंदुरस्त हो और अैसी लडकीयों और औरतों के वालीयों को
भी याहिये के शादी कराने का भास डिक करे, एसी तरह जिस
मर्द की बीवी का एन्तेकाल हो जावे या बीवी अैसी बीमार हो
जावे के जिस्मानी उजरत के पूरा करने लायक न रही या बीवी
से तलाक हो गठ तो मर्द को भी शादी कर लेनी याहिये.

बेवा का निकाल कराना कोठ अैब नहीं बल्के अख्शी
बात हय:

एस तरह की शादी को बुरा न समजे, अमुक जगा
निहायत अतरनाक हाल हय, बीवी बीमार हय, शोहर
तंदुरस्त हय, शोहर जिना में मुतला हय डिर भी दूसरा
निकाल नहीं करता हय या उसको करने नहीं दिया जाता, रोक
जाता हय, बीवी पुद शोहर जिना करे उसके रास्ते बताती हय
लेकिन निकाल नहीं करने देती, एसी तरह बीवी की वक्षत के
बाद शोहर को उजरत हय डिर भी दूसरा निकाल नहीं करता
या बख्ये उसको दूसरा निकाल नहीं करने देते, उर यह हय के

દૂસરી આનેવાલી ઔરત વારસે મેં ભાગીદાર હોગી ઔર હમારા હક કમ કરવા દેગી, ખૂબ સમજ લો જો રિશ્તેદાર રૂકાવટ બનેંગે ઔર ગુનાહ કા ઝરિયા બનેંગે વહ ભી ગુનેહગાર હોંગે, ઔર ઇસ તરહ કરનેવાલા ભી ગુનેહગાર હોગા, અવલાદ કો વહ સોચના ચાહિયે કે (ખુદા હિક્મત મેં રખે) વાલિદ સાહબ બડે ઝઈફ, બિસ્તર પર હો ગએ, ઇસ્તિન્જા, ગુસલ સે ભી મઅઝૂર હો ગએ, કિસીકી મદદ કી ઝરૂરત હય તો કયા અવલાદ, બેટી, બહૂ ઇસ તરહ કી જિસ્માની ખિદમત જિનમેં સતર દેખના હો કર સકેગી? ફિર કયું રૂકાવટ બને! બલકે ખુદ સાથ મદદ કરકે નિકાહ કરવા દો તાકે સહૂલત રહે, કુર્આન મેં અલ્લાહ તઆલા કા ઇર્શાદ હય: "

“فَأَنْكِحُوا الْوَالِيَّاتِ مَا مِنْكُمْ” (પા.૧૮, સૂ.નૂર: આ.૩૨)

ઇસ આયત સે વહ બાત ભી નિકલતી હય કે જિનકી શાદિયાં ન હુઈ હો યા વહ તલાકવાલી યા બેવા હો ગઈ હો ઔસી ઔરતોં કી શાદી કરા દેની ચાહિયે, હદીસ શરીફ મેં હય કે હઝરત ઉકાફ રદિ. સે રસૂલુલ્લાહ સલ. ને સવાલ ફરમાયા: તુમ્હારી બીવી હય? ઉન્હોંને અર્ઝ કિયા: નહીં! ફિર આપ સલ. ને સવાલ ફરમાયા: કોઈ શરઈ બાંદી હય? ઉન્હોંને અર્ઝ કિયા નહીં, ફિર સવાલ ફરમાયા: તુમ્હારે પાસ સગવડ હય કે નહીં? યઅની બીવી કે ઝરૂરી ખર્ચે કા ઇન્તેઝામ કર સકતે હો? ઉન્હોંને અર્ઝ કિયા કે હાં! તો ઉસ પર રસૂલુલ્લાહ સલ. ને ઇર્શાદ ફરમાયા: ફિર તો તુમ શૈતાન કે ભાઈ હો, હમારી સુન્નત નિકાહ કરના હય, જો બગૈર નિકાહ કે હો વહ તુમમેં બદ તરીન આદમી હય, ઔર જો બેનિકાહ મર ગએ વહ સબસે

રઝીલ હય, યહ શરીઅત કા હુકમ ભી હય ઓર અલ્લાહ કે નબી કી સુન્નત ભી હય.

દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ કે સ્થાપક હઝરત મોલાના મુહમ્મદ કાસિમ સાહબ નાનોતવી રહ. કા ઈત્તેબાએ સુન્નત કા અજીબ કિસ્સા:

હકીમુલ ઈસ્લામ કારી મુહમ્મદ તૈયબ સાહબ રહ. ને એક વાકિઅહ લિખા હય જિસકા ખુલાસા યહ હય કે એક મરતબા હઝરત મોલાના મુહમ્મદ કાસિમ સાહબ નાનોતવી રહ. દેવબંદ કે મહલ્લા દીવાન મેં વઅઝ ફરમા રહે થે, વઅઝ કા મવઝૂઅ થા બેવા ઓરતોં કા નિકાહ, બયાન કે બીચ દેવબંદ કે મુઅઝ્ઝઝ શુયૂખ હઝરાત મેં સે એક સાહિબ ખડે હુવે, હઝરત મુઝે કુછ અર્ઝ કરના હય, હઝરત અંદાઝ સે યહ સમઝ ગએ કે વહ એ'તેરાઝ કરના ચાહતે હંચ, ઈત્તેફક કી બાત થી કે ઉન્હી દિનોં મેં હઝરત નાનોતવી કી બહન બેવા હુઈ થી ઓર અભી તક ઉસકા દૂસરા નિકાહ નહીં હુવા થા, હઝરત નાનોતવી રહ. અલ્લાહ તઆલા કી દી હુઈ સમઝદારી સે સમઝ ગએ કે બેવા બહન કા અબ તક જો નિકાહ નહીં હુવા ઉસકે મુતઅલ્લિક યહ એ'તેરાઝ કરના ચાહતે હંચ, હઝરત ને લોગોં સે ફરમાયા: ઝરા ઠહેરીયે, મુઝે એક ઝરૂરત પેશ આઈ હય, મેં અભી હાઝિર હોતા હું યહ ફરમા કર હઝરત સ્ટેજ સે નીચે ઉતર કર ઘર મેં તશરીફ લે ગએ, મજલિસ અપની જગા જમી રહી, પૂરે લોગ બેઠે રહે, હઝરત ઘર પહોંચે, બેવા બહન ઉમ્ર મેં આપસે બડી થી, કાફી બુઠી ભી હો ચુકી થી, ઉન્કી અવલાદ ભી નહીં થી, હઝરત ને અપની બહન કે પેર પકડ કર

बहोत आज़िज़ी करते हुवे अर्ज़ किया: बहन! आपकी ऐक छिम्मत से आप सल. की ऐक सुन्नत जिंदा हो सकती हय, और में सुन्नत जिंदा करने के काबिल हो सकता हूं, बहन गभरा गध और कडा के भाँ ऐसी क्या बात हय? मेरे पेर तो छोड दो, में ँस काबिल कहां हूं के रसूलुल्लाह सल. की सुन्नत जिंदा होने का सभब बन सकुं, हज़रत ने अर्ज़ किया: बहन आप निकाह कर लीजिये, बहन ने अर्ज़ किया के भाँ तुम दैख रहे हो, में बुढी हो चुकी हूं, सर के बाल सुकैद हो चुके हैं, यह उम्र निकाह करने की नहीं हय, हज़रत ने अर्ज़ किया: यह सभ कुछ सहीह हय, लेकिन यह निकाह किसी ज़रत की वज़ा से नहीं हय, सिर्फ़ बेवाओं के निकाह की सुन्नत को जिंदा करने के लिये हय, यह बहन भी हज़रत नानोतवी की बहन थी, सुन्नत का नाम सुन कर निकाह के लिये तैयार हो गध, हज़रत ने उसी वक़्त घर में निकाह पढा दिया, हज़रत बाहिर तशरीफ़ लाये, मजमा उसी तरह ज़म के बेठा हुवा था, किसीको कुछ मअलूम नहीं के क्या हो गया और आगे वअज़ शुरु इरमाया, यह अ'तेराज़ करनेवाले साहिब दूसरी भरतबा जडे हुवे और केहने लगे, आप तो बेवाओं के निकाह का वअज़ इरमा रहे हंय और आपके घर में आपकी बेवा बहन बेठी हुँ हय, हज़रत ने जवाब में ँर्शाद इरमाया: कोन केहता हय? के यह बेठी हुँ हय उसका निकाह तो हो चुका हय और निकाह के गवाह ँसी मजलिस में मवजूद हय, उसी वक़्त निकाह के गवाहों ने जडे हो कर गवाही दी के निकाह हमारी हाज़री में हुवा हय, ँस बात को सुन कर बयान में आनेवाले

तमाम लोगों को बडा असर हुवा और उसी मजदिस में ६० (साँठ) बेवा औरतों के निकाह हुवे.

अल्लाह तआला का मुज पर इजल:

अल्लाह का इजल व करम हय मेरे पर, के अल्लाह ने मुझे भी इस सुन्नत को अदा करने का मोका दिया, ५८, ५९ साल की हमारी बेवा बहन इंग्लेन्ड में कई सालों से रहती थी, मेरे वालिद मर्हुम अपनी हयाती में उनकी शादी के लिये बडे इकमंद रहे, हुआ भी करते रहे और कोशिश भी करते रहे लेकिन न हो सका, इसी साल अल्लाह तआला ने उनका निकाह कराने का मुझे मोका दिया और सिर्फ अल्लाह तआला का हुकम पूरा करने की निय्यत से मैं ने तीन दिन के लिये मुंबई से लंडन का सफर किया और बहन का निकाह कराया, लंडन की मदीना मस्जिद में अेक बडे मजमा के सामने बेवा के निकाह पर तइसीली बयान किया और उसके बाद फुद वली बन कर निकाह कराया, यह अल्लाह तआला का मुज पर इजल हय के अेक नेक मोका मुझे भी अता इरमाया.

सभ्र करनेवाली औरत की इजलत:

जिस औरत के शोहर का इन्तेकाल हो जाये, लेकिन वह सिर्फ अपने छोटे बच्चों की खातिर सभ्र करे और ईइइत व पाकदामनी से जिंदगी गुजारे, उसके बारे में हदीस शरीफ में इजलत वारिद हुँ हय, हदीस शरीफ में हय: के उसको अल्लाह तआला की राह में जिहाद करने का सवाब मिलेगा, इस लिये के बहोत सी मरतबा उस औरत ने जिस शोहर से दूसरा निकाह किया वह उसके अगले शोहर से होनेवाले बच्चों

के बारे में बलाघ याहनेवाला नहीं हुआ करता, जिसकी वजह से बच्चों की सही-तअलीम व तरबियत नहीं हो पाती, बल्कि कभी कभी बच्चे मुल्म के शिकार बनते हैं, इस लिये जिस औरत को गुनाह का गालिब पतरा हो वह तो दूसरा निकाह जरूर कर ले, लेकिन अगर अपनी जात पर ईत्मीनान है और गुनाह से छिड़कत की पूरी उम्मीद है और छोटी छोटी अवलाह की तअलीम व तरबियत का भी मस्अला है और दूसरे निकाह की सूरत में बच्चों पर मुल्म व जियादती का पतरा है और जरूरी जरूरी की जहज शकलें भी मवजूद हैं तो उस औरत को तो सभ्र करके जिंदगी गुजारनी चाहिये और अपने बच्चों पर मेहनत करके घर बैठे अल्लाह तआला की राह में जिहाद करने की इत्मीनान हासिल करनी चाहिये.

हजरत आँशा रदि. की तीसरी भूमी:

तीसरी भूमी किस्मती हजरत आँशा रदि. की यह है के हजरत नबीअे करीम सल. की वफ़ात भी उनकी गोद में हुई, 44स में है आप सल. का आखरी दिन और वह हजरत आँशा की बारी का दिन था और आप सल. का सर मुबारक हजरत आँशा रदि. के सीने पर रखा हुआ था और उसी हालत में आप सल. का ईन्तेकाल हुआ यह उनकी बड़ी भूमी किस्मती की बात है.

हजरत आँशा रदि. की चौथी भूमी:

हजरत आँशा रदि. की चौथी भूमी किस्मती यह है के जिस जगह हुज़ूर सल. का ईन्तेकाल हुआ वह इम भी हजरत आँशा रदि. का था, ऐसी पाकीजा जिंदगी के आखरी दिनों में

બીમારી કે ઝયાદહ હો જાને કી વજા સે આપ સલ. તમામ બીવીયોં સે ઇજાઝત લે કર હઝરત આઈશા રદિ. કે રૂમ મેં આ ગયે થે, લેકિન કુદરતી બાત કે વફાત કે દિન બારી હઝરત આઈશા રદિ. હી કી થી, ગોયા હુઝૂર સલ. કી ચાહતે મુબારક વહ થી કે આખરી દિન હઝરત આઈશા કે વહાં હો.

મકાનાત કા બડા હોના ભી અલ્લાહ તઆલા કી બડી નેઅમત હય:

મેરી બેહનો! અલ્લાહ ને હમકો બડી નેઅમતોં સે નવાઝા હય, આપ સલ. ને સબ બીવીયોં કે અલગ અલગ કમરે બનાએ થે, બીવીયોં કે જો કમરે બનાએ થે, બહોત હી છોટે છોટે થે અલ્લાહ મુઝે ઓર આપ તમામ કો મદીના શરીફ બાર બાર લે જાએ, જબ આપ મદીના જાઓ તો જો વકત ઓરતોં કે સલામ પઢને કા હોતા હય વહાં જા કર દેખના કે તમામ પાકીઝા બીવીયોં કે જો કમરે થે, વહ જગા કિતની છોટી જગા હય, મસ્જિદે નબવી મેં જો જાલી મુબારક હય જહાં હમ સલામ પેશ કરતે હંય, બસ ઉતની હી જગા મેં યા ઉસસે કમ જગા મેં તમામ પાક બીવીયોં કે હુજરે થે, કુછ હદીસોં મેં હય કે જબ આપ સલ. તહજ્જુદ કી નમાઝ અદા ફરમાતે ઉસ વકત હઝરત આઈશા રદિ. વહાં આરામ કરતી હોતી ઓર જબ આપ સલ. સજદે મેં જાતે તો વહ પાંવ સમેટ લેતી થી, તબ હુઝૂર સલ. સજદા કર સકતે, ઇતને છોટે છોટે કમરે થે કે ઇત્મીનાન સે એક સોએ ઓર દૂસરા નમાઝ પઢ સકે ઇતની ભી જગા નહીં હોતી થી, અલ્લાહ ને મુઝે ઓર આપકો બડે મકાન કી બડી દૌલત સે નવાઝા હય, હુઝૂર સલ. કા તહજ્જુદ પઢના ઓર હઝરત

આઈશા રદિ. કા આરામ કરના ચુંકે ઔરતેં કુછ દિનોં મેં નમાઝ નહીં પઢ સક્તી ઈસ લિયે થા.

હઝરત આઈશા રદિ. કી પાંચવી ખૂબી:

હઝરત આઈશા રદિ. કી પાંચવી ખૂબી યહ હય કે હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કી કબ્ર મુબારક કિસી કબ્રસ્તાન મેં નહીં બલ્કે હઝરત આઈશા રદિ. કે કમરે મેં બની, ઈસ લિયે કે જિસ જગા નબી કી વફાત હોતી હય ઉસી જગા ઉનકી કબ્ર બનાઈ જાતી હય.

હઝરત આઈશા રદિ. કી છટ્ટી ખૂબી:

હઝરત આઈશા રદિ. કી છટ્ટી ખૂબી યહ હય કે જબ હુઝૂર સલ. ઔર હઝરત આઈશા રદિ. દોનોં એક હી ગોદડી મેં સોએ હુવે હોતે ઉસી હાલત મેં અલ્લાહ કી તરફ સે કુર્આન નાઝિલ હોતા થા, અલ્લાહુ અકબર! કેસી પાકીઝા ઝિંદગી થી, યહ ખુશનસીબી કિસી ઔર બીવી કો નસીબ નહીં હુઈ.

હઝરત આઈશા રદિ. કી સાતવી ખૂબી:

હઝરત આઈશા રદિ. કી સાતવી ખૂબી યહ હય કે વહ એસે બાપ કી બેટી હય કે તમામ નબિયોં કે બાદ પેહલે નંબર કે ઈન્સાન વહ હઝરત આઈશા રદિ. કે અબ્બા હય ઔર તમામ ઉમ્મતોં કે ઈન્સાનોં મેં હઝરત આઈશા રદિ. કે અબ્બાજાન હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કા અવ્વલ નંબર હય, યઅની તમામ પયગમ્બરોં કે બાદ સબસે ઉચા દરજા હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કા હય, ઈસ લિયે ઉનકા લકબ કિતના મુબારક હો ગયા હઝરત અબૂબક રદિ. કા લકબ સિદ્દીક ઔર હઝરત આઈશા રદિ. કા લકબ સિદ્દીકા, આઈશા નામ ઔર સિદ્દીકા

ઉનકા સેકન્ડ નામ, સિદ્દીકા બિન્તે સિદ્દીક.

હઝરત આઈશા રદિ. કી આઠવી ખૂબી:

મેરી બેહનો! ઓર તો કયા ખુશકિસ્મતી ઉનકી બતાઉ, અલ્લાહુ અકબર! એક અજીબ ખુશનસીબી બતાઉ, જો દુન્યા મેં કિસી ઓરત કો નસીબ નહીં હો સકતી, કે જબ અલ્લાહ કે નબી હઝરત યુસુફ અલ. પર ઝુલેખા ને તોહમત લગાઈ કે યુસુફ ને મેરે સાથ ગલત કામ કરને કા પ્લાન કિયા થા, હાલાંકે હઝરત યુસુફ અલ. પાક ઓર માસૂમ હય, ઈસ બાત કો બતલાને કે લિયે અલ્લાહ ને એક દૂધ પીતે બચ્ચે કો બોલતે સિખાયા, વહ બચ્ચા બોલા ઓર ઉસને એલાન કિયા ઓર હઝરત યુસુફ અલ. કો પાક બતલાયા કે વહ પાક હય ઓર ઝુલેખા જુઠી હય, ઈસી તરહ લોગોં ને હઝરત મરયમ રદિ.. પર તોહમત લગાઈ, અય હાઝન કી બહન! અય મરયમ! શાદી સે પેહલે બચ્ચા કેસે આ ગયા? હઝરત ઈસા અલ. પૈદા હુવે તો હઝરત ઈસા અલ. કો બચપન મેં અપની ઝુબાન સે બુલવાયા, જિસ વકત વહ અપની માં કે ગોદ મેં થે, દૂધ પી રહે થે, વહ બોલે: "إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ" (પા.૧૬, સૂ.મરયમ આ.૩૦)

આસ્માન કી તરફ ઉંગલી ઉઠાઈ ઓર બોલે કે મેરી માં મરયમ પાક હય, મેરી માં ને કોઈ ગલત કામ નહીં કિયા, મેરી બેહનો! અલ્લાહ કી કુદરત દેખો કે જબ હઝરત યુસુફ અલ. પર તોહમત લગી તો એક બચ્ચે ને ઉનકો પાક બતાયા ઓર હઝરત મરયમ અલ. પર જબ તોહમત લગી તો હઝરત ઈસા અલ. ને દૂધ પીતે પીતે અપની માં કો પાક બતાયા, ખુશનસીબ હય હઝરત આઈશા રદિ. કે ઉન પર જબ મુનાફિકોં ને ઝિના કી

તોહમત લગાઈ તો અલ્લાહ ને આસ્માન સે ખુદ એલાન ફરમાયા: ઔર અલ્લાહ ને કુર્આને પાક મેં ઉનકી પાકદામની પર તકરીબન ૨૦ આયતેં પૂરે દો રૂકુઅ નાઝિલ ફરમાએ કે હઝરત આઈશા રદિ. પાક હય, કોઈ ગુનાહ નહીં કિયા, અલ્લાહ! અલ્લાહ! કેસી ખુશનસીબ ઔરત કે અલ્લાહ ને ખુદ હી ઉનકે પાક હોને કા એલાન ફરમા દિયા ઈતની બડી ખુશનસીબી કિસી ઔરત કો નસીબ નહીં હુઈ, ઈસી કે સાથ અલ્લાહ ને દુન્યા હી મેં મગફિરત કા એલાન ફરમાયા:

(પા.૧૮ સૂ.નૂર આ.૨૬) “لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ”

“ઉનકે લિયે અલ્લાહ ને મગફિરત ઔર ઈઝ્ઝત કી રોઝી જન્નત મેં તૈયાર કર રખી હય”

અલ્લાહ તઆલા માં આઈશા રદિ. જેસી પાકીઝા ઝિંદગી હમારી તમામ બેહનો કો અતા ફરમા દે ઔર જન્નત મેં ઉનકે સાથ જાના નસીબ ફરમાએ.

હઝરત આઈશા રદિ. કી એક બડી બરકત, ઉમ્મત કો તયમ્મુમ કી નેઅમત નસીબ હુઈ:

એક મરતબા ગઝવએ બની મુસ્તલિક મેં યા ઔર કિસી દૂસરે સફર કે મોકે પર ભી હઝરત આઈશા રદિ. કા હાર ગુમ હો ગયા.

હઝરત નબી સલ. ને હઝરાતે સહાબા રદિ. કો હાર તલાશ કરને કા હુકમ દિયા, કુછ હઝરાત પિછલી મંઝિલ તક હાર તલાશ કરને ગએ, ઈસ તરફ હુઝૂર સલ. ઔર પૂરા મજમા ઠેહરા હુવા હય, સુબહ હોને આઈ, ફજર કા વકત હો ગયા, જિસ જગા ક્યામ થા વહાં પાની નહીં થા ઔર નમાઝ કે લિયે

પાની કી ઝરત થી, મજમે મેં સે કુછ હઝરત હઝરત અબુબક સિદ્દીક રદિ. કે પાસ આએ ઓર સાહિબઝાદી હઝરત આઈશા રદિ. કે બારે મેં બારે કેહને લગે કે હઝરત આઈશા રદિ. ને ખુદ હુઝૂર સલ. કો રોકા, પૂરે મજમે કો રોકા ઓર ઐસી જગા રોકા હય જહાં લોગોં કે લિયે પાની કી સગવડ નહીં હય, ઈસ બાત સે હઝરત અબુબક સિદ્દીક રદિ. કી તબીઅત પર ભી અસર હુવા ઓર વહ અપની બેટી હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ આએ, દેખા કે હુઝૂર સલ. હઝરત આઈશા રદિ. કી જાંઘ પર સર રખ કર આરામ ફરમા રહે હંય, હઝરત અબુબક રદિ. ને પૂરે મજમે કી તકલીફ કે ખ્યાલ સે અપની બેટી હઝરત આઈશા રદિ. કો ડાંટના શુરૂ કિયા, ઓર સાથ હી અપની ઉગલી સે હઝરત આઈશા રદિ. કી કમર પર ક્યોકે (ગોદે) મારને લગે, હઝરત આઈશા રદિ. કો તકલીફ તો હોતી કે અબ્બાજાન ડાંટ ભી રહે હંય લેકિન હઝરત આઈશા રદિ. ઝરા ભી નહીં હિલી, સહન કરતી રહી, ઈસ લિયે કે અગર વહ હિલ જાતી તો નબીએ કરીમ સલ. કી નીંદ મુબારક ટુટ જાતી, કેસી મુહબ્બત થી હઝરત આઈશા રદિ. કો હુઝૂર સલ. સે કે તકલીફ સહન કર કે આરામ દે રહી હય.

બૈર જબ સુબહ હુઈ ઓર નમાઝ કા વકત આયા ઓર સહાબા રદિ. ને અર્ઝ કિયા કે પાની નહીં હય તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉસી વકત તયમ્મુમવાલી આયત ઉતારી, ઓર તયમ્મુમ કરને કી ઈજાઝત મિલ ગઈ.

ઈસ પર હઝરત ઉસૈદ બિન હુઝૈર અન્સારી રદિ. ખુશી સે કેહને લગે, જબ ભી હઝરત અબુબક સિદ્દીક રદિ. કે

ખાનદાન મેં કોઈ નાગવાર બાત હોતી હય તો અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે ખાનદાન કે લિયે ઓર આમ મુસલમાનોં કે લિયે બરકત અતા ફરમાઈ હય, યઅની કોઈ ભી ઐસી બાત અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે આઈ હય જિસમેં મુસલમાનોં કા કાયદા હી હોતા હય.

દેખિયે! હઝરત આઈશા રદિ. પર તોહમત લગી, વહ તકલીફ કી ચીઝ થી લેકિન ઉસકી બરકત સે બરાઅત કી આયત નાઝિલ હુઈ, જો કયામત તક પઢી જાએગી, કિતની બડી બરકત.

ઓર હાર ગુમ હોને કી વજા સે રૂકના પડા, નમાઝ કા વકત આયા તો પાની નહીં થા તો તયમ્મુમ કી નેઅમત ઉમ્મત કો મિલ ગઈ, કિતની બડી નેઅમત મિલ ગઈ.

તયમ્મુમ કા મતલબ:

જબ પાની ન મિલે, કરીબ મેં ભી ન હો યા બીમારી કી વજા સે પાની ઇસ્તેઅમાલ ન કર સકે તો મિટ્ટી વગૈરહ સે તયમ્મુમ કર લો, તયમ્મુમ કી નિચ્ચત કરકે દોનોં હથેલી મિટ્ટી પર માર કર પૂરે ચેહરે પર ફિરાઓ ફિર દૂસરી મરતબા મિટ્ટી પર દોનોં હથેલી માર કર દોનોં હાથોં પર કોહની સમેત ફેરા દો, તયમ્મુમ હો ગયા, કિતની આસાની હો ગઈ, ગુસ્લ, વુઝૂ દોનોં ઝરૂરત મેં ઇસ તરહ કર સકતે હંય.

તોહમત કા કિસ્સા:

અબ યહાં સે પૂરી બાત બતા દું કે ઉન પર તોહમત કેસે લગી ઓર અલ્લાહ ને ઉનકી પાકદામની કા કેસે એ'લાન કિયા યે પૂરા કિસ્સા બડા અજબ વ ગરીબ હય ઉસકી એક એક બાત પર ધ્યાન દેને કી ઝરૂરત હય, કુર્આન મજીદ મેં ભી અલ્લાહ

તઆલા ને યહ વાકિઅહ બયાન ફરમાયા ઓર બુખારી શરીફ મેં તકરીબન ૧૮ જગા પર યહ વાકિઅહ આયા હય, તીન જગા તફસીલ સે હય, બાકી જગા થોડા થોડા આયા હય, જબ હુઝૂર સલ. હિજરત કર કે મદીના તશરીફ લે ગએ તો હિજરત કે છઠ્ઠે સાલ મેં યઅની ૫,૬ હિજરી મેં (ઓર અભી ૧૪૩૪ હિજરી ચલ રહા હય) ઓર મેં હિજરત કે છઠ્ઠે સાલ કી બાત કરતા હું હમકો ઇસ્લામી તારીખ ઓર સાલ ભી યાદ હોના ચાહિયે.

સન છે (૬) હિજરી મેં અરબ મેં એક ખાનદાન “બની મુસ્તલિક” નામ કા થા, યહ પૂરા ખાનદાન ગૈર મુસ્લિમોં કા થા, મુરયસિઅ નામી એક જગા પર યહ લોગ રેહતે થે, મદીના મુનવ્વરહ સે કુછ ફસ્લે પર થે, ઇસી ખાનદાન કે લોગોં ને મદીના મુનવ્વરહ પર હમ્લા કરને કી તૈયારી કી, જબ આપ સલ. કો પતા ચલા તો ખુદ હુઝૂર સલ. ઇસ ખાનદાન કે લોગોં કો ઇમાન કી દઅવત દેને કે લિયે તશરીફ લે ગએ ઓર આપકે સાથ બહોત બડી જમાઅત થી, ઓર ગઝવા હુવા.

હુઝૂર સલ. કા મિસાલી ઇન્સાફ:

આંહઝરત સલ. સફર કે મોકે પર અઝવાજે મુતહહરાત યઅની અપની બીવીયોં કે દરમ્યાન ચીઠઠી ડાલતે, ઓર ચિઠ્ઠી મેં જિસકા નામ નિકલતા ઉસકો સફર મેં સાથ લે જાતે, હાલાંકે આપકે લિયે ઇસ તરહ કરના કોઈ ઝરૂરી નહીં થા લેકિન અપની બીવીયોં મેં નારાઝગી ન હો, ઉનકી દિલજોઈ હો ઇસ લિયે ચિઠ્ઠી ડાલ દી જાતી, ઇસ મરતબા ચિઠ્ઠી મેં ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત આઈશા રદિ. કા નામ નિકલા તો હુઝૂર

સલ. ને ઉનકો સાથ લે લિયા, ઈસ તરહ ચિઠ્ઠી ડાલને કા બડા ક્ષયદા યહ હય કે કિસીકો કિસીકે બારે મેં નાઈન્સાફી કરનેકા ગુમાન ન રહે, બલકે વહ ખુદ અપની કિસ્મત પર રોવે કે મેરી કિસ્મત મેં ન થા ઈસ લિયે મેરા નામ નહીં નિકલા, ઓર યહ દિલજોઈ કરને કા બેહતરીન તરીકા હય, ઈસ સફર મેં મુનાફિકીન ભી શરીક હુવે, ચુંકે વહ જાનતે થે મુસલમાન જીત જાનેવાલે હય, ગનીમત કા માલ મિલેગા, ઓર મુનાફિકીન તો માલ કી લાલચ મેં રેહતે થે, સફર મેં જાને કે લિયે હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ કોઈ ઝેવર નહીં થે ક્યુંકે ઉસ ઝમાને મેં ગરીબી ભી બહોત થી તો હઝરત આઈશા રદિ. ને અપની બડી બહન હઝરત અસ્મા રદિ. કે પાસ સે ગલે મેં પહેન ને કે લિયે હાર માંગા કે મુઝે સફર મેં જાના હય તુમ્હારા હાર દેદો, સફર મેં સે આ કર તુમકો વાપસ કર દુંગી, યઅની વાપરને કે લિયે માંગા, યહ હાર યમન મેં ઝિફર નામી એક જગા કા બના હુવા થા, જો દાને (મણકે) સે બનાયા ગયા થા, યહ ભી કહા જાતા હય કે ઝિફર એક જમી હુઈ ખુશ્બુ હય કે ઉસકે દાને સે બના હુવા હાર થા, ઈસ વાકિઅહ પર મેરે ઉસ્તાદ હઝરત મોલાના સુલેમાન સાહબ ચોકસી સબક મેં સુનાયા કરતે થે કે યહ હમારી બેહનો કી પુરાની આદત હય કે સફર મેં જાને કે લિયે અગર અપને પાસ કોઈ ઝેવર ન હો તો દૂસરે કિસીસે લે કર ભી પહેન કર જાતી હય લેકિન બગૈર ઝેવર સફર કરના ઉનકો શરમ મઅલૂમ હોતી હય, અલ્લાહ લિલ્લાહ આપકો તો અલ્લાહ ને ઐસી ચીઝોં સે ખૂબ નવાઝા હય, જહાં ગરીબી હોતી હય વહાં ઐસી બાત પેશ આતી હય, બહરહાલ હઝરત

आँशा रद्वि. ने उनकी बहन का जेवर दिया और आप सल. के साथ सहर के लिये रवाना हो गँ, हजरत आँशा रद्वि. बहोत दुबली पतली थी, क्युँके बहोत डी छोटी उम्र में उनका निकाह हुवा था, हुजूर सल. ने उनके लिये ईन्तेजाम किया के उट पर बेठने के लिये लकडी का अेक कजावा बंधवा दिया, जो उस जमाने में अेक फास तरीके से बनाया जाता था, जिसके चारों तरफ़ पर्दे लगाते थे, उसको हवदज केहते हंय, हजरत आँशा रद्वि. उस हवदज में बेठ जाती और जहां कहीं उतरना होता तो उट को नीचे बिका कर उपर से हवदज उतार दिया जाता था और जब सहर शुरू होता तो हवदज को वापस उस पर रख दिया जाता और पर्दे डाल दिये जाते और उट की रस्सी आगे से कोँ पकडता और ले कर चलता, इस तरह सहर होता तो हजरत आँशा रद्वि. इस तरह हुजूर सल. के साथ सहर में रवाना हो गँ, जब गजवा मुकम्मल हुवा और आप सल. वापस मदीना तशरीफ़ ला रहे थे तो सहर करते करते रात हो गँ, अेक जगा जंगल में हुजूर सल. और तमाम सडाबअे किराम ठहेर गये, फिर जब आधी या पोनी रात गुजर गँ तो आप सल. ने अेलान इरमाया: के चलो! अब आगे सहर करना हय, उस जमाने में रात के आभरी छिस्से में सहर किया जाता था और हुजूर सल. सबको अैसे मोके पर आवाज देते थे ताके सहर में आगे बढने से पेहले जिसको ईस्तिन्हा वगैरह का तकाजा हो वह इरिग हो जाअे और सवारी के जानवर तैयार कर ले, आज कल की तरह नहीं था के सहर शुरू करो यअनी गाडी स्टार्ट की और चल दो, उस वकत हजरत आँशा रद्वि.

को तकाजा था, उजरत आँशा रहि. दूर किसी जगा रात की अंधेरी में छिन्तिन्हा के लिये यली गँ, जब छिन्तिन्हा कर के ठेकरने की जगा पर वापस पहुँची तो गले पर हाथ लगाया पता यला के गले का हार गाँधन हय तो वापस उस हार को तलाश करने के लिये गँ और तलाश करने में देर लग गँ.

और जिस जगा उजरत नबी सल. और सहाभा ठेकरे हुवे थे वहाँ उजरत आँशा रहि.वाला हवदज रभा हुवा था और उजरत आँशा रहि. के हवदज पर यारों तरङ्ग से पहुँच लगे थे और हवदज के उठानेवाले जो सहाभा थे उन्हींने उजरत आँशा रहि. का हवदज उठा कर उट पर रख दिया, युँके उजरत आँशा रहि. वजन में बहोत ही हल्की थी, जिसकी वजह से सहाभा को पता न चल सका के उजरत आँशा रहि. हवदज में बेठी हय या नही और जल्दी जल्दी में हवदज उठानेवाले सहाभा यह समझे के मां आँशा रहि. हवदज में बेठी हुँ हय और पूरा काइला उजरत नबी सल. के साथ रवाना हो गया.

हुजूर भी यह समझ रहे थे के उजरत आँशा रहि. हवदज में बेठी हुँ हय युँके अंधेरी रात थी कुँ पता न चलालाँके उजरत आँशा रहि. जंगल में ही थी और अपना हार तलाश करने में मशगूल थी.

उस दौर में दुबली पतली औरतें और आजका जमाना:

बुभारी शरीर में भुद उजरत आँशा रहि. का बयान हय के उस दौर में औरतें आम तौर पर दुबली पतली, हल्के बदन की हुवा करती थी, उनके बदन पर ज्यादा गोश्त नही

હોતા થા, ખાના મામૂલી થોડા સા મિલતા ઓર અપને હાથ સે ઘર કે તમામ કામ કરને હોતે જિસકી વજા સે બદન મોટા નહી હોતા થા, બુખારી શરીફ કી એક હદીસ મેં હઝરત આઈશા રદિ. કે ઈર્શાદ સે મઅલૂમ હોતા હય કે ખૈબર કે ફતહ હોને તક પેટ ભર કે ખજૂરે ભી ખાને કો નહી મિલી, હાલાંકે ખજૂર મદીના કી સબસે બડી ખેતી હય તો ફિર દૂસરી ચીઝે તો પેટ ભર કે કેસે મિલતી હોગી, ઓર ખૈબર સન:૭ હિજરી મેં ફતહ હુવા ઓર આજ તો હમારી બેહને ડાયેટીંગ કરતી હય ઓર ખુદકો દુબ્લા પતલા રખને કી મેહનતે કરતી હય ઉસકે લિયે દવા કરતી હય, વઝન કમ કરને કે લિયે બાકાયદા જાહેરાત આપકો દેખને કો મિલેંગી ઓર દુબ્લા પતલા રખને કા મક્સદ ખુદકો હસીન દિખાના હય, ચુંકે સીંગલ બોડી ઈસ દૌર કી એક ફેશન હય, ઈસ ગલત મક્સદ સે ઓરતે દવા ઓર ડાયેટીંગ કા સહારા લેતી હય, ઈસ લિયે એક અચ્છી સિક્ષત યઅની દુબ્લા પતલા હોના ઈસ ઝમાને મેં ગલત નિચ્ચત કી વજા સે બહોત સી ખરાબિયોં કા ઝરિયા બન ગઈ હય.

હઝરત આઈશા રદિ. કી વાપસી ઓર હૈરાની:

હઝરત આઈશા રદિ. વહાં સે આઈ તો દેખા કે હુઝૂર સલ. ઓર તમામ સહાબા જા ચુંકે હંચ વહ પરેશાન હો ગઈ, અકેલી ઓરત થી નવજવાન થી રાસ્તા ભી મઅલૂમ નહી થા ઓર ઉસ ઝમાને કા સફર ઉટો ઓર ઘોડોં કા બડા મુશિકલ સફર હોતા થા.

હઝરત આઈશા રદિ. બડી અકલમંદ ઓરત થી:

ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત આઈશા રદિ. જબ વાપસ

હુઈ ઓર દેખા કે કાફલા રવાના હો ચુકા હય ઓર કોઈ નહીં હય સબકે સબ ચલે ગએ તો ઈધર ઉધર ન દોડી, ઉસ ઝમાને મેં આજ કી તરહ રાસ્તે બને હુવે નહીં હોતે થે, ઈસ લિયે આગે કા રાસ્તા હઝરત આઈશા રદિ. કો મઅલૂમ નહીં થા અલ્લાહ તઆલા કી દી હુઈ અકલ વ ફહમ સે હઝરત આઈશા રદિ. ને ફેસ્લા કિયા કે મેં ઉસી જગા બેઠ જાતી હું ઓર ખ્યાલ કિયા કે જબ હુઝૂર સલ. કો મઅલૂમ હોગા કે મેં હવદજ મેં નહીં હું તો મુઝે તલાશ કરને યહાં પહોંચેંગે, ઓર મેં ઈધર ઉધર ગઈ તો ઉનકો તલાશ મેં મુશ્કલ હોગી ઈસ લિયે અપની જગા ચાદર લપેટ કર બેઠ ગઈ ઓર રાત કા આખરી વકત થા, નીંદ કા ગલ્બા હુવા ઈસ લિયે વહી લેટ ગઈ ઓર આંખ લગ ગઈ, આમ તૌર પર એસે મોકે પર ઓરતેં ડર જાતી હય, ઘબરા જાતી હય, લેકિન હઝરત આઈશા રદિ. કી હિમ્મત ઓર અકલમંદી કી બાત હય કે વહ ઉસી જગા બેઠ ગઈ, ઘબરા કર ઈધર ઉધર નહીં ગઈ.

કાફલે કી રવાનગી કે વકત આપ સલ. કા મઅમૂલ મુબારક:

હઝરત નબીએ કરીમ સલ. ને રવાનગી કે વકત એક સહાબી કો પીછે છોડ દિયા, તાકે કાફલા રવાના હોને કે બાદ સુબ્હ કે વકત પીછે પીછે આએ, તાકે કિસી સહાબી કી કોઈ ચીઝ અગર ગિર ગઈ હો તો વહ ઉસકો લે કર મહફૂઝ કર લે ઓર ઉસ વકત હઝરત નબી સલ. ને ઈસ કામ કે લિયે હઝરત સફવાન રદિ. કો મુન્તખબ ફરમાયા થા ઓર ઉનકો ફરમા દિયા થા કે આપકો સુબ્હ મેદાન મેં દેખ લેના હય અગર કિસીકી કોઈ ચીઝ ગિર ગઈ હો તો ઉસકો લે કર આ જાના, તો વહ ઉસ

जगा इके लुवे थे और उनको महलूम नहीं था के हजरत आँशा रहि. उस जगा पर हय कयुंके रात का अंधेरा था जब सुब्ह की थोड़ी रोशनी लुँ तो उनको दूर से किसी इन्सान के होने का अंदाजा लुवा, वह करीब गये तो देखा के यह तो हजरत आँशा रहि. हय और युंके पर्दे का लुकम आने से पहले हजरत आँशा रहि. को देखा था इस लिये वह पहचान गये के यह हजरत आँशा रहि. हय तो तअज्जुब में पड गये के यह यहाँ कैसे? हजरत आँशा रहि. नींद में थी जब हजरत सइवान रहि. के मुँह से तअज्जुब से जोर से इन्ना लिद्लाहि वइन्ना इलयहि राजिउन निकला इस आवाज से हजरत आँशा रहि. की आँख खुल गइ और जल्दी से यादर लपेट ली और अपना मुँह ढांक लिया.

हजरत आँशा रहि. का अमल हमारे लिये अक सबक:

भुत्वाते शरीक में हजरत आँशा रहि. का बयान आया लुवा हय, अक खूब ध्यान देने की बात हय, जब पराये मर्द की नजर पडी तो हजरत आँशा रहि. ने इोरन आँख खुलते ही अपना मुँह ढांक लिया, कैसी पाकदामन हया और शर्मवाली औरत होगी, हजरत आँशा रहि. कसम भा कर बयान इरमा रही हय के में ने हजरत सइवान रहि. से अक लइक भी नहीं सुना, सिर्फ "इन्ना लिद्लाहि वइन्ना इलयहि राजिउन" जो पढा था वह हजरत आँशा रहि. ने सुना, उसके सिवा कोँ बात खुद हजरत सइवान रहि. ने भी नहीं की, यह अक अनमोल सबक हय हम सबके लिये, यह अइसा

अेक मोका डय, जिसमें अेक डडसे से डरत आरशा रदु. अकेली रह गरु, डरत सकुवडन रदु. उनकी मदद के लुये गअे तो डरत आरशा रदु. ने ली अेक लकुल डडत नडी की और आर तो अेसा मोका कुसीको मल गडड तो डस डडत केसे लंभी लंभी डो डडती डड, डडतें ली डरत में डरडर आती डली डडती डड. और मदद के उनडडन से नडे तअल्लुकडत डैडड डो डडते डड, अल्लडड तडडडड डडमें डन वडकुडडत से नसीडत डडसल कर के अडल की तवडीक अतड डरडडड. डस डो डररी कड थड उस डोके से वड कुडड, के डरत सकुवडन रदु. अडनड डुंड लडड और डुंड डरत आरशा रदु. के सडडने डडक डडडड, डरत आरशा रदु. उस डर सवडर डो गरु, डरत सकुवडन रदु. ने डुंड की रसुसी डकड ली और डुड डेडल डलने लगे, उन सडडडी ने डूरे सकुडर के डरडडडन न कोरु डडत की न उनको डडथ लगडडड डस डलते डलते डरुडं नडी सल. और सडडड थे वरुडं डडुडड गअे, डूरे कडुल डोडडर की सडुत गरडी के वकत आगे डूसरी डगड डेडर डुवड थड वरुडं डडुडड गअे और डरत आरशा रदु. को डुडूर सल. से मलड डडडड, डस कुसुसड तो डड डो गडड.

डरत आरशा रदु. डर अडुल्लडड डडने डडड कड तोडडत लगडनड:

डस डडत कड डतड डड डुनडकुड के सरडर अडुल्लडड डडने डडड को डलड तो तो उस डडलड और डडडडुत ने लुुगुुु के डरडडडन डस डडत को डस तरड डरुडूर कर डडडड के नडुडुडडल्लड डरत आरशा रदु. ने डरत सकुवडन रदु. के

સાથ ગલત કામ ક્રિયા ઓર ઉસ વકત જિતને ભી મુનાફિક થે ઉન લોગોં ને ઉસ ઝાલિમ બદબખ્ત કા તોહમત ફેલાને મેં સાથ દિયા ઓર જબ યહ ખબર બહોત મશહૂર હો ગઈ તો મેરી બેહનો! લોગોં કા હાલ યહ હોતા હય કે જબ ઈસ તરહ કી કોઈ બાત કિસીસે સુનતે હંય તો બિલા કિસી તહકીક કે ઐસે હી બાતોં કો ફેલા દેતે હંય.

દુશ્મન હંમેશા મોકે કી તલાશ મેં હોતા હય:

અલ્લાહ તઆલા હમકો દુશ્મની સે હિકાઝત મેં રખે, ઈન્સાન કો જબ કિસીસે દુશ્મની હોતી હય તો વહ અંધા, બેહરા, ગુંગા હો જાતા હય, અપને દુશ્મન કે મુતઅલ્લિક કોઈ ભી મોકા ઉસકો મિલેગા તો વહ ઉસકો બદનામ કર દેગા, સહીહ બાત કો ભી ગલત પેશ કરેગા, સીધી બાત કો ભી ટેઠી બનાવેગા, દેખતે હુવે ભી અંધા હો જાએગા, સુનતે હુવે ભી બેહરા બન જાએગા, ઐસા નહીં હોના ચાહિયે, ઈન્સાફ ઈન્સાફ હય, સચ્ચાઈ સચ્ચાઈ હય, કિસી હાલ મેં ઉસકો મત છોડો, કિસીકે બારે મેં ગલત બાત મત ચલાઓ, કોઈ ગલત બાત ચલતી હો તો ઉસકો રોકો, કિસી પર ગલત તોહમત લગતી હો તો ઉસકા રદ કરો, હઝરત અનસ રદિ. કી રિવાયત હય કે નબીએ કરીમ સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા જિસ કિસીકે સામને ઉસકે મુસલમાન ભાઈ કી બુરાઈ બયા કી જા રહી હો ઓર વહ ઉસકી મદદ કરને પર (યઅની ગલત બાત જો ઉસકી તરફ નિસ્બત કરકે બયાન કી જા રહી હય, ઉસકી તરફ સે રદ કરને પર) તાકત રખતા હો ઓર ઉસને ઉસકી મદદ કી તો અલ્લાહ તઆલા દુન્યા આખિરત મેં ઉસકી મદદ ફરમાએંગે ઓર અગર

મદદ કી તાકત કે બાવજૂદ ઉસકી મદદ નહી કી તો અલ્લાહ તઆલા દુન્યા આખિરત મેં ઉસસે બદલા લેંગે. યહાં દુશ્મન મુનાફિકીન કો એક મોકા મિલ ગયા ઓર ઉન્હોંને અફવા ફેલાના, તોહમત લગાના શુરૂ કર દિયા.

વાકિઅહ સે ઇબ્રત:

મેરી બેહનો! યહ કિસ્સા સિફ સુનાને કી ગર્ઝ સે બયાન નહી કરતા હું બલકે ઉસમેં બહોત બડી નસીહત હય ઉસમેં સે પેહલી નસીહત આપકો કેહ દું, કે જબ ભી કોઈ બાત સુનો તો ફોરન ઉસકો આગે મત ચલાઓ બલકે પેહલે ઇસ બાત કી પૂરી તહકીક કરો કે હકીકત કયા હય? મુસ્લિમ શરીફ મેં રિવાયત હય: " کفی بالمرأ کذباً أن يحدث بكل ماسمع، او كما قال "

યઅની વહ ઇન્સાન જુઠા હય જો હર સુની હુઈ બાત દૂસરોં કે સામને બયાન કર દે

ઇસ લિયે બાત કી પેહલે તહકીક કર લેં ઓર વહ ભી ઉસ વકત જબકે ઉસ બાત કી કોઈ ઝરૂરત હો, ઉસસે આપકા ખુદ કા યા અપને મુતઅલિફીન કા કોઈ મુઆમલા હો, વરના બિલા કિસી ગર્ઝ ઓર મતલબ કે ઐસી બાતોં મેં ન પડના ચાહિયે, અપના કામ ભલા ઓર અપની આખિરત કા ફિક, અપની ઝિંદગી, અપની કબ્ર, અપની આખિરત કા ફિક કરો, દૂસરોં કી બાતોં મેં જાને કી ઝરૂરત કયા હય? અગર ઐસી બાત સુનો, તો ઉસકો અપને પેટ મેં લે લો યઅની ઉસકો કિસીકે સામને ઝિક ન કરો, મેરી બેહનો! ગલત બાતોં કા ચર્ચા કરના, ઉસકો ફેલાના યહ ગુનાહે કબીરહ મેં શામિલ હય.

તોહમત મેં ચંદ ભોલેભાલે મુસલમાનોં કા શરીક હોના:

યહ તોહમત હમારી શરીઅત મેં હરામ હય ઓર યહ આદત હમારી બહોત સારી બેહનો ઓર ભાઈઓં મેં હય, બહરહાલ જબ યહ બાત મુનાફિકોં ને ફેલાઈ ઓર મુસલમાનોં કે કાનોં મેં પહોંચી તો કુછ ભોલેભાલે મુસલમાન ભી ઉસમેં શામિલ હો ગએ, દો સહાબી મદ્ ઓર એક સહાબી ઓરત યહ તીનોં પક્કે મુસલમાન થે લેકિન ઈસ બાત કો માન લેને મેં યહ તીનોં શામિલ હો ગએ, હઝરત મિસ્તહ રદિ., હઝરત હસ્સાન રદિ. ઓર હઝરત હમ્ના રદિ., ઈનમેં હઝરત મિસ્તહ રદિ. ઓર હઝરત હમ્ના રદિ. મુહાજિર હય ઓર હઝરત હસ્સાન રદિ. કબીલએ ખઝરજ સે યઅની અન્સારી હય, પૂરે મદીના મેં માહોલ ગર્મ હો ગયા મુનાફિક લોગ જહાં ભી હોતે બસ ઈસી બાત કા ચર્ચા કરતે થે, ખાસ કર અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉબય ઈસ બાત કો ખૂબ ફેલાતા, જાન બૂઝ કર લોગોં સે ઈસ વાકિઅહ કે બારે મેં સવાલ કરતા, તાકે સવાલ જવાબ કે ઝરિએ બાત કો ફેલાવે.

સવાલ કા ગલત ઈસ્તેઅમાલ:

કુછ ફિત્ના કરનેવાલે ઈન્સાન હોતે હંચ, દૂસરોં સે કિસી બાત કા સવાલ કરતે હંચ, ઉનકા મક્સદ સવાલ કરને સે કિસી બાત કો મશહૂર કરના હોતા હય, ફેલાના હોતા હય, આપસ મેં સવાલ કરેંગે, તુઝે મઅલૂમ હુવા કે નહીં? ફિર વહ સામને સે પૂછેગા કયા? કયા? બસ ફિર લંબી લંબી બારોં શુરૂ હો જાતી હય, એસે ફિત્ને કી નિચ્ચત સે અફવા કો ફેલાને કી નિચ્ચત સે

सवाल करने से अल्लाह तआला हमारी डिफ़ाउट इरमावे, यह गुनाह का काम है, हुज़ूर सल. को जब पता चला तो आपको भी बहोत गम हुआ के मेरी आँशु के बारे में ऐसी बातें हो रही हैं आपकी तबीअत पर उसका बहोत असर हुआ.

मुनाफ़िकीन का असल मक़सद:

कुछ बुज़ुर्गाने दीन इरमाते हैं के इस गलत अइवा के पीछे मुनाफ़िकीन का असल मक़सद हज़रत नबीअे करीम सल. की ज़ाते बाबरकत थी, वह आपको बढनाम करना चाहते थे (नउज़ु बिल्लाह) इस लिये के मियां बीवी में से किसी पर भी गलत काम की बात आवे तो दूसरे की शप्सीयत और इज़्ज़त पर भी आंय आती है, लोग उनके बारे में भी शक में पड़ जाते हैं और कम अज़ कम इज़्ज़त पर तो असर आ ही जाता है और खुद वह मर्द भी शर्म महसूस करेगा, जिसकी औरत पर तोहमत लगे और वह औरत भी शर्म महसूस करती है जिसके शोहर पर तोहमत हो.

औरत की पसंदीदह सिक्त:

इधर हज़रत आँशु रहि. को कुछ खबर नहीं थी के मेरे बारे में मदीना में यह बातें हो रही हैं वह अपने घर के काम काम में लगी हुई है, दुनिया में क्या हो रहा है? Talk of the town क्या है, उनको कुछ महलूम नहीं और इमानवाली औरतों की यही हालत होती है के वह अपने काम से काम रहती है, कुर्आन में अल्लाह ने ऐसी औरतों को तअरीक के अंदाज़ में याद इरमाया है:

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغُفْلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي

(પા.૧૮ ૩.૯ આ.૨૩) " الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ وَاللَّهُمَّ عَذَابٌ عَظِيمٌ "

તર્જુમા: યાદ રખો કે જો લોગ પાકદામન ભોલીભાલી મુસલમાન
ઔરતોં પર તોહમત લગાતે હંચ, ઉન પર દુન્યા ઔર આખિરત મેં
ફટકાર પડ ચુકી હય, ઔર ઉનકો ઉસ દિન ઝબરદસ્ત અઝાબ હોગા.

બહરહાલ હઝરત આઈશા રદિ. કો ઈસ બાત કા કુછ
પતા નહીં થા કે મેરે બારે મેં કયા ચર્ચા હો રહા હય.

**આપ સલ. કે ગમ કી વજા સે હઝરત આઈશા રદિ.
કા બીમાર હોના:**

જબ કે હુઝૂર સલ. કી તબીઅત મુબારક પર બડા અસર
થા ઔર હઝરત આઈશા રદિ. ભી બીમાર હો ગઈ ઈસ લિયે કે
હુઝૂર સલ. કી તરફ સે મુહબ્બત ઔર લુત્ફ કે બરતાવ મેં કુછ
કમી આઈ ઔર વહ ઐસે મોકે પર હો હી જાતી હય, ઐસે મોકે
પર દિલ પર જો સદમા ઔર રંજ હોતા હય ઉસસે તબીઅત
પર અસર હોતા હય જિસકે નતીજે મેં મુહબ્બત મેં કમી હોતી
હય, બસ ઘર મેં આતે સલામ કરતે ખચરિયત પૂછતે ઔર ચલે
જાતે જિસકી વજા સે હઝરત આઈશા રદિ. કો બહોત હી સદમા
હુવા, કે કયું હુઝૂર સલ. મુઝસે નારાઝ હય?

ઔર કયું મુઝસે મુહબ્બત કમ હો રહી હય?

ઔર જો લુત્ફ વ કરમ પેહલે થા ઉસમેં ફર્ક આયા?

ઈસી ગમ ઔર ફિક મેં વહ બીમાર હો ગઈ, હઝરત
આઈશા રદિ. કો ઈસ મુઆમલે કી ખબર બહોત દિનોં કે બાદ
હુઈ, ઈસ બીચ હઝરત આઈશા રદિ. ગમ મેં ઘૂલને લગી,
કમઝોર હો ગઈ.

हजरत आर्षशा रद्वि. को तोहमतवाले वाकिअह का पता किस तरह हुवा?

ईस कमजोरी के जमाने में हजरत आर्षशा रद्वि. को ईस्तिन्हा के लिये जाना हुवा तो अेक बडी उम्र की सडाबियह औरत हजरत उम्मे मिस्तह रद्वि. के साथ जाना हुवा, हजरत उम्मे मिस्तह रद्वि. हजरत अबूबक रद्वि. की ખालाज्जह बहन होती हय ईस लिये रिश्ते में हजरत आर्षशा रद्वि. की कुई हुई, यह भी कामिल अेहतियात की बात हय के किसी बडी उम्रवाली रिश्तेदार जिम्मेदार औरत के साथ जवान औरत घर से बाहिर जावे, और उस जमाने में घर में संडास बने हुवे नही होते थे.

हजरत उम्मे मिस्तह रद्वि. का अनोखे अंदाज से ખबर देना:

जब ईस्तिन्हा से इरागत के बाद दोनों वापस आ रही थी, हजरत उम्मे मिस्तह रद्वि. की यादर लंबी थी उनकी लंबी यादर पांव में इंस गई, जिसकी वजह से गिरने के जैसी हो गई, और उनकी जुबान से अरब के मुहावरे के मुताबिक बहदुआ की अेक बात निकल गई, 'तईस मिस्ताह' अपने बेटे के लिये बहदुआ की, 'मेरा बेटा मिस्ताह बरबाह हो जावे' और अैसे गम के मोके पर चलने में बेईहतियाती, काम काज में बेईहतियाती हो ही जाती हय और उसी बेईहतियाती की वजह से कोई नुकसान हो जाता हय तो ईन्सान उस गम के कारण की तरफ ध्यान करता हय और यहां उम्मे मिस्तह रद्वि. के लिये बडे गम की बात थी के उनके बेटे हजरत मिस्तह रद्वि. ने

भोलेपन में अेक अइवा की बात में आ गअे थे, तो उस पर
 उअरत आँशा रदु. ने उनको कडा, के अरे! अपने बेटे के
 लिये बढदुआ करती डो! आपका बेटा तो बडा नेक सालेड डय
 और गअवअे बढर में आप सल. के साथ थे, वोड तो बढरी
 सडाबा में से डय और बढरी सडाबी का मकाम तो बडा उया
 डय, तो वड सडाबियड औरत उम्मे मिस्तड रदु. केडने लगी,
 अय आँशा! अय भोलीभाली! तुअे मअलूम नडी डय? मेरा
 बेटा तेरे बारे में लोगों के सामने क्या केडता डिरता डय?
 उअरत उम्मे मिस्तड रदु. किसीभी बडाने से उअरत आँशा
 रदु. को भोडतानवाले वाकिअड की ढबर देना याडती थी, अुंके
 उअरत आँशा रदु. को बिडकुल मअलूम नडी था के मेरे बारे
 में क्या बात डो रडी डय, तो उअरत आँशा रदु. ने कडा, के
 मुअे कुअ भी मअलूम नडी डय, डिर उअरत आँशा रदु. ने
 सवाल डिया बताओ क्या बात डय? उस पर उस सडाबियड
 औरत ने पूरा डिस्सा उनको सुनाया, के अडुल्लाड ँबने उबय
 ने आपके लिये उअरत सइवान रदु. के साथ जिना की तोडमत
 लगाँ डय और मेरा बेटा भी ँस तोडमत को मान लेनेवालों
 में शामिल डय, जब यड बात उअरत आँशा रदु. ने सुनी
 तो केडने लगी क्या डुअूर सल. ने यड बात सुनी डय? क्या
 मेरे अडुआ उअरत अडूबक सिदीक रदु. ने भी सुना डय? जब
 पता यला के सबको मअलूम डय, सबने सुना डय, तो उअरत
 आँशा रदु. को अंदाजा डो गया के उअरत नबीअे करीम
 सल. की मुडडत मुअसे क्युं कम डुँ डय, अब तो उअरत
 आँशा रदु. की बीमारी पेडले से जयाडड डो गँ, बडे

ડબલ હો ગઈ, એક તરફ હુઝૂર સલ. કી તવજ્જુહ મુબારક મેં કમી ઓર દૂસરી તરફ ઉસ મુનાફિક કી તરફ સે ખતરનાક ઇલામ થા, જબ હુઝૂર સલ. અપની આદત કે મુતાબિક ઘર પર તશરીફ લાએ ઓર સલામ ક્રિયા ખયરિયત પૂછી ઉસ વકત હઝરત આઈશા રદિ. ને હુઝૂર સલ. સે કહા કે અગર આપ ઇજાઝત દો તો મેં અપને અમ્મા અબ્બા કે ઘર પર ચલી જાઉ, તાકે ઇસ ખબર કી પૂરી તહકીક કરે, ઇસ લિયે કે ઇન્સાન કો એસે મોકે પર એસી ભારી બાત સુન કર જલ્દી યકીન નહીં આતા, જબ અપને કિસી ભરોસેવાલે સે યા બહોત સારે લોગોં સે સુને તબ બાત દિલ મેં ઉતરતી હય, હુઝૂર સલ. ને ઉનકો ઇજાઝત દી ઓર કહા કે ઠીક હય તુમકો ઇજાઝત હય.

ઘરોં મેં બયતુલખલા હોના અલ્લાહ તઆલા કી બડી નેઅમત હય:

ઉસ ઝમાને મેં ઘરોં મેં સંડાસ નહીં હોતે થે, ઘર સે દૂર બલ્કે આબાદી સે બાહિર જાના હોતા, ખુદ હમારે હુઝૂર સલ. ભી બાહિર તશરીફ લે જાતે થે, અલ્લાહ તઆલા કા શુક અદા કરો, આજ હમારે લિયે ઘરોં મેં બયતુલખલા કા ઇન્તેઝામ હય ઓર એક એક મકાન મેં પાંચ સાત બયતુલખલા, હર રૂમ કા અલગ ઓર વહ ભી બહોત શાનદાર, બલ્કે કુછ લોગોં કે બયતુલખલા તો ઇતને શાનદાર ઓર કીમતી હોતે હંચ કે હમ જૈસે સાદા લોગોં કો તો ઉસમેં સંડાસ કરના મુશ્કિલ હો જાતા હય, અબ તો બયતુલખલા મેં ઉમ્દહ કિસ્મ કે મખમલી નર્મ મુલાયમ કારપેટ બિઠાએ જાતે હંચ, હકીકત યહ હય કે બહોત સે ઇલાકોં મેં ઇસ કિસ્મ કે ઉમ્દહ કારપેટ મસાજિદ મેં બિઠાને

કે લિયે ભી મીલતે નહીં હય, વહ આપકે યહાં બયતુલખલા મેં હોતે હંચ, અબ તો બયતુલખલા મેં ખુશબૂવાલે સ્પ્રે ઓર ફુલદાની ઓર સજાવટ કી ચીઝેં ભી હોતી હય યઅની હઝારોં ઇન્સાનોં કો અપને સીટીંગ રૂમ કે લિયે જો ચીઝેં મીલતી નહીં વહ આપકે સંડાસ મેં હોતી હય, માલ વ દૌલત યહ સબ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમતેં હંચ, ઉનકી સહીહ કદ્ર કરો, નાશુકી ન કરો.

સહાબિયહ ઓરતોં કી બેમિસાલ હયા વ શર્મ:

ઉસ ઝમાને મેં જબ ઘર સે દૂર આબાદી સે બાહિર ઇસ્તિન્જા કે લિયે જાના હોતા તો મર્દોં કે લિયે અલગ જગહેં નક્કી હોતી ઓર ઓરતોં કે લિયે અલગ જગહેં નક્કી હોતી, જો જગહેં ઓરતોં કે લિયે નક્કી હોતી ઉસ તરફ કોઈ મર્દ જા નહીં સકતા, કિસી મર્દ કી હિમ્મત નહીં હોતી થી કે ઉસ તરફ જાવે ઓર કોઈ મર્દ ખુદ સે ભી જાતા નહીં થા, અગર કોઈ મર્દ કભી ભુલે સે ચલા ભી ગયા તો ઓરતેં ઉસકી ખબર લે ડાલતી થી, આજ ભી જિન ઇલાકોં મેં ઇસ્તિન્જા કે લિયે બાહિર જાના હોતા હય વહાં યહી હોતા હય, આપ સલ. કે મુબારક ઝમાને મેં યહ જગા બકીઅ કબ્રસ્તાન કી જાનિબ થી, ઓર કુર્બાન જાઈએ ઉસ ઝમાને કી ઓરતોં પર, ખુદ હઝરત આઈશા રદિ.

ફરમાતી હય: **وكنالانخرج الاليلالى ليل**

કિસી મર્દ કી નઝર ન પડ જાવે ઇસ લિયે ઓરતેં આજ રાત સે આઈન્દહ કલ રાત હી ઇસ્તિન્જા કે લિયે જાતી થી.

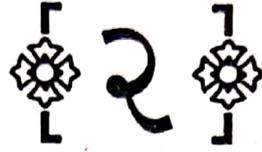
બસ રાત કો ફારિગ હો જાવો, દિન કે ઉજાલે મેં ઘર હી મેં રહો, કેસી અજીબ શર્મ વ હયા કી બાત હય, ઓર હકીકત

કુછ એસી થી કે ખાના બહોત કમ મિલતા થા ઓર ખાના ભી એસા હોતા થા કે જિસમેં તેલ, ચિકનાઈ બહોત કમ હોતી હો, ઇસ લિયે એક રાત સે દૂસરે રાત તક ઇસ્તિન્જા કી ઝરૂરત નહી હોતી થી.

શરીઅત પર અમલ કા મુબારક જઝબા:

મેરી દીની બેહનો! ઉસ ઝમાને કી ઔરતોં કા કયા મુબારક જઝબા થા, અલ્લાહ તઆલા મદીના મુનવ્વરહ કી બાર બાર ઝિયારત હમકો નસીબ ફરમાવે, નબીએ કરીમ સલ. ને જો રૂમ હઝરત આઈશા રદિ. કે લિયે બનવાયા થા, ઉસકે ઠીક સામને હઝરત અબુબક સિદ્દીક રદિ. કા મકાન થા, મસ્જિદે નબવી મેં જહાં આજ કલ **خوخة ابي بكر الصديق** ખવખતુ અબિબકી નિસ્સીદ્દીક રદિ. લિખા હય, ઉસ જગા પર હઝરત અબુબક સિદ્દીક રદિ. કી ઝુપડી થી. હઝરત આઈશા રદિ. અપને અબ્બા હઝરત અબુબક સિદ્દીક રદિ. કે ઘર પાંચ દસ મિનટ મેં જા કર વાપસ આ સકતી થી, કોઈ દૂર નહી થા, લેકિન ફિર ભી હુઝૂર સલ. કી ઇજાઝત કે બગૈર ઘર સે બાહિર નહી ગઈ, ચુંકે શરીઅત કા હુકમ હય કે ઔરત શોહર કી ઇજાઝત કે બગૈર ઘર સે બાહિર ન જાવે, એસે ગમ કે હાલાત મેં ભી હઝરત આઈશા રદિ. ને બગૈર ઇજાઝત ઘર જાના મુનાસિબ ન સમઝા, ઇજાઝત મિલી તબ હી ઘર ગઈ, હાલાંકે બહોત નઝદીક મકાન થા, હઝરત આઈશા રદિ. અપને અબ્બાજાન હઝરત અબુબક સિદ્દીક રદિ. કે મકાન પર ચલી ગઈ, હઝરત આઈશા રદિ. કી નિચ્ચત યહ થી કે ઘર જા કર વાલિદૈન સે ઇસ મુઆમલે કી તહકીક કરે.

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

उत्तरत आर्षशा रद्वि. की
पाकदामनी और
मुनाद्विकीन का धल्लाम
(भाग: २)

ઇસ બયાન કી ખાસ ખાસ બાતે

- * યહ દુન્યા કા અજબ મુઆમલા હય, હર કમાલવાલે કે સાથ હસદ હોતા હય, જિસ કિસીકો કુછ ઇઝત, તરક્કી મિલી, લોગ હસદ કરને લગતે હંય, બદનામ કરને કા ફિક કરને લગતે હંય.
- * ખુત્બા ખડે ખડે હી દેના ચાહિયે, યહ અફઝલ તરીકા હય, બેઠ કર ખુત્બા દેને સે ભી ખુત્બા અદા હો જાતા હય, હઝરત શૈખુલ ઇસ્લામ મદની રહ. નિકાહ કા ખુત્બા ભી ખડે હો કર પઢતે થે.
- * મસ્જિદે નબવી મેં આજ ભી હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કે મકાન કી જગા હય, વહાં અરબી મેં લિખા હુવા હય,

“هذه خوخ سيدنا ابوبكر الصديق”

ઇસ જગા પર હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કા ઝોંપડા થા.

- * જબ હમ કિસીકી તઅરીફ કરે તો યું કહૈં મેરે ખ્યાલ કે મુતાબિક ઇસમેં યહ ખૂબી હય, પૂરે યકીન કે સાથ કોઈ તઅરીફ કી બાત ન કરે, ઇસ લિયે કે દિલ કી બાત તો સિફ અલ્લાહ તઆલા જાનતે હય. هو اعلم بمن اتقى
- * ઇસ આયત મેં સબ્રે જમીલ કા લફઝ આયા હય, યહ ઐસા સબ્ર હય કે મુસીબત પર કિસીકે સામને ફરિયાદ ન કરે, જિસકી તરફ સે તકલીફ પહોંચી ઉસસે બદલા લેને કે ચક્કર મેં ન રહે, ઉસકો મુઆફ કર દેવે, મુસીબત કો બઢા ચઢા કર લોગોં કે સામને બયાન ન કરે, મુસીબત પર લોગોં કે સામને બિલા વજા શોર ન કરે.
- * હમારે મઝહબ મેં કિસી પાકદામન ઓરત પર તોહમત લગાને કી બહોત ખતરનાક સઝા આઈ હય કે કોઈ કિસી પર તોહમત લગાએ ઓર ઉસકે પાસ ચાર ગવાહ ન હો તો ઇસ તરહ તોહમત લગાનેવાલે કો ૮૦ (એસી) ચાબુક મારે જાતે હંય, યહ કુર્આન કા એલાન હય, અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંય: **“فَأَجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ”** “جَلْدَةَ” કે એસોં કો ૮૦ (એસી) ચાબુક મારે જાએ.

ਫ਼ਾਰਸ਼ ਆਯਸ਼ਾ ਰਫ਼ਿ. ਕੀ ਪਾਕਫ਼ਾਮਨੀ ਔਰ ਮੁਨਾਫ਼ਿਕੀਨ ਕਾ ਈਲਾਮ (ਮਾਗ: ੨)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
 الْحَمْدُ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ
 وَنَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُورِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ يَّهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ
 لَهُ وَمَنْ يُّضِلِّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَنَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
 وَنَشْهَدُ اَنَّ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
 يَّبِينُ يَدِي السَّاعَةِ مَنْ يُطِيعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ رَشَدَ وَمَنْ يَعْصِهِمَا فَاِنَّهُ
 لَا يَضُرُّ اِلَّا نَفْسَهُ وَلَا يَضُرُّ اللّٰهَ شَيْئًا اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى
 سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ - اَمَّا بَعْدُ.....

اَلْخَبِيْثَاتُ لِلْخَبِيْثِيْنَ وَالْخَبِيْثُوْنَ لِلْخَبِيْثَاتِ، وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِيْنَ
 وَالطَّيِّبُوْنَ لِلطَّيِّبَاتِ، اُولٰٓئِكَ مُبَرَّءٌ وَّنَ مِمَّا يَقُوْلُوْنَ، لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَّرِزْقٌ
 كَرِيْمٌ ۝ (پ/ع/۹، آیت ۲۶)

ਅਪਨੇ ਆਪਕੋ ਬੁਰਾਈ ਸੇ ਭਯਾਨਾ ਦੁਨ੍ਯਾ ਵ ਆਖਿਰਤ
 ਮੇਂ ਈਲਾਮ ਕਾ ਕਰਿਆ ਫ਼ਯ:

ਕਲ ਫ਼ਾਰਸ਼ ਆਯਸ਼ਾ ਰਫ਼ਿ. ਕੀ ਪਾਕਿਅਫ਼ ਭਯਾਨ ਕਰਨਾ

शुद्ध किया था, इस वाकिअह में जास बात यह है के अगर हमारी बेहनें गुनाह और बुराई से अपने आपको बचाने का इक करे, इसी तरह बेहयाई और बेशर्मा और नाजाइज तअल्लुकात से अपने आपको बचाये तो अल्लाह तआला दुन्या और आभिरत में इज्जत अता इरमायेगा.

इज्जत आईशा रदि. को तो पेहले इस वाकिअह की खबर ही नहीं थी और बहोत सी भरतबा ऐसा होता है के जिसके बारे में गलत परोपेगन्दा होता है खुद उसको पता ही नहीं होता के मेरे बारे में यह खर्ये हो रहे हंय. और यहां भी वैसा ही हुवा.

इज्जत आईशा रदि. का अपने घर जा कर खूब रोना:

इज्जत आईशा रदि. को जब इस बात की खबर हुई के मेरे बारे में गलत बातें मशहूर हुई हंय, तो इज्जत नबीअे करीम सल. की इज्जत ले कर अपने अब्बाजान के घर चली गई, जब अपने घर गई तो बहोत रो रही थी, अब्बा और अम्मां ने उनके रोने की वजह पूछी, इज्जत अबूअक सिदीक रदि. और उनकी बीवी को पेहले से मअलूम हो गया था के हमारी बेटी पर जिना की तोहमत लगी है, खुद वालिदैन भी उसकी वजह से बहोत परेशान थे, इज्जत आईशा रदि. ने घर जा कर अपनी वालिदह से कहा के मेरी अम्मी जान! लोग मेरे बारे में क्या क्या बात कर रहे हंय? यअनी गलत बात की अइवाह देला रहे हंय, इज्जत उम्मे इमान रदि. जो इज्जत आईशा रदि. की वालिदह है, उन्होंने तसल्ली दी के मेरी ध्यारी बेटी आईशा! सब्र करो, इत्मीनान से रहो, क्युंके तुम

જૈસી ઔરત પર લોગ હસદ ક્રિયા કરતે હંય, તુમ ખુબસૂરત હો, તુમ્હારે શોહર નબીએ કરીમ સલ. તુમસે મુહબ્બત ફરમાતે હંય, ઇસ લિયે તુમ જૈસી ઔરત કો પરેશાન કરનેવાલી બહોત સી ઔરતે હો હી જાતી હય, ઔર યહ ભી દુન્યા કા અજીબ મુઆમલા હય, હર ખૈરવાલે કે સાથ હસદ હોતા હય, જિસ કિસીકો કુછ ઇઝઝત, તરક્કી મિલી લોગ હસદ કરને લગતે હંય, બદનામ કરને કા ફિક કરને લગતે હંય ઇસ લિયે બેટી આઈશા! ઇસકે ફિક મેં ન પડો, ખુદ બખુદ મુઆમલા સાફ હો જાએગા, ઇસ તરહ ગલત બાત મશહૂર કરનેવાલોં કી બાત પર ઘ્યાન મત દો.

અમ્મી જાન કી તસલ્લીવાલી બાત પર હઝરત આઈશા રદિ. કા જવાબ:

જબ ઉમ્મે રુમાન રદિ. તસલ્લી દે રહી થી તો હઝરત આઈશા રદિ. ને જવાબ દિયા, સુબ્હાનલ્લાહ! અમ્મી જાન! લોગ મુઝ પર તોહમત લગા રહે હંય, મેં કબ તક સહન કરું? કબ તક સબ્ર કરું?

હઝરત આઈશા રદિ. કી અજીબ હાલત:

હઝરત આઈશા રદિ. રો હી રો રહી હય, પૂરી રાત નીદ નહી આઈ પૂરી રાત રોને મેં ગુઝર ગઈ, સુબ્હ હુઈ ફિર ભી રો રહી રહ, રિવાયત સે પતા ચલતા હય કે ઇસ ગમનાક તોહમત કી વજા સે હઝરત આઈશા રદિ. બેહોશ હો ગઈ, ઉનકો ધ્રુજારીવાલા બુખાર હો ગયા, પૂરા દિન રોને મેં ગુઝર ગયા, ન ખાને કી બાત હય ઔર ન સોને કી બાત હય, બસ રો હી રો રહી હય, આંસૂ રૂકને કા નામ નહી, એક પાકબાઝ

अझीझ औरत पर जब तोहमत लगे तो उसको जो गम होता
 हय वह इस तरह का होता हय, फिर दूसरी रात आठ वह भी
 पूरी रात रोने में डी गुजर गइ, भुलासा यह हय के दो रात
 और पूरा दिन इस हाल में गुजर गया, न आराम, न येन,
 बस रोना ही रोना.

इस संगीन भोके पर हुजूर सल. का तर्ज अमल,
 मश्वरह की अहमियत:

इस वाकिअह की वजा से भुद नबीअे करीम सल. भी
 बडे गमगीन थे और अल्लाह तआला की तरफ से कोठ वही
 नाजिल नहीं हो रही थी, जिससे हकीकत जाहिर हो सके इस
 लिये हुजूर सल. ने भास भास हजरत से मश्वरह शुरु किया,
 घर के भास लोगों में से हजरत अली रहि. और हजरत
 उसामा रहि. से मश्वरह लिया के ऐसी हालत में क्या करना
 याहिये, सबसे पहले हजरत उसामा रहि. ने अर्ज किया,
 हुजूर! हमारी जानकारी के मुताबिक हजरत आठशा रहि. के
 बारे में कोठ बद्गुमानी नहीं, उनकी कोठ बात ऐसी नहीं
 जिससे बद्गुमानी का रास्ता निकले, आप उन अइवाह की कोठ
 परवाह न करे, गोया उन्होंने अर्ज किया के हजरत आठशा
 रहि. पाक हय, उनसे इस तरह का कोठ गुनाह नहीं हुवा,
 तोहमत लगानेवाले जुठे हंय, फिर हजरत अली रहि. से
 मश्वरह किया तो उन्होंने अज्जब अंदाज से हजरत आठशा
 रहि. के पाक होने को बयान किया, उसको अेक नइसियाती
 अंदाज का इलाज कहा जा सकता हय, हजरत अली रहि.
 समजते थे के अगर में भी वह बात कहुं जो हजरत उसामा

रदि. ने कडी तो बात वही की वही होगी इस लिये उन्होंने
 हुजूर सल. के सामने बात का अंदाज बदल दिया, गम और
 बोझ हटका करने के लिये अर्ज किया, के अल्लाह तआला ने
 शादी के लिये आप सल. के लिये कोई तंगी नहीं रखी है,
 अगर अइवाह की वजह से आपकी मुबारक तबीअत पर असर
 है तो दूसरी बहोत सारी औरतें हंय यअनी दूसरी औरत
 से आप शादी कर सकते हंय और अभीर में अेक बहोत
 अहम बात कडी के हजरत बरीरह रदि. जो घर में अिदमत
 करने के लिये आया करती है, घर के हालात से अस्थी तरह
 खबर रखती है, उनसे उकीकत मअलूम कर लो, वह सहीह
 बात बतावेगी, गोया हजरत अली रदि. ने हुजूर सल. को
 हजरत बरीरह रदि. से पूछ कर जो बात वह बतावे वह
 मानने के लिये तय्यार कर लिया, हजरत अली रदि. का अंदाजा
 था के हजरत बरीरह रदि. हजरत आँशा रदि. के लिये सहीह
 रिपोर्ट देगी, इस बात को बता कर हजरत अली रदि. ने
 नबीअे करीम सल. का बोझ हटका कर दिया, हजरत अली रदि.
 ने बडी उम्हह तदबीर इप्तियार की, हिकमत बरा तरीका
 अपनाया.

भुलासा यह है के हजरत अली रदि. ने भुदको हजरत
 आँशा रदि. के मुआमले में सलामत रखा और आपने
 तोहमत झेलाने में कोई हिस्सा नहीं लिया, गोया हजरत अली
 रदि. यह समझते थे के हजरत आँशा रदि. की पाकडामनी
 ऐसी थी है जो किसी दलील की मोहताज नहीं है, वह
 भुली हुई उकीकत है.

घर में बिदमत करने आनेवालों का डाल:

ईससे यह भी समझ में आया के घर की भादिमा (काम करने आनेवाली औरतें) घरों के राजों को जाननेवालियां होती हंय, उनसे बातें मअलूम की जा सकती हंय और यह भी ह्य के घर की घरेलू, अंदरून की बातें भादिमाओं और भादिमों के जरिये झेलती ह्य, ईस लिये उनसे बडा ईडतियात बरतना चाहिये, दुश्मन लोग, पीछे पडनेवाले लोग उनके जरिये जासूसी भी करवाते ह्य, ईस लिये उन पर अंधा बरोसा करने के बजाये योकन्ना रेडने की बडोत जरूरत ह्य.

हजरत बरीरह रदि. से सवाल:

हजरत नबीअे करीम सल. को हजरत अली रदि. का मश्वरह बडोत पसंद आया और हजरत बरीरह रदि. को बुलवाया और सवाल इरमाया:

बरीरह! बताओ तुमको हजरत आईशा रदि. में कोई बात कभी ऐसी नजर आई जिसकी वजा से तुमको उनके बारे में किसी बुरे काम का शक भी हो?

हजरत बरीरह रदि. ने अर्ज किया, कसम ह्य उस जात की यअनी अल्लाह तआला की जिसने आपको हक के साथ दुन्या में भेजा, मैं ने कभी हजरत आईशा रदि. में कोई ऐसी बात नहीं देभी जिसकी वजा से उन पर कोई अब लगाया जा सके, यअनी हजरत आईशा रदि. नेक, पाकदामन, बोली सीधी सादी औरत ह्य, हां! कम उम्री और बोलेपन की वजा से कभी ऐसा होता ह्य के रोटी बनाने के लिये आटा गुंढ कर

રખ દેતી હય ઓર ઉનકો નીંદ આ જાતી હય તો સો જાતી હય તો કિસીકી પાલતુ બકરી આ કર આટા ખા જાતી હય, ગોયા હઝરત બરીરહ રદિ. ને કસમ કે સાથ બતા દિયા કે હઝરત આઈશા રદિ. પાકદામન હય.

જો બાત સહીહ હો વહ ઝાહિર કરો:

કિતની સચ્ચી બાત હઝરત બરીરહ રદિ. ને કેહ દી, મેરી બેહનો! યહ હમારી ઝિમ્મેદારી હય કે કોઈ કુછ ભી કહે કિસીકી બાત ચાહે કેસી ભી ચલ પડે લેકિન જો બાત સહીહ ઓર સચ્ચી હો ઉસીકો ઝાહિર કરના હમારા કામ હય, હઝરત બરીરહ રદિ. ને સચ્ચી બાત બયાન કર દી, અલ્લાહ તઆલા હમે ભી એસી નેક તૌફીક અતા ફરમાએ, હઝરત નબી સલ. કે પૂરા યકીન ઓર ઇત્મીનાન થા કે હઝરત આઈશા રદિ. બિલ્કુલ પાક હય ઇસી લિયે સહાબા કી એક મજલિસ મેં નબી સલ. ને ઇર્શાદ ફરમાયા:

“مَا عَلِمْتُ عَلَىٰ أَهْلِ الْإِسْلَامِ خَيْرًا”

“કે મેં મેરે ઘરવાલોં કે લિયે ખૈર ઓર ભલાઈ જાનતા હું.”

હઝરત આઈશા રદિ. કી હાલત:

ઇસ તરહ નબીએ કરીમ સલ. મશ્વરહ ફરમા રહે હંચ ઓર દૂસરી તરફ હઝરત આઈશા રદિ. અભી તક ગમ મેં હય, અમ્માં કે ઘર ઉનકી નીંદ હરામ હો ગઈ થી, ખાના ભી બંદ હો ગયા થા બસ મુસલસલ રો રહી હય ઇસ રોને કી વજા સે હઝરત આઈશા રદિ. કો ખતરા હુવા કે મેરા કલેજા કહી ફટ ન જાએ, ચુંકે રોને કી ઇસી હાલત મેં દો રાત ગુઝર ગઈ થી.

નબીએ કરીમ સલ. કા બયાન મિમ્બર મુબારક પર ખડે હો કર:

જબ હુઝૂર સલ. ઈન મશવરોં સે ફારિગ હુવે તો આપ સલ. ને એક ખુત્બા દિયા યઅની બયાન ફરમાયા, ઈસસે મઅલૂમ હુવા કે ખુત્બા ખડે ખડે હી દેના ચાહિયે, યહ અફઝલ તરીકા હય, અગરચે બેઠ કર ખુત્બા દેને સે ભી ખુત્બા અદા હો જાતા હય, હઝરત શૈખુલ ઈસ્લામ મદની રહ. નિકાહ કા ખુત્બા ભી ખડે હો કર પઢતે થે.

આપ સલ. કે બયાન કા ખુલાસા:

(૧) અગર મેં (અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉબય કો) સઝા દું, ઈસ તોહમતવાલે વાકિઅહ કી વજા સે તો મુઝે મઅઝૂર સમઝના યઅની સઝા દી જાવે તો સમઝના કે યહ ઝરૂરી થા, ચુંકે મુઆમલા તોહમત કા હય, જો સંગીન જુર્મ હય, લેકિન કુર્બાન જાઉં નબીએ કરીમ સલ. પર આપને ઈસ તરહ તોહમત લગાનેવાલે સબસે બડે મુનાફિક કા નામ અપને બયાન મેં નહીં લિયા, નામ લિયે બગૈર સઝા કી બાત ઈર્શાદ ફરમાઈ.

(૨) આપ સલ. કો ઈસ તોહમતવાલે વાકિઅહ સે તકલીફ હુઈ હય.

(૩) મુઝમેં ઓર મેરે ઘરવાલોં મેં ખાસ કર હઝરત આઈશા રદિ. મેં ખૈર હી ખૈર હય.

(૪) જિસ મર્દ સહાબી કી તરફ ગલત કામ કી નિસ્બત હુઈ હય યઅની હઝરત સફવાન રદિ. વહ ભી નેક હય, ભલાઈવાલે હય.

हजरत सइवान रद्वि. की सआदत:

हजरत सइवान रद्वि. पर तोहमत तो लगी, उनको तकलीफ तो हुई, लेकिन यह भी उनकी सआदत की बात है कि मस्जिद नबी के भिम्बर मुबारक से उनके नेक होने का फुद नबीओ करीम सल. ओ'लान इरमा रहे हंय.

बयान मुबारक की बाकी बातें:

आप सल. के इरमान में यह बात भी थी कि हजरत सइवान रद्वि. कभी अकेले मेरे घर नहीं आओ, कभी किसी हजरत की वजह से आओ तो भी मेरे साथ और यह भी ज़ाहरी बात है कि तमाम कानून के साथ.

गोया आप सल. ने अपने बयान मुबारक से भी हजरत आइशा रद्वि. के बारे में अपना प्याल बतलाया कि वह तो पैर ही पर है.

हजरत सइवान रद्वि. का डाल:

दूसरी तरफ़ जिस नेक सहाबी हजरत सइवान रद्वि. के साथ हजरत आइशा रद्वि. की तरफ़ गलत निश्चित की जा रही थी, उनको जब पता चला कि तोहमत का तो उनकी तबीअत पर बड़ा असर हुआ, उनकी तो अभी तक शादी भी नहीं हुई थी, कि बात को सुन कर केहने लगे "सुब्हानल्लाह! उस ज़ात (अल्लाह तआला) की कसम जिसके कब्जे में मेरी जान है, आज तक मैंने किसी औरत का सतर नहीं षोला" गर्ज हजरत सइवान रद्वि. ने भी कसम खा कर अपनी पाकदामनी का अलान कर दिया.

तसल्ली देने का एक और तरीका:

हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. और उम्मे इमान रदि. दोनों हजरत आँशा रदि. के पास बैठे हुवे थे, और तसल्ली देते रहेते थे और हजरत आँशा रदि. का रोना थालु ही था, उसी दौरान अन्सार की एक औरत घर आँ और घर में आने की इजाजत मांगी और इजाजत मिलने पर घर में दाखिल हुँ और हजरत आँशा रदि. के पास बैठ गँ और उस आनेवाली औरत ने भी रोना थालू कर दिया गोया यह रोना उस औरत की तरफ से तसल्ली थी हजरत आँशा रदि. के लिये, यह भी तसल्ली देने का एक अंदाज हय.

हजरत अबूबक रदि. की अनोधी भुशकिस्मती:

इस दौरान के यह सब यअनी हजरत आँशा रदि., हजरत अबूबक रदि., हजरत उम्मे इमान रदि. और वह अन्सारी औरत हजरत आँशा रदि. के पास बैठे हुवे थे, फिर हजरत नबी सल. हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. के घर तशरीफ लाये, यह कितनी भुशकिस्मती की बात हय हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. के लिये के लोग हुजूर सल. को मिलने के लिये हुजूर सल. के घर जाते हुं लेकिन यहां हुजूर सल. भुद हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. के घर तशरीफ ले गये, मक्का में जहां हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. का मकान था, जब अल्लाह तआला की तरफ से हिजरत का हुकम हुवा उस वकत भी हुजूर सल. हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. के घर पर तशरीफ ले गये और यहां से हिजरत के लिये रवाना हुवे और औसी भुशनसीबी मदीना में भी नसीब हुँ के मदीना में भी हजरत

અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કે ઘર પર નબીએ કરીમ સલ. તશરીફ લાએ ઓર મસ્જિદે નબવી મેં આજ ભી હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કે મકાન કી જગા નક્કી હય વહાં અરબી મેં લિખા હુવા હય " هذه خوخة سيدنا ابوبكر الصديق " ઇસ જગા પર હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કા ઝોંપળા થા.

આપ સલ. કા હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ એક મહીના કે બાદ બેઠના:

હઝરત નબી સલ. હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કે ઘર તશરીફ લાએ ઓર હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ બેઠ ગએ, અજીબ બાત કે એક મહીના હો ગયા થા, હુઝૂર સલ. કી તબીઅત પર જબ તોહમતવાલી બાત ચલ રહી થી ઇતના અસર થા કે હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ બેઠે નહીં થે, સિર્ફ સલામ ઓર મુખ્તસર ખૈર ખૈરિયત પૂછ કર તશરીફ લે જાતે, ઉસ વકત હુઝૂર સલ. હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ બેઠે ઉસ વકત હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. ઓર ઉનકી બીવી વગૈરહ સબ બેઠ ગએ.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કી હઝરત આઈશા રદિ. સે ખાસ અંદાઝ સે બાતચીત:

ફિર હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ બેઠ કર હુઝૂર સલ. ને પેહલે ખુત્બા પઢા, ઇસસે સીખને કો મિલા કે હર અહમ કામ કે મોકે પર ખુત્બા યઅની અલ્લાહ કી હમ્દ, તઅરીફ ઓર દુરુદો સલામ પઢના ચાહિયે ઓર ઉસકે બાદ હુઝૂર સલ. ને ઇર્શાદ ફરમાયા: અય આઈશા મુઝે આપકે બારે મેં ઇસ તરહ કી

ખબર મિલી હય (ઝિના કી તોહમત) સુનો! અગર તુમ પાક હો ઓર તુમને યહ કામ નહીં કિયા હય તો અલ્લાહ તઆલા તુમકો ઝરૂર બરી કરેગા, તેરી પાકદામની કા એલાન કર દેગા, ફિર આગે ફરમાયા: અય આઈશા! અગર તુમસે ગલતી હો ગઈ હય તો તૌબા કર લો, અલ્લાહ તઆલા સે માફી માંગ લો, ઈસ લિયે કે જબ કોઈ બંદા અલ્લાહ તઆલા કે સામને અપને ગુનાહોં કા ઈકરાર કરતા હય તૌબા કરતા હય તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ગુનાહ કો માફ કર દેતા હય.

યહ બાત હુઝૂર સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાઈ, હઝરત આઈશા રદિ. ને જબ યહ સુના તો ઉનકે આંસૂ બંદ હો ગએ, ઓર એસા હોતા હય કે જબ આખરી દરજા કા ગમ હોતા હય તબ આંસૂ ભી રૂક જાતે હંય.

હઝરત આઈશા રદિ. કી અબ્બાજાન સે દરખ્વાસ્ત:

હઝરત આઈશા રદિ. નબીએ કરીમ સલ. કી બાત સુન કર ફોરન અપને અબ્બાજાન હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કો કેહને લગી કે અબ્બાજાન! હુઝૂર કી બાત કા જવાબ દો, અબ્બાજાન ને કહા કે બેટી! મેં કેસે જવાબ દું? ખુદા કી કસમ કયા જવાબ દેના મેં નહીં જાનતા.

હઝરત આઈશા રદિ. કી અમ્મીજાન સે દરખ્વાસ્ત:

હઝરત આઈશા રદિ. ને ફિર અપની અમ્મીજાન સે કહા, કે અમ્મી જાન! હુઝૂર સલ. ને જો બાત પેશ ફરમાઈ ઉસકા આપ જવાબ દો, અમ્મીજાન ને ભી કહા કે બેટી! અલ્લાહ તઆલા કી કસમ કયા જવાબ દેના મેં ભી નહીં જાનતી, મેં હુઝૂર સલ. કો કયા જવાબ દું? જબ અબ્બા ઓર અમ્મી દોનોં

ને જવાબ દેને સે મઅઝિરત કર દી તો અબ હઝરત આઈશા રદિ. કો ખુદ જવાબ દેના હય.

વાલિદૈન ને જવાબ ક્યું નહી દિયા:

લેકિન ઈસ જગા એક સોચને કી બાત હય કે હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. ઔર હઝરત ઉમ્મે રુમાન રદિ. ને જવાબ ક્યું નહી દિયા? હઝરત આઈશા રદિ. દરખ્વાસ્ત કર રહી હય, ફિર ભી દોનોં ને જવાબ દેને સે મઅઝિરત કર દી, ઔસા ક્યું હુવા? હઝરત અબૂબક રદિ. કા મકામ ઔર દરજા સિદ્દીકિયત કા હય, ઈસ મકામ કે તકાઝે સે આપને જવાબ નહી દિયા, દોનોં અપની બેટી કો પાકદામન માનતે હય, યકીન હય પાકદામની કા, લેકિન દોનોં ઝાહિરી હાલાત કે એ'તેબાર સે જવાબ દેંગે, કોઈ ભી ઈન્સાન જબ કિસી દૂસરે કી તઅરીફ કરતા હય તો અપને ગુમાન ઔર ખ્યાલ કે મુતાબિક કરતા હય, હકીકત તો હર એક કી અલ્લાહ તઆલા હી કો મઅલૂમ હય ઔર કિસી ભી ઈન્સાન કે અંદર કા હાલ તો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા હી જાનતે હંચ ઔર હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. જવાબ દેતે તો અપને ખ્યાલ ગુમાન ઔર જાનકારી કે મુતાબિક જવાબ દેતે, ઈસ લિએ આપને જવાબ દેના મુનાસિબ ન સમઝા, ઈસમેં યહ ભી હો સકતા થા કે કોઈ યહ સમઝે કે અપની બેટી કી તરફદારી કર રહે હંચ.

એક રિવાયત મેં હય કે ઈસ મોકે પર હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. ને ફરમાયા અગર ઔસી બાત જો મેં નહી જાનતા વહ કેહતા તો કોનસા આસ્માન મુઝ પર સાયા કરતા ઔર કોનસી ઝમીન મુઝકો પનાહ દેતી.

એક ખાસ નસીહત:

હમકો ઇસસે એક બાત સીખને કો મિલી કે જબ હમ કિસીકી તઅરીફ કરે તો યું કહે કે મેરે ખ્યાલ કે મુતાબિક ઉસમેં યહ ખૂબી હય, પૂરે યકીન ઓર એ'તેમાદ કે સાથ કોઈ તઅરીફ કી બાત ન કરે, ઇસ લિએ કે દિલ કી બાત અંદર કી બાત તો સિર્ફ અલ્લાહ તઆલા જાનતે હંય.

هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى-

હઝરત આઈશા રદિ. કી ગમ કે વકત હિકમત ઓર અકલભરી બાત:

અબ હઝરત આઈશા રદિ. જો કમ ઉમ્મ લડકી થી, જવાબ દેને કે લિયે પેહલે સે કોઈ તૈયારી ભી નહીં કી હય ઓર હઝરત આઈશા રદિ. ફરમાતી હય ઉસ વકત તક મેં ને ઝયાદહ કુર્આન ભી પઢા નહીં થા, ચુંકે અભી ઉમ્મ બહોત કમ થી, હઝરત આઈશા રદિ. ને અપને ગમ કો કાબૂ મેં કર કે જવાબ દેના શુરૂ કિયા ઓર બહોત અચ્છી બાત કહી ઓર બડા ધારા જવાબ દિયા, કહા કે હુઝૂર! આપને મેરે બારે મેં એક બાત સુની હય ઓર વહ બાત સુનતે સુનતે આપકે દિલ મેં બેઠ ગઈ હય ઓર તુમને ઉસ બાત કો સચ માન ભી લિયા હય યઅની જેસે કિસીકી બાત માન લી જાવે, ઉસકે સાથ જો બરતાવ હોતા હય વહ હો રહા હય, યઅની અમલી તૌર પર માન લિયા હય, ઇસ લિયે કે તોહમત કો જુઠા સમઝતે તો તોહમત લગાનેવાલોં કો જુઠલાતે, અગર મેં ઇન્કાર કર હું કે મેં ને બુરા કામ નહીં કિયા થા ઓર હકીકત ભી યહી હય મેં અગર સચ્ચી બાત બતા

हुंगी तो तुम मेरी बात नहीं मानोगे.

और अगर मैं केह हुं के मुझसे गलती हुँ थी तो आप मेरी बात मान लोगे, जब के मेरा पुँदा जानता हुय के मैं ने यह काम नहीं किया हुय, तो बस उस वकत मेरी मिसाल यह हुय जो उररत युसुफ अल. के अब्बाजान की थी, के उन्हींने अपने बेटों से जुँठी बात सुनी थी के दस भाँ उररत युसुफ अल. को जंगल में ले गये और सबने मिल कर उररत युसुफ को कुँवे में डाल दिया और अपने अब्बा की नजरों से उनको दूर कर दिया और आ कर जुँठी बात बाप के सामने बयान कर दी के "فَاكَلَهُ الذِّئْبُ" के भेडिया उसको खा गया.

"وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ" (पा.१२ सू.युसुफ आ.१७)

के अय अब्बाजान! हम भेल रहे थे और युसुफ को सामान के पास बिठाया था, जंगल का भेडिया आया और युसुफ को खा गया जब यह जुँठी बात भाँओं ने कही तो उसके जवाब में उररत युसुफ अल. के अब्बाजान ने इरमाया:

"فَصَبِرْ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ"

के मैं सभ्र करता हुं और अल्लाह तआला से मदद मांगता हुं, तो उररत आँशा रहि. ने इरमाया: के जो बात उररत युसुफ अल. के अब्बाजान ने इरमाँ यह बात में केहती हुं, के मैं सभ्र करती हुं और मैं अल्लाह तआला से मदद मांगती हुं, एतना केह कर उररत आँशा रहि. मजलिस से यली गँ और परेशान हो कर बिस्तर पर जा कर सो गँ. उररत आँशा रहि. पर उस वकत ऐसा गम था के उनको उररत यअकूब अल. का नाम भी याद नहीं आया, एँस लिअे

“हजरत युसुफ अल. के अब्बाजान” ऐसा कहा. हजरत आर्षशा रहि. इरमाती हयः भुदा की कसम! में पाकदामन हुं और मुझे यकीन था के मेरे पाकदामन होने का अल्लाह तआला अ’लान इरमावेंगे, मुझे यह अंदाजा था के हुजूर सल. को ज्वाब वगैरह के जरिये बता दिया जावेगा के में पाकदामन हुं.

सब्र जमील:

ईस आयत में सब्र जमील का लक्ष आया हय, यह ऐसा सब्र हय के मुसीबत पर किसीके सामने शिकायत इरियाद न करे, जिसकी तरफ से तकलीफ पड्यो उससे बदला लेने के यक्कर में न रहे, उसको मुआइ कर देवे, मुसीबत को बढा यढा कर लोगो के सामने बयान न करे, मुसीबत पर लोगो के सामने बिला वजा शोर न करे.

अल्लाह तआला की नवाजिश बंदे के गुमान से बढ कर:

हजरत आर्षशा रहि. इरमाती हयः अल्लाह तआला की कसम मुझे यकीन नही था के मेरे बारे में वही नाजिल होगी, कुर्आन में आयतें उतरेंगी, में अपने आपको बडोत कम दरजा समझती थी, लेकिन अल्लाह तआला की कसम! अभी तो हुजूर सल. अपनी जगा से हटे भी नही, और घर में उस वक्त जितने लोग थे उनमें से कोई भी घर से निकला नही और कुर्आन उतरना शुरू हुवा.

हजरत आर्षशा रहि. की पाकदामनी वही के जरीये:

उसी वक्त अल्लाह तआला ने हजरत जिब्रैल अल. को कुर्आन मज्हद की आयतों को ले कर हुजूर सल. के पास भेजा

ઔર બરાઅત કી આયતે હુઝૂર સલ. કો સુનાઈ, સખ્ત સદી કે મોસમ મેં હુઝૂર સલ. કી પેશાની પર પસીને કે કત્રે ટપકને લગે ઔર જબ હઝરત જિબ્રઈલ અલ. કુર્આન લે કર તશરીફ લાતે થે, હુઝૂર સલ. કે બદન કી કયફિયત અજીબ હો જાતી થી, ગર્મી હોને લગતી ઔર ચેહરએ મુબારક પસીને ઔર પાની કે કત્રોં સે ભર જાતા થા ઔર એસે મોકે પર આમ તૌર પર હુઝૂર સલ. અપને ચેહરએ મુબારક પર કપડા ડાલ દિયા કરતે થે, બહરહાલ હઝરત આઈશા રદિ. કી શાન મેં અલ્લાહ તઆલા ને કઈ આયતે ઉતારી, યઅની

”إِنَّ الَّذِي جَاءُ وَأَبَاؤُكَ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ، لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم (પ/૧૮/૮/આયત/૧૧)

સે શુરૂ હો કર

الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ
أُولَئِكَ مُبَرَّءٌ مِّنْ مَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ (પ/૧૮/૯/આયત/૨૬)

પર ખત્મ હોતા હય, અલ્લાહ તઆલા ને ઉસી વકત યહ આયતે નાઝિલ ફરમાઈ.

નૂરાની ચેહરા:

વહી કે ઉતર ચુકને કે બાદ હુઝૂર સલ. જબ અપને ચેહરએ મુબારક સે કપડા હટાતે તો એસા મઅલૂમ હોતા થા કે જૈસે કાલે બાદલોં કે બીચ મેં સે ચૌદહવી રાત કા ચાંદ નિકલ કર સામને આયા હો ફિર હુઝૂર સલ. ને મુસ્કુરાતે હુવે ખુશખબરી દી ઔર પેહલી બાત જો નબીએ કરીમ સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાઈ વહ યહ થી કે “ابشرى يا عائشة” અય આઈશા ખુશ હો જાઓ, “اما الله تعالى فقد ابرأك” અલ્લાહ તઆલા ને તેરે પાક હોને કા કુર્આન મેં એલાન ફરમા દિયા, કે આઈશા

પાક હય ઓર ઉસ પર તોહમત લગાનેવાલે તમામ જૂઠે હંચ ઓર ઉન પર દુન્યા ઓર આખિરત મેં લઅનત ઓર અઝાબ હય, જબ યહ ખબર અલ્લાહ તઆલા કે રસૂલ ને સુનાઈ તો ખુશી કા એક માહોલ હો ગયા, અબ્બાજાન ઓર અમ્મી ને કહા, બેટી આઈશા ખડી હો જાઓ ઓર અલ્લાહ તઆલા કે નબી કા શુક્રિયહ અદા કરો, હઝરત આઈશા રદિ. ને જવાબ દિયા કે અલ્લાહ તઆલા કી કસમ! મેં ઈસ મુઆમલે મેં કિસીકો કુછ નહીં કહુંગી, મેં સિફ મેરે અલ્લાહ કા એહસાન માનતી હું ઓર ઉસીકા શુક્ર અદા કરતી હું કે મેરે અલ્લાહ ને મેરે લિએ પાક હોને કા એલાન કુર્આન મેં ફરમા દિયા.

હઝરત આઈશા રદિ. કે લિએ બડી સઆદત:

હઝરત આઈશા રદિ. ફરમાતી હય કે મુઝે યકીન થા કે મેં પાક હું ઓર મેં ને કોઈ ગુનાહ નહીં કિયા ઓર મેરા ખુદા મેરે પાક હોને કા એલાન ઝરૂર કરેગા, લેકિન મુઝે યહ મઅલૂમ નહીં થા કે મુઝે ઈતના બડા દરજા મિલેગા, ઈતની સારી આયતેં અલ્લાહ તઆલા મેરે પાક હોને કે બારે મેં કુર્આન મેં નાઝિલ કરેગા ઓર ઉસકો લોગ ક્યામત તક પઢતે રહેંગે ઓર મુઝ પર તોહમત લગાનેવાલોં કો લોગ ક્યામત તક નારાઝગી સે યાદ કરતે રહેંગે, અલ્લાહ તઆલા ને હઝરત આઈશા રદિ. કો યહ કિતના બડા મકામ દિયા.

પાકદામન ઓરત પર અલ્લાહ તઆલા કી ગૈબી મદદ હોતી હય:

મેરી બેહનો! એક ઓરત ઝાત જબ અપને આપકો ગુનાહ સે બચાએ તો અલ્લાહ તઆલા અપને ગૈબી તાકત સે

उसकी नुस्खत और मदद इरमाते हंय.

तोहमत लगानेवालों की ईस्लाम में सजा:

बरामत की आयतों के उतरने के बाद हुजूर सल. ने तोहमत की सजा जारी इरमाई, जिसमें अब्दुल्लाह बिन अबय जो तोहमत लगाने में सबसे आगे था, असल वही तोहमत को घडनेवाला था, हुजूर सल. ने उसको तोहमत की सजा लगवाई, हमारे मजलब में किसी पाकदामन औरत पर तोहमत लगाने की बहोत खतरनाक सजा आई हय, के कोई किसी पर तोहमत लगाओ और उसके पास चार गवाह न हो तो ईस तरह तोहमत लगानेवाले को ऐसी (८०) कोडे मारे जाते हंय, यह कुर्आन का अलान हय, अब्दुल्लाह तआला इरमाते हंय: "فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً" के ऐसों को ऐसी (८०) कोडे मारे जाओ. "وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا" और उनकी गवाही हंमेशा के लिये किसी काम में कबूल न होगी, अगर वह चांढ दैख कर ली आओ तब ली उसकी गवाही कबूल न होगी के तुम पाकदामन औरतों पर तोहमत लगाते हो, बहरहाल हुजूर सल. ने अब्दुल्लाह बिन अबय मुनाझिक को डबल सजा लगाई ईस लिये के वह शुरुआत करनेवाला था, उसके अलावा दो मुसलमान सहाबी हजरत हस्सान रदि. और हजरत मिस्तह रदि. को ईसी तरह ओक सहाबियह औरत हजरत हम्ना रदि. को इन तीनों को ली हुजूर सल. ने तोहमत की सजा में ऐसी ऐसी (८०-८०) कोडे (चाबुक) लगवाओ, अगरये वह मुसलमान थे फिर ली उनको कोडे लगाओ गओ, अब पूरे मदीना में ईस बात का अलान हो गया के हजरत

आर्षशा रद्वि. पाकदामन ह्य और तोहमत लगानेवाले सरासर जूठे हंय.

यंद अहम ह्दियात:

अल्लाह तआला ने इरमाया:

“ إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ ” (पारह 18, «सुरह नूर / आیت 11) तोहमत लगानेवाली अक छोटी सी जमाअत ह्य तुममें से
 “لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ”

ईस तोहमत लगाने को बुरा मत समजो, बल्के यह तो तुम्हारे लिये बडी अशुआई की बात हो गई, के जिससे हजरत आर्षशा रद्वि. का मकाम व भरतबा बुलंद हो गया और उनकी ईस पाकदामनी को लोग कयामत तक कुर्आन में पढते रहेंगे. और दूसरा ईर्शाद

لِكُلِّ امْرِئٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ (पारह 18, «सुरह नूर / आیت 11)

जिन लोगों ने ईस बोहतान में जितना हिससा दिया उतना उसको तोहमत में हिससा लेने का गुनाह होगा.

कुल यार तरह के लोग थे:

(१) जिसने तोहमत घडी और उसको चलता कर दिया, लोगों में झेला दिया उसको सबसे जयादह अजाब होगा.

“ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ”

के जिस जालिम (अब्दुल्लाह बिन उबय) ने ईस तोहमत की शुरुआत की थी उसके लिये बहोत बडा अजाब ह्य दुन्या और आभिरत में, के आभिरत में जहन्नम की सजा ह्य.

(૨) જિન્હોને ઇસ તોહમત કો સુન કર ઉસકો માન લિયા, ઉનકા દૂસરે નંબર કા ગુનાહ.

(૩) જો લોગ ઇસ તોહમત કો સુન કર ચુપ રહે, ખામોશ રહે ઉનકા ગુનાહ તીસરે નંબર કા.

(૪) ઔર જિન્હોને ઇસ તોહમત કો સુન કર સાફ કેહ દિયા કે યહ ખબર જૂઠી હય વહ અચ્છે લોગ હંય, યહ વહ ખુશનસીબ અફરાદ હંય જિન્હોને ઇસ બાત કો સુન કર સાફ લફઝોં મેં કેહ દિયા થા કે યહ ખબર જૂઠી હય.

એક ખાસ નસીહત:

ઉસકે બાદ આગે મુસલમાન મદોં ઔર ઔરતોં કો એક ખાસ નસીહત હય જો હમ સબકો ધ્યાન મેં રખને કી હય, વહ નસીહત યહ હય કે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંય

”لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا

وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ” (પારહ ૧૮ / સુરે નુર / આય ૧૨)

કાયદે કી બાત બતા દી કે જબ તુમ કોઈ ઔસી ખબર તોહમત જૈસી બાત સુનો તો ફોરન યહ કેહ દેના ચાહિયે કે યહ બાત જૂઠી હય, ઇસ લિયે મેરી બેહનો! ઇસ તરહ કી કોઈ ભી તોહમત કી બાત તુમ સુનો તો બાત કો રદ કર દેના જુઠલા દેના ઝરૂરી હય.

દૂસરે પર તોહમત લગાના અપને પર તોહમત લગાના હય:

ઉસકે બાદ અલ્લાહ તઆલા ને આગે કિતની ખ્યારી બાત ફરમાઈ: ”بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا

ઇસમેં યહ નસીહત ફરમાઈ હય કે એક મુસલમાન

દૂસરે મુસલમાન પર તોહમત લગાએ તો વહ કિસી દૂસરે પર તોહમત નહીં હય બલ્કે વહ તો અપની ઝાત પર હી તોહમત હય, તમામ મુસલમાન મદ્દ ઔરત આપસ મેં ભાઈ બહન હય, અગર એક બહન ને દૂસરી બહન પર તોહમત લગાઈ તો વહ ગોયા ઉસને અપની હી ઝાત પર તોહમત લગાઈ, ઔર વહ યહ સમઝતી હય કે ઉસને દૂસરી ઔરત પર તોહમત લગા કર ઉસ ઔરત કો ઝલીલ વ રૂસ્વા કર દિયા એસા નહીં હય, ઉસને અપને આપકો હી ઝલીલ વ રૂસ્વા કિયા હય.

وقالوا هذا افك مبين

યઅની એસી તોહમત કો સાફ લક્ઝો મેં રદ કર દો.

બહોત ઝરૂરી બાત:

એક મુસલમાન દૂસરે મુસલમાન કે મુતઅલ્લિક નેક ઔર અચ્છા ગુમાન રખે, બદગુમાની ન કરે બલ્કે કોઈ દૂસરા ઈન્સાન હમારે મુસલમાન ભાઈ પર તોહમત લગાવે ઔર તોહમત લગાનેવાલે કે પાસ કોઈ શરઈ સુબૂત ન હો તો ઉસકી તોહમત ઔર ઈલ્ઝામવાલી બાત કો રદ કર દેવે ઔર કેહ દેવે કે તૂ જૂઠ બોલતા હય, વહ મુસલમાન એસા નહીં હય, યહ હમારે ઈમાન કા તકાઝા હય, એક મુસલમાન કો બદનામી ઔર રૂસ્વાઈ સે બચાના યહ ભી હમારે લિએ ઝરૂરી હય.

لَوْلَا جَاءَ وَاعَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شَهَدَاءَ (પાર ૧૮ / સુરે નુર / આયત ૧૩)

જબ તોહમત લગાનેવાલોં ને ગલત બાત ચલાઈ તો મુસલમાનોં કો ઝરૂરી થા કે ઉનસે ગવાહ માંગતે, શરીઅત કા કાનૂન હય કે કિસી મુઆમલે કો સાબિત કરને કે લિયે દો ગવાહ ચાહિયે, લેકિન ઝિના કે સાબિત કરને કે લિયે ચાર

ગવાહ કા હોના ઝરૂરી હય, હિકમત યહ સમઝ મેં આતી હય કે ઉસમેં એક મર્દ ઓર એક ઓરત હોતી હય ઇસ લિએ હર એક કી તરફ સે દો દો મિલા કર ફુલ યહ ચાર ગવાહ હોના ઝરૂરી હય.

અલ્લાહ તઆલા કા ફઝલ તોહમત લગાનેવાલે તીન સહાબા પર:

આગે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંચ:

”وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ

فِيمَا أَفْضُتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ” (પારે ૧૮ / સુરે નુર / આયત ૧૬)

યહ તો અલ્લાહ તઆલા કી મહેરબાની હો ગઈ કે જો મુસલમાન ભોલેપન મેં ઇસ તોહમત મેં શામિલ હો ગએ થે અલ્લાહ તઆલા ને મહેરબાની ઓર ફઝલ ફરમાયા ઓર ઉનકો સિફ ઓસી ઓસી કોડે મારે ગએ ઓર ઉનકો મુઆફ કર દિયા, અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંચ કે અગર અલ્લાહ તઆલા ઉનકો મુઆફ ન કરતા તો ઉનકો ભી બહોત બડા અઝાબ આ કર પકડ લેતા ઓર ખુદા કે અઝાબ કી પકડ મેં વહ લોગ ભી ફંસ જાતે.

ખુલાસા યહ હુવા કે જો મુસલમાન હઝરત આઈશા રદિ. પર તોહમત મેં શરીક હો ગએ ઉનકો અલ્લાહ તઆલા કા ફરમાન હય કે તુમહારા ગુનાહ બહોત બડા થા, દુન્યા વ આખિરત મેં સઝા ઓર અઝાબ આ સકતા થા, લેકિન અલ્લાહ તઆલા ને મહેરબાની ઓર ફઝલ ફરમાયા, ઇમાન કી બરકત, હુઝૂર સલ. કે સહાબી હોને કી બરકત તુમકો તૌબા કી સચ્ચી તૌફીક હો ગઈ ઓર અલ્લાહ તઆલા ને તુમહારી તૌબા કબૂલ

ફરમા લી ઓર મગફિરત કા વા'દા ફરમાયા, ઈસી સે યહ બાત ભી મઅલૂમ હુઈ કભી ભૂલ સે કિસી ભી મુસલમાન પર તોહમત લગા દેવે તો અલ્લાહ તઆલા સે ભી મુઆફી માંગ લો ઓર ઉસ મુસલમાન સે ભી મુઆફી માંગ લો ઓર બાત કો સાફ કર લો.

અપની પાકી ઓર બુઝુર્ગી જતાને કી ચીઝ નહીં:

મેરી બેહનો! અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંચ:

“فَلَا تُزَكُّوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ التَّقِي” (પાર ૨૭, સુરો નજમ, આયત ૨૨)

તુમ અપને આપકો પાકીઝા ન ઠેહરાઓ, વહ ખૂબ જાનતા હય કે કોન મુત્તકી હય.

હંમેશા ઈસ આયત કો સામને રખના, હમારી બહોત સારી બેહનેં અપની નેકી, અપની ઈબાદત, દૂસરોં કે સામને ફખ્ર કે સાથ બતલાતી હંચ, અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત કી ખાતિર ઝિક કરના અલગ બાત હય ઓર ફખ્ર સે બતલાના કે મેં ઈતની નેક હું ઓર ઈતની સારી ઈબાદત કરતી હું વગૈરહ, યહ અલ્લાહ તઆલા કો બિલકુલ પસંદ નહીં હય અલ્લાહ તઆલા ને કુર્આન મેં ફરમાયા હય:

“فَلَا تُزَكُّوْا اَنْفُسَكُمْ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ التَّقِي”

અપને આપકો સબકે સામને પાક મત બતલાઓ ઈસ લિયે કે અલ્લાહ તઆલા જાનતા હય કે તુમ્હારે અંદર કિતના તકવા હય ઓર કિતની પરહેઝગારી હય.

જિસ બાત કી હકીકત મઅલૂમ ન હો ઉસકો કભી બોલના નહીં ચાહિયે:

આગે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંચ:

” اِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِالسِّنِّتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَهْسِبُونَهُ هَيِّنًا ۗ
 وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ” (ਪਾਰਾ 18 / ਸੁਰਾ ਨੂਰ / ਆਇਤ 10)

ਕੇ ਤੁਮ ਤੋਹਮਤ ਕੀ ਭਾਤ ਅਪਨੀ ਜੁਭਾਨ ਸੇ ਭੋਲ ਰਹੇ ਥੇ, ਐਸੀ ਗੰਦੀ ਭਾਤ ਕੇ ਉਸਕੀ ਤੁਮਕੋ ਕੋਠ ਖਭਰ ਨਈ ਥੀ ਐਰ ਉਸਕੀ ਕੋਠ ਛਕੀਕਤ ਤੁਮ ਨਈ ਜਾਨਤੇ ਥੇ, ਵਛ ਤੁਮ ਐਕ ਦੂਸਰੋਂ ਕੇ ਸਾਮਨੇ ਨਕਲ ਰਹੇ ਥੇ ਐਰ ਈਸਕੋ ਭਿਲਕੁਲ ਛਲਕਾ ਐਰ ਆਸਾਨ ਸਮਝ ਰਹੇ ਥੇ ਛਾਲਾਂਕੇ ਅਲਲਾਹ ਤਆਲਾ ਕੇ ਧਛਾਂ ਉਸਕਾ ਗੁਨਾਛ ਭਛਾ ਖਤਰਨਾਕ ਛਧ, ਆਞ ਭਛੋਤ ਸੇ ਗੁਨਾਛ ਐਸੇ ਛੰਧ ਕੇ ਛਮਨੇ ਉਨਕੋ ਛਲਕਾ ਐਰ ਆਸਾਨ ਸਮਝ ਰਕਾ ਛਧ, ਈਸ ਲਿਧੇ ਕਿਸੀ ਭੀ ਗੁਨਾਛ ਕੋ ਛਲਕਾ ਨ ਸਮਝੋ, ਖਾਸ ਕਰ ਜਿਸਕੇ ਝਰਿਧੇ ਦੂਸਰੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੀ ਆਭੜ ਭਰਭਾਛ ਛੋ ਰਛੀ ਛੋ, ਈਸਸੇ ਖੁਛਕੋ ਭਧਾਓ, ਮੇਰੀ ਭੇਛਨੋ! ਜਿਸ ਭਾਤ ਕੀ ਛਕੀਕਤ ਛਮਕੋ ਮਅਲੂਮ ਨ ਛੋ ਐਸੀ ਭਾਤ ਕਭੀ ਭੀ ਅਪਨੀ ਜੁਭਾਨ ਸੇ ਮਤ ਨਿਕਾਲੋ, ਆਞ ਛਮ ਕਿਤਨੀ ਭਾਤੋਂ ਭਿਲਾ ਤਛਕੀਕ ਕੇ ਭੋਲ ਛੇਤੇ ਛੰਧ ਅਲਲਾਹ ਤਆਲਾ ਐਸੀ ਭਾਤੋਂ ਸੇ ਛਮਾਰੀ ਛਿਛਝਤ ਛਰਮਾਏ, ਐਸੀ ਭਾਤੋਂ ਜੁਭਾਨ ਸੇ ਭੋਲਨਾ ਧਛ ਅਲਲਾਹ ਤਆਲਾ ਕੇ ਧਛਾਂ ਭਛੋਤ ਖਤਰਨਾਕ ਛਧ ਈਸਕਾ ਭਛੋਤ ਗੁਨਾਛ ਛਧ, ਭਲਕੇ ਮੈਂ ਤੋ ਆਪਸੇ ਕੇਛਤਾ ਛੁੰ ਕੇ ਅਗਰ ਕੋਠ ਗੰਦੀ ਧੀਝ ਧਾ ਐਸੀ ਭਾਤ ਅਪਨੀ ਆਂਖ ਸੇ ਛੇਖ ਭੀ ਲੋ ਤਭ ਭੀ ਧਛ ਸੋਧੋ ਕੇ ਮੇਰੀ ਆਂਖ ਗਲਤ ਛੇਖ ਰਛੀ ਛਧ, ਮੇਰੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਛਨ ਧਾ ਮੇਰਾ ਭਾਠ ਧਛ ਗਲਤ ਕਾਮ ਨਈ ਕਰ ਸਕਤਾ.

ਛਝਰਤ ਅਭੂਐਧੁਭ ਰਛਿ. ਐਰ ਉਨਕੀ ਭੀਵੀ ਕੀ ਭਾਤ ਅਲਲਾਹ ਤਆਲਾ ਕੋ ਭਛੋਤ ਪਸੰਛ ਆਠ:

ਅਭ ਆਗੇ ਅਲਲਾਹ ਤਆਲਾ ਕਾ ਛਰਮਾਨ ਛਧ:

”وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ

هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ” (પાર ૧૮/સુરે નુર / આય ૧૬)

કે જબ તુમને યહ ગંદી બાત સુની થી ઉસ વકત તુમકો અપની ઝુબાન સે યહ કેહના થા, હમ તો યહ ગંદી બાત કિસીકે સામને નહીં બોલેંગે, હમ હઝરત આઈશા રદિ. કો પાકદામન સમઝતે હંચ.

જબ યહ બાત હઝરત અબૂઅયુબ અન્સારી રદિ. ઓર ઉનકી બીવી તક પહોંચી તો ઉન દોનોં ને સબ કે સામને કેહ દિયા કે યહ બાત ગલત હય, હઝરત આઈશા રદિ. સે યહ કામ હો હી નહીં સકતા હય, હઝરત અબૂઅયુબ અન્સારી રદિ. ઓર ઉનકી બીવી કી યહ બાત બહોત હી અચ્છી રહી ઓર એસે ભી યહ દોનોં મિયાં બીવી બહોત ખુશનસીબ થે કે વહ હઝરત નબી સલ. કે મદીના મેં મેઝબાન થે, આગે અલ્લાહ તઆલા કા ઈર્શાદ હય:

”يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ” (પાર ૧૮/સુરે નુર / આય ૧૭)

અલ્લાહ તઆલા નસીહત કરતે હંચ, અબ કભી ભી ગલતી ન કરના, ખુલાસા યહ હય કે અલ્લાહ તઆલા ને બહોત સાફ લફઝોં મેં ફરમા દિયા કે અબ નબી કી બીવી પર ઈસ તરહ કી તોહમત હરગિઝ ન લગાના બલકે કિસી ભી મુસલમાન ઓરત પર ઈસ તરહ કી તોહમત મત લગાના.

કિસી પર તોહમત ભી ન લગાઓ ઓર બદગુમાની ભી મત કરો:

ઈસકે બાદ અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંચ:

”إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (پاره ۱۸، سورۃ نور، آیت ۱۹)

જો લોગ એસી બેહ્યાઈ કી બાતે મુસલમાનોં મેં મશહૂર કરને કો પસંદ કરતે હંય, ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હય.

બુરી ખબરોં કો મશહૂર કરના:

આજ બહોત સે લોગોં ને અપની ઝિંદગી કા કામ યહ બના લિયા હય કે વહ ગલત બાતોં કો ફેલાતે રેહતે હંય, ગંદી ઓર બુરાઈ કી ખબરોં કો મશહૂર ન કરના ચાહિયે, આજ ન્યુઝ પેપર ઓર ટીવી ચેનલ ઓર ઇન્ટરનેટ પર ઝિના યા બળત્કાર, ખૂન, હમ્લા, ચોરી કી ખબરેં રોઝાના મશહૂર કી જાતી હંય, બલ્કે કુછ લોગોં કે નાજાઈઝ તઅલ્લુકાત કો ખાસ અંદાઝ મેં મશહૂર કિયા જાતા હય, જિસકા અસર યહ હોતા હય કે નવજવાન લડકે લડકિયાં ઉસકો પઢતે હંય, દેખતે હંય, સુનતે હંય તો વહ ગંદી ચીઝેં ઉનકે દિલ ઓર દિમાગ મેં બેઠ જાતી હંય ઓર બુરા કામ ઉનકી સોચ મેં હલકા ઓર ઓર મઅમૂલી હો જાતા હય ઓર નફસ મેં શહવત પૈદા કરને કા ઝરિયા બનતા હય ઓર ગુનાહ ઓર બુરાઈયાં ઉસસે બઢતી હંય, ઇસ લિયે ઇસ કિસ્મ કી ખબરોં કો ન ફેલાયા જાએ, ઉસમેં પૂરે મુઆશરે કી ભલાઈ હય.

ગંદી ખબરોં કે લિયે એહતિયાત:

આજ હમારા હાલ યહ હય કે ઇસ તરહ કી બુરી બાત સુન કર ખામોશ રેહતે હંય ઓર દિલ મેં બદગુમાની કરને લગતે હંય કે ફુલાની ને એસા કિયા વગૈરહ વગૈરહ.

ઇસ તરહ બદગુમાની કરના ભી સંગીન ગુનાહ હય, ઇસ ગુનાહ કો ગુનાહે કબીરા બતાયા હય, અલ્લાહ તઆલા કા

ઈશ્દ હય:

“يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ”

(પારે ૨૬/સુરે હજરાત/ આૈ ૧૨)

કે લોગો! બદગુમાની કરને સે બચો, એક બહન દૂસરી બહન કે બારે મેં ગંદે ખ્યાલ ઓર એક મદ ભી દૂસરે મદ કે બારે મેં બદગુમાની કરને સે અપને આપકો બચાએ, ઈસ લિયે કે બદગુમાની કરના ભી બહોત બડા ગુનાહ હય.

બદગુમાની શૈતાની ચક્કર હય:

અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંચ કે યહ સબ શૈતાની ચક્કર થા:

“يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوتِ

الشَّيْطَانِ” (પારે ૧૮/સુરે નુર/ આૈ ૨૧)

કે યહ શૈતાન કા ચક્કર થા ઈસ ચક્કર મેં તુમ મત આઓ! યહ શૈતાન કી આદત હય, “فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ” જો શૈતાન કી બાતોં કો માનેગા, શૈતાન તો બેહચાઈ ઓર બુરાઈ કી બાતેં સિખલાતા હય.

પાકદામન ઓરત પર તોહમત લગાનેવાલે મલઉન:

આગે અલ્લાહ તઆલા ને લઅનત કી બાત ઈશ્દ ફરમાઈ:

“إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْعُقَلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ

عَذَابٌ عَظِيمٌ” (પ/૧૮/૧૯/આૈ ૨૩)

કે જો લોગ પાકદામન ઓરત પર તોહમત લગાતે હંચ ઓર વહ ઓરત ઈમાનવાલી હય ઓર ઈન કામોં સે બેખબર હય, એસી ઓરતોં પર જિન લોગોં ને તોહમત લગાઈ ઉન પર

દુન્યા ઓર આખિરત મેં લઅનત હય, અલ્લાહ! અલ્લાહ!
કેસી ખતરનાક બાત અલ્લાહ તઆલા ને બયાન ફરમાઈ, મેરી
બેહનો! અલ્લાહ તઆલા એસી લઅનત સે હમારી હિકાઝત
ફરમાએ, લઅનત જિસ પર આતી હય, વહ દુન્યા ઓર
આખિરત મેં બરબાદ હો જાતા હય, હઝરત આઈશા રદિ. કે
બારે મેં પાકદામની કા એલાન હો જાને કે બાદ ભી જો લોગ
અભી તોહમત કો સચ્ચા માનતે હંચ, હકીકતન વહ મુનાફિક હી
હય, ઉનકે લિએ દુન્યા વ આખિરત મેં લઅનત હય, આજ ભી
જો લોગ હઝરત આઈશા રદિ. પર તોહમત કો સચ્ચા માનતે
હંચ વહ કાફિર હંચ, ઈસ્લામ સે ઉનકા કોઈ તઅલ્લુક નહી.

ઈમાનવાલી ઓરતોં કી એક ખૂબી:

”إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغُفْلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ“ (પ/૧૮૧/૧૯૩/આયત ૨૩)

ઈસ આયત મેં ઈમાનવાલી ઓરત કી એક ખૂબી
ગાફિલાત બતાઈ ગઈ હય, જો મુસલમાન ઓરતેં જિના કે કામ
સે ઓર ઉસકે ઈરાદે સે ભી બેખબર હંચ, દૂર હંચ, ખુદકો
બચાએ હુવે હંચ વહ અચ્છી ઓરતેં હંચ, પેહલે હદીસ મેં ભી
સુન લિયા કે હઝરત આઈશા રદિ. કો ભોલીભાલી ઓરત કહા
ગયા, એક મો'મિના ઓરત સીધી સાદી ભોલીભાલી હોતી હય,
મેરે મુશિદે સાની શૈખુલ હદીસ હઝરત મુક્તી અહમદ સાહબ
ખાનપૂરી મદ્દેજિલ્લહુલ આલી બુખારી શરીફ કે દર્સ મેં ફરમાતે
હંચ કે જો ઓરતેં જિના વગૈરહ કે કામ મેં હોતી હંચ વહ
બહોત ચંચળ હોતી હંચ, ઈસ તરહ કે ગંદે કામ ઓર ઉસકે
લવાઝિમાત, મુકદ્દમાત, મબાદિયાત (યઅની જિના કી શુરૂઆત

जिन चीजों से डोती हंय) यह अक मो'मिना औरत को नही करना याहिये, यह जितनी भी आयतें बताई गई उसमें अल्लाह तआला ने जास जास नसीहत बयान इरमाई हय, यह अल्लाह तआला का बहोत बडा हुम पर अहसान हय, हुमें अब उन पर अमल करना याहिये.

लोगों के गुनाहों को मत उछालो:

मेरी बेहनो! आज हुम दूसरे लोगों के गुनाहों को देख कर उसको बहोत उछालते हंय, यह बहोत बुरी बात हय, अपना झिंक करो, भुदको गुनाहों से बयाने का झिंक करो और दूसरों को समजा कर गुनाह से बयाने का झिंक करो.

आप सल. का हजरत जैनब रदि. से सवाल करना:

बुभारी शरीफ़ की अक हदीस से पता चलता हय के नबीअे करीम सल. ने अपनी बीवीयों में हजरत जैनब रदि. से भी सवाल किया के आईशा के मुतअद्लिक इन बातों में तुम क्या जानती हो, हजरत जैनब रदि. ने कसम जा कर जवाब दिया के अल्लाह की कसम हजरत आईशा रदि. में भैर ही भैर हय.

बडी नसीहत की बात:

हुज़ूर सल. की बीवीयों में अक हजरत जैनब रदि. ही ऐसी हय जिनके बारे में भुद हजरत आईशा रदि. इरमाती हंय के वही मुजसे बराबरी कर सकती हय इस लिये के वह हुज़ूर सल. ही के जानदान से थी, कुईजाह बहन थी और भुबसूरत भी थी लेकिन उन्होंने सहीह सखी बात केह दी, हजरत अली रदि., हजरत उसामा, हजरत बरीरह रदि. ने

की सहीद सखी बात केह दी. और उरत जैनब रहि. की बहन उरत उम्ना रहि. अपनी बहन के जातिर तोहमतवाले मुआमले में आ गय.

दो पास बातें:

यहां दो बातें पास समझ कर अमल करने की हय, किसी बहन के मुतअद्लिक हम जानते हंय के वह सखी हय तो महज दुश्मनी निकालने के लिये सहीद और उक बात को गलत नहीं बताना याहिये, कुछ लोग दुश्मनी निकालने के मोके की तलाश में रहते हंय और सामनेवाले के मुतअद्लिक कोई मोका मिलता हय तो गलत बातें झेलाने में लग जाते हंय, असा नहीं होना याहिये, किसी ईन्सान से किसी वजह से नाराजी हो जावे तो उसका यह मतलब नहीं हय के हम उसकी दुश्मनी में अंधे हो कर गलत बातें झेलाने लगे, कुर्आने मज्जद में अल्लाह तआला इरमाते हंय:

وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلَىٰ ۤأَلَّا تَعْدِلُوۡا اَعْدِلُوۡا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى
(पारह १६, १७, आیت ८)

दूसरों के लिये अपनी आभिरत बरबाद न करो:

कभी लोग दूसरों के लिये अपनी आभिरत बरबाद करते हंय, कोई अपना बडा हय तो उसको राजी करने के लिये दूसरों पर जुल्म व जियादती कर के भुद की आभिरत बरबाद करते हंय, असा नहीं होना याहिये, कभी किसी अमीर या बडे जिम्मेदार के हाथ नीचे के लोग अपने बडे को राजी करने के लिये दूसरों की बुराई करने लगते हंय, दूसरों पर जुल्म करने लगते हंय, हालांके बडोत सी भरतबा. वह बडा भुद उनसे

શક્ત, નરમી, મુહબ્બત કરતા હય, લેકિન યહ નીચે કે લોગ દૂસરોં સે બદસુલૂકી કરને લગતે હંય, યહ ગલત તરીકા હય.

હઝરત સફવાન રદિ. કા હુસ્ને ખાતિમહ:

બુખારી શરીફ કી હદીસ સે પતા ચલતા હય કે હઝરત સફવાન રદિ. કો અલ્લાહ તઆલા ને હુસ્ને ખાતિમહ કી દૌલત સે નવાઝા, એક કોલ કે મુતાબિક ૧૯ હિજરી મેં આરમીનિયા મેં અલ્લાહ તઆલા કે દીન કે ખાતિર જિહાદ કરતે હુવે શહીદ હુવે, ઉનકી અલ્લાહ કે રાસ્તે કી અચ્છી મોત યહ ભી એક નીશાની હય કે વહ નેક ઓર પાકદામન થે, ઇસ લિયે કે કોઈ આદમી કોઈ ગલત કામ કરતા હો તો ઉસકો કભી હુસ્ને ખાતિમહ ઓર શહાદત જૈસી નેઅમત નસીબ નહી હો સકતી થી, અચ્છી ઝિંદગી ગુઝારનેવાલોં કો અચ્છી મોત નસીબ હોતી હય. - اللهم ارزقنا منه -
અપને વકત પર ઇમાન પર હુસ્ને ખાતિમહ નસીબ ફરમાવે. આમીન.

યહ બેહતરીન કિસ્સા અલ્લાહ તઆલા ને અપની કિતાબ મેં બયાન ફરમાયા હય અલ્લાહ તઆલા હમકો અમલ કી તૌફીક અતા ફરમાવે, (ઇસકી ઓર દો આયતોં બાકી હંય જિસમેં ખાસ નસીહત હય ઉસકો ઇન્શાઅલ્લાહ કલ બયાન કરેંગે)

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

डकरत आर्षशा रद्वि. की
पाकडामनी और
मुनाडिकीन का ँलाम
(भाग: ३)

ઈસ બયાન કી ખાસ ખાસ બાતે

- * અગર તુમને ઐસા ફેશનવાલા શોહર પસંદ ક્રિયા કે જિસકી જિંદગી બેકાર ગુઝર રહી હો ઓર ઉસકે ચેહરે પર દાઢી ન હો વહ આવારા ફિરતા હો ઓર આઝાદ જિંદગી ગુઝારતા હો, શરીઅત કે કાનૂન પર અમલ ન કરે તો વહ શોહર જો અલ્લાહ કો રાઝી નહીં કરતા વહ બીવી કો કેસે રાઝી કરેગા?
- * જો શોહર અલ્લાહ ઓર ઉસકે રસૂલ કા ગદ્દાર હય, વહ કભી ભી બીવી કા વફાદાર નહીં હો સકતા હય, જો રિઝ્ક દેનેવાલે અલ્લાહ સે વફાદારી નહીં કર સકતા વહ અપની બીવી સે વફાદારી નહીં કર સકતા હય.
- * લોગ મંગની કો હાફ મેરેજ (આધા નિકાહ) સમઝતે હંચ લેકિન યહ સમઝના બિલ્કુલ ગલત હય, ઈસ લિયે કે મંગની યહ તો નિકાહ કા એક વાદા હય શરીઅત મેં ઉસકી કોઈ હકીકત નહીં હય ઈસ લિયે મંગની કે બાદ બાતચીત કરના વગેરહ સબ હરામ હય.
- * અલ્લાહ કે વાસ્તે બહૂ કો તકલીફ મત દો, આજ તુમ બહૂ કો યઅની દૂસરે કી બેટી કો દુખી કરોગી, પરેશાન કરોગી, તો કલ તુમ્હારી ભી બેટી કિસીકે યહાં બહૂ બન કર જાએગી, ઉસ દિન કો સોચો અગર તુમ કિસીકો બેટી કો અચ્છી તરહ રખોગે તો તુમ્હારી બેટી ભી જબ બહૂ બન કર જાએગી તો ઉસકો ભી અચ્છી તરહ રખા જાવેગા, ઈસી તરહ બહૂ કો ભી ચાહિયે કે વહ ભી સાસ કો ન સતાએ વહ ઉસકો અપની માં સમઝે ઓર ઉસકી ખિદમત કરે તો ઈન્શાઅલ્લાહ ઉનકા સંસાર ઉનકી લાઈફ ખુશીખુશી ઓર મુહબ્બત કે સાથ ગુઝરેગી.
- * ગર્ઝ યહ હય કે સાસ બહૂ કો બેટી સમઝ કર ઉસકે સાથ હુસ્ને સુલૂક કરે, ઓર બહૂ સાસ કો અપની માં સમઝ કર ઉસકી ખિદમત કરે.
- * ઓરત કી યહ ખૂબી અલ્લાહ ને પસંદ ફરમાઈ હય કે ઓરત “પાક દામન ઓર ગાફિલ હો” وَالْمُحْصِنَاتِ الْعَاقِلَاتِ

ਫ਼ਾਰਸੀ ਆਇਸ਼ਾ ਰਹਿ. ਕੀ ਪਾਕਿਸ਼ਾਮਨੀ ਔਰ ਮੁਨਾਫ਼ਿਕੀਨ ਕਾ ਈਲਾਮ (ਭਾਗ: ੩)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ
وَنَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُورِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ
لَهُ وَمَنْ يُّضِلِّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَنَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَنَشْهَدُ اَنَّ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
بَيْنَ يَدَيْ السَّاعَةِ مَنْ يُطِيعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ رَشَدَ وَمَنْ يَعْصِهِمَا فَاِنَّهُ
لَا يَضُرُّهُ اِلَّا نَفْسَهُ وَلَا يَضُرُّ اللّٰهَ شَيْئًا اللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ - اَمَّا بَعْدُ.....

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِیْمِ ؕ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ؕ

الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ، وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ
وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ، اُولٰٓئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ، لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ

كَرِيمٌ. (پ/ع/۹۷، آیت ۲۶)

मिठाज और तबीअत:

बात चल रही थी उजरत आँशा रद्वि. के मुतअद्विक, उजरत आँशा रद्वि. का पूरा वाकिअह आपको सुनाया गया और उनके बारे में जो आयतें कुर्आन में उतारी गई वह भी सुनाई गई, मेरी बेहनो! इन आयतों में हमारे लिये यंद एभ्रत की बातें अल्लाह तआला ने बयान इरमाई हय, में इसको बयान कर हूं, बहोत ही जबरदस्त और अेक इित्री कानून अल्लाह तआला ने इसमें बयान इरमाया हय, उसका भुलासा बयान करता हूं.

अगर किसी बहेन की जिंदगी में नेकी और अच्छाई होती हय और शरीअत के हुकम पर वह बहेन चलनेवाली होती हय, इसी तरह वह बहेन अल्लाह तआला और उसके रसूल सल. के कानून को पूरा करनेवाली होती हय तो उसका जहन उसकी सोच भी पाकीजा हो जाती हय तो वह इित्री तौर पर जैसे ही नेक और शरीअत के पाबंद मर्द से शादी करना पसंद करती हय, अगर किसी बहेन की जिंदगी में अल्लाह तआला की मुहब्बत होती हय तो वह बहेन भी शादी के लिये अल्लाह तआला से मुहब्बत करनेवाले मर्द को पसंद करती हय, इसी तरह अगर वह बहेन अल्लाह तआला के रसूल सल. की सुन्नतों से मुहब्बत करती हय तो वह जैसे सुन्नत के पाबंद मर्द के साथ शादी करना पसंद करेगी, अगर किसी बहेन का Character अच्छा और पाकीजा होता हय तो वह शादी भी जैसे ही अच्छे Character और अच्छे अह्लाकवाले मर्द से करना पसंद करेगी, इसी तरह अगर किसी बहेन ने

अपनी जिंदगी को जिनाकारी से बचाया हो और अपने आपको गुनाह से बचाया हो तो शादी भी जैसे मर्द के साथ पसंद करेगी जिसने अपने आपको गुनाहों से बचाया हो।

गर्ज यह के अगर किसी बहैन ने अपने आपको गुनाहों से बचाया हो, नेक साबिहा हो, अच्छी लाईन पर चलती हो तो उसकी पसंद भी अच्छे और नेक मर्द के तलाश में होती हो, लेकिन अगर किसी बहैन की जिंदगी खराब हो, उसकी लाईन खराब हो तो वह बहैन जैसे ही गंदे और गुनाह करनेवाले मर्द को पसंद करती हो उसका दिल और उसकी तबीअत जैसे ही मर्द के साथ लगती हो।

अक अजब इतरी कानून:

बहरहाल अल्लाह तआला ने इस आयत में अक अजब इतरी कानून बयान इरमाया हो, के इन्सान की रगबत और उसकी योईस और पसंद भी अपने जैसे की तरफ होती हो, अगर भुद अच्छी हो तो इर उसकी पसंद भी अच्छी और नेक होती हो और अगर वह खराब हो तो उसकी पसंद भी जैसे ही खराब मर्दों की तरफ होगी।

और अजब बात यह के जैसी तलाश होती हो वैसा ही मिलता हो, इस आयत में हमारे लिये अक बहोत बडा सबक और नसीहत हो, मेरी बेहनो! अल्लाह न करे, अगर हमारे अप्लाक, आदात खराब हो गये तो इर हमारा दिल यह चाहता हो के जैसे ही मर्द के साथ शादी करे।

इस लिये जिन बेहनो की जिंदगी में नमाज, पर्दा और दीनदारी हो वह जैसे ही दीनदार शोहर को तलाश करती

હય, જો બહેન અલ્લાહ કો રાઝી કર કે ઝિંદગી ગુઝારતી હય વહ એસા હી ચાહતી હય કે મુઝે ભી એસા શોહર મિલે જો અલ્લાહ કો રાઝી કરતા હો ઔર જિસ ઔરત કી ઝિંદગી ફેશનવાલી ઔર અલ્લાહ કો નારાઝ કરનેવાલી હોતી હય વહ એસા હી ફેશન પરસ્ત, આવારા, આઝાદ શોહર કી તલાશ કરતી હય ઈસી તરહ જિસકી ઝિંદગી મેં પર્દા નહીં હય વહ એસા હી સોચતી હય કે મુઝે શોહર એસા મિલે કે જિસકે ચેહરે પર શરઈ દાઢી ન હો, શરીઅત કે કાનૂન કે ખિલાફ લિબાસ પહેનનેવાલા હો.

જોડા ભી ચાહત કે મુતાબિક મિલતા હય:

ઈસ લિયે જૈસી તુમહારી ચાહત હોગી વૈસી તુમહારી ઝિંદગી હોગી ઔર ઉસીકે મુતાબિક Life partner જોડા તલાશ કિયા જાતા હય, ઔર વૈસા મિલતા ભી હય.

ઔર હમ રાત દિન દુન્યા મેં દેખતે હંચ ઔર એસે કિસ્સે સામને આતે રેહતે હંચ, હમારી બહોત સારી બેહનેં દાઢીવાલા શોહર દેખ કર ઉસસે શાદી કરને સે ઈન્કાર કરતી હય, ઈસી તરહ અગર કોઈ દીનદાર હય, કુર્તા, ઈઝાર ઈસ્લામી લિબાસ પેહના હુવા હોતા હય તો હમારી બહેન યહ સોચ કર શાદી સે ઈન્કાર કરતી હય કે અગર ઉસકે સાથ મેં શાદી કરુંગી તો મુઝે ભી દીનદાર બનના પડેગા, પર્દા કરના પડેગા યહ ખ્યાલ કર કે શાદી કરને સે ઈન્કાર કર દેતી હય, કયુંકે બહોત સારી હમારી બેહનેં શરીઅત પર અમલ કરને કો કેદખાના સમઝતી હય, બસ હમકો તો એસા શોહર ચાહિયે કે જો હમકો ફેશનવાલી ઝિંદગી ગુઝારને દે, બગૈર પર્દે કે હમકો ફીરને લે

જાએ ઓર હમારે લિયે વીડીયો, ટીવી ઓર ઇન્ટરનેટ વગૈરહ ખરીદ કર લા કર દેવે.

જો શોહર અલ્લાહ કો રાઝી ન કરે વહ તુમકો કેસે રાઝી કરેગા:

મેરી બેહનો! જૈસી સોચ ઐસી પસંદ, લેકિન એક બાત કાયદે કી યાદ રખો, બહોત કામ આએગી યહ બાત ખાસ કર મેં અપની કુંવારી બેહનો કો કેહતા હું કે અગર તુમને ઐસા ફેશનવાલા શોહર પસંદ કિયા કે જિસકી ઝિંદગી બેકાર ગુઝર રહી હો ઓર ઉસકે ચેહરે પર દાઢી ન હો, વહ આવારા ફિરતા હો, આઝાદ ઝિંદગી ગુઝારતા હો, શરીઅત કે કાનૂન પર અમલ ન કરે તો વહ શોહર જો અલ્લાહ કો રાઝી નહીં કરતા વહ બીવી કો કેસે રાઝી કરેગા? જો અપને પૈદા કરનેવાલે કો રાઝી નહીં કરતા વહ હોનેવાલી બીવી કો કેસે રાઝી રખ સકતા હય? જો અલ્લાહ તઆલા કી બાત નહીં માનતા હય વહ અપની બીવી કા ક્યા હક અદા કરેગા? યહ બહોત બડા Point આપકો સોચને કે લિયે દે દિયા હય, ઇસકો હંમેશા અપને સામને રખના, કે જો શોહર અલ્લાહ તઆલા ઓર ઉસકે રસૂલ સલ. કા ગદાર હય, વહ કભી ભી બીવી કા વફાદાર નહીં હો સકતા હય.

જો રિઝ્ક દેનેવાલે અલ્લાહ સે વફાદારી નહીં કર સકતા વહ અપની બીવી સે વફાદારી નહીં કર સકતા હય? ચાહે શાદી સે પેહલે કિતને હી બનાવટી ઓર ધોકે કે કિતને ભી જૂઠે વાદે ફંસાને કે લિયે કર ગયા હો.

शादी से पेहले डोनेवाले वादों पर अेक लतीक़ा:

कुछ नवजवान शादी से पेहले लडकियों से नाजार्ठत तअल्लुकत काठम करते हंय, Affair और लडकेबाजी होती हय, उस वक्त वल लडका उस लडकी को इंसाने के लिये अज्जब अज्जब नामुमकिन चीजों तक के वादे करता हय, कभी केहता हय तेरे लिये तो में आस्मान के तारे तोड कर लाउंगा, तो में ने उस पर कडा के शादी के बाद तारे की जरूरत नहीं, तेल का डब्बा वक्त पर लाते रेहना तो काई हय, कोई केहता हय तेरे लिये ताज महल बनाउंगा, अरे भाई! शादी के बाद अेक सादा सीधा इलेट या मकान का बीवी के लिये इन्तेजाम कर देना काई डो जायेगा.

नाजार्ठत तअल्लुकत, Love पर अेक नुक्ता:

हमारे नवजवान भाई बडेन शादी से पेहले किसी अजनबी मर्द औरत से नाजार्ठत मुहब्बत करते हंय, Love में पडते हंय और जैसा आपको मअलूम हय, मंगनी डो जावे, रिश्ता नक्की डो जावे, इर भी निकाल से पेहले तो वल लडकी पराई ही हय, उससे तअल्लुक रखना गुनाह हय, अेक मरतबा में ने अर्ज किया के No Love Before Marriage But Love After Marriage मुहब्बत शादी से पेहले नहीं, शादी के बाद डोनी याहिये, इन्शाअल्लाहु तआला शादी के बादवाली मुहब्बत में सवाब भी मिलेगा.

पसंदगी दीनदारी की वजह से डोनी याहिये:

इस लिये हंमेशा अपनी पसंद दीनदार शोहर के लिये डोनी याहिये इस लिये के दीनदार मर्द से अगर आपका

निकाह हुवा डोगा तो कभी भी वह अपनी बीवी पर जुल्म नहीं करेगा, बल्के बीवी के डुकूक को अच्छी तरह अदा करेगा और अगर किसी नामुनासिब मर्द के साथ तुम्हारा रिश्ता (अन्गेजमेन्ट) डो गया डय तो उसके डक में डुआ करो और शादी के बाद उस पर मेहनत करो, के वह भी दीनदार बन जाये, उसके येडरे पर दार्दी आ जाये, सुन्नत के मुताबिक लिबास पडेननेवाला बन जाये, जब वह अल्लाह तआला और उसके रसूल सल. का इरमांवरदार बन जायेगा तो इर बीवी के डुकूक को भी अच्छी तरह अदा करेगा, कभी तुमको तकलीफ नहीं डेगा, अल्लाह तआला ने यह अज्जब कानून बयान इरमाया डय:

الْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثُونَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ، وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ، أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ، لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ. (प/१८/९, आیت २६)

के गंडे मर्द गंढी औरतों के लिये और गंढी औरतें गंडे मर्दों के लिये और पाक मर्द पाक औरतों के लिये और पाक औरतें पाक मर्दों के लिये.

नाजाइज तअल्लुक गुनाह डय:

मेरी बेहनो! मुआझी के साथ में अेक बात आपको बता डुं, के बडोत सारी डुमारी बेहनें शादी से पेडले नाजाइज तअल्लुक में पड जाती डय, यह डराम डय और गुनाहे कबीरा डय और यह बडोत डी बेहयाइ और बेशर्मा डी बात डय, इसी बात को समज लो के यह लडका अल्लाह तआला डी नाइरमानी कर के तुमसे गलत तअल्लुक काइम करे, क्या वह कभी तुमको राहत और आराम डे सकता डय? वह आपको

રાહત ઓર આરામ નહીં દે સકતા હય, વહ આપકો પરેશાન કરેગા.

અજનબી ઓરતોં કે સાથ હરામ ચીઝોં:

ઇસ લિયે કે શરીઅત મેં કિસીં પરાઈ ઓરત કો દેખના હરામ હય, ઉસસે મિલના હરામ, ઉસસે બાત કરના હરામ, ઉસકી તરફ ચલ કર જાના હરામ, ઉસકે સાથ ફોન પર બાત કરના હરામ, ઈ-મેલ સે ઉસકે સાથ તઅલ્લુક મેં રેહના હરામ, ઈસી તરહ ટેક્સ મેસેજ, એસ એમ એસ ભેજના હરામ, ઈન્ટરનેટ પર ઉસસે ચેટીંગ કરના હરામ, કિસી તરહ કા સંબંધ રખના એક પરાઈ લડકી સે હરામ ઓર ગુનાહે કબીરા હય, અબ જો લડકા ઈસ તરહ કે ગુનાહ કરે વહ નિકાહ કરને કે બાદ કભી ભી અપની બીવી કો રાહત નહીં દે સકતા હય, ઈસ લિયે મેરી બેહનો! અલ્લાહ કે વાસ્તે એસે ગુનાહોં સે અપને આપકો બચાઓ, વહ બહોત હી બેહયાઈ કા કામ હય, અગર કિસી સે એસા ગુનાહ હો ગયા હો તો દો દો રકાઅત તૌબા કી નમાઝ પઠ કર અલ્લાહ સે મુઆફી માંગ લો, અલ્લાહ કે સામને ખૂબ આંસૂ બહાઓ.

એક ઓર હરામ ચીઝ:

ઈસી કે સાથ ઓર એક બાત આપકો બતા દું કે હમારી બહોત સારી બેહનેં મંગની કે બાદ અપને (Future) ભવિષ્ય મેં હોનેવાલે શોહર કે સાથ ચઅની જો શાદી કે બાદ તુમ્હારા શોહર બનેગા, ઉસકે સાથ બાતચીત શુરૂ કર દેતી હય, મેરી બેહનો! વહ ભી હરામ ઓર કબીરા ગુનાહ હય, ઈસ લિયે કે મંગની કોઈ હકીકત નહીં રખતી હય, લેકિન લોગ મંગની કો

હાફ મેરેજ (Half marriage) સમજતે હંચ લેકિન યહ સમજના બિલ્કુલ ગલત હય ઇસ લિયે કે મંગની યહ તો નિકાહ કા એક વા'દા હય શરીઅત મેં ઉસકી કોઈ હકીકત નહીં હય, ઇસ લિયે મંગની કે બાદ બાતચીત કરના વગૈરહ સબ હરામ હય.

મંગની કે બાદ બાતચીત કરના હરામ હય:

અગર કિસી મેં યહ આદત હો તો ઉસકો છોડ દે ઔર અલ્લાહ તઆલા સે તૌબા કરે તો ફિર ઇન્શાઅલ્લાહ શાદી કે બાદ તુમ દોનોં મેં અલ્લાહ તઆલા મુહબ્બત, યેન, સુકૂન અતા ફરમાએગા, મેરી બેહનો! દુન્યા મેં કોઈ ભી આદમી અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ સલ. કો નારાઝ કર કે યેન સુકૂન કી ઝિંદગી નહીં ગુઝાર સકતા હય.

કુર્આન કી એક અજીબ બાત:

ઇસ લિયે કુર્આન મજીદ મેં આઈ હુઈ યહ બાત અજીબ હય, જિસકા નતીજા મેં અર્ઝ કરતા હું કે જિસમેં અલ્લાહ તઆલા ને સાફ સાફ ઇર્શાદ ફરમાયા હય કે હઝરત આઈશા રદિ. પર તોહમત લગાનેવાલો! આઈશા પર તોહમત લગાને સે પેહલે સોચ લો, કે ઉનકે શોહર કોન હય? હમને ઉનકી શાદી કિસકે સાથ કરાઈ હય? જિસ આઈશા રદિ. કે શોહર હઝરત નબી સલ. જેસે માસૂમ ઔર પાક ઇન્સાન હો, એસે મુબારક શોહર જો હઝરત આઈશા રદિ. કો નસીબ હુવે, વહ હઝરત આઈશા રદિ. કેસી પાક હોગી, અલ્લાહ તઆલા કે ફરમાન કા યહ નતીજા નિકલા.

औरत का शादी के बाद सबसे पहला काम :

ईस लिये शादी के बाद सबसे पहला काम यह होना चाहिये के बीवी अपने शोहर की नेक काम करने में मदद करे और गुनाह से बचाने में भी उसकी मदद करे, अपने शोहर को समझा कर किसी भी तरह उसको नमाजी बनाने की कोशिश करे इसी तरह उसको ईस्लामी लिबास, शरई दाढी रखने और अच्छी आदतें अपनाने के लिये समझावे और हराम काम को छोड़ने और इल्म वगैरह की आदत छुड़वाने की भी कोशिश करे, अल्लाह तआला ने औरत की बात में यह तासीर रखी है के तुम शोहर को समझाओ तो वह मान लेगा.

और साथ ही शोहर के हक में दुआ भी करो, शोहर नेक बन जावेगा और दीनी मेहनत करने का बड़ोत बड़ा सवाब ईन्शाअल्लाहु तआला आपको मिलेगा.

नबी की बीवी काफिरा हो सकती है लेकिन जिनाकार नहीं हो सकती:

अल्लाह तआला के अेक नबी उजरत नूह अल. की बीवी काफिरा थी, ईमान नहीं लाई थी और उस जमाने में यह बात जईज थी के काफिरा औरत के साथ कोई निकाह करना चाहे तो कर सकता था, लेकिन हमारी शरीअत में अब ईस तरह निकाह करना हराम हो गया है, जैसे के अल्लाह तआला ने कुरआन में ईसको बयान किया है:

“ وَلَا تَنْكِحِ الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَنَّ ”

के किसी काफिरा औरत के साथ निकाह मत करो जब तक के वह ईमान में दाखिल न हो जाये, अब उजरत नूह अल.

ગયા ઓર ઉનકે પાક હોને કા એલાન ભી અલ્લાહ તઆલા ને કુર્આન મેં બયાન ફરમા દિયા, લેકિન હઝરત આઈશા રદિ. કે અબ્બાજાન હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કે દિલ કો બહોત રંજ હુવા, બાપ કા દિલ બેટી કી તકલીફ કો દેખ કર બેચેન હો જાતા હય, અલ્લાહ તઆલા ને માં-બાપ કે દિલ મેં બેટી કી અજીબ મુહબ્બત રખી હય.

સાસૂઓ કો એક નસીહત:

ઈસ લિયે મેં આમ તૌર પર સાસૂઓ કો કહા કરતા હું કે અલ્લાહ કે વાસ્તે બહૂ કો તકલીફ મત દો, આજ તુમ બહૂ કો યઅની દૂસરે કી બેટી કો દુખી કરોગી, પરેશાન કરોગી તો કલ તુમહારી ભી બેટી કિસીકે યહાં બહૂ બન કર જાએગી, ઉસ દિન કો સોચો અગર તુમ કિસીકી બેટી કો અચ્છી તરહ રખોગે તો તુમહારી બેટી ભી જબ બહૂ બન કર જાએગી, તો ઉસકો ભી અચ્છી તરહ રખા જાએગા, બહૂ કો નોકરાની ન સમઝના યાહિયે બલ્કે ઉસકો અપની બેટી સમઝ કર ઉસકે સાથ અચ્છા મુઆમલા કરના યાહિયે હમારી શરીઅત મેં કિસીકો બિલા વજા તકલીફ દેના હરામ હય.

બહૂ કો એક નસીહત:

ઈસી તરહ બહૂ કો ભી યાહિયે કે વહ ભી સાસ કો ન સતાએ વહ ઉસકો અપની માં સમઝે ઓર ઉસકી ખિદમત કરે તો ઈન્શાઅલ્લાહુ તઆલા ઉનકા સંસાર, ઉનકી લાઈફ ખુશી ખુશી ઓર મુહબ્બત કે સાથ ગુઝરેગી, ગર્ઝ યહ હય કે સાસ બહૂ કો બેટી સમઝ કર ઉસકે સાથ હુસ્ને સુલૂક કરે, ઓર બહૂ સાસ કો અપની માં સમઝ કર ઉસકી ખિદમત કરે.

શાદી કે બાદ ફીરી અલગ હોને કા મિઝાજ:

આજ કલ બડી બલા ચલ પડી હય કે અભી શાદી હુઈ હય ઓર દૂસરી તરફ બહૂ કા દિલ યહ ચાહતા હય કે અલગ રેહને ચલે જાએ, ઓર બહોત સી બહૂ તો શાદી સે પેહલે હી અલગ રેહને કી શર્ત લગા દેતી હય યહ મુનાસિબ બાત નહી હય, સાસ સસુર કે તજુબોં સે ફાયદા ઉઠાવે, ઉનસે કુછ સીખે, ઉનકી ખિદમત કર કે ઉનકી દુઆઓં હાસિલ કરે, આજ તુમ ઉનકે બુઢાપે મેં ઉનકી ખિદમત કરોગી તો કલ તુમ્હારી બહૂ તુમ્હારી ખિદમત કરોગી, ઐસે ઈસ તરહ ઈજતિમાઈ તૌર પર સાથ રહે તો ઉસમેં દેવર ઓર જેઠ સે પદેં કા ખુસૂસી એહતેમામ કિયા જાવે, વહ દોનોં ગૈર મહરમ હય.

બૈરૂન મુલક કા અલમયિહ(દુખ કી બાત):

ઈન્ગલેન્ડ વગૈરહ મેં સુના હય કે કુછ લડકિયાં શાદી સે પેહલે અપને હોનેવાલે શોહર પર ખુદ સવાલ કરતી હય ઘર મેં કિતની Dustbin હય યઅની બૂઢે કિતને હય, બહોત હી અફસોસ કી બાત હય, જિસ ઈસ્લામી મુઆશરહ ઓર સમાજ કે સુતૂન અદબ, એહતેરામ ઓર ખિદમત હય ઉસ પાકીઝા મુઆશરહ મેં ઈસ તરહ કે સવાલ કિયે જાવે કે બૂઢે ઓર ઝઈફોં કી ખિદમત સે કતરાવે, ઉનસે નફરત કા ઈઝહાર કરે, બસ અલ્લાહ તઆલા હી હિફઝત ફરમાવે.

હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કા રંજ:

બહરહાલ હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કે દિલ કો બહોત તકલીફ પહોંચી કે મેરી બેટી બેગુનાહ થી, ઉસને કોઈ ગુનાહ નહી કિયા, ફિર ભી મેરી બેટી પર ઝિના કી તોહમત

લગાઈ, બાપ કે દિલ પર ઉસકા બહોત અસર હુવા, અબ કુદરતી બાત યહ કે તોહમત લગાનેવાલોં મેં જો મુનાફિક થે ઉનકો છોડ કર તીન ભોલે ભાલે મુસલમાન થે જો મુનાફિકીન કી બાત મેં આ કર તોહમત લગાને મેં શામિલ હુવે થે, ઉસમેં એક હઝરત મિસ્તહ રદિ. થે જો હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કે બહોત કરીબ કે રિશ્તેદાર થે.

રિશ્તેદાર યા રીશાદવાં:

અરબી મેં એક કહાવત હય: “ بعض الاقارب كالعقارب ” (એક અલિક કે સાથ ઓર એક ઐન કે સાથ) કે કુછ રિશ્તેદાર સાંપ બીચ્છૂ કી તરહ હોતે હંચ, કે વહ રિશ્તેદારી કે બાવજૂદ પરેશાન કરતે રેહતે હંચ, અલ્લાહ તઆલા એસે રિશ્તેદારોં કો ભી સહીહ સમજ અતા ફરમાએ, ઓર ઉનકે શર સે હમારી હિકાજત ફરમાએ.

ગરીબ રિશ્તેદારોં કા ફિક કરો, હઝરત અબૂબક રદિ.

પર વાકિઅહ કા અસર:

બહરહાલ યહ સહાબી હઝરત મિસ્તહ રદિ. બહોત હી ગરીબ આદમી થે ઓર મક્કા સે હિજરત કર કે મદીના આએ થે ઓર હઝરત અબૂબક સિદ્દીક રદિ. કયુંકે ઉનકે કરીબ રિશ્તેદાર થે ઈસ લિયે ઉનકા પૂરા ખ્યાલ રખતે થે ઉનકા ખર્ચા પાની વગૈરહ બહોત પાબંદી કે સાથ ઉનકો પહોંચાયા કરતે થે ઉસસે હમકો એક બાત યહ ભી સીખને મિલી કે અગર હમારે રિશ્તે મેં અગર કોઈ ગરીબ, મિસ્કીન હો તો ઉસકે ખર્ચે કી ફિક કરની ચાહિયે જિસ તરહ હમ દૂસરે ગરીબોં કો દેતે હંચ.

रिश्तेदारों को देने में डबल सवाब है:

ईसी तरह हमारे रिश्तेदार गरीब हों तो उनका ज्यादा हैक हैक के हम उनको नकिल, सदका, जकात देवे, क्युंके रिश्तेदार को देने में डबल सवाब मिलता हैक अेक सदका देने का सवाब और दूसरे रिश्तेदारी के हैक को निभाने का, ईस लिये अपने यथा के लडकों में, कुडीयों के लडकों में, भालाओं की अवलाद में भाई बेहनो में कोई गरीब हो तो उनका भ्याल रभा करे.

हजरत अबूबक रदि. का हजरत मिस्तह रदि. के भर्य को बंद करना:

हजरत अबूबक रदि. हजरत मिस्तह रदि. को उनका पूरा पूरा भर्य दिया करते थे, लेकिन ईस वाकिअह के बाद हजरत अबूबक सिदीक रदि. ने हजरत मिस्तह रदि. को उनका भर्य बंद कर दिया.

हजरत आईशा रदि. की दो हैकसियत:

हजरत अबूबक सिदीक रदि. के लिये हजरत आईशा रदि. में दो हैकसियत थी अेक तो हजरत आईशा रदि. बेटी हैक हजरत अबूबक सिदीक रदि. की, दूसरे हजरत आईशा रदि. हुजूर सल. की बीवी होने की वजह से उम्मुल मुअमिनीन यअनी पूरी उम्मत की मां भी हैक, हजरत अबूबक सिदीक रदि. ने हजरत आईशा रदि. पर तोहमत के मुआमले में जो हजरत मिस्तह रदि. का भर्य बंद किया, हुजूर सल. की बीवी और उम्मत की मां होने की वजह से किया, यह भी अेक ईशक और मुहब्बत का हिस्सा हैक.

हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. का मिसाली अमल:

ईसमें बी गौर करने का मकाम है, हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. ने धर्य कब बंद किया? तोहमत के जमाने में नहीं, बल्के जब बराअत नाजिल हो गइ, इस्ला हो गया के हजरत आइशा रदि. बेगुनाह है और यह तोहमत लगानेवाले का काम गलत है, तब जा कर धर्य बंद किया और कसम खाई के में हजरत मिसल रदि. को धर्य नहीं हुंगा.

सजा और सिद्धारिश:

अल्लाह तआला ने कुर्आन में यह आयत नाजिल इरमाई और यह आयत पास हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. के बारे में नाजिल हुई है:

”وَلَا يَأْتَلِ أَوْ الْوَالِ الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أَوْلِيَ الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ، وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٥“ (पारह/आیت २२/१/९)

तर्जुमा: और तुममें से जो लोग अहलेभैर हुंय और मालदार हुंय, वह ऐसी कसम न खाओं के वह रिश्तेदारों, मिसकीनों और अल्लाह के रास्ते में हिजरत करनेवालों को कुछ नहीं देंगे, और उन्हें याहिये के मुआझी दरगुजर से काम लें, क्या तुम्हें यह पसंद नहीं है के अल्लाह तुम्हारे गुनाह बप्श दे? और अल्लाह बहोत बप्शनेवाला, बडा महेरबान है.

बुजुर्गी का तकाजा मुआझ करना है:

अल्लाह तआला का इरमान है के जो बडे दरजेवाले और बुजुर्गीवाले लोग हुंय, मुराद उससे हजरत अबूबक सिद्दीक रदि. है, उम्मी तौर पर बाकी नसीहत पूरी उम्मत को

હય અલ્લાહ તઆલા ને જિનકો ઉચા મકામ દિયા હય, બુઝુર્ગી દી હય, ઉનકો ચાહિયે કે વહ અપને રિશ્તેદારો કો ખર્યા દે.

અલ્લાહ કી રાહ મેં જિન્હોને હિજરત કી ઉનકો ખર્યા દો ઓર જિન લોગોં ને ગલતી કી હય ઉનકો મુઆફ કર દો, મસલન હઝરત મિસ્તહ રદિ. ને ગલતી કી લેકિન બુઝુર્ગી ઓર બડેપન કા તકાઝા યહ હય કે ઉનકો મુઆફ કર દે.

હઝરત અબૂબક સિદીક રદિ. કી ફઝીલત કુર્આન મેં:

ઇસ આયત મેં “ઉલુલ ફઝલ” સે મુરાદ હઝરત અબૂબક સિદીક રદિ. હય, ખુદ અલ્લાહ તઆલા જિનકો ફઝીલત ઓર બુઝુર્ગીવાલા બતા દેવે, ઉસ ઇન્સાન કા મરતબા કિતના ઉચા હોગા, દૂસરી એક આયત મેં અલ્લાહ તઆલા ઇર્શાદ ફરમાતે હંય:

إِذْ هَمَّا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا.

(પાર ૧૦/૧૩૬/આયત ૪૦)

તર્જુમા: જબ વહ દોનોં ગાર મેં થે, જબ વહ અપને સાથી સે કેહ રહે થે કે “ગમ ન કરો, અલ્લાહ હમારે સાથ હય”.

ઇસમેં હઝરત અબૂબક સિદીક રદિ. કો હુઝૂર સલ. કા સહાબી હોના સાફ લફઝોં મેં બતા દિયા ગયા, ઇસ લિયે જો આદમી હઝરત અબૂબક સિદીક રદિ. કો સહાબી ન માને વહ ઇમાનવાલા નહીં હો સકતા.

અલ્લાહ તઆલા કો માફી પસંદ હય:

“وَلْيَغْفُوا وَلْيَصْفَحُوا” મુઆફ કર દો ઓર દરગુઝર કરો ઓર ફિર આગે ફરમાતે હંય “أَلَا تَجِبُونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ” કયા

तुमको यह बात पसंद नहीं है। अल्लाह तआला तुमको मुआझ कर दे, अल्लाह तआला के इरमान का हासिल यह है। अय मेरे प्यारे अबूबक! मिस्तह ने तुम्हारी बेटी पर तोहमत लगाई है, उम्मत की मां पर तोहमत लगाई गई है और इसका तुमको बहोत रंज हुआ है और इसकी वजह से तुमने उनको खर्चा न देने की कसम खा ली है, तुम उनको मुआझ कर दो और उनका खर्चा देना शुरू कर दो।

हजरत अबूबक सिद्दीक र. ने कसम तोड़ दी:

हेभो मेरी बेहनो! अल्लाह तआला हमको कैसे अप्लाक सिखा रहे हैं।

जब हजरत अबूबक र. ने अल्लाह तआला का यह इरमान सुना तो कसम को तोड़ दिया और कसम का कइशरह अदा कर दिया और हजरत मिस्तह र. का खर्चा देना शुरू कर दिया और अपनी जुबान से केहने लगे के अल्लाह तआला की कसम “ **بلى والله انى احب ان يغفر الله تعالى لى** ” हां! कसम है अल्लाह की के में पसंद करता हूं के अल्लाह तआला मेरे गुनाह को मुआझ कर देवे और में हजरत मिस्तह का खर्चा देना शुरू करता हूं और साथ में कसम खा ली के आज के बाद कभी खर्चा बंद नहीं करूंगा।

दो बड़ी बात:

एक तो हजराते सहाबअे किराम में इरमांवरदारी का जज्बा देभो, अल्लाह तआला ने अपनी प्यारी चीज आयत के जरिये बतला दी तो इरन कसम तोड़ दी और खर्चा जारी कर दिया, एक मोमिन के लिये अल्लाह की याहत और रजा से

बढ कर और कोँ यीज नही हो सकती.

दूसरी बात षुढ बारी तआला की अपने बंदों के साथ महेरबानी देषो के हजरत मिस्तह से बोलेपन में अेक गल्ती हो गँ तो उसकी सजा भी आँ और षुढ अल्लाह तआला ने उनके लिये सिक्षरिश भी इरमा दी, और षर्या जारी करवा दिया.

मेरी बेहनो! सोचो, अल्लाह तआला क्या याहता हय? जिस रिशतेदार ने सताया, अल्लाह तआला का हुकम आया के उनको भी मुआइ कर दे, उन्होंने इस हुकम को पूरा कर के दिया और कसम का कइशरा भी अदा कर दिया.

औरतों के नाम अेक षास बात:

मेरी बेहनो! बहोत ध्यान से इस पोँण्ट को समजो, के जिस रिशतेदार ने हमको सताया, हम उसको पूरी जिंदगी दिल में लिये न इरें, बढे उसको मुआइ कर के उसके साथ अख्श तअल्लुक शुरु करो, उसके साथ मुहब्बत से पेश आओ, अगर इस दूसरे से गल्ती हो गँ हय तो हम कयुं गल्ती करे? अेक इमानवाली औरत का तकाजा यह हय के उसको मुआइ कर दे, यह तो अल्लाह तआला का हुकम हय और यह अल्लाह तआला की याहत हय और यह इस्लामी अप्लाक हय, अल्लाह तआला मुआइ इरमावे, आज हमारे समाज में कितनी बुराँ हय के किसी बहन या रिशतेदार के साथ मामूली जगडा हो गया तो हम सालहासाल गुजर जाते हंय हम उससे अपना तअल्लुक काँम नही करते उससे बातचीत बंद हो जाती हय.

રિશ્તેદારી તોડને કી સઝા:

ઐસી આદત અલ્લાહ તઆલા કો બિલ્કુલ પસંદ નહી હય, મેં આપકો એક બાત બતલા દું ઉસકો દિલ મેં ઉતાર લો, અગર આપ કતઅ રહમી કરોગે યઅની રિશ્તેદાર સે બિલા વજા તઅલ્લુક તોડોગે તો યાદ રખો કે ઈસ તરહ તઅલ્લુક તોડનેવાલોં કી શબેકદ્ર મેં ભી અલ્લાહ તઆલા મગફિરત નહી કરતા, મુમકિન હય કે આનેવાલી રાત શબેકદ્ર હો , ૨૭વી રાત શબેકદ્ર હો સક્તી હય ઈસ લિયે કે હમારે બહોત સારે બુઝુર્ગોં ને શબેકદ્ર કો ૨૭વી રાત કો દેખા હય.

એક દર્દભરી દરખાસ્ત:

મેરી બેહનો! કયા આપ યાહતી હો કે ઈસ રાત મેં તુમ્હારી મગફિરત હો જાયે, હમ સબ યાહતે હંય કે અલ્લાહ તઆલા હમ સબકી મગફિરત ફરમા દે ઓર હમારે ગુનાહોં કો મુઆફ કર દે, મેં આપસે એક દરખાસ્ત કરતા હું, આપસે મેરી એક Request હય, દર્દ દિલ કે સાથ મેરી દરખાસ્ત હય કે અગર કિસી રિશ્તેદાર યા કિસી બહેન સે આપકી બાતચીત બંદ હો યા ઉસસે તઅલ્લુક તોડ દિયા હો તો આજ ઈસી મજલિસ સે નિકલને સે પેહલે સલામ કર કે બાત ચીત કર કે જાઓ, તાકે આજ કી રાત મેં અલ્લાહ તઆલા હમારી મગફિરત ફરમા દે અલ્લાહ તઆલા કો ખુશ કરને કે લિયે અપને આપકો નીયા કર દો.

તવાઝુઅ દરજાત કી બુલંદી કા ઝરિયા હય:

ઔર જો બહેન સામને જા કર સલામ મેં મુલાકાત મેં

પહેલ કરેગી ઉસકો સવાબ ઝયાદહ મિલેગા, હદીસ મેં આતા હય કે જો અલ્લાહ કે વાસ્તે ઝુક જાતા હય અલ્લાહ તઆલા ઉસકો ઉંચા કરતા હય મેરી યહ ચાહત હય કે આજ આપ યહ કામ કર કે જાઓ જિસ ઈખ્લાસ ઓર મુહબ્બત સે મલાવી (Malawi) કે મુસલમાન મુઝે બુલાતે હંચ અલ્લાહ તઆલા આપકી મુહબ્બત કા બેહતરીન બદલા દુન્યા ઓર આખિરત મેં અતા કરે, મેં ચાહતા હું કે યહાં રેહનેવાલે તમામ મુસલમાન ભાઈ બહેન આપસ મેં ખૂબ મુહબ્બત સે રહેં, કોઈ કિસીસે નારાઝ ન હો.

હઝરત હસ્સાન રદિ. કા દરજા આપ સલ. કે સામને:

ઓર ભી એક બાત સુનો! કે ઈન તીન ભોલેભાલે મુસલમાનોં મેં એક હઝરત હસ્સાન રદિ. ભી થે યહ ભી બડે સહાબી થે ઓર શાઈર થે, ઉન્હોંને હઝરત નબી સલ. કી શાન મેં બહોત અચ્છે અચ્છે અશઆર પઢે હંચ, ઓર એસે ઝબરદસ્ત શાઈર થે કે જબ કુફૂર હુઝૂર સલ. કી બુરાઈ ઓર બેઅદબી મેં અશઆર બોલતે થે તો હઝરત હસ્સાન રદિ. ઉન્હોંને અચ્છે અચ્છે અશઆર કેહ કર જવાબ દેતે થે વહ આપ સલ. કે ચહીતે ઓર લાડલે શાઈર સમઝે જાતે થે, ઉન્હોંની શાઈરી કિતાબ કી શકલ મેં છપી હુઈ હય જિસકા નામ હય “દીવાને હસ્સાન બિન સાબિત રદિ.” જો અરબી ભાષા મેં હય, તો યહ હઝરત હસ્સાન રદિ. ભી હઝરત આઈશા રદિ. પર તોહમત લગાને મેં શામિલ થે ઓર હઝરત આઈશા રદિ. જાનતી ભી થી કે હઝરત હસ્સાન રદિ. ભી તોહમત લગાને મેં શામિલ હય.

અલ્લાહ તઆલા હમારા દિલ હઝરત આઈશા રદિ. જૈસા બના દેવે:

લેકિન હઝરત આઈશા રદિ. કા દરિયા દિલ દેખો, અલ્લાહુ અકબર! અલ્લાહ તઆલા ઐસા દિલ હમારી તમામ બેહનો કા બના દેવે, હઝરત હસ્સાન રદિ. ઉનકે પાસ મુલાકાત કે લિયે આતે, તો હઝરત આઈશા રદિ. ઉન્હે બહોત ઈઝઝત સે ઘર મેં બિઠાતી (યઅની પૂરે શરઈ પર્દે કે સાથ) બુખારી શરીફ કી હદીસ મેં હઝરત આઈશા રદિ. કો કિસીને કહા ભી કે હઝરત હસ્સાન રદિ. કો ક્યું તુમ્હારે પાસ આને કી ઈઝઝત દેતે હો? ઉનકો રોક દેના ચાહિયે, કેહનેવાલે કા મક્સદ યહ થા કે હઝરત હસ્સાન રદિ. તોહમતવાલે વાકિઅહ મેં શામિલ થે ઈસ લિયે ઉનસે તઅલ્લુક મત રખો, હઝરત આઈશા રદિ. જવાબ દેતી હંચ કે કાફિર લોગ જબ નબીએ કરીમ સલ. કી ગુસ્તાખી કરતે બુરી શાઈરી આપકે લિયે કેહતે તો હઝરત હસ્સાન રદિ. ઉનકી બુરી શાઈરી કા જવાબ દેતે થે, હુઝૂર સલ. કી તરફ સે જવાબ દેતે થે, Difence કરતે થે, મેરી બેહનો! હઝરત આઈશા રદિ. કા યહ અમલ હમકો દઅવત દેતા હય કે જિસને ગલતી કી હો ઓર જિસને હમકો સતાયા હો ઉસકો મુઆફ કર દો ઓર ઉસકે સાથ ઈઝઝત સે પેશ આઓ.

હઝરત આઈશા રદિ. કે બુલંદ અખ્લાક:

રિવાયત મેં હય કે અગર કોઈ હઝરત આઈશા રદિ. કે સામને હઝરત હસ્સાન રદિ. કી બુરાઈ કરતા તો હઝરત આઈશા રદિ. ઈસ બુરાઈ કરને કો બિલ્કુલ પસંદ ન કરતી, યઅની હઝરત આઈશા રદિ. ને ઉનકો મુઆફ કર દિયા, દેખો!

હઝરત આઈશા રદિ. કા કેસા દિલ થા? ઉનકે ખિલાફ કિસીકો બોલને ભી નહીં દેતી થી જબકે હસ્સાન સે ભી ગલતી હુઈ થી, અબ હમ અપને હાલાત કે બારે મેં સોચેં કે અગર હમકો કિસીને સુનાયા હો તો હમ ઉસકી બુરાઈ કરને મેં Number one પેહલે નંબર પર હો જાતે હંચ, ઔર જબ કોઈ ઉસકી બુરાઈ હમારે સામને કરેગા તો હમ ખુશ હોંગે, જબકે યહ ઈસ્લામી અખ્લાક નહીં હય, હમારા કામ હય કે હમ ઉસકો મુઆફ કર દેં.

રિશ્તેદારોં સે સિવારહમી:

ઔર એક હદીસ આપકો બતા દું, અલ્લાહ કરે ઈસ હદીસ પર મેરા ઔર આપ સબકા અમલ હો જાએ, કોઈ રિશ્તેદાર હમારે સાથ સિવારહમી કરે યઅની રિશ્તેદારી કો નિભાએ ઉસકા હક અદા કરે, વહ આપકે સાથ અચ્છા તઅલ્લુક રખે ઔર ઉસકે બદલે મેં તુમ ભી ઉસકે સાથ અચ્છા તઅલ્લુક રખો તો યહ કોઈ ઉચે કમાલ કી બાત નહીં હય, એસા કરના તો આમ હય, કમાલ કી બાત તો યહ હય કે ફરમાયા નબીએ અકરમ સલ. ને કે કોઈ રિશ્તેદાર હમારે સાથ તઅલ્લુક કો તોડે તો હમ ઉસકે સાથ તઅલ્લુક જોડે ઔર મુહબ્બત કા મુઆમલા કરે, જો રિશ્તેદારી કો કાટે હમ ઉસકો જોડે, મેરી બેહનો! હમારે દિલોં કો એસી ગંદગી સે પાક કર દો, કિસીકે બારે મેં કોઈ બુરાઈ, અદાવત હમારે દિલોં મેં ન રખો, ટુટે હુવે દિલોં કો જોડ દો, ઈસ લિયે ઈસી મજલિસ મેં આપસી સલામ, મુસાફહા કરકે જાઓ.

રિશ્તેદારી તોડને કી વઈદ:

ઔર એક હદીસ બતા દું, નબી સલ. ને ફરમાયા: જિસકા હાસિલ યહ હય કે જિસ કોમ મેં એક મર્દ યા એક ઔરત એસી હો જો કતઅ રહમી કરે યઅની જો રિશ્તેદારી કે તઅલ્લુક કો કાટનેવાલા હો, અલ્લાહ તઆલા ઉસ કોમ કો રહમત કી નઝર સે નહી દેખતા હય, પૂરી કોમ અલ્લાહ કી રહમત સે મહરૂમ હો જાતી હય, ઔર આજ તો ઘર ઘર મેં રિશ્તે કટે હુવે હંચ ફિર અલ્લાહ તઆલા કી રહમત હમ પર કેસે આએગી? ઇસ લિયે હમ ઇસ ગુનાહ કો છોડ દેં ફિર દેખો અલ્લાહ તઆલા આપસ મેં કેસી મુહબ્બત અતા કરતા હય.

ઔરત કેસી હો કુર્આન કી રોશની મેં:

ઇન આયતોં મેં સે એક આયત યહ ભી થી:

“إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ” (પાર ૧૮/ આયત ૨૩)

ઇસમેં અલ્લાહ તઆલા ને ઔરતોં કી ત્રીન ખૂબિયાં, ત્રીન કમાલ બયાન કિયે હંચ કે ઔરત કેસી હો? (૧) **محصنات** યઅની પાકદામન હો, યઅની જિસકી ઝિંદગી હરામ કામ ઔર ઝિના સે પાક હો. (૨) **غافلات** યઅની જો ગુનાહ કે ઇરાદે સે ભી પાક હો ઔર એસે ગંદે કામોં કી ઉસકો ખબર તક ન હો, અલ્લાહ તઆલા કો ઔરતોં કા એસા ભોલાપન પસંદ હય, ઇસ લિયે આયત મેં ગાફિલાત કા લફ્ઝ ઇર્શાદ ફરમાયા હય, ઉસ પર થોડી બાત કર દું કે ઔરત કી યહ ખૂબી અલ્લાહ તઆલા ને પસંદ ફરમાઈ હય કે ઔરત “મોહસિનાત ઔર ગાફિલાત” હો.

ઔરતોં કો ઝયાદહ તઅલીમ દેના અચ્છા નહી હય:

ઇસ આયત કે હવાલે સે એક બાત ઔર કેહ દું કે લડકિયોં કો ઝયાદહ એજયુકેશન (Education) દેના, ઝયાદહ તઅલીમ દેના યહ ભી અચ્છી ચીઝ નહી હય, ડીગ્રીયાં હાસીલ કરને કે લિયે લડકિયોં કો કોલેજોં મેં નહી ભેજના ચાહિયે, ક્યુંકે આજ કલ કોલેજ ઔર સ્કુલ કા જો માહોલ હય ઉસકો આપ ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતી હો કે બેહયાઈ, બેપદંગી, ગુનાહ આમ હય, એસે માહોલ મેં એસી એસી ઉચી ઉચી ડીગ્રીયાં હાસીલ કરને કે લિયે ભેજના મુનાસિબ નહી હય.

ઔરતોં કો પદે કે સાથ તઅલીમ દેના દુરુસ્ત હય:

હાં! અગર કિસી જગા દીનદારી કા માહોલ હો ઔર પદે કા ઇન્તિઝામ હો, ઇસ્લામી શરીઅત કે કવાનીન કા પૂરા લિહાઝ હોતા હો તો હમ લડકિયોં કો પદે કે સાથ “ગાયનેક” (Gaenik) બનાએ તો અચ્છી બાત હય, ઇસ લિયે કે ઔરતોં કો ઔરતોં કી લાઈન કી બીમારિયાં, ઔરતોં કે પિલાદત કે મસાઈલ વગૈરહ મેં મદદ હો સકે, ઇસ લિયે ઇસ તરહ ઇસ્લામી માહોલ મેં ડોકટરી કરવા દેવે, ઉસકે સિવા દૂસરી ડીગ્રીયાં દિલવાના ઔર ઉસકે લિયે કોલેજોં કે બેહયાઈ કે માહોલ મેં રખ કર યહ તઅલીમ હાસીલ કરવાના યહ હરગિઝ મુનાસિબ નહી હય, કુર્આન મેં ‘ગાફિલાત’ યહ સિફત બતાઈ હય ઔર આગે તીસરી સિફત ‘المؤمنات’ બયાન કી ગઈ હય, યઅની જિનકે દિલોં મેં ઇમાન મઝબૂત હો તો યહ તીન સિફતે અલ્લાહ તઆલા ને ઔરતોં કી બયાન ફરમાઈ હય, અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ વાકિઅહ મેં જિતની નસીહતે ઔર ઇબ્રત કી

બાતે બયાન કી હંચ ઉસ પર હમ સબકો અમલ કરને કી તૌફીક અતા ફરમાએ.

શીઆ કા અકીદહ:

હઝરત આઈશા રદિ. કા યહ વાકિઅહ કે ઉન પર ઝિના કી તોહમત લગાઈ ગઈ ઔર અલ્લાહ તઆલા ને ઉનકે પાક હોને કા એલાન ભી કર દિયા, લેકિન દુન્યા મેં એક જમાઅત હય, જો શીઆ કે નામ સે મશહૂર હય, યહ જમાઅત આજ ભી યહ અકીદહ રખતી હય નઉઝુબિલ્લાહ કે હઝરત આઈશા રદિ. ને ગલત કામ કિયા, અલ્લાહ તઆલા એસે ગલત અકીદોં સે હમારી હિક્કાઝત ફરમાએ, વહ ઈન્સાન કેસા જો હઝરત આઈશા રદિ. કે બારે મેં ઝિના કા અકીદહ રખે?

શીઆ લોગોં કી બદતમીઝીયાં હઝરત આઈશા રદિ. કે બારે મેં:

બલ્કે હમકો તો અચ્છી તરહ મઅલૂમ હય કે શીઆ લોગ અપની મજલિસોં મેં હઝરત આઈશા રદિ. કે નામ કે સાથ ઉન પર લઅનત ભેજતે હંચ ઔર ઉનકો હઝરત આઈશા રદિ. સે નફરત ઈતની ઝયાદહ હય કે વહ અપની લડકિયોં કા નામ આઈશા નહીં રખતે.

ઈસ લિયે જો જમાઅત એસે ગંદે અકીદેવાલી હો ઔર હઝરત આઈશા રદિ. સે દુશ્મની રખતી હો તો ઉનકે સામને સહીહ બાત રખો, ઉનકો સમઝાઓ, કે હઝરત આઈશા રદિ. કે બારે મેં આપ યહ અકીદહ રખતે હો યહ અકીદહ આપકા ગલત હય, હઝરત આઈશા રદિ. તો પાક ઔર નેક થી ઈસ તરહ ઉનકો સમઝાઓ, વરના એસા હી ગંદા અકીદા રખોગે

તો ઈમાન બાકી નહીં રહેગા, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો કામિલ ઓર મુકમ્મલ ઈમાન નસીબ ફરમાએ ઓર હઝરત આઈશા રદિ. સે કામિલ મુહબ્બત અતા ફરમાએ, ઉનકે પાકીઝા તરીકે પર અમલ કી તૌફીક અતા ફરમાએ, હમારી દીની બેહનો કો જન્નત મેં ઉનકા સાથ અતા ફરમાએ. આમીન

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

औरतों के सजने संपरने के
मसाईल

ઈસ બયાન કી ખાસ ખાસ બાતે

- * દીન કે મુતઅલ્લિક હર મો'મિન કી તીન ઝિમ્મેદારી હંચ, સહીહ દીન સીખના, અમલ કરના ઓર દૂસરો કો પહોંચાના.
- * જબ ઉમ્મત મેં બેહયાઈ, બેશર્મા ઓર ફહશ કામ ઝાહિર હોને લગેંગે, તો ફિર અલ્લાહ તઆલા ઝલઝલે કા અઝાબ ઉમ્મત પર ભેજેંગે.
- * ઓરત કી ઝાત મેં ફિત્રી ઓર તબ્ઈ તૌર પર ઝીનત કી મુહબ્બત રખી હુઈ હય, કે વહ અપને આપકો સંવારે, ઝીનત કરે, હમારી શરીઅત ઇતની પાકીઝા હય કે વહ ઝીનત કરને સે ઓરતો કો મના નહીં કરતી, લેકિન ઉસકે લિયે કુછ બોર્ડર, કુછ હુદૂદ બતાઈ હય, વહ યહ કે ઓરત અપને શોહર કે સામને શોહર કે લિયે ઝીનત કરે, હમારી બેહને શોહર કે સામને મેલી કુચેલી રહેંગી ઓર જબ ઘર સે બાહિર જાના હો તો બનાવ શ્રુંગાર કે સાથ જાએંગી, યહ ગલત તરીકા હય, ઘર મેં શોહર કે સામને ઝીનત સે રહો, જબ ભી વહ ઘર સે બાહિર જાવે તો તુમ્હારી યાદ ઉસકો સતાવે ઓર જલ્દી વહ લોટ કર ઘર વાપિસ આ જાવે.
- * બહેશતી ઝેવર મેં મસ્અલા લિખા હય કે અગર કોઈ ઓરત મેલી કુચેલી રેહતી હય ઓર શોહર કો નફરત હોતી હય, ફિર શોહર ઉસકો હુકમ કરે કે બન ઠન કર રહો, બનાવ શ્રુંગાર સે રહો તો ઉસ વક્ત શોહર કી બાત માનના ઓરત કે લિયે જરૂરી હય, અગર ઉસ વક્ત ઓરત શોહર કી બાત ન માને તો એસી સૂરત મેં શોહર કો મારને કી ભી ઇજાઝત હય.
- * બહોત સારી ઓરતો અપને સર કે બાલ કટવાતી હય, યાહે બાલ ઝયાદહ કટાએ યાહે સેટીંગ કે લિયે થોડે થોડે કટાએ, ઈસ તરહ બાલ કટવાના યાહે સામને સે હો યા આસ પાસ સે, યા પીછે સે, કિસી તરહ શરીઅત મેં જાઈઝ નહીં હય, અગર શોહર બાલ કટવાને કા હુકમ કરે તબ ભી શોહર કી બાત માનના જાઈઝ નહીં હય.

औरतों के सजने संपरने के मसाएल

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْهِ
وَنَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُورِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ
لَهُ وَمَنْ يُّضِلِّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَنَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
وَنَشْهَدُ اَنَّ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
يَبِيْنُ يَدَيِ السَّاعَةِ مَنْ يُطِيعِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ رَشِدَ وَمَنْ يَعْصِهِمَا فَاِنَّهُ
لَا يَضُرُّهُ اِلَّا نَفْسَهُ وَلَا يَضُرُّ اللّٰهَ شَيْئًا اللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلٰى
سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ - اَمَّا بَعْدُ.....

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِیْمِ ؕ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ؕ

اَوْ مَنْ يَنْشِؤْا فِي الْحَلِيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِيْنٍ . (پارہ ۲۵/سورۃ زخرف- آیت ۱۸)

आज जुम्मा का दिन है, फिर भी यह मजलिस रही
गई है, अल्लाह हमारे इस जमा होने को कबूल करमाये,
अपनी रजा और पुशनुदी का जरिया बनाये, कुछ सवालात
यहां पछोये हंय, उनके जवाब भी देने हंय लेकिन इससे पेहले
कुछ जरूरी मसाएल आपके सामने पेश कर देता हूं, इस लिये के

કુછ મસાઈલ એસે હંચ કે જિનકી બારબાર ઝરત પેશ આતી હય અને દીન કે અહકામ પર અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો સહીહ સમઝ કર સહીહ અમલ કી તૌફીક અતા ફરમાએ, દીન કે મુતઅલ્લિક હર મો'મિન કી તીન ઝિમ્મેદારી હય, સહીહ દીન સીખના, અમલ કરના ઓર દૂસરોં કો પહોંચાના.

ઝમીન મેં ઝલઝલા કબ આતા હય:

હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને ઉમર રદિ. કી રિવાયત મેં હય કે નબી સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે જબ ઉમ્મત મેં બેહયાઈ, બેશર્મી ઓર ફહશ કામ ઝાહિર હોને લગેંગે તો ફિર અલ્લાહ તઆલા ઝલઝલા કા અઝાબ ઉમ્મત પર ભેજેંગે.

આખરી દૌર મેં તીન કિસ્મ કે ખતરનાક અઝાબ:

એક ઓર હદીસ મેં ઈર્શાદ ફરમાયા કે ઉમ્મત કે આખરી દૌર મેં તીન કિસ્મ કે ખતરનાક અઝાબ આએંગે. (૧) ઝમીન મેં ધંસા દિયા જાના (૨) શક્લો સૂરત કા બદલ જાના (૩) પત્થરોં કી બારિશ કા હોના, ઈન સબ ખતરનાક અઝાબ કા હદીસ શરીફ મેં ઝિક હુવા, જબ યહ હઝરત આઈશા રદિ. ને સુની તો ઉન્હોંને અર્ઝ કિયા કે અય અલ્લાહ કે રસૂલ સલ. કયા ઉસ વકત નેક લોગ દુન્યા મેં નહી હોંગે? ઓર નેક લોગોં કે હોતે હુવે ભી અઝાબ આએગા? તો નબીએ કરીમ સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા: નેક લોગ ઉસ વકત મૌજૂદ હોંગે, લેકિન અલ્લાહ કી નાફરમાની જબ હોને લગેગી તો અલ્લાહ કે નેક બંદે મૌજૂદ હોને કે બાવજૂદ ભી અલ્લાહ કા અઝાબ આએગા, ઈસી તરહ એક હદીસ મેં યહ મઝમૂન ભી હય કે જબ ગાનેવાલિયાં બઢ જાએંગી, ઉસ ઝમાને મેં ભી અલ્લાહ કી તરફ

સે ખતરનાક અઝાબ આએગા.

જિસ્મ અલ્લાહ કી અમાનત હય:

બેહનો! અલ્લાહ ને હમકો યહ બદન દિયા હય, વહ અલ્લાહ કી અમાનત હય, હમ ઈસ બદન કો જિસ તરહ ચાહે ઈસ્તેઅમાલ નહીં કર સકતે, જિસ તરહ ચાહે ઉસકી ઝીનત, દિખાવા નહીં કર સકતે.

આપઘાત હરામ હય:

ઈસ લિયે જબ કોઈ મુસલમાન ઔરત યા મર્દ આપઘાત કરે તો અલ્લાહ કે યહાં હંમેશા કે લિયે ઉસકે લિયે જહન્નમ કી આગ હય, ઈસસે ભી મઅલૂમ હુવા કે હમારે ઈસ બદન મેં હમ જિસ તરહ ચાહે તસરૂફ નહીં કર સકતે હંય.

ઔરત શરીઅત કી હદ મેં રેહ કર ઝીનત કરે:

દૂસરી તરફ ઔરત કી ઝાત મેં ફિત્રી ઔર તબ્ઈ તૌર પર ઝીનત કી મુહબ્બત રખી હુઈ હય કે વહ અપને આપકો સંવારે, ઝીનત કરે, હમારી શરીઅત ઈતની પાકીઝા હય કે વહ ઝીનત કરને સે ઔરતોં કો મના નહીં કરતી, લેકિન ઉસકે લિયે કુછ બોર્ડર કુછ હુદૂદ બતાઈ હય, હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કી પાક બીવી, હઝરત મયમૂના રદિ. સે રિવાયત હય કે નબીએ કરીમ સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે જો ઔરત અપને શોહર કે અલાવા કિસી દૂસરે કે લિયે ઝીનત કરે ઉસકી મિસાલ ક્યામત કે દિન એક અંધેરે કી તરહ હય કે ક્યામત કે દિન કા જો અંધેરા હોગા, ઉસ અંધેરોં મેં ઝરા બરાબર રોશની નહીં હોગી, તો નબીએ કરીમ સલ. ને જો ફરમાયા કે જો ઔરત શોહર કે અલાવહ દૂસરે કે લિયે ઝીનત કરતી હય ઉસકી મિસાલ

ક્યામત કે અંધેરો કી તરહ હય, ઉસ હદીસ સે ભી મઅલૂમ હુવા કે બેહનો કે લિયે ઝીનત કરના જાઈઝ હય, લેકિન શરીઅત મેં ઉસકી હદ યહ હય કે વહ અપને શોહર કે સામને શોહર કે લિયે ઝીનત ઈખ્તિયાર કરે, હમારી બેહને શોહર કે સામને મેલી કુચેલી રહેંગી, ઘર મેં ખાદિમા નોકરાની કી તરહ રહેંગી, બદન સે લસણ, પ્યાઝ, અદરક કી બદબૂ આતી હોગી ઓર જબ ઘર સે બાહિર જાના હો તો ઝૈબો ઝીનત, બનાવ સીંગાર કે સાથ જાવેંગી, યહ ગલત તરીકા હય, ઘર મેં શોહર કે સામને ઝીનત સે રહો, જબ ભી વહ ઘર સે બાહિર જાવે તો તુમહારી યાદ ઉસકો સતાવે ઓર જલ્દી વહ લોટ કર ઘર વાપસ આ જાવે, ઓર તુમ જબ ભી ઘર સે બાહિર જાઓ તો ઐસી સાદગી સે ઈસ્લામી પર્દે સે જાઓ કે કોઈ તુમકો નઝર ઉઠા કર ભી ન દેખે.

બ્યુટી પાર્લર જાના નાજાઈઝ હય:

આજ કલ બ્યુટી પાર્લર મેં જાને કા રિવાજ બઢ રહા હય, બેહનો! બ્યુટી પાર્લર મેં કિસ્મ કિસ્મ કે નુકસાનાત હંય, ઉસમેં જો બ્યુટીશ્યન હોતા હય અગર વહ મર્દ હય તો ઉસકે પાસ જાના ઓર ઉસસે ઝીનત કરવાના શરીઅત મેં નાજાઈઝ ઓર હરામ હય, ઈસ લિયે કે ઓરત કા પૂરા બદન સતર હય, યઅની છુપાને કી ચીઝ. ઓરત કે લિયે સર સે પેર તક હર ઉઝ્વ (અંગ) કો પરાયે મર્દ સે છુપાના ઝરૂરી હય, ઓર અગર બ્યુટીશ્યન ઓરત હય ઓર ઓરત મુસલમાન નહીં હય તો ઉસસે ભી ઝૈબો ઝીનત કરવાના જાઈઝ નહીં ઓર અગર વહ ઓરત બ્યુટીશ્યન મુસલમાન હય તો જાઈઝ તરીકે સે શરીઅત

કી હદ મેં રેહ કર ઝીનત કરવાને કી ઈજાઝત હય.

એક અહમ બાત:

લેકિન એક અહમ બાત યહ હય કે ઔરત કો તો ઈસ કદર તાકીદ હય કે અપને કાંસકી સે નિકલે હુવે બાલ ઔર કટે હુવે નાખુન કો ભી છુપાવે, પરાયે મદ દેખે એસી જગા ઉસકો ડાલના ભી મના હય, ઈસ લિયે પરાયે મદ સે તો ઝીનત કરવાના જઈઝ હી નહીં, યહ ખ્યાલ રખો કે બ્યુટી પાર્લર મેં કામ કરનેવાલી જો ઔરતેં હોતી હંચ વહ Free lief (આઝાદ ઝિંદગી) ગુઝારનેવાલી હોતી હંચ, અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ સલ. કો નારાઝ કરનેવાલી હોતી હય, ઉનકી ઝહનિયત ઔર સોચ ગૈરોં કી તરહ હોતી હય ઔર જો ઔરત અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલ સલ. કો નારાઝ કરનેવાલી હો, ઉસસે ઝીનત કરવાના ઔર અપને બદન પર ઉસકો હાથ લગાને દેના, યહ ઈમાની ગૈરત કે બિલ્કુલ ખિલાફ હય, ઈસ તરહ બ્યુટી પાર્લર મેં કામ કરનેવાલી જો ઔરતેં હોતી હંચ, આમ તૌર પર ઉનકા એક શોહર નહીં હુવા કરતા ઔર જો ઔરત ઈસ તરહ કી હો કે એક શોહર કો ખુશ કર કે નિકાહવાલી હદ મેં રેહ કર ઝિંદગી ગુઝારને કા ઉસકા મિઝાજ નહીં હય વહ આપકો હરગિઝ એસા તૈયાર નહીં કર સકતી જિસસે આપકે શોહર કા દિલ ખુશ હો જાએ, ઈસ લિયે બેહનો! અગર બ્યુટી પાર્લર મેં કામ કરનેવાલી ઔરતેં ભી હોં તો ભી ઉનકી આઝાદ ઝિંદગી કો દેખ કર ઉનકે પાસ જાના ઈમાની ગૈરત કે ખિલાફ મઅલૂમ હોતા હય.

મેકઅપ મેં ઇસ્તેઅમાલ હોનેવાલી ચીઝોં કે જિસ્માની નુકસાનાત:

મેકઅપ કરને ઔર સજાને કે લિયે જો પાવડર યા કીમ ઇસ્તેઅમાલ કિયા જાતા હય ઉસમેં ઔસે ખતરનાક કેમીકલ હોતે હંય, કે વહ આપકે બાલોં કો બહોત જલ્દ ખરાબ કર દેતે હંય, ઉસસે આપકે બાલ ધીરે ધીરે ગિરને લગતે હંય, ચમડી કી અસલ ખૂબસૂરતી આહિસ્તા આહિસ્તા કમઝોર હો જાતી હય, ઔસી ખતરનાક કેમીકલવાલી દવાએં અપની ચમડી ઔર બાલોં પર ઇસ્તેઅમાલ કરવાના યહ ભી તંદુરસ્તી કે લિહાઝ સે હરગિઝ મુનાસિબ નહીં હય.

બ્યુટી પાર્લર મેં માલી નુકસાનાત:

ઔર ઉસમેં જો ફીસ અદા કરની હોતી હય, યકીનન વહ ફુઝૂલખર્ચી ઔર ઇસ્રાફ મેં દાખિલ હય, જો અલ્લાહ તઆલા કો પસંદ નહીં હય ઔર માલવાલી નેઅમત કી નાકદ્રી હય, અગર ઇતને રૂપિયે હમ બચા કર કિસી ગરીબ કો દે તો ઇન્શાઅલ્લાહ ઉસકા બહોત બડા અજા ઔર સવાબ મિલેગા, ઇસ લિયે બ્યુટી પાર્લર મેં જા કર ઉનકે પાસ અપની ઝીનત કરવાના યહ બાત ઇમાની ગૈરત સે હટ કર મઅલૂમ હોતી હય, જો બિલ્કુલ મુનાસિબ નહીં હય.

ઝીનત મેં ઇસ્રાફ કે નુકસાનાત:

આજ કલ હમારી સારી બેહનો કો બેટીયોં કો ફેશનવાલે કપડે ઔર મોબાઇલ ઔર મેકઅપ મેં ફુઝૂલખર્ચી કરને કી આદત બન ગઈ હય, જિસકી વજા સે બાપ પર રૂપિયોં કે લિયે દબાવ ડાલતી હય, શાદી કે બાદ શોહર કે લિયે બોઝ બન જાતી

हय और उसकी वज्र से जगडे पुजूद में आते हंय, बलके कत्मी कत्मी अपने ञर्ये पूरे करने के लिये दूसरे गुनाहों का रास्ता अपनाते लगती हय और उन चीजों में जयादह मशगूली नमाज, तिलावत, जिंक वगैरह से महजुमी का जरिया हय, इस लिये ऐसी बुरी आदत जिंदगी में न आने देवे, शरीअत ने आपको ँजमत दी हय, के आप अपने आपको अख्ण रभो, अख्णी तरह अपने आपको संवारो और ञास कर अपने शोहर का हिल ञुश करने के लिये अपने आपको अख्ण बनाओ.

अेक मस्अला:

बहेशती जेवर में “हकीमुल उम्मत हजरत मौलाना अशरफ अली साहब थानवी रह.” ने मस्अला लिखा हय के अगर कोँ औरत मेली कुयेली रेहती हय और शोहर को नहरत छोती हय फिर शोहर उसको हुकम करे के बन ठन कर रहो, बनाव सिंगार से रहो तो उस वक्त शोहर की बात मानना औरत के लिये जरूरी हय, अगर उस वक्त औरत शोहर की बात न माने तो ऐसी सूरत में शोहर को ँजमत हय बीवी को मारने की, इस मस्अले से आप अंदाजा लगाओ, के शोहर के सामने तुम्हारा अख्ण रेहना कितनी अख्णी और पसंदीदह बात हय, लेकिन बहोत जयादह अपने आपको टीप टोप और मेकअप में रभना और हर वक्त उसी में आपका ध्यान रहे और उसी में आपका ञ्याल रहे, यह भी अख्णी बात नही हय, के अेक ँमानवाली औरत की जिंदगी बहोत कीमती हय के अपने टाँम में वह नमाज, जिंक, कुर्आन

કી તિલાવત કરે, અલ્લાહ કી ઈબાદત કરે યઅની નેક કામો મેં
અપને અવકાત ઝયાદહ લગાએ, હાસિલ યહ હય કે હર વક્ત
ઝીનત હી કે પીછે અપને આપકો લગાના ભી શરીઅત કી
નઝર મેં પસંદીદહ નહીં.

બાલ કટવાના શરીઅત કી રૂ સે જાઈઝ નહીં:

બેહનો! બહોત સારે ઝરૂરી મસાઈલ મેં એક અહમ
મસ્અલા યહ હય કે બહોત સારી ઔરતેં અપને સર કે બાલ
કટવાતી હંય, યાહે બાલ ઝયાદહ કટાએ, યાહે સેટીંગ કે લિયે
થોડે થોડે કટાએ, ઈસ તરહ બાલ કટવાના યાહે સામને સે યા
આસ પાસ સે યા પીછે સે કિસી તરહ શરીઅત મેં જાઈઝ નહીં
હય અગર શોહર બાલ કટવાને કા હુકમ કરે તબ ભી શોહર કી
બાત માનના જાઈઝ નહીં હય, શરીઅત મેં કાનૂન હય

“لاطاعة لمخلوق في معصية الخالق”

કે જિસમેં અલ્લાહ કી નાફરમાની હોતી હો એસી બાત
મેં કિસી મખ્લૂક કી બાત ન માની જાએ, યાહે શોહર હો યાહે
બાપ હો, શરીઅત કે કાનૂન કે ખિલાફ ઉનકી બાત કો મત
માનો, ઈસ લિયે કે અલ્લાહ કા હુકમ પેહલે હય શોહર કા
હુકમ બાદ મેં હય.

બેપદા બાહિર નિકલના:

અગર શોહર તુમકો હુકમ કરે કે તુમ બગૈર પદે કે
બાહિર જાઓ તબ ભી ઉસકી બાત મત માનો, આજ કલ બહોત
સારી ઔરતેં અપને શોહર કે સાથ તફરીહ કે લિયે યા કિસી
ઝરૂરત સે બાહિર નિકલતી હંય ઔર બન ઠન કર નિકલતી
હંય, યહ ગલત બાત હય, ખાસ કર દો પહિયેવાલી ગાડી

Two wheeler પર શોહર કે સાથ બેઠ કર જાવે, ઉસમેં પીછે વહ ઓરત હો, બાલ હવા મેં ઉડ રહે હો ઓર બેઠને કા અંદાઝ ભી બેહયાઈવાલા હો, યહ સબ ગલત કામ હંચ, શરીઅત મેં એસે કામોં કો પસંદ નહીં ક્રિયા ગયા હય, હમારે મોહતરમ યુસુફ ભાઈ ગોધરાવાલે સુમ્મ બારડોલીવાલે (ખલીફએ મજાઝ હઝરત શૈખ કમરૂઝઝમાં ઈલાહાબાદી દામત બરકાતુલુમ) ફરમાતે હંચ કે વહ જો ઓરત વાંદરી કી તરહ ચિમટ કર જાતી હય તો સમઝ મેં નહીં આતા કે ગાડી પર કેસે કાબૂ હોતા હય, યહ અંદાઝ બેઠને કા યહ ભી નિહાયત બેહયાઈવાલા અંદાઝ હય, એસી હરકત ગુનાહ કા કામ હય, ઉસસે બચના બહોત ઝરૂરી હય.

મદોં જૈસે કપડે:

ઈસી તરહ હમારી બહોત સારી બેહનો કો મદોં જૈસે કપડે પહેનને કા શોક હોતા હય, ઉસકે મુતઅલ્લિક બુખારી શરીફ મેં હદીસ હય કે નબીએ કરીમ સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા કે અલ્લાહ કી લઅનત હય ઉન મદોં પર જો ઓરતોં જૈસી મુશાબહત ઈખ્તિયાર કરે ઓર લઅનત હય ઉન ઓરતોં પર જો મદોં જૈસી મુશાબહત ઈખ્તિયાર કરે, ઈસ લિયે બેહનો! મદોં જૈસા લિબાસ, મદોં જૈસી સ્ટાઈલ ઈખ્તિયાર મત કરો, હદીસ શરીફ મેં લઅનત આઈ હય.

એક વાકિઅહ:

આજ તો ઓરતોં કે કપડે હી એસે હો ગએ હંચ કે મદ ઓર ઓરત મેં ફર્ક હી કરના દુશ્વાર હો ગયા હય, હમારે જામિઅહ ડાભેલ કે એક મુખલિસ ભોલેભાલે અલ્લાહવાલે

उस्ताद का किस्सा हय वह मरोली रेल्वे स्टेशन पर थे, ट्रेन आने में देर हो रही थी, वह समझे के पता नहीं में जल्दी में आ गया या ट्रेन ज्यादा देर से आ रही हय, वहां अेक नवजवान जैसा नजर आया, मोलाना साहब ने उसके करीब जा कर बोलेपन से सादगी में सवाल किया, भाई! घडीयाल में कितने बजे हंय? तो उस नवजवान जैसी शकलवाली ने नाराजगी के लेहजे में कहा “नजर नहीं आता में तो लडकी हूं” आप अंदाजा लगाईअे के औरतों ने आज यह जो जिन्स टीशर्ट वगैरह लिबास अपनाअे हंय, वह कैसे हंय के पता ही नहीं चलता के मर्द हय या औरत? इर्क करना मुशकिल हो गया हय.

अेक नसीहत भरा वतीझा:

उर्दु में अेक मुहावरा हय, “दामन दागदार होना” किसीकी ईज्जत और पाकदामनी पर आंय आवे तो केहते हंय “दामन पर धब्बा” लग गया, “दामन दागदार हो गया” और नसीहत के तौर पर केहते हंय अपने दामन को दागदार मत बनाओ, दामन पर धब्बा मत लगने दो. लेकिन मेरे उस्ताजे मोहतरम शैखुल हदीस हजरत मुह्ती सईद अहमद साहब पालनपूरी दामत बरकतुलुम इरमाते हंय: आज तो दामन ही नहीं रहा के दामन दागदार हो, इस लिये के टीशर्ट में दामन होता ही नहीं और आज कल औरतों में भास कर जवान बेहनो में टीशर्ट का रिवाज आम हो गया हय, बस अहलाह तआला ही हिझाजत इरमाअे इस तरह के बेहयाईवाले लिबास से.

બેબીકટ બાલ ફેશન આગ કા અંગારા હય:

ઈસી તરહ બેહનો! યહ મસ્અલા ભી સમઝ લો કે હમારી બહોત સારી બેહનેં અપને ખુદકે ઔર અપની લડકિયોં કે બાલ બેબીકટ રખતી હંય, યહ ભી જાઈઝ નહી હય.

એક ખાસ નસીહત:

સમઝ લો! આપ બચપન સે છોટી છોટી અવલાદ કો દીન કી આદતવાલી બનાઓ, બચપન સે ઉનકો Style વાલી, ફેશનવાલી ઝિંદગી કી આદત ડાલના, આગે ચલ કર બડા ખતરનાક હોગા, દેખો! આગ કા અંગારા, અંગારા હોતા હય, ઉસકો કોઈ બડા આદમી પકડેગા તો ભી ઉસકા હાથ જલેગા ઔર છોટા બચ્ચા પકડેગા તો ભી ઉસકા હાથ જલેગા, યહ ફેશન ઔર Western Style પશ્ચીમી તેહઝીબવાલી ઝિંદગી આગ કા અંગારા હય, અગર છોટી બચ્ચિયાં ઈસકો હાથ મેં લેંગી તો વહ ઉનકી હયા ઔર શર્મ કો જલા કર ખાક બના દેગી, ઈસ લિયે અપની છોટી બચ્ચિયોં કે બાલ, કપડે ફેશનવાલે હરગિઝ ઠીક નહી હય, ઈસ લિયે “બચ્ચા બચ્ચા” કેહ કર બાત કો ભૂલ મત જાઓ, ગલત ચીઝ ચલને મત દો, બચ્ચોં કો ભી બચપન સે શરીઅત કે અહકામ પર અમલ કી આદત ડાલો.

કુદરતી બાલ કો સંવારના જાઈઝ હય:

હાં! ઈતની બાત ઝરૂર હય કે અલ્લાહ ને આપકો જો કુદરતી બાલ દિયે હંય આપ ઉન બાલોં કો શોહર કો ખુશ કરને કે લિયે અચ્છે અંદાઝ મેં ઠીક ઠાક રખો, ઉસમેં તેલ ડાલો, ઔર

સર કે બાલ મેં તેલ ડાલના નબી સલ. કી સુન્નત હય ઔર તેલ લગાના બાલ ઔર દિમાગ કે લિયે ફાયદેમંદ ભી હય, બસ ઈતની બાત કા ખ્યાલ રહે કે ફાસિકા ઔરતોં કે સાથ મુશાબહત ન હોને પાએ, ફિલ્મી ઔરતેં ઔર Model ઔરતોં કી નકલ ન ઉતારી જાએ, ઔર ઝરૂરી દીની કામ મેં ખલલ ન આએ, ઔર નિચ્ચત શોહર કા દિલ ખુશ કરના હો, ઉસકા ખાસ ખ્યાલ રખના ચાહિયે.

આઈબ્રો કરવાના જાઈઝ નહીં હય:

ઈસી તરહ હમારી બહોત સારી બેહનો કો આઈબ્રો કરવાને કા શોક હોતા હય, આઈબ્રો મેં યહ હોતા હય કે આંખોં કે ઉપર જો ભવેં બની હુઈ હંચ ઉસકે બાલ ઉખાડે જાતે હંચ, કાટે જાતે હંચ ઔર ફિર બાલોં કી પતલી લાઈન બનાઈ જાતી હય ઉસકો પતલા કિયા જાતા હય, ધારદાર બના દિયા જાતા હય, ઔર ઉસ પર કિસ્મ કિસ્મ કે રંગ લગાએ જાતે હંચ, મેરી બેહનો! ઈસ તરહ આઈબ્રો કરવાના હમારી શરીઅત મેં હરગિઝ જાઈઝ નહીં હય, ઈસ કિસ્મ કી ઔરતોં પર બુખારી શરીફ કી એક હદીસ મેં લઅનત આઈ હય, ચાહે શોહર કો ખુશ કરના હો, ચાહે દુલ્હન કો સંવારના હો.

ઔરત દાઢી કે બાલ નિકાલ સકતી હય:

દૂસરી બાત યહ ભી સમઝ લો કે કુછ ઔરતોં કો દાઢી કે બાલ નિકલ આતે હંચ, લેકિન ઉસકો કિસી પાવડર યા Cream સે સાફ કરના ચાહિયે, ઈસી તરહ હોંટોં પર અલગ બાલ નિકલ આએ તો ઉસકો ભી સાફ કર દેના બેહતર હય.

બનાવટી બાલોં કો અસલ બાલોં કે સાથ મિલાના જાઈઝ નહીં:

એક ઓર અહમ મસ્જલા જાન લો! આપકે સર કે કુદરતી બાલોં કે સાથ બનાવટી બાલોં કો મિલાના, ચાહે વહ બનાવટી બાલ મર્દ કે હો યા ઓરત કે હો બનાવટી બાલ લગાના શરીઅત મેં બિલકુલ જાઈઝ નહીં હય, યહ એક કિસ્મ કા ધોકા હય કે બનાવટી બાલ અસલ બાલ કે સાથ મિલા કર ધોકે મેં ડાલના ચાહતી હો.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રદિ. કી હદીસ જો બુખારી શરીફ ઓર મુસ્લિમ શરીફ મેં મૌજૂદ હય, કે નબીએ કરીમ સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા: કે અલ્લાહ કી લઅનત હય ઉસ ઓરત પર જો અપને બાલોં કે સાથ કિસી દૂસરે કે બાલ મિલાવે ઓર આમ તૌર પર બનાવટી બાલ જોળને મેં નિચ્ચત હોતી હય કે બાલ લંબે નઝર આએ, તો એસી ઓરત કે બારે મેં નબીએ કરીમ સલ. ને ફરમાયા કે ઉન પર અલ્લાહ કી લઅનત હય, ઈસી તરહ જો ઓરત કિસી દૂસરી ઓરત કો કહે કે તુ મેરે બાલ કે સાથ દૂસરે બાલ મિલા દે તો ઉસ મિલાનેવાલી ઓરત પર ભી અલ્લાહ કી લઅનત હય, લિહાઝા ઈસ તરહ બાલોં કો જોળને સે અપને આપકો બચાના ચાહિયે, અલ્લાહ તઆલા ને જો બાલ આપકો દે રખે હંચ ઉસીકો હિક્મત સે રખો.

અલ્લાહ કી લઅનત કી હકદાર ઓરતેં, વીગ પહેનના:

(૧) કુછ ઓરતેં વીગ પહેનતી હંચ, યહ અગર ઈન્સાનોં કે બાલોં કી વીગ હય તો હરગિઝ જાઈઝ નહીં હય,

હરામ હય, એસી વીગ અપને સર પર લગાને સે અપને આપકો બચાના ચાહિયે.

(૨) કુછ બેહને બ્યુટી પાર્લર મેં જા કર અપને દાંતોં કો ખાસ તૌર પર ઘિસવા કર સજાતી હંચ, યઅની દાંતોં કે બીચ મેં ઘિસવા કર દરમ્યાન મેં જગા ખુલવાતી હંચ, તાકે દો દાંત કે બીચ જગા ખુલે ઓર દો દાંતોં કે બીચ કુશાદગી નઝર આવે ઓર હુસ્ન મેં ઝયાદતી નઝર આવે, સુન લો! જો ઓરત ઇસ તરહ દાંતોં કે બીચ મેં જગા ખુલવાતી હય, એસી ઓરત પર અલ્લાહ કી લઅનત હય, બુખારી શરીફ મેં હદીસ હય કે લઅનત હય ઉસ ઓરત પર જો ઇસ તરહ હુસ્ન ઓર ખૂબસૂરતી કે લિયે દાંતોં કે બીચ મેં કુશાદગી કરવાએ, યહ અલ્લાહ કી ખિલ્કત બદલનેવાલી ઓરત હય, ઇસ લિયે ઇસ તરહ દાંતોં કો ઘિસવા કર બીચ સે જગા કરવાના જાઈઝ નહીં હય.

મેકઅપ કી જાઈઝ મિકદાર:

હાં ચેહરે પર મેકઅપ કરના જાઈઝ હય, લેકિન ઉસમેં એક બાત કા ખ્યાલ રહે કે જો કીમ તુમ લગાઓ ઉસમેં સુવ્વર યા મુદ્દા જાનવર કી ચરબી ન હો, વરના હરામ ચરબી મિલી હુઈ કીમ હરગિઝ ઇસ્તેઅમાલ ન કરે, અગર એસી કોઈ હરામ ચીઝ મિલી હુઈ ન હો તો એસા પાવડર યા કીમ ઇસ્તેઅમાલ કર સકતી હો ઓર અગર ઉસમેં હરામ ચીઝ મિલાઈ ગઈ લેકિન ઉસકો કેમીકલ વગૈરહ સે બદલ દિયા ગયા હો જિસકો હકીકત યા માહિયત બદલના કેહતે હંચ તો ફિર એસી કીમ ભી ઇસ્તેઅમાલ કરના જાઈઝ હય.

લીપીસ્ટીક લગાના કેસા હય?:

હમારી બહોત સારી બેહને લીપીસ્ટીક (લાલી) ઇસ્તેઅમાલ કરને કી શૌકીન હંચ, ઉસમે ભી મસ્અલા અચ્છી તરહ સમજ લો કે અગર હરામ ચીઝ કી બની હુઈ હય તો ઉસસે અપને આપકો બચાઓ, એસી લાલી મત લગાઓ, ઓર અગર હલાલ ચીઝ કી હય તો ઉસમે યહ મસ્અલા ધ્યાન મે રખે કે લીપીસ્ટીક (લાલી) ઇતની ઝયાદહ લગા દે યા ઇસ તરહ હો કે વુઝૂ ઓર ગુસ્લ કા પાની હોટ કી ચમડી કો ન લગે તો એસી લીપીસ્ટીક ઇસ્તેઅમાલ ન કરે, ઉસસે વુઝૂ ઓર ગુસ્લ ન હોગા, હાં! અગર પાની પહોંચ જાતા હો, પડ ન જમતી હો તો લગા સકતે હંચ, પેહલે વુઝૂ ઓર ગુસ્લ કર લે ઉસકે બાદ થોડી થોડી હલ્કી હલ્કી લીપીસ્ટીક શોહર કે લિયે ઇસ્તેઅમાલ કરે તો યહ જાઈઝ હય.

નાખૂન પર લાલ રંગ:

ઇસી તરહ બહોત સારી બેહનો કો નેલપોલિશ લગાને કા શોક હોતા હય કે વહ અપને નાખૂન કો રંગવાલા બનાતી હય, ઓર કિસ્મ કિસ્મ કે કલર સે નાખૂન કો રંગા જાતા હય, તો ઉસમે ભી યહી મસ્અલા હય કે જો નેલપોલિશ માર્કેટ મે મિલતી હય વહ અગર Oil Colour વાલા હો જિસકી વજા સે નાખૂન પર કલર કી પડ જમ જાવે, જિસકી વજા સે વુઝૂ ઓર ગુસ્લ કા પાની નાખૂન તક ન પહોંચતા હો તો એસી નેલપોલિશ કો ઇસ્તેઅમાલ ન કરે, ઉસકી વજા સે તુમ્હારા વુઝૂ ઓર ગુસ્લ ન હોગા ઓર ઓરત નાપાક હી રહેગી ઓર નમાઝ સહીહ ન હોગી, મહેદી સે અપને નાખૂન કો લાલ રખો,

उसमें कोई छरज नहीं है।

यालीस दिन से ज्यादा नाभून रखने की छज्जत नहीं:

कुछ बेहनें अपनी उंगलियों के नाभून लंबे रखते हैं, भास कर पेहली और आखरी उंगली के, तो देखो! हर अठवाडीये में अेक भरतभा नाभून काट लेने याहिये और ज्यादा से ज्यादा यालीस (४०) दिन रखने की छज्जत है, उसके उपर अेकतालीसवां दिन नहीं होना याहिये और अगर नाभून लंबे रहे हुवे हैं तो उसमें भास प्याल रभो के उसके नीचे पानी पहोंय जाना याहिये, ताके पुञ्ज और गुस्ल मुकम्मल हो जावे, नाभून को ज्यादा से ज्यादा यालीस दिन तक रखने की छज्जत है, उससे ज्यादा बढ़ाने की छज्जत नहीं है।

महेंदी छस्तेअमाल करना छर्ज है:

महेंदी लगाने की छज्जत है, बलके औरतों को महेंदी लगानी याहिये और यही महेंदी अगर किसीके बाल सुकैद हो गअे हो तो सर पर लगाना भी छर्ज है और उसमें कोई चीज मिला दी जाअे जिससे रंग गेहरा Dark हो जावे वह भी छर्ज है, अलबत्ता काला न हो जावे उसका प्याल रहे।

जेवरात किस हद तक छर्ज है:

उसके बाद जेवरात का भी भरअला समज लो के औरत के लिये सोने और चांदी के जेवरात पहनना छर्ज है, लेकिन यह याद रहे के जेवर पहन कर हिल में तकब्बुर और घमंड न

आओ, के में बडोत मालदार औरत हुं और मालदार की बेटी हुं या बीवी हुं, में ने कितना अच्छा जेवर पडेन रखा हय, जेवर पडेन कर किसी गरीब औरत को हकीर न समजना और किसी का दिल मत जलाना, पाली Show दिखाने की नियत से और अपने आपको मालदार बताने की नियत से जेवरात हुरगिळ मत पडेनना, हदीस में आया हय : हजरत नबीओ करीम सल. ने ईर्शाह इरमाया: के जो औरत जाहिर करने यअनी दिखलावे के लिये जेवर पडेनती हय ऐसी औरत को अजाब दिया जाओगा, हमारी कुछ बेहनें दूसरों को अपने जेवर दिखाने में इतनी Expert माहिर होती हंय के अगर लंबी आस्तीनवाला कुरता पेहना हुवा हो और उसके नीचे अगर खुडीयां पेहनी हुँ हो तो उसको जाहिर करने के लिये कोँ न कोँ बडाना करेगी, “बडोत गरमी लगती हय” इस तरह बोल कर अपनी आस्तीन षोलेगी और इस तरीके से अपने जेवर दूसरों को दिखलाओगी, कभी औरतों के मजमे में बेठ कर गरमी का उठर कर के कान और गला षोल देंगी और जुबान से बोलेगी बडोत गरमी लग रही हय और मकसद जेवर दिखाना होता हय, तो सिर्फ इसी नियत से पडेनना उसके बारे में हदीस में वर्णन आँ हय इस नियत से जेवर नहीं पडेनना चाहिये, और ओक बात आपको बता हुं, दिखलावे और नुमाँश की नियत न हो तो औरतों के लिये जेवर पडेनना जाँज हय, लेकिन नबीओ करीम सल. का ईर्शाह हय के अगर तुम जन्नत का जेवर और जन्नत का रेशम पडेनना चाहते हो तो दुन्या में उसको मत पेहनो, अगर

હિમ્મત હો તો ઉસ પર ભી અમલ કર કે દેખ લો, ખૈર! યહ તો બડી ઔર ઉંચી હિમ્મતવાલી બેહનો કી બાત હય.

કોનસા ઝેવર પહેનના જાઈઝ હય:

ઝેવર મેં એક ખાસ બાત યહ હય કે જિસ ઝેવર મેં સે આવાઝ નિકલતી હો યઅની જો ઝેવર બજતા હો એસા ઝેવર નહીં પહેનના ચાહિયે, જૈસા કે પાંવ મેં પાઝેબ (પાયલ) પેહની હો ઔર ઉસમેં સે આવાઝ નિકલતી હો તો એસી પાઝેબ (પાયલ) પહેનના શરીઅત મેં જાઈઝ નહીં હય.

ઘંટીવાલે પાઝેબ (પાયલ) પહેનના મના હય:

ચુનાન્ચે હઝરત આઈશા રદિ. કી એક હદીસ હય, હઝરત લુબાબ રદિ. ઈર્શાદ ફરમાતી હંચ કે મેં હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ હાઝિર થી ઔર વાકિઅહ યહ હુવા કે એક ઔરત અપની લડકી કો લે કર હઝરત આઈશા રદિ. કે પાસ આને લગી ઔર વહ છોટી લડકી પાંવ મેં ઝાંઝર પેહને હુવે થી ઔર ઉસમેં સે આવાઝ આ રહી થી, હઝરત આઈશા રદિ. ને ફરમાયા: કે ઉસ લડકી કે ઝાંઝર કો જબ તક ન કાટે જાએ, મેરે પાસ મત આને દેના, ઈસ લિયે કે હઝરત નબીએ કરીમ સલ. સે મેં ને સુના હય કે જિસકે ઘર મેં ઘંટી હો ઉસકે ઘર મેં રહમત કે ફરિશ્તે દાખિલ નહીં હોતે, ઔર એક હદીસ મેં હય કે જિસકે ઘર મેં ઘંટી હો વહ શૈતાન કે બાજા હય, એક હદીસ મેં હય કે હર ઘંટી કે સાથ શૈતાન હોતા હય, ઈસ લિયે ઈસ કિસ્મ કે આવાઝવાલે ઝેવર મત પેહનો, ઉસમેં યહ ખ્યાલ ભી રખો કે કુછ ઝેવર એસે હોતે હંચ કે એક દૂસરે કે સાથ ટકરા કર ઉસમેં સે આવાઝ નિકલતી હય તો ઈસ કિસ્મ કે ઝેવર પહેનને સે ભી

અપને આપકો બચાના ચાહિયે, સૂરએ નૂર મેં અલ્લાહ તઆલા કા ઈર્શાદ હય " وَلَا يَضْرِبَنَّ بِأَرْجُلِهِنَّ " કે અપને પૈર કો ઝમીન પર ચલતે વક્ત ઈતને ઝોર સે મત મારો કે જિસસે તુમહારી ઝીનત સામને આ જાએ, બેહનો! શૈતાન બહોત ખતરનાક હય કે જબ આપકે ઝેવર મેં સે આવાઝ નિકલતી હય તો વહ મદ્દો કે દિલોં કો લલચાતા હય ઓર મદ્દો કે દિલોં મેં હરામ ખ્વાહિશ પૈદા કરતા હય.

સોને ચાંદી કે અલાવા દૂસરે ઝેવર કા પહેનનાં:

આજ કલ બનાવટી ચીઝોં કા ઝમાના હય, પ્લાસ્ટીક, એલ્યુમિનિયમ, તાંબે, પીત્તલ વગૈરહ કે ઝેવરાત આ રહે હંય, ઉસકે મુતઅદિલક ઝરૂરી હિદાયાત સુન લો.

(૧) પ્લાસ્ટીક, કાંચ ઓર દૂસરી ધાતૂઓં કી ચુડીયાં પહેનના જાઈઝ હય.

(૨) અંગુઠી સિફ સોને ઓર ચાંદી કી જાઈઝ હય, ઉસકે સિવા કિસી ભી ધાતુ કી અંગુઠી જાઈઝ નહીં હય, ઈસ લિયે અગર હમારી કિસી બહેન કે પાસ સોને ચાંદી કે અલાવહ દૂસરે ધાતુ કી અંગુઠી હો તો ઉસકો ઘર જા કર ફેંક દો, આજ હી ઉસકો ઘર સે નિકાલ દો.

(૩) અંગુઠી મેં જો નગીના લગાયા જાતા હય પત્થર કા વહ જાઈઝ હય, લેકિન પત્થર કે કુછ નગીનોં કે બારે મેં ગલત અકીદે ભી ચલતે હંય, ઈસ લિયે ખાસ ખ્યાલ રખો કે કિસી પત્થર કે નગીને મેં ઝાતી તૌર પર કોઈ તાસીર નહીં હય, અલબત્તા અલ્લાહ તઆલા જબ ચાહતે હંય જિસ ચીઝ મેં ચાહતે હંય તાસીર પૈદા ફરમાતે હંય ઓર જબ ચાહે તાસીર

अत्म इरमा देते हंय, कुछ आमिल लोग इस तरह की बातें लोगों को केहते हंय जिससे लोगों के अकीदे बिगडते हंय इस लिये उनकी तरफ ध्यान नहीं देना चाडिये.

औरतों को ખरीदारी करते वकत अेहतियात करनी चाडिये:

लेकिन अेक ખास बात याद रખना चाडिये के जब तुम बाजार में जेवर वगैरह खरीदने के लिये जाओ तो दुकानवाले से हंस हंस कर बातें नहीं करनी चाडिये और उसके हाथ में अपना हाथ देना के वह अपने हाथ से आपके हाथ में खुडीयां पेहनाअे यह हरगिज हरगिज सहीह नहीं हय, उसमें दोनों तरफ हराम, शहवत लरी लज्जत और बिला जरत सतरवाले आ'जा को ખोलना होता हय उससे नाजार्ज तअल्लुकात ली वुजूद में आते हंय, रमजान के आखरी अशरह में हमारी बेहनें ईद के लिये जेवर की खरीदी में बाजारों के चक्कर लगाती हंय और दूसरे दिनों में ली यह चक्कर चलते रेहते हंय उसमें बेपर्दा, जरत से ज्यादा चक्कर यह सब गलत और गुनाह के काम हंय और Matching के चक्कर ने तो वकत और माल दोनों नेअमत को बहोत बरबाद कर रखा हय, उन चीजों से बचने की सप्त जरत हय, अहरम मर्द के साथ मुकम्मल शरई पर्दे में जरत के वकत जरत जितना ही बाजार जाओ, पराये मर्द सुनार का हाथ तुम्हारे बदन से न लगे उसका प्याल रખो, यह बहोत जररी हय, ખुलासा यह हय के दूसरे धातुओं के जेवर पडेनना जार्ज हय.

નાક કાન મેં સૂરાખ ઓર ગલે મેં લોકેટ પહેનના કેસા હય?:

નાક ઓર કાન મેં સૂરાખ કરવા કર ઝેવર પહેનના જઈઝ હય ઓર આપ ગલે મેં લોકેટ પહેનતી હો નેકલેસ કે સાથ, હાર કે સાથ ઓર ઉસકે લિયે ઝયાદહ સૂરાખ ભી કરવા સકતે હંય, બલકે હમારે એક બુઝુર્ગ યું ફરમાતે થે કે હમારી બેહનો કો ઝેવર કી મુહબ્બત ઐસી હય કે પૂરે બદન મેં સૂરાખ કરવાને પડે તો ભી ઉસકે લિયે તૈયાર હો જાવેગી, ઉસમેં ખાસ ખ્યાલ રખો કે આજ કલ હમારી બહોત સારી બેહનેં કુર્આન કી આયતવાલા, અલ્લાહ કે નામ વાલા, લોકેટ પહેનતી હંય યહ મુનાસિબ નહીં હય, લોકેટ પહેન કર સંડાસ Toilet યા બાથરૂમ Bathroom મેં ગુસ્લખાને મેં જાના યહ બહોત બડી બેઅદબી કી બાત હય, ઐસે લોકેટ કે સાથ સતર ખોલના ભી બેઅદબી હય, ઈસ લિયે ઐસા લોકેટ નહીં પહેનના ચાહિયે.

હુરૂફે મુક્તઆતવાલી અંગુઠી:

ઓર એક અંગુઠી તઅવીઝવાલી હોતી હય જિસમેં હુરૂફે મુક્તઆત લિખે રેહતે હંય ઓર ઉસકે બડે બડે ફાયદે બયાન કિયે જાતે હંય તો ઐસી અંગુઠી હમારે હાથ મેં હોતી હય તબ ભી હમકો યાદ નહીં રેહતા ઓર હમ ઉસીકે સાથ ગુસ્લખાના, બયતુલખલા મેં ચલે જાતે હંય, ઈસ લિયે બેહતર યહી હય કે ઉનકો ન પેહના જાએ.

ઓરતોં કો કેસી ખુશબૂ ઈસ્તેઅમાલ કરની ચાહિયે:

ખુશબૂ ઓર પરફ્યુમ લગાને કે બારે મેં હદીસ મેં આતા

હય કે હઝરત અબૂહુરૈરહ રદિ. કી હદીસ હય કે નબીએ કરીમ સલ. ને ઇર્શાદ ફરમાયા: કે મદ્દો કી ખુશબૂ એસી હો જિસકી ખુશબૂ ઝાહિર હો યઅની દૂસરો કો ભી પહોંચ રહી હો ઓર ઉસકા રંગ ઝાહિર ન હો ઓર ઓરતો કી ખુશબૂ એસી હોની ચાહિયે કે જિસકા રંગ નઝર આવે લેકિન ઉસકી ખુશબૂ ઝાહિર ન હો, અબૂદાવૂદ શરીફ ઓર તિરમિઝી શરીફ મેં હઝરત અબૂહુરૈરહ રદિ. કી હદીસ હય કે હઝરત નબીએ કરીમ સલ. ને ઇર્શાદ ફરમાયા કે હર આંખ ઝિનાકાર હય, યઅની જો આંખ ગંદી નઝર ડાલતી હય વહ ઝિનાકાર હય ઓર આગે હદીસ મેં ઇર્શાદ ફરમાયા: કોઈ ઓરત એસી ખુશબૂ લગા કર (જિસકી ખુશબૂ ફેલતી હો ઓર મદ્દો કે નાક મેં જાતી હો) ઓર વહ મદ્દો કી મેહફિલ સે ગુઝરે વહ ઓરત એસી એસી હય, યઅની ઝિનાકાર હય, એસી ઓરત કો હદીસ મેં ઝિનાકાર કહા ગયા હય, તબરાની મેં ઉમ્મુલ મુઅમિનીન હઝરત મયમૂના રદિ. કી હદીસ હય કે હઝરત નબીએ કરીમ સલ. ને ઇર્શાદ ફરમાયા કે જબ કોઈ ઓરત ખુશબૂ લગા કર ઘર સે બાહિર જાતી હય ઓર મદ્દ ઉસકો દેખતે હંચ તો અલ્લાહ એસી ઓરત સે લગાતાર નારાઝ રેહતે હંચ જબ તક કે વહ ઓરત વાપસ ઘર મેં ન આ જાએ.

કોનસા પરફ્યુમ ઇસ્તેઅમાલ કર સકતે હંચ:

ઇસ લિયે બેહનો! બહોત લાઈટ ખુશબૂ જો સિફ આપકા શોહર સૂંઘ સકે, એસી ખુશબૂ કે અલાવા દૂસરા કોઈ પરફ્યુમ ઇસ્તેઅમાલ ન કરે ઓર પરફ્યુમ મેં ભી યહ ખ્યાલ રખો કે ઉસમેં હરામ ચીઝ ન હો.

બાલોં કો ચાલીસ દિન સે ઝયાદહ છોડે રખના જાઈઝ નહી હય:

નાફ (ડુંટી) કે નીચે કે બાલ હર અઠવાડીયે સાફ કર લેના ચાહિયે, ઝયાદહ સે ઝયાદહ ચાલીસ દિન તક ઉસકી ગુંજાઈશ હય, ઉસકે બાદ જાઈઝ નહી હય, ગુનાહ હય, ઈસ લિયે ઉન બાલોં કો ઓર બગલ કે બાલોં કો એક અઠવાડીયે મેં યા ઝયાદહ સે ઝયાદહ પંદરહ દિન મેં સાફ કર લેના ચાહિયે, ઓરતોં કો ઈન બાલોં કો સાફ કરને કે લિયે પાવડર યા કીમ ઈસ્તેઅમાલ કરના ઝયાદહ અચ્છા હય, અગરચે બ્લેડ ઈસ્તેઅમાલ કરના ભી જાઈઝ હય લેકિન અફઝલ નહી હય.

ઔરતોં મદોં કી મુશાબહત ઈખ્તિયાર ન કરોં:

હમારી બહોત સારી બેહનોં કો હીલવાલે જૂતે પહેનને કા શોક હોતા હય કે ઉચી ઉચી હીલવાલે જૂતે પહેનતી હંચ તો ઐસા જૂતા પહેનના જાઈઝ તો હય લેકિન યાદ રખો કે હમારે જૂતે ઐસે હો કે વહ મદોં જૈસે ન હો, ઈસ લિયે જો જૂતે ખાસ ઔરતોં કે લિયે બને હુવે હોતે હંચ ઉસીકો ઈસ્તેઅમાલ કરના ચાહિયે, હઝરત આઈશા રદિ. સે કિસીને સવાલ કિયા કે એક ઔરત ઐસી હય કે જો મદોં જૈસે જૂતે પહેનતી હો તો હઝરત આઈશા રદિ. ને ફરમાયા: કે નબીએ કરીમ સલ. ને ઐસી ઔરત પર લઅનત ફરમાઈ હય, યહ હદીસ મેં મૌજૂદ હય.

બયાન કા નીચોડ:

બેહનો! યહ કુછ બડે બડે મસાઈલ જો ઝરૂરી થે આપકે મુતઅલ્લિક થે અર્ઝ કર દિયે, હંમેશા યાદ રખો કે અલ્લાહ ને

આપકો કુદરતી તૌર પર હુસ્ન દિયા હય ઉસ હુસ્ન કી કદરો કીમત સમજો ઓર ગલત ઝીનત ઓર ગલત રાસ્તે પર મત જાઓ, ઈન્શાઅલ્લાહ! અલ્લાહ દુન્યા ઓર આખિરત મેં ઈઝઝત અતા ફરમાએગા, આજ જો માહોલ બન રહા હય કે હમારી બેહને દૂસરે મદો કો લલયાને ઓર અપને આપકો હસીના દિખાને કે લિયે ફેશન ઓર મેકઅપ કરતી હય ઓર અચ્છે કપડે પેહને જાતે હંચ યહ સબ ખતરનાક ગુનાહ ઓર બુરાઈ કે કામ હંચ, ઈસસે અપને આપકો બચાઓ ઓર યહ મસાઈલ જો બતાએ હંચ વહ બહોત હી અહમ ભી હંચ ઓર બહોત નાઝુક ભી હંચ, લિહાઝા ઈન મસાઈલ કો ખૂબ સમઝ કર ઉસ પર અમલ કરો ઓર જો બાત સમઝ મેં ન આએ ઉસકો પૂછ લેના ચાહિયે, અલ્લાહ હમેં સહીહ અમલ કી તૌફીક અતા ફરમાએ.

જુમ્આ કે ચંદ ફઝાઈલ, જુમ્આ કે ચંદ આ'માલ:

હદીસ મેં આતા હય કે જુમ્આ કા દિન બહોત ફઝીલત વાલા દિન હય, ઈસ લિયે ઘર જા કર યહ કોશિશ કરો કે સલાતુત્તસ્બીહ પઢે, યહ નમાઝ બહોત બરકતવાલી નમાઝ હય, ઓર જુમ્આ કે દિન ઉસકો પઢને મેં સવાબ ઝયાદહ મિલતા હય, અગર ઈસ નમાઝ કા તરીકા મઅલૂમ ન હો તો જાનનેવાલી બેહનોં સે ઈસકા તરીકા સીખ કર જાઓ.

સૂરએ કહફ કી ફઝીલત:

(૨) દૂસરા કામ: સૂરએ કહફ કી તિલાવત કરો, હદીસ મેં આતા હય: જો જુમ્આ કે દિન સૂરએ કહફ પઢે ઉસકે એક

અઠવાડીયે કે ગુનાહ મુઆફ હો જાતે હંચ યઅની પીછલે જુમ્આ
સે ઇસ જુમ્આ તક કે ગુનાહ મુઆફ હોતે હંચ ઔર કદમ સે લે
કર આસ્માન કી બુલંદી તક નૂર હોગા ઔર વહ નૂર કયામત કે
દિન ઉસકો કામ આએગા ઔર જુમ્આ કો સૂરએ કહફ પઢને સે
અલ્લાહ તઆલા ઉસકી આઠ દિન તક હર કિત્નો સે હિક્કાઝત
કરેગા ઔર અગર દજ્જાલ નિકલા તો ઉસકે કિત્ને સે હિક્કાઝત
હોગી ઇસ લિયે હર જુમ્આ કો ઉસકે પઢને કી આદત બનાઓ.

સૂરએ કહફ કી ઔર એક બડી ફઝીલત યહ હય કે
સૂરએ કહફ કી પેહલી દસ આયતે ઔર એક હદીસ મેં આખરી
દસ આયત આઈ હય કે ઉસકો ઝુબાની યાદ કર લો તો ઇતના
બડા ઉસકા ફાયદા હય કે દજ્જાલ કે કિત્ને સે અલ્લાહ તઆલા
હિક્કાઝત ફરમાવેગે, દજ્જાલ કા કિત્ના જો બડા ખતરનાક કિત્ના
હય ઇસ લિયે ઉન બીસ આયતોં કો યાદ કરના કોઈ મુશકિલ
કામ નહીં હય. (યઅની પેહલી ઔર આખરી દસ દસ આયતોં
કો યાદ કર લો) ઘર મેં ભી સબકો યાદ કરા દો.

દુરૂદ શરીફ કી ફઝીલત:

(૩) તીસરા કામ જુમ્આ કે દિન ઝયાદહ સે ઝયાદહ
દુરૂદ શરીફ પઢને કી કોશિશ કરો, હઝરત અબૂહુરૈરહ રદિ. કી
એક રિવાયત મેં હય કે જો શખ્સ જુમ્આ કે દિન અસર કી
નમાઝ કે બાદ અપની જગા સે ઉઠને સે પેહલે ૮૦ મરતબા
ઇસ દુરૂદ શરીફ કો પઢે

“اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِهِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا”

અલ્લાહુમ્મ સલિલ અલા મુહમ્મદિનિન્નબિય્થીલ ઉમ્મીય્થી વ

અલા આલિહિ વસલિલમ તસ્લીમા.

જિસને ઇસકો પઢ લિયા અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ૮૦ સાલ કે ગુનાહોં કો મુઆફ કરેંગે ઓર ૮૦ સાલ કી ઇબાદત કા સવાબ લિખા જાએગા, લિહાજા હર જુમ્આ કો ઇસ દુરૂદ કે પઢને કી આદત બના લેની ચાહિયે.

જુમ્આ કે દિન દુઆ કે કબૂલ હોને કી એક ઘડી:

(૪) ચોથા કામ: જુમ્આ કે દિન મેં એક ઘડી આતી હય જિસમેં અલ્લાહ તઆલા દુઆ કબૂલ ફરમાતે હંચ, તજુર્બાકાર અહલે દિલ ઉલમા ફરમાતે હંચ કે વહ ઘડી જુમ્આ કી અઝાન કે બાદ, ઇસી તરહ ખુત્બે સે પેહલે ઓર અસર ઓર મગરિબ કે દરમ્યાન હોને કી બડી ઉમ્મીદ હય ઓર ઇમામ સાહબ દો ખુત્બે કે દરમિયાન બેઠતે હંચ ઉસ વકત ભી દુઆ કબૂલ હોતી હય, લેકિન ઉસ વકત સિફ દિલ મેં દુઆ કરો, ઝુબાન સે નહીં. ઇસ લિયે ઇન અવકાત મેં દુઆ મેં મશગૂલ રહો ઓર ઇસકા એહતેમામ હર જુમ્આ કો હોના ચાહિયે, ચાહે રમઝાન હો ચાહે ન હો, અલ્લાહ હમ સબકો સહીહ સમલ કી તૌફીક અતા ફરમાએ ઓર જુમ્આ કા દિન વસૂલ કરને કી તૌફીક અતા ફરમાએ.

જુમ્આ કી સુન્નતોં:

જામિઅહ ડાભેલ ઓર દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ સે ઇલ્મ હાસિલ કરને કે બાદ ૧૮૮૩ ઇ. મેં જબ અલ્લાહ તઆલા કે ફઝલ સે પઢાને કા સિલસિલા શુરૂ હુવા, દારૂલ ઉલૂમ હિદાયતુલ ઇસ્લામ આલીપોર મેં પેહલે સાલ તહાવી શરીફ કે દર્સ કા મોકા મિલા, હઝરત જી મોલાના મુહંમદ યુસુફ સાહબ રહ. કી મુરત્તબ કી હુઈ શરહ “અમાનિયુલ અહબાર” સે

ફાયદા હાસિલ કરને કા મોકા મિલા, હઝરત ને જુમ્આ કા બયાન જહાં શુરૂ હોતા હય, વહાં જુમ્આ કી સુન્નતે તફસીલ સે બતલાઈ હય ઉસમેં સે ચંદ સિફ આપકો ગિનવા દેતા હું, અલ્લાહ તઆલા અમલ કરના આસાન ફરમાએ.

(૧) જુમ્આ કે દિન ફજર કી નમાઝ મેં અલિફ લામ મીમ તન્જીલ ઓર સૂરએ દહર પઢના (૨) જુમ્આ કી ફર્જ નમાઝ મેં સૂરએ અઅલા ઓર સૂરએ ગાષિયહ યા સૂરએ જુમ્આ ઓર સૂરએ મુનાફિકૂન પઢના (૩) ગુસ્લ કરના (૪) ખુશબૂ લગાના (૫) મિસ્વાક કરના (૬) અચ્છે કપડે પહેનના (૭) મસ્જિદ મેં જલ્દી જાના (૮) ઈમામ કે નિકલને ઓર ખુત્બા દેને કે વકત તક ઝિક ઓર ઈબાદત મેં મશગૂલ રેહના (૯) સૂરએ કહફ પઢના, વગૈરહ.

(અમાનિયુલ અહબાર: ૨/૧૩૮)

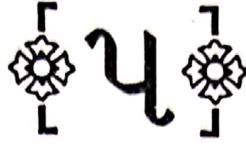
وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

૫

ગુનાહોં સે મુઆફી

ઈસ બયાન કી ખાસ ખાસ બાતેં

- * ગુનાહ સે મુઆફી કે લિયે પેહલી શર્ત હય ગુનાહ કો છોડ દેના, દૂસરી શર્ત: અલ્લાહ તઆલા કે સામને નદામત ઓર શરમિંદગી હો, તીસરી શર્ત: આઈન્દહ ગુનાહ ન કરને કા અલ્લાહ સે પક્કા વાદા, ચોથી શર્ત: યહ કે અગર ગુનાહ ઐસા હો કે જિસકા તઅલ્લુક ઈન્સાન સે હય તો ઉસસે ભી મુઆફી માંગ લો.
- * સહાબએ કિરામ રદિ. સે જો ગલતિયાં હુઈ હંય, વહ ગલતિયાં અલ્લાહ કી તરફ સે કરવાઈ ગઈ હય, ઈસ લિયે કે બાદ મેં આનેવાલે લોગોં કે વાસ્તે સબક મિલ જાએ કે ઈસ તરહ કી ગલતી ઓર ગુનાહ હો જાએ તો શરીઅત મેં ઉસકી સફાઈ ઓર તૌબા કા ક્યા તરીકા હય, યહ ઉમ્મત કો અમલી તૌર પર બતાના હય.
- * શરીઅત કી સજા હય કે જો મર્દ યા ઓરત શાદીશુદા હો ઓર વહ જિના કરને તો ઉસકો સબકે સામને લા કર પત્થર માર કર ખત્મ કર દિયા જાતા હય.
- * અગર શાદી સે પેહલે કોઈ જિના કરે તો ઉસકો ચાહે વહ મર્દ હો યા ઓરત તો ઉસકી સજા શરીઅત ને યહ રખી હય કે ઉસે સો (૧૦૦) કોડે મારો.
- * "الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا" વાલી આયત મેં અલ્લાહ ને પેહલે નંબર પર ઓરત કા જિક કિયા હય ઓર "السَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا" વાલી આયત મેં અલ્લાહ ને પેહલે મર્દ કો જિક કિયા હય ઓર ઓરત કો દૂસરે નંબર પર જિક કિયા હય, ચોરી કા ગુનાહ ઓર ઉસકી આદત મર્દો મેં ઝયાદહ હોતી હય ઈસ લિયે ઈસ મુઆમલે મેં મર્દ કા જિક અલ્લાહ ને પેહલે કિયા હય, લેકિન જિના કે મુઆમલે મેં અલ્લાહ ને ઓરત કો પેહલે બયાન કિયા, બેહનોં કા બેપર્દા રેહના ઓર સજાવટ કે સાથ ઘર સે નિકલના, પરાયે મર્દો સે નાજાઈઝ તઅલ્લુક રખના યહ સબ ઝરિયા બનતા હય જિના કા, ઈસ લિયે કુર્આન મેં ભી અલ્લાહ ને ઈસ મુઆમલે મેં ઓરત કો પેહલે જિક કિયા. યહ કુર્આન કી આયત સે સમજા મેં આતા હય.
- * ક્યામત મેં ચાર ગવાહ હમારે ગુનાહોં પર ગવાહી દેંગે (૧) જગા (૨) બદન (૩) ફરિશ્તે (૪) આ'માલ નામે કા દફતર

गुनाओं से मुआझी

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْحَمْدُ لِلّٰهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِیْنُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنُؤْمِنُ بِهِ وَنَتَوَكَّلُ عَلَیْهِ
وَنَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّاْتِ اَعْمَالِنَا مَنْ یَّهْدِیْهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ
لَهُ وَمَنْ یُّضِلِّهِ فَلَا هَادِیَ لَهُ وَنَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِیْكَ لَهُ
وَنَشْهَدُ اَنَّ سَیِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ اَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ بَشِیْرًا وَنَذِیْرًا
بَیْنَ یَدِی السَّاعَةِ مَنْ یُّطِیْعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ فَقَدْ رَشَدَ وَمَنْ یَعْصِیْهُمَا فَانَّهُ
لَا یَضُرُّهُ اِلَّا نَفْسَهُ وَلَا یَضُرُّ اللّٰهَ شَیْئًا اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَی
سَیِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِیْنَ - اَمَّا بَعْدُ.....

اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّیْطٰنِ الرَّجِیْمِ ؕ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ؕ
یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا تُوبُوْا اِلَی اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا ۝ (پاره ۲۸/ع ۲۰)
قُلْ یٰۤاَعْبَادِی الَّذِیْنَ اَسْرَفُوْا عَلَیْ اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ ۝
(پاره ۲۳/ع ۳)

अल्लाह तआला की अेक नेअमत गुनाओं पर
मुआझी:

अल्लाह तआला ने हम लोगों के लिये अेक बहोत बडी

નેઅમત અતા ફરમાઈ હય, વહ નેઅમત યહ હય કે અલ્લાહ તઆલા હમારે ગુનાહોં કો મુઆફ કરતા હય, યહ ઈન્સાન હય ગુનેહગાર હય, બુરાઈ મેં ઝિંદગી ગુઝારતા હય, લેકિન જબ વહ અપને માલિક કે સામને મુઆફી માંગતા હય તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકે તમામ ગુનાહોં કો મુઆફ કર દેતે હંચ ઓર અલ્લાહ તઆલા કા હમારે ગુનાહોં કો મુઆફ કર દેના યહ અલ્લાહ તઆલા કી બહોત બડી નેઅમત હય, ઉસીકે સાથ અલ્લાહ ને હમારે સાથ બહોત બડા એહસાન યહ ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા હમારે ગુનાહોં પર પદા ડાલ દેતે હંચ, હમારે ગુનાહ લોગોં કે સામને ઝાહિર નહીં ફરમાતે હંચ, વરના પેહલે ઝમાને મેં બની ઈસ્રાઈલ કે ઝમાને મેં યહ મઅમૂલ થા કે જબ કોઈ આદમી મર્દ હો યા ઓરત ગુનાહ કરતા તો ઉસકે દરવાઝે પર લિખ દિયા જાતા થા કે ઉસને આજ રાત અંધેરે મેં કુલાં ગુનાહ કિયા હય, યઅની ઉસકે ગુનાહ કા એલાન હો જાતા ઓર દરવાઝે પર લિખ દિયા જાતા, અલ્લાહ કા યહ અજીબ નિઝામ થા, લેકિન હમારે આકા હુઝૂર સલ. કે તુફેલ અલ્લાહ તઆલા કી હમારે ઉપર બહોત બડી રેહમત હય ઓર બરકત હય, અલ્લાહ ઈસ ઉમ્મત કે ગુનાહોં કો ઈસ તરહ લોગોં કે સામને ઝાહિર નહીં ફરમાતે, અલ્લાહ હમારે ગુનાહોં પર સત્તારી કા મુઆમલા ફરમાતે હંચ.

ખુદ અપને ગુનાહ કો ઝાહિર કરના:

હાં! અગર કોઈ બંદા યા બંદી ખુદ અપને ગુનાહોં કો લોગોં કે સામને ઝાહિર કરે યહ તો ખુદ ઉસ બંદે કા કુસૂર હય, બલકે યહ ભી એક ગુનાહ હય ઓર મેરી બેહનો! યહ બહોત

डी बुरी आदत हय अगर हम में से किसीकी यह आदत हो तो उसको छोड दो, के अल्लाह तो हमारे गुनाहों को छुपाये और हम भुह अपने गुनाह लोगों के सामने बयान करते हिरें. अल्लाह इससे बहोत ही नाराज होते हंय, जैसे के हमारी कुछ बेहनों की आदत होती हय के आपस में अपने गुनाहों का तजकिरह करती रेहती हय के में ने कुलानी हिल्म देयी, उसमें ऐसा ऐसा देया, हिर दूसरी बहेन भी इसी तरह अपने गुनाहों को बयान करना शुरू करती हय, अपने मुआशके की दास्तान अपने मअशुकों (बोयफ्रेंड) की भुबियां इपर के तौर पर बताई जाती हंय यह पतरनाक दरजे का गुनाह हय के गुनाह का अहसास गुनाह की बुराई तक हिल से निकल जावे, यह आदत बहोत पतरनाक हय के हम गुनाह कर के अक दूसरे के सामने बयान कर दे इससे शैरी तौर पर तौबा करनी चाहिये.

अक भास हुआ:

में आपको हुआ के बारे में अक बात बता हूं के जब तुम हुआ मांगो, तो अल्लाह के सामने यह बात भी केह दो के अय अल्लाह! तुने जिस तरह हुन्या में मेरे गुनाह पर सत्तारी का मुआमला इरमाया हय, इसी तरह तु कल क्यामत के दिन भी लोगों के सामने मेरे गुनाहों को छुपा कर रचना, उनके सामने मेरे गुनाह ज़ाहिर मत करना के उस वकत तो मेरे घरवाले, मेरे मां-बाप, भाई बहेन इसी तरह दूसरे रिश्तेदार भी होंगे, तु उनके सामने मुझे जलील मत करना.

અજબ સોચને કી બાત:

મેરી બેહનો! થોડી દેર કે લિયે સોચો કે અલ્લાહ કલ ક્યામત કે દિન હમારે ગુનાહોં કો ઉન સબકે સામને ઝાહિર કર દેગા, તો હમારી કિતની બેઈઝઝતી હોગી, હમ કિતને પરેશાન હોંગે ઓર સબસે બડી બાત તો યહ કે હમારે હુઝૂર સલ. ને કિતની તકલીફ ઉઠા કર ઈસ ઉમ્મત કે વાસ્તે દુઆઓં કી હય, કિતની તકલીફ સે દીન હમ તક પહોંચાયા, ઈતને બડે મોહસિન હમારે આકા હુઝૂર સલ. કે સામને જબ હમારે ગુનાહ ઝાહિર હોંગે તો હમારે આકા હુઝૂર સલ. કો કિતની તકલીફ હોગી ઓર ખુદ હમારી બેઈઝઝતી ઓર હમારી રૂસ્વાઈ કા ક્યા હાલ હોગા?

સત્તાર કે માઅના:

ઈસ લિયે અલ્લાહ કે ૯૯ નામોં મેં એક નામ સત્તાર ભી હય ઓર સત્તાર કે એક માઅના હોતે હંચ જો બંદો કે ગુનાહોં કો છુપાએ, તો અપની દુઆઓં મેં કહો, અય સત્તાર! અય અલ્લાહ! અય ગુનાહોં કો છુપાનેવાલે! તુને દુન્યા મેં હમારે ગુનાહોં કો છુપાયા હય, ક્યામત કે મેદાન મેં ભી હમારે ગુનાહોં કો છુપાયે રખના, કિસીકે સામને હમારે ગુનાહોં કો ઝાહિર મત કરના.

ગુનાહોં સે મુઆફી કા તરીકા:

અબ મેં આપકો બતાઉં કે ગુનાહોં સે મુઆફી કેસે માંગે? હદીસ કી એક કિતાબ હય “રિયાઝુસ્સાલિહીન” જિસકે મુસન્નિફ હય ઈમામ નવવી રહ. જો બહોત બડે ઉંચે દરજે કે મુહદ્દિસ ભી હય, ઉન્હોંને ગુનાહ કી મુઆફી કે લિયે ચંદ બાતોં

दलडुडु डंय, उसकल डुदलसल आडके सलडने डेश करतल डुं.

उसडुं डेडली डलत (१) डुआकुी और ँसुतलगकुलर के दलडे ञरुी डय ञलस गुनलड की आदत डडी डुे उसकुे डेडले ँुड दे, आञ डडलरल डलल डड डय के गुनलड करते डुी डय और सलथ डुं तूडल डुी करते डंय, उसकी अेक डलसलल डड डय के कुेँ औरत डगैर डरुँ के धर से डलडलर नलकले और उसकुे कलसुी नडञडलन ने देडल और देड कर अडनल डलथ अडने डुंड डर डलर रडल डय और केड रडल डय के कुैसुी डेडरुँ डड औरत ञल रडी डय! अब डड नडञडलन अेक तरकु डेडरुँ औरत कुे देड डुी रडल डय और कलर केड रडल डय “तूडल तूडल” तुे डड कुैसुी तूडल डय? ँसुी तरड अेक डडेन टीडुी देड रडी डय और दूसरुी डडेन उसके डलस ञल कर टीडुी देडनल शुरु कर दे और कलर कडे के अरे डडेन! तूडल तूडल, तुे डेरुी डेडनुँ! ँसकल नलड तूडल नडी डय, डड तुे अेक कलसुड की डञलक डय के डुद तुे देडने डुं शरुक डुे ञलअे और कलर उसकुे तअञुड से केडने लगे के तूडल तूडल कडल कर रडे डुे.

अेक तअञुड डुैञ डलत:

अेक डडलरुी दूनी डडेन! अडने धर की डलत डतल रडी थुी के डडलरे धर डुं टीडुी आ गडल डय, डड डडुेत डुरल डुडल डय, धर डुं सड लुेग कलसुड देडते रेडते डंय, डस डुं तुे डडलं डेठ कर डलथ डुं तसुडुीड ले कर ँसुतलगकुलर डदतुी रेडतुी डुं, डुं ने अरुँ कलडल डड कुेँ डलत डुँ? धरडललुँ कुे सडञलओ, रुेकने कल कलड करुे, कुेँ सुनतल नडी, डलनतल नडी तुे अलल ग रूड डुं डले ञलओ, डड कडल डलत डुँ डडी डेठे रडे, देड डुी

रहे हंय और ईस्तिगक्षर और तस्बीह भी छो रही हय, हकीकत से लग रहा हय के आपको भी देखने का मजा आ रहा हय, यह आदत गलत हय.

गुनाह का अक ही हल उसको छोड दो:

ईस लिये सबसे पहले उस गुनाह को छोडना पडेगा, बल्के उसके लिये यह काम करो के घर में बेठ कर अक लिस्ट तैयार करो, मेरी जिंदगी में कितने गुनाह की आदत हय, सब गुनाहों की लिस्ट बनाने के बाद गुनाह छोडने का काम शुरू करो और जो गुनाह छुट जाये तो लिस्ट में से उस गुनाह को मिटा दो के में ने यह गुनाह छोड दिया, ईस तरह हर गुनाह को छोड कर सब पर निशान लगा दो, भुलासा यह हुवा के गुनाह से मुआझी के लिये पहली शर्त हय गुनाह को छोड देना.

अक मिसाल:

उसकी भी अक मिसाल समझ लो के बयतुलजला में अक सिक्का गिर जाये और उस सिक्के को जिस नापाकी में गिरा हय उसमें से निकाले बगैर आप उस पर पानी बहाओ तो वह पाक नहीं होगा, लेकिन उस सिक्के को उस नापाकी से बाहिर निकाल दिया और थोडा भी पानी डाल दोगे वह पाक हो जायेगा, बस यही हाल हमारे गुनाहों का हय, के गुनाह की गंदगी में हमारा दिल काला होता रहे, और हमारी जुबान गुनाहों की नापाकी में मुलव्वस रहे और हम उस पर तौबा का पानी डाले तो वह गुनाह कैसे भत्म होगा?

(2) गुनाहों से मुआझी की दूसरी शर्त: के अल्लाह के सामने नदामत और शरमिंदगी हो के अय अल्लाह! में ने

તેરી નાફરમાની કી હય, મેં ને ગુનાહ કિયે હય, ઈસ તરહ દિલ મેં શરમિંદગી હો, દિલ મેં ગુનાહ કરને કી વજા સે તકલીફ ભી હો, લેકિન મેરી બેહનો! આજ બડી તકલીફ યહ કે હમ ગુનાહ ભી કરતે હય ઓર ઉસ ગુનાહ સે શરમાતે ભી નહીં ઓર ન દિલ મેં ઉસકે બારે મેં કોઈ રંજ ઓર તકલીફ હોતી હય, એક સીધી સી બાત હય કે શોહર કી નાફરમાની હો જાતી હય તો દિન મેં દસ મરતબા (Sorry) કેહતે હંય કે મેરી ભૂલ હો ગઈ, મુઝે મુઆફ કર દો ઉસકે બારે મેં હમકો બેચેની હોતી હય, દિલ મેં તકલીફ હોતી હય કે જબ તક હમારા શોહર રાઝી ન હો જાએ હમારે દિલ કો સુકૂન હાસિલ નહીં હોતા, તો એક શોહર કી નાફરમાની કી વજા સે પરેશાન હોતી હય તો ફિર હમ અલ્લાહ કી નાફરમાની કરે ઓર હમકો ઈતની બેચેની ક્યું નહીં હોતી હય? અફસોસ હય હમારી ઈસ ઝિંદગી પર કે દુન્યા કે લોગોં સે ડરતે હંય ઓર અલ્લાહ કા કોઈ ડર હમકો નહીં હય, મેરી બેહનો! “التوبة الندم” કે નદામત કેહતે હંય, શરમાને. ઓર પછતાને કો.

(૩) તૌબા કી તીસરી શર્ત: આઈદા ગુનાહ ન કરને કા અલ્લાહ સે પક્કા વા'દા, કે અય અલ્લાહ! મેં ને તેરી નાફરમાની કી હય, અબ મેં આઈન્દહ કભી ભી ઈસ ગુનાહ કો ન કરુંગી, અલ્લાહ સે સચ્ચા વા'દા કર લો, કેસા વા'દા

અલ્લામા રૂમી રહ. ને મખનવી મેં એક શેર કહા હય:

તૌબા કરદમ હકીકત બા ખુદા

ન શિકનમ તાં જાન શવદ અઝ તન જુદા

અય અલ્લાહ! મેં ને તેરે દરબાર મેં તૌબા કી હય,

ઐસી સચ્ચી ઓર હકીકી તૌબા કી હય કે અબ મેરે બદન સે જાન નિકલ જાએ તબ ભી મેં દૂસરી બાર ગુનાહ ન કરુંગા, તો હમ ભી અલ્લાહ સે ઐસા પક્કા વા'દા કરેં.

બાર બાર તૌબા:

યાદ રખો તૌબા કર લી, અલ્લાહ તઆલા સે વા'દા ભી કર લિયા. લેકિન ફિર ભી ગુનાહ હો ગયા ઓર ન કરને કા વા'દા ટૂટ ગયા કે હમ ઈન્સાન હય હમસે ભૂલ હો જાતી હય, તો ફિર દૂસરી મરતબા તૌબા કર કે અલ્લાહ સે સચ્ચા વા'દા કર લો ઓર ઉસ ગુનાહ કો છોડ દો ઓર ગુનાહ ન કરને કા વા'દા અલ્લાહ સે ફિર કર લો, અલ્લાહ બડે રહમાન હય, વહ બાર બાર આપકો મુઆફ કરેગા, શર્ત યહ કે વા'દા પક્કા હો.

ખુલાસા યહ હય કે બંદા કમઝોર હય, ઉસકા ઈરાદા ભી કમઝોર હય, ઉસકે વા'દે ભી કમઝોર હય, સચ્ચી પક્કી તૌબા કે બાદ નફ્સ ઓર શૈતાન કે ચક્કર મેં ફંસ કર ઈન્સાન ગુનાહ કર લેતા હય, તો ફિર સચ્ચી પક્કી તૌબા કર લો, લેકિન યાદ રહે કે તૌબા પક્કી હો ઓર આઈન્દહ ન કરને કા પક્કા ઈરાદા હો, યહ ઝરૂરી હય, યહ હુઈ તીસરી શર્ત.

(૪) તૌબા કી ચોથી શર્ત: યહ કે અગર ગુનાહ ઐસા હો કે જિસકા તઅલ્લુક ઈન્સાન સે હય તો ઉસસે ભી મુઆફી માંગ લો, મસલન કિસીકી ગીબત કી હય, યા કિસીકો ગાલી દી હય, કિસીકો સતાયા હય, કિસીકો પરેશાન કિયા હય, વગૈરહ તો ઉનકે પાસ જા કર મુઆફી માંગ લો, ઈસી તરહ કિસીકી કોઈ ચીઝ ચુરા લી હો યા છીન લી હો તો વહ ચીઝ ઉનકો વાપસ કર દો ઓર મુઆફી માંગ લો.

बंदो के लुकूक अदा करना:

तोबा और मुआझी के लिये यह बहोत अहम और जरूरी है, किसी भी इन्सान का मर्द हो या औरत कोई एक हमारे जिम्मे हो, उसके अदा करने का पास दिक करो, मीरास का एक बाकी हो वह अदा करो, कर्ज बाकी हो वह अदा करो, किराये का मकान या दुकान है और मालिक मांग रहा है तो उसको दे दो, गर्ज अेक इन्सान का दूसरे इन्सान पर जो एक होता है उसको अदा करने का पूरा दिक करो, लुकूक को अदा करना नकिल है व उमरह और नकली भैरात करने से बेहतर है, आज लोग नकिल है व उमरह करते हैं, भैरात करते हैं, लेकिन लुकूक लोगों के अदा नहीं करते, यह बहोत गलत तरीका है, एक अदा करने का पेहले दिक करो.

अल्लाह तआला के लुकूक:

अल्लाह तआला के लुकूक अदा करने में अगर कमी कोताही हो गई हो तो उसको भी पूरा करने का दिक करो, जैसे बालिग होने के बाद की इर्ज नमाजें कजा लुई हैं, रमजान के रोजे कजा लुवे हैं तो उसको तरतीब से पूरा कर लो, बालिग होने के बाद जो जकात इर्ज लुई थी और अब तक अदा नहीं की है उसको हिसाब कर के अदा कर दो, सजदअे तिलावत बाकी हो उसको अदा करो, यअनी अल्लाह तआला के इराईज, वाजिबात में बालिग होने के बाद जो कोताही लुई पेहले उसको भी अदा कर दो.

तो यह कुल चार शर्ते लुई मुआझी की (१) जो गुनाह

કર રહી હો ઉસકો છોડ દો (૨) ગુનાહ કરને કે બાદ દિલ સે શરમાઓ (૩) આઈન્દહ ન કરને કા પક્કા વા'દા કર લો (૪) કિસી બંદે કા અગર હક હય ઉસસે મુઆફી માંગ લો, જબ ઈન ચારોં શર્તોં કો પૂરા કરેંગે તો ઈન્શાઅલ્લાહ હમારે ગુનાહ મુઆફ હો જાએંગે. હઝરત ઈમામ નવવી રહ. ફરમાતે હંચ કે અગર ઉસમેં સે એક ભી શર્ત છુટ ગઈ તો ફિર અલ્લાહ મુઆફ નહી કરેગા.

અજબ વાકિઅહ:

અબ એક અજબ વાકિઅહ આપકો સુના દું, યહ વાકિઅહ મિશકાત શરીફ મેં હય, મેં ઉસકા ખુલાસા સુનાતા હું, હઝરત નબી સલ. કે મુબારક ઝમાને કા કિસ્સા હય, હદીસ મેં આતા હય કે મદીના મેં એક કબીલા રેહતા થા ઉસ કબીલે કા નામ “અઝદ” થા, ઉસ કબીલે કી એક ઔરત હઝરત નબી સલ. કી ખિદમત મેં આઈ ઔર કહા કે અય અલ્લાહ કે રસૂલ સલ.! મુઝસે એક ગુનાહ હો ગયા હય, એક ગલતી હો ગઈ કે મુઝે પાક કર દીજીયે, ઉસ ઔરત સે ઝિના હો ગયા થા ઔર ઉસ ગુનાહ કી વજા સે વહ હામિલા (Pregnent) હુઈ થી યઅની પેટ મેં બચ્યા થા ઉસ પર આપ સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા: વાપસ જા, ઔર અલ્લાહ તઆલા સે તૌબા ઔર ઈસ્તિગફાર કર, વહ ઔરત તૌબા કી સચ્ચી તલબ લે કર આઈ થી, આપ ઉસકો વાપસ જાને કે લિયે ફરમા રહે હંચ, લેકિન વહ અપને ઈકરાર પર ઈસરાર કર રહી હય, મુઝસે ગુનાહ હો ગયા હય, ગલતી હો ગઈ હય.

સહાબા સે ગલતી ક્યું કરાઈ ગઈ?:

યહ વાકિઅહ બયાન હો ઈસસે પેહલે એક ખાસ ખાત સુન લો ઓર ઉસકો અપને ઝહન મેં બિઠા દો કે સહાબએ કિરામ સે જો ગલતિયાં હુઈ હંચ વહ ગલતિયાં અલ્લાહ કી તરફ સે કરાઈ ગઈ હય, ઈસ લિયે કે વહ જો મુબારક ઝમાના થા વહ ઝમાના ક્યામત તક આનેવાલે ઈન્સાનોં કે લિયે એક નમૂના થા, ઈસ લિયે અલ્લાહ ને ઈસ તરહ કી ગલતિયાં સહાબા સે કરવાઈ, તાકે બાદ મેં આનેવાલે લોગોં કે વાસ્તે સબક મિલ જાએ કે ઈસ તરહ કી ગલતી ઓર ગુનાહ હો જાએ તો શરીઅત મેં ઉસકી સફાઈ ઓર તૌબા કા ક્યા તરીકા હય, યહ ઉમ્મત કો અમલી તૌર પર બતાના હય.

બહરહાલ ઉસ સહાબી ઓરત કા કિસ્સા થા કે ઉસને હુઝૂર સલ. કી ખિદમત મેં આ કર અર્જ કિયા કે મુઝસે ઝિના હો ગયા હય, ઓર ઉસકી વજા સે હામિલા મેં હો ગઈ હું, વહ ઓરત હુઝૂર સલ. સે કેહ રહી હય કે મુઝસે ગુનાહ હો ગયા હય મુઝે પાક કરો, સોચને કા મકામ હય કે વહ ઓરત એક ગુનાહ સે પાક હોને કે લિયે કિતના તડપતી હય ઉસકો ગુનાહ સે પાક હોને કી કિતની ફિક હય જબકે ઉસકો ઉસ ગુનાહ કી વજા સે કોઈ પોલિસ પકડને નહીં ગઈ, બલકે વહ ખુદ હુઝૂર સલ. કી ખિદમત મેં હાઝિર હો ગઈ, કેસી ઈન લોગોં કી ઝિંદગી થી કે એક ગુનાહ કી વજા સે બેકરાર, બેચેન હો જાતી હય.

એક વાકિઅહ:

ઈસી તરહ કા વાકિઅહ હદીસ શરીફ મેં આયા હય

હઝરત માઈઝ અસ્લમી રદિ. કા, જિસમે. યહ ભી હય કે જબ ઉન્હોને ખુદ નબીએ કરીમ સલ. કે સામને આ કર ઇકરાર કિયા કે મુઝસે ઝિના હો ગયા તો આપ સલ. ને મુંહ મુબારક ફેર લિયા, ઇસ તરહ ચાર મરતબા ચાર જાનિબ જા કર વહ ઇકરાર કરતે રહે ઓર ગુનાહ સે મુઆફી કે લિયે કોશિશ કરતે રહે, એક રિવાયત મેં હય કે જબ ઉન્હોને પેહલી મરતબા ગુનાહ કા ઇકરાર કિયા તો હુઝૂર સલ. ને ઇર્શાદ ફરમાયા: વાપસ જાઓ, તો વહ દૂર ચલે ગએ, ફિર આએ ઇસ તરહ ચાર મરતબા આના જાના હુવા, દેખો! ગુનાહ સે મુઆફી કા ઉન્કો કેસા ફિક હય.

અલ્લાહ તઆલા કો વહ બંદે પસંદ હય જો ગુનાહ કા ઇકરાર કરે:

દેખો! ઇન્સાન હય ગલતી હો જાવે, તો ફોરન ઇકરાર કર લેવે, ઉસ પર ઝિદ ન કરે, ઇન્કાર ન કરે, આજ હમારા હાલ યહ હો ગયા હય કે ગુનાહ કરતે હંચ ઓર ઉસકો માનતે નહી હય, બાત બનાતે રહતે હંચ, ઉસકો હલકે અંદાઝ મેં લેતે હંચ, અહમિયત નહી દેતે, યહ ગલત તરીકા હય.

અબ ઉસને હુઝૂર સલ. સે ગુનાહ સે પાક હોને કે લિયે બહોત ઇસરાાર કિયા તો ફિર હુઝૂર સલ. ને ઉન્કો સમઝાયા, કે તેરે પેટ મેં જો બચ્ચા હય ઉસકો પૈદા હો જાને દો યઅની ઉસ બચ્ચે ને તો કોઈ ગુનાહ નહી કિયા ઇસ લિયે અભી તુઝે કોઈ સઝા નહી હોગી, અગર અભી સઝા દી જાવે તો ઉસ માસૂમ બચ્ચે કો ભી સઝા હો જાએગી, ઉસકો તકલીફ હોગી ઇસ લિયે જબ તુઝે બચ્ચા પૈદા હોગા ઉસકે બાદ સઝા હોગી, યહ ઓરત

यली गध और कुछ मुदत के बाद जब विलादत हुई तो उस बच्चे को हुज़ूर सल. की जिदमत में ले कर आ गध और कडा के यह मेरा बच्चा है, अब तो मुझे मेरे गुनाह से पाक कर दो, शरीअत में जिना की जो सज़ा है, वह मुझ पर लागू करो ताके मैं उस गुनाह से पाक हो जाऊँ, लेकिन अल्लाह के रसूल ने उसको फिर समझाया के जा और बच्चे को दूध पीला यअनी यह बच्चा अभी तेरा दूध पीता है, अगर अभी तुझे सज़ा दूंगा, तो यह बच्चा भूक की वजह से परेशान रहेगा, उसको कोन दूध पिलायेगा? इस लिये अभी यली जा और जब यह दूध छोड़ देवे तब आना, वह औरत यली गध और जब बच्चे का दूध छूट गया, वह रोटी खाता हो गया तो अब वापस उस बच्चे को ले कर हुज़ूर सल. की जिदमत में आ गध, उस वक़्त बच्चे के हाथ में रोटी का टुकड़ा था, कडा: हुज़ूर सल. मेरा बच्चा अब रोटी खाता हो गया है, उसने मेरा दूध पीना छोड़ दिया है, अब मुझे मेरे गुनाह से पाक कर दो, अल्लाहु अकबर! मेरी बेहन्नो! उस औरत को अपने गुनाह की कितनी झिंक थी, अब हुज़ूर सल. ने उसके पाससे उस बच्चे को लिया और किसी दूसरे मुसलमान को दिया ताके वह उस बच्चे की परवरिश करे.

शादीशुदा की शरीअत में जिना की सज़ा:

उसके बाद उस औरत को शरीअत में जिना की जो सज़ा थी वह दी, हुज़ूर सल. ने हुक़म दिया, उस औरत के लिये गह्वा भोदो, वह गह्वा सीने तक गेहरा था, ताके उसमें उसको खड़ी की जा सके, जब वह गह्वा तैयार हो गया तो उस औरत को उसमें खड़ा किया गया.

શરીઅત મેં પર્દે કી અહમિયત:

યહ હમારે મઝહબ કા કાનૂન દેખો! એક ઔરત પર પથર મારને કી વજા સે સઝા જારી કી જા રહી હય, ઉસકો ઝિના કી સઝા મેં પથર માર કર માર ડાલા જા રહા હય, ઉસકે બાવજૂદ પર્દે કી ઇતની અહમિયત કે લોગોં કી નઝર ઉસ ઔરત કે જિસ્મ પર ન પડે ઉસકે લિયે ખડે મેં ખડા કિયા ગયા, સુબ્હાનલ્લાહ! ઝિંદગી કે આખરી વકત મેં ભી સઝા કે દરમિયાન ભી પર્દે કી ઇતની અહમિયત! અલ્લાહ તઆલા હમારી બેહનોં કો ઇસ્લામી પર્દે કી તૌફીક અતા ફરમાવે.

સઝા કા તરીકા:

ઉસ ઝમાને મેં ઇસ તરહ કી સઝા કે લિયે મૈદાન મેં લે જાતે ઔર લોગ વહાં જમા હોતે ફિર પથર મારતે, ઇસ તરહ યહાં ભી સબને મિલ કર ઉસકો ઇતને પથર મારે કે ઉસકી જાન નિકલ ગઈ, યહ શરીઅત કી સઝા હય કે જો મર્દ યા ઔરત શાદીશુદા હો ઔર વહ ઝિના કરે તો ઉસકો સબકે સામને લા કર પથર માર કર ખત્મ કર દિયા જાતા હય.

શાદી સે પેહલે ઝિના કરે તો ઉસકી સઝા:

ઔર અગર શાદી સે પેહલે કોઈ ઝિના કરે તો ઉસકો ચાહે મર્દ હો યા ઔરત તો ઉસકી સઝા શરીઅત ને ચાબુક મારને કી રખી હય કે ઉસકો ચાબુક મારે જાએ, જૈસા કે અલ્લાહ તઆલા કા ફરમાન હય:

لَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ (પાર/૧૮/૯૧/આયત/૨)

કે જબ ઉસકો સઝા લગાઈ જાએ ઉસ વકત દિલ મેં

उसके बारे में रहम नहीं होना चाहिये, इस लिये के उसने अल्लाह का कानून तोड़ा है, और कुर्आन में अल्लाह का इरमान है:

“الرَّائِيَةُ وَالرَّائِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةً جَلْدَةً (پاره ۱۸/ع ۷۷)
 के मर्द जिना करे या औरत जिना करे दोनों को सो (१००) कोडे मारो.

कुर्आन की अजब तरतीब:

बेहनो! नाराज मत होना मैं आपको कुर्आन की अेक बात बताऊँ, अगर आपको बुरा लग जाये तो अेडवान्स में “Sorry” केहता हूँ यह उपरवाली आयत सूअे नूर की आयत है, इसमें अल्लाह ने First पेहले नंबर पर औरत का जिक्र किया है, अरबी जाननेवाली बेहनें इसको जानती हूँ के इसमें पेहले औरत का जिक्र है फिर मर्द का जिक्र किया है, और जहां योरी की सजा का जिक्र है वहां अल्लाह ने पेहले मर्द का जिक्र किया है जैसे के अल्लाह का इरमान है:

السَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ
 (پاره ۶/ع ۱۰/آیت ۳۸)

यअनी योरी करनेवाला मर्द और योरी करनेवाली औरत, देओ! यहां योरी के मुआमले में अल्लाह ने पेहले मर्द को जिक्र किया है और औरत को दूसरे नंबर पर जिक्र किया है, इस पर मुइस्सरीन ने बडी अजब बात लिखी है के योरी का गुनाह और उसकी आदत मर्दों में ज्यादा होती है, इस लिये इस मुआमले में मर्द का जिक्र अल्लाह ने पेहले किया है, लेकिन जिना के मुआमले में अल्लाह ने औरत को पेहले

बयान किया, मेरी बेहनो! हकीकत हय के अगर हमारी बेहनें
 भुद अपनी जात पर कंट्रोल करे तो ईशाअल्लाह जिना वुजूद
 में नहीं आयेगा, गोया के यह जिना हमारी ही गलती से हो
 जाता हय, बेहनों का बेपर्दा रहना और सजापट के साथ घर
 से निकलना, पराये मर्दों से नाजायज तअल्लुक रचना यह सब
 जरिया बनता हय जिना का, ईस लिये कुर्आन में भी अल्लाह
 ने ईस मुआमले में औरत को पेहले जिक्र किया, अल्लाह
 हमारी तमाम बेहनों और बाईओं की ईस गुनाह से
 डिफाजत इरमाअे और ईस गुनाह से सख्खी पक्की तौबा
 नसीब इरमाअे.

सख्खी तौबा का ईन्आम:

बहरहाल उस औरत को पत्थर मारे गये, जिससे
 उसकी मोत हो गई, मेरी बेहनो! यह औरत थी जिसने जान
 दे दी और अल्लाह के हुकम को पूरा किया, तौबा कर ली और
 गुनाह से पाक हो कर दुन्या से इप्सत हुई, यह हय ईस्लामी
 सजा लेकिन यह सजा जहां ईस्लामी हुकूमत होती हय वहां
 जारी की जाती हय, जिस वकत उसको पत्थर मारे जाते थे,
 हजरत ખાલિદ रदि. ने भी उस औरत के सर पर अेक पत्थर
 मारा, उस औरत के सर से भून का अेक छांटा हजरत ખાલિદ
 बिन वलीद रदि. के मुंह पर पडा तो वह उस औरत को बुरा
 भला केहने लगे, हजरत नबीअे करीम सल. ने जब यह सुना
 तो हजरत ખાલિદ रदि. को ईर्शाद इरमाया: के अय खालिद!
 उसको बुरा मत कहो, अल्लाह की कसम! उस औरत ने जो
 तौबा और मुआझी मांगी हय, वह ईतनी बडी मुआझी हय के

કોઈ ગલત ટેક્સ લેનેવાલા ભી અગર ઉસ ઔરત જૈસી તૌબા કરતા તો ઉસકી તૌબા કબૂલ હો જાતી, દેખો બેહનો! ઉસ ઔરત ને કિતની બડી કુર્બાની દી કે અલ્લાહ કા હુકમ પૂરા કરને કે લિયે અપને આપકો પેશ કર દિયા અપની જાન કી કુર્બાની દી ઔર દુન્યા સે રૂખ્સત હો ગઈ યઅની ગુનાહ કી સજા મેં ઉસને મૌત કો પસંદ કિયા, ઉસકે બાદ ઉસ ઔરત કો ગુસ્લ ઔર કફન દિયા ગયા, નમાઝે જનાઝા કી તૈયારી હુઈ ઔર હુઝૂર સલ. ઉસકે જનાએ કી નમાઝ પઢાને જા રહે થે ઔર હઝરત ઉમર રદિ. આગે આએ ઔર કેહને લગે કે હુઝૂર સલ. આપ ઈસકી જનાઝે કી નમાઝ પઢાતે હો? યહ ઔરત તો ઝિનાકાર હય તો ઉસ પર હઝરત નબી સલ. ને ઉનકો જવાબ દિયા કે અય ઉમર સુનો! કે ઉસને જો તૌબા કી હય ઔર ઉસી તૌબા મેં ઉસને અપની જાન દે દી હય, અગર મદીના કે સિત્તેર (૭૦) લોગોં કો ભી ઉસકી તૌબા તકસીમ કર દી જાએ તો અલ્લાહ ઉન સિત્તેર કી મગફિરત કર દેગા, મેરી બેહનો! યહ ઔરત કૈસી ખુશનસીબ હય કે ઉસકી જનાઝે કી નમાઝ ખુદ હુઝૂર સલ. ને પઢાઈ.

અજીબ તૌબા:

હઝરત માઈઝ રદિ.વાલા વાકિઅહ જો મેં ને મુખ્તસરન સુનાયા, ઈસ વાકિઅહ મેં તો હદીસ શરીફ મેં યહ ભી હય કે ઉનકો પત્થર માર કર માર દિયે જાને કે બાદ ખુદ હુઝૂર સલ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા:

لقد تاب توبة لو قسمت بين امة لوسعتهم-

યકીનન માઈઝ ને ઐસી તૌબા કી હય કે અગર ઉસકા સવાબ

પૂરી ઉમ્મત પર તકસીમ ક્રિયા જાએ તો વહ સબકે લિયે કાફી હો જાએ. (મઝાહિરે હક જદીદ: ૪/૩૬૧)

ઇસ વાકિઅહ સે એક અહમ નસીહત:

બેહનો! ઉસ ઓરત કે વાકિઅહ સે હમકો યહ સબક મિલતા હય કે હમસે અગર ગુનાહ હો જાએ તો હમકો બેચેની હોને લગે ઓર ફૈરી તોર પર અલ્લાહ સે સચ્ચી પક્કી તૌબા કર લે કે અલ્લાહ બડે મુઆફ કરનેવાલે ઓર બખ્શનેવાલે હંચ, ઓર મેરી બેહનો! રમઝાન કી મુબારક રાતે ઓર મુબારક દિન હય ઓર ઈન મુબારક દિનો ઓર રાતો મેં હમકો યહ કામ કરના હય કે હમ હમારે ગુનાહોં સે સચ્ચી ઓર પક્કી તૌબા કર લે ઓર અલ્લાહ તઆલા પર પૂરા યકીન કર લે કે અલ્લાહ તઆલા ને મેરે પેહલે કે ગુનાહ મુઆફ કર દિયે હંચ અબ ઉસકી મુઆફી હો ગઈ.

ગુનાહ પર ગવાહ:

ઓર યાદ રખો કે ઝમીન કે જિસ હિસ્સે પર હમ ગુનાહ કરતે હંચ ક્યામત કે દિન ઝમીન કા વહ હિસ્સા અલ્લાહ કે સામને ગવાહી દેગા, અલ્લાહ તઆલા ફરમાતા હય:

”يَوْمَئِذٍ تَحْدِثُ أَخْبَارَهَا، بَانَ رَبُّكَ أَوْحَىٰ لَهَا (سورة الزلزال)

ઝમીન ક્યામત કે દિન બોલેગી કે ઉસને યહ ગુનાહ ક્રિયા થા, ઈસી તરહ હમ બદન કે જિસ હિસ્સે સે ગુનાહ કરેંગે, વહ ભી કલ ક્યામત કે દિન અલ્લાહ કે સામને ગવાહી દેગા:

”الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ، وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ، وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا

كَانُوا يَكْسِبُونَ (પારે ૨૩ / ૩૬ / આયત ૧૫)

તર્જુમા: આજ કે દિન હમ ઉનકે મુંહ પર મોહર લગા દેંગે, ઓર ઉનકે હાથ હમસે બાત કરેંગે, ઓર ઉનકે પાંવ ગવાહી દેંગે કે કયા વહ કમાઈ ક્રિયા કરતે થે.

યઅની કયામત કે દિન આંખ, કાન, નાક, સબ ગવાહી દેંગે, ઈસી તરહ હમારે સાથ હર વકત રેહનેવાલે દો ફરિશ્તે “કિરામન કાતિબીન” વહ ભી ગવાહી દેંગે, ઈસી તરહ જિસ આ’માલ નામે મેં જિસ ચોપડે મેં ગુનાહ લિખે ગયે હંચ વહ ચોપડા ભી અલ્લાહ કે સામને ગવાહી દેગા. وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا. ઈન્સાન કહેગા કે ઈસ કિતાબ કો કયા હુવા કે ઈસને મેરા કોઈ ભી છોટા બડા અમલ નહીં છોડા.

يَقُولُونَ يَوْمَئِذٍ نَحْنُ نَجِدُ مَا كُنَّا نَعْمَلُونَ مِنَ الْقَبْلِ وَنَحْنُ نَجِدُ مَا كُنَّا نَعْمَلُونَ مِنَ الْقَبْلِ وَنَحْنُ نَجِدُ مَا كُنَّا نَعْمَلُونَ مِنَ الْقَبْلِ وَنَحْنُ نَجِدُ مَا كُنَّا نَعْمَلُونَ مِنَ الْقَبْلِ

(પાર ૧૫૦ / ૧૮૮ / આયત ૧૧૯)

તર્જુમા: ઓર કેહ રહે હંચ કે હાય હમારી બરબાદી! યહ કેસી કિતાબ હય જિસને હમારા કોઈ છોટા બડા અમલ એસા નહીં છોડા જિસકા પૂરા ઈહાતા ન કર લિયા હો, ઓર અપના સારા ક્રિયા ઘરા અપને સામને મોજૂદ પાઝેંગે.

ખુલાસા યહ હુવા કે ચાર ગવાહ હમારે ગુનાહોં પર ગવાહી દેંગે (૧) જગા (૨) બદન (૩) ફરિશ્તે (૪) આ’માલનામે કા ચોપડા.

ઓર લિખા હય કે જબ કોઈ મુસલમાન બંદા યા બંદી, સચ્ચે દિલ સે તૌબા કર લે, આંસૂ બહા લે તો અલ્લાહ તઆલા ઝમીન કો ભૂલા દેતે હંચ, બદન કો, ફરિશ્તે કો ભી ભૂલા દિયા જાતા હય ઓર જિસ આ’માલનામે મેં, દફતર મેં ગુનાહ લિખા હુવા હોતા હય, વહાં સે ભી મિટા દિયા જાતા હય, ઉન સબકો

अल्लाह तआला भूला देते हुंय, गोया के हमारे यह गुनाह मिट जाते हुंय, देओ! कितनी बडी महेरबानी अल्लाह तआला की हय, अल्लाह तआला की जात कितनी रहीम हय.

मेरी बेहनो! आओ, आज ही हम नियत कर ले के जिस गुनाह को हम करती हय, उसको हम छोड देंगे, और गुनाह के बारे में दिल में बेयैनी पैदा करेंगे और अल्लाह से सख्खा और पक्का वा'दा कर दे और न करने का पक्का एरादा कर लें, इसी तरह अगर किसीका कोई हक हय, उसको अदा कर के उससे भी मुआझी मांग लेंगे, अल्लाह हमारी सबकी मगफिरत इरमाओ.

बेईन्तहा रहमते एलाही:

देओ! वह खिंदा नाम की औरत जिसने हजरत नबी सल. के हकीकी यया हजरत हम्जद रहि. जब वह शहीद हुवे थे, वह जालिमा औरत खिंदा उनकी लाश पर बेठ गई और उनके कान, नाक, काट लिये और उनका पेट खीर कर उसमें से क्लेश निकाल कर गुस्से में अपने दांतों से उसको खबा लिया था, लेकिन जब उस जालिमा खिंदा ने सख्खी तौबा कर ली तो अल्लाह तआला ने उसको भी मुआझ कर दिया और वह सहाबियह औरत बन गई और अब उसको बहोत ओहतेराम के साथ हजरत खिंदा रहि. केहते हुंय, अल्लाहु अकबर!! कितना महेरबान वह जुदा हय के ऐसी जालिमा को मुआझ कर दिया, इस लिये हम भी सख्खी तौबा करेंगे, अल्लाह हमको भी मुआझ कर देगा, ईशाअल्लाहु तआला.

तौबा और ईस्तिग़फ़ार में इर्क:

यह महमून तो तौबा के मुतअदिलक बयान किया गया, उसके करीब करीब ईस्तिग़फ़ार का लफ़्ज़ बोला जाता है, जैसे के कुछ बुजुर्गों ने दोनों के दरम्यान अेक इर्क भी बयान किया है के तौबा का मतलब होता है बुरी हालत छोड़ कर अच्छी हालत पर आ जाना, गुनाहोंवाली जिंदगी छोड़ कर अल्लाह की इरमांवरदारीवाली जिंदगी को अपना लेना यअनी जिंदगी को बदल देना, अच्छी बना देना यह तौबा केहलाती है, और अब तक जितने गुनाह हो चुके हैं उन पर अल्लाह तआला से मुआझी मांगना, यह ईस्तिग़फ़ार केहलाता है यअनी पीछली जिंदगी में जो गुनाह हो गये उस पर ईस्तिग़फ़ार करो और आईन्दह गुनाह न करने का ईरादा कर लो.

ईस्तिग़फ़ार पर अेक अजब वाकिअह:

हमारे बुजुर्गों में हजरत शाह अब्दुल अजीज़ साहब मुहदिसे देहलवी रह. ने कुर्आन मजिद की अेक तफ़सीर लिखी है, जिसका नाम तफ़सीरे इत्तुल अजीज़ है और वह तफ़सीरे अजीज़ी के नाम से भी मशहूर है, उस किताब में शाह साहब ने ईस्तिग़फ़ार के इवाँद पर अेक अजब वाकिअह लिखा है, उसको नकल करनेवाले हजरत रबीअ बिन सबीह रह. जो मशहूर मुहदिस हैं और तिरमिज़ी शरीफ़ के रावीयों में से हैं, वह हसन बसरी रह. से वाकिअह नकल करते हैं: अेक शप्स हजरत हसन बसरी रह. के पास आया और अर्ज़ किया के हजरत हुकाब पडा है, हजरत हसन बसरी रह. ने

इरमाया: के इस्तिग़्शर किया करो, फिर अेक तीसरा आदमी आया, उसने कहा के मेरे यहां लडका नहीं होता, हुआ कीजिये के अल्लाह तआला मुझे लडका इनायत करे, उरत उसन बसरी रह. ने उसको भी कहा के इस्तिग़्शर किया करो, फिर अेक योथा आदमी आया, उसने कहा के मेरी प्ेती वाडी में कुछ पैदावार नहीं होती यअनी अनाज और इल नहीं होते इंय आपने उसको भी इस्तिग़्शर करने के लिये कहा.

उरत रबीअ बिन सबीह रह. इरमाते इंय के में ने उरत उसन बसरी रह. से अर्ज किया के आपने इन यारों के अेक ही बात की नसीहत की के इस्तिग़्शर करो, डालांके यारों की तकलीफ़ अलग अलग थी, यारों की मुसीबतें जुदा जुदा थीं, तो उस पर उरत उसन बसरी रह. ने इरमाया: के में ने यारों के अेक ही इलाज इस्तिग़्शर बतलाया, अपनी तरफ़ से नहीं कहा इय, बल्के उक तआला ने फ़ुद कुर्आन शरीफ़ में यह इरमाया इय के इन यारों क्इस्म की आइतों का इलाज इस्तिग़्शर इय, फिर उरत उसन बसरी रह. ने यह आयते करीमा तिलावत इरमाइ:

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُ وَأَرْبُكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا
وَيُمِدُّكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا
(पार 29/सुरة نوح/आیت 10-11)

तर्जुमा: युनान्हे में ने कहा के अपने परवरदिगार से भगदिरत मांगो, यकीन जानो वह बडोत बभ्शनेवाला इय, वह तुम पर आस्मान से फ़ूज बरसात बरसायेगा, और तुम्हारे माल और अवलाह में तरक्की देगा, और तुम्हारे लिये बागात पैदा

કરેગા, ઓર તુમ્હારે લિયે નદીયાં મુહય્યા કર દેગા.

ઇસ્તિગફાર કે ફાયદે:

અલ્લાહ તઆલા કુર્આન મજીદ મેં ફરમાતે હંચ:

وَإِنْ اسْتَغْفِرُوا ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ. (પાર૧/૧૮/આયત ૩)

તર્જુમા: ઓર યહ (હુકમ દેતા હય) કે અપને પરવરદિગાર સે ગુનાહોં કી મુઆફી માંગો, ફિર ઉસકી તરફ રૂજુઅ કરો, વહ તુમ્હે એક મુકરરહ વક્ત તક (ઝિંદગી સે) અચ્છા લુટફ ઉઠાને કા મોકા દેગા, ઓર હર ઉસ શખ્સ કો જિસને ઝયાદહ અમલ કિયા હોગા, અપની તરફ સે ઝયાદહ અજ દેગા.

યઅની ઇસ્તિગફાર કી બરકત સે રોઝી મેં બરકત ભી દેગા ઓર દુન્યા વ આખિરત કી ઝિંદગી અચ્છી તરહ ગુઝરેગી.

દૂસરી જગા ઇશાદ ફરમાયા:

وَيَقَوْمٌ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا
وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ. (પાર૧/૧૮/આયત ૫૨)

તર્જુમા: અય મેરી કોમ! અપને પરવરદિગાર સે ગુનાહોં કી મુઆફી માંગો, ફિર ઉસકી તરફ રૂજુઅ કરો, વહ તુમ પર આસ્માન સે મૂસલાધાર બરસાત બરસાએગા, ઓર તુમ્હારી મવજૂદહ તાકત મેં ઓર ઝયાદહ તાકત બઢાએગા, ઓર મુજરિમ બનતે હુવે મુંહ ન ફેરો.

યઅની ઇસ્તિગફાર કી બરકત સે માલ ઝયાદહ હોગા, અવલાદ બઢેગી, બદન મેં તાકત બઢેગી, ખુશહાલી મેં તરક્કી હોગી, રૂહાની ઓર ઇમાની તાકત ભી ઝયાદહ હોગી.

હમારે ગુજરાત કી એક સઆદતમંદી:

યહ હઝરત રબીઅ બિન સબીહ રહ. જિનકા ઉપર નામ લિયા ગયા, યહ બહોત બડે દાઈ ઓર દીને ઈસ્લામ કી તબ્લીગ કે લિયે જાન ઓર માલ કી કુર્બાની દેનેવાલોં મેં સે થે, કેહતે હંચ કે સહાબા યા તાબિઈન કે ઝમાને મેં ઈસ્લામ કી દઅવત લે કર જો કાફલા સબસે પેહલે ગુજરાત કી સરઝમીન પર આયા, ઉનમેં યહ હઝરત રબીઅ બિન સબીહ ભી થે, ઓર વહ અલ્લાહ કે રાસ્તે મેં શહીદ હુવે ઓર શહેર ભરૂચ કે કરીબ ભાડભૂત મેં આપકા મઝાર હય, એક મરતબા ભરૂચ જિલ્લે કે એક મદ્રસે કે સાલાના જલ્સે મેં જાને કી મેરી સઆદત હુઈ તો મેં જાનબૂઝ કર ભાડભૂત કે ઈરાદે સે જલ્દી નિકલ ગયા, અસર સે પેહલે મેં ભાડભૂત પહોંચ ગયા, કેહતે હંચ કે જહાં હઝરત રબીઅ બિન સબીહ રહ. કા મઝાર હય, વહ નર્મદા નદી મેં હય ઓર ગરમી કે મૌસમ મેં પાની જબ કમ હો જાતા હય તો મઝાર દેખને કો મિલતા હય, પેહલે ઉસ જગા પાની ન હોગા, બાદ મેં બહાવ બદલને કી વજા સે યા દરિયા કી ચોડાઈ બઢને કી વજા સે મઝારવાલા હિસ્સા પાની મેં આ ગયા, ઝિયારતોં સે ફારિગ હો કર જબ અસર કી નમાઝ કે લિયે મસ્જિદ પહોંચા તો પતા ચલા કે આજ ભાડભૂત મેં ગશત કા દિન હય, મસ્જિદ મેં મૌજૂદ હઝરાત કે ઈસરાર પર અસર કી નમાઝ કે બાદ દીન કી બાત અર્ઝ કરને કી સઆદત હાસિલ હુઈ, બયાન કે દૌરાન અલ્લાહ કી તૌફીક સે એક બાત યહ કહી કે ભાડભૂતવાલોં કી એક જમાઅત બૈરૂન કે લિયે બનાની ચાહિયે ઓર વહ જમાઅત બસરા ભેજની ચાહિયે કે બસરાવાલોં ને સદિયોં

પેહલે ભાડભૂત મેં જો દીન કી અમાનત પહોંચાઈ થી, આજ બસરાવાલે ઉસકે ઝરતમંદ હંચ, ઉનકો દીન કી અમાનત પહોંચાની ચાહિયે, ખૈર યહ બાત તો હઝરત રબીઅ બિન સબીહ રહ. કે તઝકિરહ સે આપકી ખિદમત મેં અર્ઝ કર દી.

ઈસ્તિગ્ફાર પર એક ઓર અજબ વાકિઅહ:

હઝરત ઉમર રદિ. કે ખિલાફત કે ઝમાને મેં એક મરતબા દુકાળ પડા, હઝરત ઉમર રદિ. સહાબા કે એક બહોત બડે મજમે કો લે કર અલ્લાહ તઆલા સે પાની માંગને કે લિયે તશરીફ લે ગએ, ઈસકો હમારે યહાં 'ઈસ્તિસ્કા' કેહતે હંચ, હઝરત ઉમર રદિ. મિમ્બર પર ચઢે, તાકે દુઆ કરે ઓર અલ્લાહ તઆલા સે પાની માંગે, લેકિન મિમ્બર પર ચઢ કર સિઈ ઈસ્તિગ્ફાર કિયા, ઓર મિમ્બર સે ઉતર ગએ, ઓર મકાન કી તરફ ચલ દિયે, જબ હઝરત ઉમર રદિ. મકાન પહોંચ ગએ, તો લોગોં ને અર્ઝ કિયા કે હઝરત આપને તો બારિસ બરસને કી દુઆ હી નહીં કી, તો હઝરત ઉમર રદિ. ને ઈર્શાદ ફરમાયા: કે મેંને બહોત મઝબૂત સબબ કે ઝરિયે બારિશ માંગી હય, યઅની ઈસ્તિગ્ફાર કરના યહ બારિશ કે હાસિલ કરને કા બહોત બડા ઝરિયા હય, ફિર આપને યહી આયત તિલાવત ફરમાઈ.

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا
وَيُمِدُّكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا
(પાર ૨૧/સુરો નૂહ/આયત ૧૦-૧૧)

બસ થોડી દેર મેં બારિશ શુરૂ હુઈ, ઓર ઈતની બારિશ હુઈ કે દુકાળ દૂર હો ગયા, મઅલૂમ હુવા કે ઈસ્તિગ્ફાર મેં

હમારે લિયે આખિરત કા તો ફાયદા હય હી, દુન્યા કે ભી બહોત સારે ફાયદે હંય, જેસે રોઝી મેં બરકત, ખેતી-વાડી મેં બરકત, હઝરત ઉમર રદ્દિ. ને ભી ઉન લોગોં કે સામને યહી આયત તિલાવત કી થી.

રોઝી કી તકલીફ દૂર કરને કે લિયે વઝીફા યા તઅવીઝ માંગનેવાલોં કે સિલસિલે મેં બંદે કા મઅમૂલ:

બહોત સારે મુસલમાન ભાઈ રોઝી ઓર અવલાદ કી પરેશાની કે સિલસિલે મેં દુઆ કરવાને આતે હંય, તઅવીઝ, વઝીફા માંગતે હંય, તો મેં હંમેશા ઉનકો ધ્યાન ઓર તવજ્જુહ કે સાથ ઈસ્તિગફાર કો ઝયાદહ સે ઝયાદહ પઢને કી તાકીદ કરતા હું, ચુંકે યહ અલ્લાહ કા બતલાયા હુવા વઝીફા હય, જિસકા મુજરબ હોના યકીની હય, ખુદ હઝરત નબીએ કરીમ સલ. રોઝાના ૭૦ યા ૧૦૦ મરતબા ઈસ્તિગફાર કિયા કરતે થે, તો હમેં તો ઉસસે ભી ઝયાદહ ઈસ્તિગફાર કરને કી ઝરૂરત હય, અલ્લાહ હમ સબકો ઝયાદહ સે ઝયાદહ ઈસ્તિગફાર કરનેવાલા ઓર તૌબા કરનેવાલા બનાએ.

وَأٰخِرُ دَعْوَانَا اِنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ .

મદ્રસહ, ખાનકાહ, તબ્લીગ
તીનો કામ બહુત ઝરૂરી

ईस बयान की पास पास बातें

- * उरत मोलाना ईलास साहब रह. यह इरमाया करते थे के हमारी ईस मेहनत का मकसद रसूलुल्लाह सल. जितनी बातों को लाओ उनको जिंदा करना है.
- * जो काम शरीअत की तरफ से उर ईन्सान के जिम्मे इर्क और वाजिब है, उनके मसाईल का सीपना उर मुसलमान मर्द औरत पर इर्क है, ईसी तरफ जिन आ'माल का तअल्लुक ईन्सान के दिल से है और जो चीजों बातिनी अ'तेबार से उराम है, उनका ईलम भी इर्क अैन है, ईसी तरफ सभ्र, शुक्र, तवक्कुल, कनाअत भी अेक पास दरजे में इर्क है, उनकी उकीकत का ईलम और उसके उासिल करने का तरीका सीपना भी इर्क अैन है, ईसी तरफ उसद, तकब्बुर, गुरुर, बुग्ज, बुज्ज, हुन्या की डिर्स वगैरह की उकीकत सीप कर उससे बयने का तरीका मअलूम करना भी इर्क अैन है.
- * अल्लाह तआला जिन बंदों पर भुसूसी करम इरमाते उंय उनको कुर्आन का, दीन का ईलम सीपने सिपाने के लिये कबूल इरमाते उंय.
- * अपने कामों के मुतअद्विक गल्ला होना चाहिये, गुलू नहीं होना चाहिये.
- * गुलू का मतलब क्या? में जिस शोअबे में काम कर रहा हूं, उस शोअबे के अलावह दूसरे शोअबेवालों को उकीर समजुं के यह तो कुछ नहीं है यह काम तो सहीह नहीं है, यह काम दीन का नहीं है ईस काम का कोरुं इयदा नहीं है यह है गुलू.
- * गुलू के चार तबके अखी तरह समज लो (१) तन्कीस (२) तककीर (३) तरदीह (४) तककीर
- * इअवत का काम भी बहोत जरुरी और मद्रसों में पढना पढाना भी बहोत जरुरी है.
- * मोलाना आजाह ने मुभातब डिया नेउरुज्ज को और पूरी पार्लामेन्ट को सुनाया: "नेउरुज्ज! यह लोग जिस इअवत व तब्लीग के काम पर पाबंदी लगाने की बात कर रहे उंय वह मेरा है में उस काम का अेक इर्द हूं और वह मेरा काम है." बस मोलाना आजाह के अेक जुम्ले ने पार्लामेन्ट को डिला डिया, यह अेक उनका ताईदी जुम्ला है के जिसने ईस तब्लीगवाले काम की डिक्कत इरमाई, मअलूम हुवा जमईयते उलमा और इअवत व तब्लीग यह कोरुं अेक दूसरे के मुभाविक नहीं है.

❖ એક જરૂરી બાત ❖

એક મરતબા રમઝાન મેં ગુજરાત કે સાબિક અમીરે તબ્લીગ હઝરત મોલાના અબ્દુલ ગની સાહબ અમદાવાદવાલે મહુમ કે સાથ જમાઅત મેં જાને કી સઆદત હાસિલ હુઈ, બાદ મેં અલ્હાજ સુલેમાન ભાઈ મમાયા મહુમ મુંબઈવાલે ભી ઉસ જમાઅત મેં શામિલ હુવે, મોલાના મહુમ ને ફરમાયા: મેરે હર મહીને કે તીન દિન કા અઠવાડીયા તય હય કે મસલન મેં ચોથે હફ્તે મેં તીન દિન લગાતા હું, અબ પૂરે ખાનદાન મેં યહ બાત મશહૂર હો ગઈ હય, ઉસકા ફાયદા યહ હય કે કિસીકો શાદી યા દઅવત તય કરની હોતી હય, વહ મેરે તીન દિન કા હફ્તા ઓર તારીખ દેખ કર તય કરતે હંય, ઓર વહ આપસ મેં બાત કરતે હંય કે મોલ્વી સાહબ કે તીન દિનવાલી તારીખ કો સામને રખ કર દૂસરે કિસી અઠવાડીયે મેં શાદી તય કરો, વરના મોલ્વી સાહબ તો અપને વકત પર જમાઅત મેં ચલે હી જાએંગે, વહ હમારી શાદી મેં શિરકત નહી કરેંગે, ઈસ લિયે ઉનકો શરીક કરના હો તો ઉનકી તરતીબ સે શાદી તય કરો.

ઈસ લિયે હમ ભી દીની તકાઝોં કો યઅની તઅલીમ, જમાઅત મેં જાના ઉસકો દૂસરે દુન્યવી ખાસ કર ગૈર જરૂરી તકાઝોં સે આગે રખે, શાદી ઓર ગૈર જરૂરી કામોં કો છોડ દે.

એક મરતબા હમારે સુરત કે મશહૂર ઝિમ્મેદાર મહુમ અલ્હાજ ઈબ્રાહીમ ભાઈ સાઈકલવાલા કે સાથ જમાઅત મેં જાને કી સઆદત હાસિલ હુઈ, મહુમ બહોત હી હિકમત સે સાથીયોં કો ચલાતે, દુઆ ઓર કોશિશ કે ઝરિયે દીની ફિકે પૈદા કરતે ઓર મેરી તાલિબે ઈલ્મી કે ઝમાને મેં જબ ભી મુલાકાત હોતી, હદિયા દેતે, દુઆએં દેતે, હમેં ભી હમારે ઝરિયે દૂસરોં મેં દીની ફિકે જાગ જાવે હો ઉસકી કોશિશ

કરની ચાહિયે, અલ્લાહ તઆલા ને મર્હુમ કો હજ કે સફર મેં મોત અતા ફરમાઈ.

ઝેમારે બારડોલી બસ્તી મેં મસ્તૂરાત મેં તબ્લીગ કા કામ શુરૂ કરને મેં મર્હુમા વાલિદા કા બડા હિસ્સા હય, ઉનકી મગફિરત કે લિયે ખુસૂસી દુઆએ કરે, એક મરતબા મેરે મુશકિક નિઝામુદ્દીન મરકઝ કે બુઝુર્ગ હઝરત મોલાના મૂસા સાહબ સામરોદી મદે ઝિલ્લહુલ આલી મુઝસે પૂછને લગે, વાલિદા કે ઇન્તેકાલ કે બાદ કભી ખ્યાબ મેં ઉન્હે દેખા? મેં ને કહા કે હાં, અલ્હમ્દુલિલ્લાહ! બહોત હી અચ્છી હાલત મેં ઉનકો દેખા.

નિઝામુદ્દીન મરકઝ પર મદ્રસા કાશિકુલ ઉલૂમ ભી કાઈમ હય, મેરે ઇલ્મ કે મુતાબિક સૂબા ગુજરાત કે સબસે પેહલે તાલિબે ઇલ્મ જિન્હોને વહાં દવરએ હદીસ સે તકમીલ કી મેરે ભાઈ મોલાના મુહમ્મદ સાહબ હય, મેરે ઇલ્મ કે મુતાબિક હમારે બારડોલી કે ઉલમા મેં યહ સબસે પેહલે હંચ જિન્હોને સાલ લગાયા, ઉન્હી કી બરકત સે હઝરત જી મોલાના ઇન્આમુલ હસન સાહબ, હઝરત મોલાના ઉમર સાહબ રહ., હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ મદે ઝિલ્લહુ, હઝરત મોલાના ઇબ્રાહીમ સાહબ દેવલા મદે ઝિલ્લહુ, હઝરત મોલાના ઝુબૈર સાહબ મદે ઝિલ્લહુ, હઝરત મોલાના ઉબૈદુલ્લાહ સાહબ બલ્યાવી કી ખિદમત કા બારબાર મોકા મિલા.

ઔર ભાઈ મોહતરમ કી બરકત સે હઝરત મોલાના ઉબૈદુલ્લાહ સાહબ બલ્યાવી રહ., હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ દામત બરકાતુલ્હુમ, હઝરત મોલાના ઇબ્રાહીમ સાહબ દેવલા દામત બરકાતુલ્હુમ, હાફિઝ પટેલ સાહબ મદે ઝિલ્લહુ કે મુબારક કદમ હમારે ઘર મેં આએ. ભાઈ કી બરકત સે બંદે કો નિઝામુદ્દીન પર કયામ કા મોકા મિલા, નફહતુલ અરબ ઔર અબૂદાવુદ શરીફ કા કુછ હિસ્સા શૈખુલ અદબ વ મુહદિસ હઝરત મોલાના ઇઝહારુલ હસન સાહબ કાંધલવી રહ. સે પઢને કી સઆદત હાસિલ હુઈ. અલ્લાહ

તઆલા ઈન નિસ્બતોં કી બરકત સે દુન્યા વ આખિરત મેં બંદે કો માલામાલ ફરમાએ. આમીન.

વહ મોહતરમ ભાઈ બીમાર હંય, ઉનકે લિયે ખાસ દુઆ ફરમાએ.

હમારે યહાં જામિઅહ ડાભેલ મેં શોઅબએ તહફફુએ શરીઅત કાઈમ હય, બહોત સે એઅતેરાઝ કરનેવાલે ખાસ કર ગૈર મુકલ્લીદીન દઅવત કે કામ પર ઔર ફઝાઈલે આ'માલ પર ઈશકાલાત કરતે હંય ઔર વહ હમારે આમ દઅવત કે સાથીયોં કો પરેશાન કરતે હંય, વહ દઅવત કે સાથી એસે એઅતેરાઝ કરનેવાલોં સે હમારી મુલાકાત કરવાતે હંય ઔર બંદા ઔર ઈસ શોઅબે કે મેરે રફીકે મોહતરમ મુફ્તી અબૂબકર સાહબ દઅવત કી મુબારક મેહનત પર ઔર ફઝાઈલે આ'માલ પર ઈશકાલ કરનેવાલોં કો સમજાને કી કોશિશ કરતે હંય, દલીલે પેશ કરતે હંય, ઔર દઅવત કે કામ કી હક્કાનિયત ઝાહિર કરને કી કોશિશ કરતે હંય, અલ્લાહ તઆલા ઈન કામોં કો કબૂલ ફરમાએ, ઔર અપની રઝા કા ઝરિયા બનાએ. આમીન

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ! દુન્યા કે મુખ્તલિફ મુલ્કોં મેં દીની નિસ્બત પર સફર હોતે રેહતે હંય ઔર મુસલમાનોં કે હાલાત કરીબ સે દેખને કા મોકા મિલતા હય, જબ ભી સફર સે વાપસી હોતી હય તો હમારે તલબાએ અઝીઝ કારગુઝારી કી ઝરૂર દરખાસ્ત કરતે હંય, ઔર બંદા કારગુઝારી સુના ભી દેતા હય ઔર કારગુઝારી સે ફાયદા ભી બહોત હોતા હય.

યહ બયાન તલબા કી દરખાસ્ત પર બુધ કો જામિઅહ ડાભેલ કી મસ્જિદ મેં ક્રિયા ગયા, હર બુધ કો હમારે જામિઅહ મેં તબ્લીગ કે ઉનવાન સે બયાન ઔર તશકીલ હોતી હય, જુમેરાત, જુમ્આ તલબા અતરાફ મેં જમાઅત મેં જાતે હંય, તલબા હી કી દરખાસ્ત પર રેકોર્ડર સે બયાન નકલ કર કે છપવાયા જા રહા હય, અલ્લાહ તઆલા કબૂલ ફરમાએ.

મદ્રસહ, ખાનકાહ, તબ્લીગ તીનો કામ બહુત ઝરૂરી

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمين و الصلوة و السلام على سيدنا

محمد و على آله و اصحابه أجمعين اما بعد!

فأعوذ بالله من الشيطان الرجيم، بسم الله الرحمن الرحيم.

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ

بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ .

و قال تعالى: وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى

الْإِثْمِ وَالعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ .

و قال تعالى: كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ

بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ

لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِّنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ . و قال تعالى:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ .

અઝીઝ તલબા! ઇસસે પેહલે કઈ મરતબા બુધ કી મજલિસ મેં આપકી દરખાસ્ત પર દઅવત વ તબ્લીગ કી અહમિયત પર અલ્લાહ કી રઝા કી ખાતિર બાતચીત કરને કી સઆદત હાસિલ હુઈ, નીઝ દઅવત કે કામ કી બરકત સે જો કાયદે દુન્યા કે મુખ્તલિફ મુલ્કોં મેં ઓર હમારે મુલ્ક મેં અપની આંખોં સે દેખે, મુશાહદે મેં આએ, વહ ભી મેંને આપકો કઈ મજલિસોં મેં સુનાએ, જિસકો હમ કારગુઝારી કેહતે હંય, ફિર ઉમ્મત કે નાઝુક હાલાત ઓર દીન કે લિયે મેહનત કી ઝરૂરત અલ્હમ્દુલિલ્લાહ આપકે સામને કઈ મરતબા પેશ કી ગઈ, આજ કી મજલિસ મેં દઅવત વ તબ્લીગ હી કી નિયત સે એક અહમ બાત કરની હય, મેં ભી અલ્લાહ સે દુઆ કરતા હું આપ ભી દુઆ કીજીયે કે અલ્લાહ સુબ્હાનહુ વ તઆલા હક બાત કહેલવાએ.

اللهم أرنا الحق حقا و أرزقنا اتباعه و أرنا الباطل باطلا و أرزقنا اجتنابه۔

નિઝામુદ્દીન મરકઝ સે એક જમાઅત જામિઅહ મહમૂદિયહ મીરઠ ગઈ થી, વહાં હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ દામત બરકાતુહુમ કા બયાન હુવા, જો જામિઅહ મહમૂદિયહ સે શાયેઅ હોનેવાલે મેગેઝીન “અલમહમૂદ” કે ઇસ મહીને કે અંક મેં છપા હુવા હય, ઉસ તકરીર કી ચંદ બાતેં ઓર દૂસરી કિતાબોં ઓર દૂસરે અકાબિરીને ઉમ્મત કી ચંદ બાતેં ઇન્શાઅલ્લાહ આપકે સામને પેશ કરુંગા.

દઅવત વ તબ્લીગ કી મેહનત કા મકસદ:

હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ ને અપને બયાન કે શુરૂ મેં ફરમાયા કે હઝરત મોલાના ઇલ્યાસ સાહબ રહ. યહ

ફરમાયા કરતે થે કે હમારી ઈસ મેહનત કા મક્સદ 'એહયાએ જમીએ મા જાઅ બિહિ રસૂલુલ્લાહિ સલ.' હય, યઅની ઉન તમામ ચીઝોં કો ઝિંદા કરના જિન ચીઝોં કો લે કર નબીએ કરીમ સલ. તશરીફ લાએ, જિન ચીઝોં કો લે કર નબીએ કરીમ સલ. કો ભેજા ગયા ઉન તમામ ચીઝોં કો ઉમ્મત મેં મુકમ્મલ ઝિંદા કરના, યહ હય ઈસ કામ કા મક્સદ.

હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કી બેઅસત કે મકાસિદ કુર્આન કી રોશની મેં:

અબ હમકો યહ દેખના હય કે આપ સલ. કો ભેજને કા મક્સદ કયા હય? કુર્આન મેં એક સે ઝયાદહ જગા પર અલ્લાહ સુબ્હાનહુ વતઆલા ને ખુદ હુઝૂર સલ. કી બેઅસત કા મક્સદ બયાન ફરમાયા હય યઅની જો હુઝૂર કો ભેજનેવાલે હંચ વહી અલ્લાહ હુઝૂર સલ. કો ભેજને કા મક્સદ બયાન ફરમા રહે હંચ.

કહી ઈન અલ્ફાઝ મેં ફરમાયા:

رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ [البقره/آيت ۱۲۹]

તર્જુમા: હમારે પરવરદિગાર! ઉનમેં એક એસા રસૂલ ભેજના જો ઉનહી મેં સે હો, જો ઉનકે સામને તેરી આયતોં કી તિલાવત કરે, ઉન્હેં કિતાબ ઓર હિકમત કી તઅલીમ દે ઓર ઉનકો પાકીઝા બનાએ, બેશક તેરી ઓર સિફ તેરી ઝાત વહ હય જો ઝબરદસ્ત હય ઓર હિકમતવાલા હય.

યહ હઝરત ઈબ્રાહીમ અલ. કી દુઆ કે મુબારક અલ્ફાઝ હય, જબ ઉન્હોંને કઅબા કી તઅમીર કી ઉસ વકત અલ્લાહ તઆલા સે જો દુઆએ માંગી, ઉસમેં એક દુઆ આપ સલ. કી

बेअसत के मुतअद्लिक मांगी थी.

दूसरी जगा ईशाद इरमाया:

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ
وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ.

[آل عمران، آیت: ۱۶۳]

तर्जुमा: उकीकत उय के अद्लाह ने मुअमिनो पर बडा अहसान
किया के उनके दरमियान उन्ही में से अक रसूल बेजा जो उनके
सामने अद्लाह की आयतो की तिलावत करे, उन्हे पाक साफ
बनाये और उन्हे किताब और हिकमत की तअलीम दे, जबके
यह लोग इससे पेहले यकीनन जुली गुमराही में मुब्तला थे.

कही इरमाया:

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ
وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

[جمعة، آیت: ۲]

तर्जुमा: वही अद्लाह उय जिसने अनपठ लोगो में उन्ही में से
अक रसूल बेजा जो उनके सामने उसकी आयतो की तिलावत करे,
और उनको पाकीजा बनाये, और उन्हे किताब और हिकमत की
तअलीम दे, जब के वह उससे पेहले जुली गुमराही में पडे हुवे थे.

ईन आयात में आप सल. की बेअसत के बडे बडे
बताये गये हुंय.

कुर्आन मज्जद की ईन आयात की रोशनी में उजरत
नबीअे करीम सल. की बेअसत के मकसिद का जुवासा,
बेअसत का पेहला मकसद; तिलावते किताब:

मेरे मुर्शिदे सानी शैजुल उदीस उजरत मुइती अहमद

સાહબ ખાનપૂરી મદે ઝિલ્લહુલ આલી ફરમાતે હંય કે તિલાવતે કિતાબ કે તીન શોઅબે હંય, (૧) નાઝિરા: જિસકી તઅલીમ હમારે યહાં મકાતિબ મેં હોતી હય (૨) હિફ્ઝ: જિસમેં કુર્આન કી સીને મેં હિફ્ઝત હોતી હય, (૩) તજવીદ: યઅની કુર્આન મજીદ કો સહીહ તરીકે સે પઢના, જિસ તરહ નાઝિલ હુવા ઇસ તરહ પઢના.

દૂસરા અહમ મકસદ, તઅલીમે કિતાબ:

કુર્આન મજીદ કી તઅલીમ, અલ્ફાઝ કી તઅલીમ કે સાથ મઆની, મઝામીન, મફાહીમ ઓર અહકામ કી તઅલીમ હય, ઉસકે દો હિસ્સે હંય:

(૧) ફર્ઝ ઐન (૨) ફર્ઝ કિફાયા

એક મુઅમિન કો અપની ઝિંદગી ગુઝારને કે લિયે જિન બુન્યાદી દીની મઅલૂમાત કી ઝરૂરત પડતી હય, ઉસકો સીખના ઉસકે લિયે ફર્ઝ ઐન કે દરજે મેં હય ઉસકા ભી બહોત સારા હિસ્સા અલ્હમ્દુલિલ્લાહ હમારે યહાં મકાતિબ મેં હો જાતા હય, કુછ હિસ્સા જો ફર્ઝ ઐન કા બાકી રેહ જાતા હય, ઉસકે લિયે મુસલમાનોં કો યાહિયે કે ઉલમા સે, મુફતિયાને કિરામ સે રૂજૂઅ કર લેં ઓર ઉનસે સીખ લેં.

فَسَأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ [النحل، آیت: ٤٣]

તર્જુમા: ઝિંદગી મેં જિન ચીઝોં કી ઝરૂરત પેશ આતી હય તુમ ઉસકો જાનતે નહીં હો તો જાનનેવાલે અહલે ઇલ્મ સે પૂછ લો.

યહ અલ્લાહ કા હુકમ હય કુર્આન મેં.

દીન કા ઇલ્મ ફર્ઝ ઐન:

હઝરત મુફતી મુહમ્મદ શફીઅ સાહબ રહ. ને લિખા

હય, કોનસી કોનસી ચીઝેં સીખના હર મુસલમાન કે લિયે ફર્ઝ
હય, ઉસકા ખુલાસા અર્ઝ કરતા હું.

(૧) ઈસ્લામ કે સહીહ અકાઈદ

(૨) પાકી નાપાકી કે મસાઈલ

(૩) નમાઝ, રોઝા ઓર ફર્ઝ, વાજિબ ઈબાદત કે
મસાઈલ

(૪) હરામ ઓર મકરૂહ ચીઝેં કા ઈલ્મ

(૫) માલવાલા આદમી જિસકે પાસ નિસાબ કે જિતના
માલ હો ઉસકે લિયે ઝકાત કે મસાઈલ

(૬) જિસ પર હજ ફર્ઝ હો ઉસકે લિયે હજ કે મસાઈલ

(૭) જિસકો ખરીદના બેચના કારોબાર કરના હો યા
મઝદૂરી કરની હો ઉસકે મસાઈલ

(૮) નિકાહ કે વકત શાદી કે મુતઅલ્લિક મસાઈલ

ખુલાસા યહ હય કે જો કામ શરીઅત કી તરફ સે હર
ઈન્સાન કે ઝિમ્મે ફર્ઝ ઓર વાજિબ હય ઉનકે મસાઈલ કા ઈલ્મ
સીખના હર મુસલમાન મર્દ, ઓરત પરં ફર્ઝ હય.

ઈસી તરહ જિન આ'માલ કા તઅલ્લુક ઈન્સાન કે
બાતિન ઓર દિલ સે હય ઓર જો ચીઝેં બાતિની એ'તેબાર સે
હરામ હય, ઉનકા ઈલ્મ ભી ફર્ઝ ઐન હય, જૈસે જો અકીદે
બાતિન સે તઅલ્લુક રખતે હંય.

ઈસી તરહ સબ્ર, શુક, તવક્કુલ, કનાઅત ભી એક ખાસ
દરજે મેં ફર્ઝ હય, ઉનકી હકીકત કા ઈલ્મ ઓર ઉસકે હાસિલ
કરને કા તરીકા સીખના ભી ફર્ઝ ઐન હય.

ઈસી તરહ હસદ, તકબ્બુર, ઘમંડ, બુગ્ઝ, બખીલી, દુન્યા

ਕੀ ਲਾਲਚ ਵਗੇਰਛ ਕੀ ਛਕੀਕਤ ਸੀਯ ਕਰ ਉਸਸੇ ਭਯਨੇ ਕਾ ਤਰੀਕਾ ਮਅਲੂਮ ਕਰਨਾ ਭੀ ਫ਼ੌਰ ਐਨ ਛਯ.

ਦੂਸਰੀ ਚੀਜ਼ ਛਯ ਫ਼ੌਰ ਕਿਆਯਾ:

ਮੁਕੰਮਲ ਸ਼ਰੀਅਤ ਕਾ ਈਲਮ ਛਾਸਿਲ ਕਰਨਾ, ਪੂਰੇ ਕੁਆਨ ਮਯੁਦ ਕੇ ਮਆਨੀ, ਮਸਾਈਲ ਕੋ ਸਮਝਨਾ, ਛਈਸ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਕੇ ਝਖੀਰੇ ਕੋ ਸਮਝਨਾ, ਕੁਆਨ ਐਰ ਛਈਸ ਸੇ ਜੋ ਅਛਕਾਮ ਨਿਕਲਤੇ ਛੰਯ ਉਸਕੇ ਮਸਾਈਲ ਕੋ ਸੀਯਨਾ, ਛਝਰਾਤੇ ਸਛਾਯਾ, ਛਝਰਾਤੇ ਤਾਭਿਈਨ, ਅਈਮਮਐ ਮੁਝਤਛਿਈਨ ਕੀ ਭਾਤੋਂ ਸੇ ਵਾਕਿਫ਼ ਛੋਨਾ, ਯਛ ਭਛੋਤ ਭਛਾ ਕਾਮ ਛਯ, ਉਸਕੇ ਲਿਯੇ ਪੂਰੀ ਉਮਰ ਐਰ ਪੂਰਾ ਵਕ਼ਤ ਲਗਾ ਕਰ ਛਾਸਿਲ ਕਰਨਾ ਭੀ ਮੁਸ਼ਕੀਲ ਛਯ, ਈਸ ਲਿਯੇ ਯਛ ਸਭ ਚੀਜ਼ੋਂ ਫ਼ੌਰ ਕਿਆਯਾ ਛਯ, ਯਛ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਛੋਤਾ ਛਯ ਛਾੜਲ ਉਲੂਮ ਮੇਂ, ਮਛਾਰਿਸੇ ਅਰਭਿਯਛ ਮੇਂ ਐਰ ਈਸ ਨਛਝ ਕੇ ਈਸਲਾਮੀ ਈਛਾਰੋਂ ਮੇਂ ਜਿਨਮੇਂ ਈਸਲਾਮਿਯਾਤ ਕਾ ਮੁਕੰਮਲ ਕੋਰਸ ਪਛਾਯਾ ਜਾਤਾ ਛਯ.

ਭਿਛਛਿਛਲਾਛ ਈਸ ਅਛਮ ਮਕਸਦ ਕੇ ਲਿਯੇ ਮੁਕੰਮਲ ਈਨ ਛਾਸਿਲ ਕਰ ਕੇ ਅਪਨੀ ਜਿੰਦਗੀ ਅਲਲਾਛ ਕੀ ਮਰਜ਼ੀਵਾਲੀ ਛੋ ਜਾਵੇ ਐਰ ਦੂਸਰੋਂ ਕੋ ਅਲਲਾਛ ਕਾ ਮੁਕੰਮਲ ਈਨ ਛਮ ਪਛੋਂਯਾਵੇਂ ਉਸਕੇ ਲਿਯੇ ਛਮ ਯਛਾਂ ਮਦਰਸੇ ਮੇਂ ਆਐ ਛੰਯ.

ਗੋਯਾ ਯੁੰ ਭੀ ਕੇਛ ਸਕਤੇ ਛੰਯ ਕੇ ਫ਼ੌਰ ਕਿਆਯਾ ਐਰ ਫ਼ੌਰ ਐਨ ਦੋਨੋਂ ਜਿਮੇਦਾਰਿਯੋਂ ਕੀ ਅਛਾਯਗੀ ਕੇ ਲਿਯੇ ਅਲਲਾਛ ਨੇ ਛਮਕੋ ਕਭੂਲ ਫ਼ਰਮਾਯਾ ਛਯ ਐਰ ਈਨ ਈਨੀ ਮਛਾਰਿਸ ਮੇਂ ਛਮਕੋ ਭੇਜਾ ਛਯ.

ਭੇਅਸਤ ਕਾ ਤੀਸਰਾ ਮਕਸਦ ਤਅਲੀਮੇ ਛਿਕਮਤ:

ਉਸਮੇਂ ਛਿਕਮਤ, ਸਮਝਛਾਰੀ ਐਰ ਗੇਛਰਾਈ ਕੀ ਭਾਤੋਂ ਉਮਮਤ ਕੋ ਭਤਾਨਾ ਛਯ, ਯਛ ਭੀ ਆਪ ਸਲ. ਕੀ ਜਿਮੇਦਾਰਿਯੋਂ ਮੇਂ

સે હય, આપ સલ. ને અપને ફરમાન, અમલ ઓર તકરીર સે ઉસકો પૂરેપૂરા ઝાહિર ફરમા દિયા, ઓર સુન્નત વ અહાદીસ કા બડા ખઝાના કયામત તક આનેવાલી ઉમ્મત કે લિયે જમા હો ગયા, હઝરાતે મુહદિસીન કો બારી તઆલા જઝાએ ખૈર અતા ફરમાએ કે ઉન્હોંને નબીએ કરીમ સલ. કે અખ્લાક, આદાત ઓર તરીકો કો જો કુર્આન કી અમલી તફ્સીર હય ઉસકો જમા કર કે ઉમ્મત તક પહોંચાયા.

યોથા મકસદ દિલ કી સફાઈ:

હઝરાત નબીએ કરીમ સલ. કી બેઅસત કા એક મકસદ હય તઝકિયએ નુફૂસ, યઅની દિલોં કી સફાઈ. કુર્આન મેં કઈ જગા ઉસકી અહમિયત બતાઈ ગઈ હય, એક જગા પર અલ્લાહ તઆલા ને જન્નત કા ઝિક ફરમાયા, ઉસકે અખીર મેં ફરમાયા:

“ذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى”

યહ જન્નત ઉસકો મિલેગી જો તઝકિયાવાલા હો, સાફ સુથરા હો. એક જગા ફરમાયા: “قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى” જિસને અપને આપકો સાફ કર લિયા, મુઝક્કા બના લિયા, વહ કામ્યાબ હો ગયા, એક જગા ફરમાયા:

“يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ”

તર્જુમા: જિસ દિન ન કોઈ માલ કામ આએગા, ન અવલાદ, હાં જો શખ્સ અલ્લાહ કે પાસ સલામતીવાલા દિલ લે કર આએગા.

જિસકે દિલ મેં કોઈ રોગ ઓર બીમારી ન હો, શિક કી, કુફ કી, હસદ કી, કીના કી, બુઝ કી, અદાવત કી, તકબ્બુર કી, ઉજૂબ કી, દિખલાવે કી, ખુદનુમાઈ કી ઓર દૂસરોં કો નીચા સમઝને કી.

બિમારિયોં સે જો દિલ પાક હો ઉસકો કેહતે હંચ ‘કલ્બે

સલીમ' નિરોગી દિલ, જિસમેં કોઈ બીમારી ન હો, એસે લોગ જન્નત મેં જાએંગે, યહ હય તઝકિયએ નુફૂસ (દિલોં કી સફાઈ)

યહ હુવે નબીએ કરીમ સલ. કી બેઅસત કે બુન્યાદી મકાસિદ ઈસકો આપ હંમેશા સામને રખેં.

એક ઉમ્મતી હોને કી હયસિયત સે ઈન તમામ મકાસિદ કો અપની અપની બિસાત કે મુતાબિક હમેં ભી અંજામ દેના હય, યહ હમારી ઝિમ્મેદારી હય.

દિલ કી સફાઈ હાસિલ હોને કી જગા:

બેઅસત કા ચોથા મકસદ જો તઝકિયા હય, યહ કહાં હાસિલ હોગા, વહ ભી અલ્લાહ તઆલા ને બતલા દિયા.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ .

તર્જુમા: અય ઈમાનવાલો! અલ્લાહ સે ડરો, ઓર તકવા ઈખ્તિયાર કરો ઓર તકવા લેના હય તો સાદિકીન યઅની સાલિહીન, કામિલીન, મુખ્લીસીન કી સોહબત મેં રહો, તુમકો યહ ચીઝ હાસિલ હોગી.

એક હદીસ મેં નબીએ કરીમ સલ. ને ફરમાયા:

”لكل شئٍ معدن، و معدن التقوى قلوب العارفين

(فيض القدير، ج: ٥، ص: ٣٦٥) او كما قال

હર ચીઝ કી ખાણ હોતી હય ઓર તકવા કી ખાણ અલ્લાહ કે નેક બંદે આરિફીન કે દિલ હંય.

મઅદિન કેહતે હંય ઝમીન કે અંદર દફન ખઝાને કો, જો કુદરતી તૌર પર દફન હોતા હય, ઉસકો અંગ્રેજી મેં Mine ઉર્દુ મેં કાન ઓર અરબી મેં મઅદિન કેહતે હંય. જૈસે લોખંડ, તાંબા, પીત્તલ કી ખાણ હોતી હય.

ગોયા દિલ કી સફાઈવાલે મક્સદ કે હાસિલ કરને કી જગા ભી બતલા દી કે સાલિહીન કી સોહબત મેં રહો, અહલે તકવા કી સોહબત મેં રહો, ઉનકે પાસ જાઓ, જિસકો હમ ખાનકાહ કેહતે હંચ, યહ મક્સદ ખાનકાહોં સે પૂરા હોતા હય.

ઉપર બયાન કિયે હુવે ચારોં કામોં કા હક હુઝૂર સલ. ને અદા ફરમા દિયા.

દઅવત વ તબ્લીગ:

હઝરત નબીએ કરીમ સલ. કે કામોં મેં સે એક અહમ કામ દઅવત હય, દઅવત કા મતલબ કયા હય? અલ્લાહ કે બંદોં કો અલ્લાહ કી તરફ બુલાના યહ હય દઅવત, અબ દઅવત મેં સબ ચીઝેં આ ગઈ, ફરાઈઝ, વાજિબાત, સુન્તેં, હરામ ચીઝેં, મમ્નુઅ ચીઝેં ઓર મકરૂહાત, કે કરને કે કામોં કો અંજામ દો ઓર બચને કે કામોં સે બચો, જિતને અહકામ હંચ, જો કરને કે કામ હંચ, ફરાઈઝ, વાજિબાત, સુનન, નવાકિલ, મુસ્તહબ ઈનકો કરો ઓર દૂસરોં કો કરને કે લિયે કહો યહ હો ગઈ દઅવત.

ઓર નવાહી સે બચો યઅની મુનકરાત, હરામ ઓર મકરૂહ ઈન સબ ચીઝેં સે ખુદ બચો, ઓર બચને કી તરફ બુલાના યહ ગો ગઈ દઅવત.

તો દઅવત કે શોઅબે મેં દોનોં ચીઝેં આતી હંચ (૧) અમ્ર બિલ મઅરૂફ, ભલે કામોં કી તરફ બુલાના (૨) નહી અનિલ મુન્કર, બુરે કામોં સે રોકના.

હુઝૂર સલ. કી ખાસ સિફત:

ફિર આગે હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ મદે

जिल्लडुल आली ने अपने बयान में एक बात और ईशाद इरमाई के उजरत नबीअे करीम सल. ने तअलीम, हिल की सझाई, तब्लीग इन तीनों कामों का एक अदा इरमाया.

तअलीम का भी एक अदा इरमाया: आप सल. मुअल्लिम थे, उदीस में आता हय के انما بعثت معلماً अल्लाह ने मुझे मुअल्लिम बना कर भेजा हय,

आप सल. ने तजकिया का भी एक अदा इरमाया और दअवत का भी एक अदा इरमा दिया.

अल्लाह तआला का ईशाद हय:

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنْذِرْ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ وَلَا تَمَنُنْ تَسْتَكْثِرُ (سورة مدثر، آية: ١، ٢، ٣، ٤، ٥، ٦)

तर्जुमा: अय कपडे में लिपटनेवाले (मुराद हुजूर सल.) उठो और लोगों को जबरदार करो और अपने परवरदिगार की तकबीर कडो और अपने कपडों को पाक रजो और गंदगी से दूर रडो और कोई अेहसान इस निथ्यत से न करो के जयादह वुसूल कर सको.

गोया बेअसत के मकसिद में से हर मकसद का एक आप सल. ने कामिल तौर पर अदा इरमाया, तअलीम का भी, तजकिया का भी, दअवत का भी.

उज्जतुल विदा के भोके पर शाहद बनाना:

इन तमाम चीजों के हुकूक की अदायगी पर उज्जतुल विदावाली वड बात हय: **الاهل بَلَّغْتُ**

(کنز العمال، حدیث نمبر: ۸۵۰۳، الفصل الثانی فی التفصیل، عجم بن عساکر، ج: ۳، ص: ۳)

क्यामत के दिन तुमसे मेरे बारे में सवाल डोगा,

બતલાઓ ક્યા જવાબ દોગે? સહાબએ કિરામ રદિ. ને અર્ઝ કિયા કે હમ યહ ગવાહી દેંગે કે આપ સલ. ને હમ તક અલ્લાહ કા પયગામ પહોંચા દિયા ઓર ખુદા કી અમાનત અદા કર દી ઓર ઉમ્મત કી ખૈરખવાહી કી.

હુઝૂર સલ. ને ત્રીન મરતબા શહાદત કી ઉંગલી સે આસ્માન કી તરફ ઇશારા ફરમાયા: **اللهم اشهد** અય અલ્લાહ તુ ગવાહ રેહ.

ઇસ મઝમૂન કા ખુલાસા યહ હય કે પૂરે સહાબા કે મજમે સે હુઝૂર સલ. ને સવાલ ફરમાયા કે મેરી બેઅસત કે જો મકાસિદ થે ઉન તમામ મકાસિદ કો મેં ને પૂરે તૌર પર અંજામ દિયે યા નહીં બતાઓ! ઇસમેં તમામ મકાસિદ શામિલ હંય:

કે તઅલીમ કા હક મેં ને અદા કિયા યા નહીં?

તઝકિયા કા હક મેં ને અદા કિયા યા નહીં?

દઅવત કા હક મેં ને અદા કિયા યા નહીં?

ગોયા હજ્જતુલ વિદા વાલે ઉસી સવાલ મેં યહ તમામ સવાલાત શામિલ હંય, ઉસ પર સહાબા ને ઇકરાર કિયા યઅની હુઝૂર સલ. ને તમામ મકાસિદે બેઅસત પૂરે તૌર પર અંજામ દિયે, કિસી તરહ કી કોઈ કમી નહીં છોડી ઓર હુઝૂર સલ. ને ઉસ પર અલ્લાહ કો ગવાહ બનાયા, **اللهم اشهد** અય અલ્લાહ ગવાહ રેહના મેં ને ત્રીનોં ચીઝોં કા હક અદા કર દિયા ઓર યહ મજમા મેરે સામને ઇકરાર કર રહા હય.

દીન કે કામ કે લિયે કબૂલિયત અલ્લાહ કા ફઝલ ઓર એહસાન:

બારી તઆલા કિસી ઇન્સાન કો અપને દીન કા ઇલ્મ

અતા ફરમાએ ઓર દીન કી ખિદમત કે લિયે કબૂલ ફરમા લે
યહ અલ્લાહ તઆલા કા કરમ ઓર એહસાન હય, હમારા કોઈ
કમાલ નહી હય, અલ્લાહ તઆલા જિન બંદો પર ખુસૂસી કરમ
ફરમાતે હંય ઉનકો કુર્આન કા, દીન કા ઇલ્મ સીખને સિખાને કે
લિયે કબૂલ ફરમાતે હંય.

(૧) ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا (سورة طه، آية: ۳۳)
ફિર હમને ઇસ કિતાબ કા વારિસ અપને બંદો મેં સે ઉનકો
બનાયા જિન્હે હમને યુન લિયા.

ઇસ આયતે કરીમા મેં અજીબ ફઝીલત મઅલૂમ હુઈ
હય:

આયત મેં اصْطَفَيْنَا કા લફઝ હય, જિસકા મઅના
હમને યઅની અલ્લાહ ને જિનકો મુન્તખબ ઓર પસંદીદા
કરાર દિયા, ખુદ અલ્લાહ તઆલા ને જિનકો યુન લિયા,
اصْطَفَيْنَا કા લફઝ ઝયાદહતર નબિયો કે લિયે આયા હય,
ઇસી તરહ ફરિશ્તો કે લિયે આયા હય, જૈસે :

ان الله اصطفى آدم ونوحا وآل ابراهيم و آل عمران على العالمين.
દૂસરી જગા હય: الله يصطفى من الملائكة رسلا و من الناس.
ગોયા જો મુબારક લફઝ નબિયો ઓર ફરિશ્તો કે લિયે
કુર્આન મેં ઇસ્તેઅમાલ હુવા વહ અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ
ઉમ્મતે મુહમ્મદિયહ કો અતા ફરમાયા હય ઇસસે ઉમ્મત કી
અઝીમ ફઝીલત ઝાહિર હુઈ.

(૨) હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અબ્બાસ રદિ. ફરમાતે
હંય કે આયત મેં ઇબાદિના કા લફઝ આયા હય ઓર બંદો સે
મુરાદ ઉમ્મતે મુહમ્મદિયહ કા હર હર ઇન્સાન હય, ખાસ કર

ઉલમાએ કિરામ જો બિલાવાસ્તા વારિસ અલ્લાહ તઆલા કી કિતાબ કે બને ઓર ઉનકે વાસ્તે સે આમ મુસલમાન વારિસ બને.

યઅની હઝરત નબીએ કરીમ સલ. ને અપની ઉમ્મત કે લિયે ઝમીન, રૂપિયે, પૈસે વિરાસત મેં નહીં છોડે, બલકે કુર્આન જૈસી અઝીમ દૌલત વિરાસત મેં છોડી, ઉસકા મતલબ યહ હય કે જિસ તરહ કિસીકા ઇન્તેકાલ હો જાએ ઓર ઉસકે વારિસોં કો બગૈર મેહનત કે, બગૈર કોશિશ કે મર્હુમ કે છોડે હુવે માલ મેં સે હિસ્સા મિલ જાતા હય, ઇસ તરહ કુર્આન મજીદ કી અઝીમ દૌલત ઇસ ઉમ્મત કો બગૈર મેહનત કે દે દી ગઈ, હદીસ શરીફ મેં ભી હય અંબિયા દિરહમ ઓર દિનાર વિરાસત મેં નહીં છોડતે, વહ વિરાસત મેં ઇલ્મ છોડતે હંય, એક હદીસ મેં ઉલમા કો નબિયોં કા વારિસ બતાયા ગયા.

હઝરત મુફ્તી મુહમ્મદ શકીઅ સાહબ રહ. ને “મઆરિકુલ કુર્આન” મેં ઇસ આયત કી તફ્સીર કરતે હુવે જો કુછ લિખા હય ઉસકા ખુલાસા યહ હય કે જિન લોગોં કો અલ્લાહ તઆલા ને કુર્આન ઓર હદીસ કી ખિદમત મેં ઇખ્લાસ કે સાથ લગાએ રખા હય, વહ નિશાની હય કે વહ અલ્લાહ તઆલા કે પસંદીદા બંદે હંય, વહ અવલિયા અલ્લાહ હંય.

હઝરત અબૂમૂસા અશ્શરી રદિ. કી એક હદીસ મેં નબીએ કરીમ સલ. ને ઇર્શાદ ફરમાયા: કયામત કે મેદાન મેં અલ્લાહ તઆલા અપને સબ બંદોં કો જમા ફરમાવેંગે, ફિર ઉલમા કો એક અલગ મુસ્તાઝ જગા પર જમા ફરમાવેંગે ઓર

ઈશાદ ફરમાવેંગે

મેં ને અપના ઇલ્મ તુમ્હારે દિલોં મેં ઇસી લિયે રખા થા કે મેં તુમકો જાનતા થા (યઅની તુમ ઇલ્મ કા હક અદા કરોગે, ઇલ્મ હાસિલ કર કે ખુદ અમલ કરોગે, દૂસરોં કો પહોંચાઓગે) મેં ને અઝાબ દેને કે લિયે અપના ઇલ્મ તુમ્હારે સીનોં મેં નહીં રખા થા કે તુમકો અઝાબ હું, જાઓ મેં ને તુમ્હારી મગફિરત કર દી.

(3) يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ (11)
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ - (المجادلة آية: 11)

ઔર જિનકો ઇલ્મ અતા કિયા ગયા હય અલ્લાહ ઉનકે દરજાત બુલંદ કરેગા, ઔર જો કુછ તુમ કરતે હો અલ્લાહ કો ઉસકી પૂરી ખબર હય.

બુખારી શરીફ મેં ગઝવએ ખયબર કે ઉન્વાન મેં એક અજીબ વાકિઅહ નકલ કિયા હય.

અલ્લાહ તઆલા અપને દીન કે લિયે કિસીકે મોહતાજ નહીં:

દો હદીસ હય, દોનોં કા ખુલાસા અર્ઝ કરતા હું:

હઝરત નબીએ કરીમ સલ. ઔર સહાબા રદિ. દુશ્મનોં કે સાથ અલ્લાહ કે દીન કે લિયે જંગ કર રહે થે, ઉસ મોકે પર એક આદમી જો મુસલમાનોં કી જમાઅત મેં થા ઔર લોગ ઉસકો મુસલમાન સમઝતે થે, હાલાંકે વહ મુસલમાન નહીં મુનાફિક થા, ઉસકે મુનાફિક હોને કા આમ સહાબા રદિ. કો પતા નહીં થા, ઉસકા નામ કઝવાન ઝફરી થા, યહ ખાનદાન બની ઝફર જો અન્સાર કી એક શાખ હય ઉસસે તઅલ્લુક

રખનેવાલા થા, ઉસ આદમી ને મુસલમાનોં કે સાથ મિલ કર દુશ્મન યહૂદ કા ઝોરદાર મુકાબ્લા કિયા ઓર અજીબ કારનામે અંજામ દિયે, જો દુશ્મન એકલ-દોકલ નઝર આતા, ઉસકા પીછા કરતે ઓર કત્લ કર દેતે, દુશ્મનોં કા મુકાબ્લા કરતે કરતે ખુદ કો ભી બહોત સારે ઝખ્મ આએ, શામ કો જબ ઉસ દિન કી લડાઈ બંદ હુઈ ઓર સબ લોગ અપને અપને તંબુ મેં ગએ તો ઉસ કઝમાન કી બહાદુરી ઓર કુર્બાનિયોં કા ચર્યા હોને લગા, આજ ઉસને બહોત હી અજીબ તરીકે સે દીન કે લિયે મેહનત કી ઓર દુશ્મનોં કા ઝોરદાર મુકાબ્લા કિયા, ગોયા હઝરાતે સહાબા રદિ. પર ઉસકી ઈસ બહાદુરી ઓર દીન કે લિયે મેહનત સે બહોત અસર હુવા, ઉસ શખ્સ કી ઈન કુર્બાનિયોં કી બાત નબીએ કરીમ સલ. ને સુની તો આપ સલ. ને અજીબ બાત ઈર્શાદ ફરમાઈ કે “વહ આદમી તો જહન્નમી હય” યઅની જિનકી દીની કુર્બાનિયોં સે તુમ બહોત મુતઅસ્સિર હો ઉસકી કુર્બાનિયોં કા ચર્યા કર રહે હો વહ આદમી તો જહન્નમ મેં જાએગા.

હઝરાતે સહાબા રદિ. ને જબ યહ બાત સુની તો ઉનકો બહોત તઅજ્જુબ હુવા કે દીન કે લિયે એસી કુર્બાની દેનેવાલા, બહાદુર આદમી જબ જહન્નમ મેં જાએગા તો હમારા ક્યા હોગા? ઉસ પર એક સહાબી રદિ. કેહને લગે મેં ઉસ કઝમાન કે સાથ રહુંગા, ઉસકા હર હર કામ મેં દેખુંગા તો વહ સહાબી રદિ. ઉસ કઝમાન કે સાથ હો ગએ, બરાબર ઉસકે કામોં કો દેખને લગે, ઉસ કઝમાન કો બહોત સારે ઝખ્મ લગે થે, ઉસ ઝખ્મ કી તકલીફ સે વહ પરેશાન થા, અખીર વકત મેં ઉસને અપને બદન કો અપની તલવાર કે ઉપર ડાલ લિયા ઓર

આપઘાત કર લિયા ઔર મર ગયા ઔર આપઘાત કી સઝા તો જહન્નમ હય.

જબ યહ સહાબી ને દેખા કે યહ ખુદકુશી કર કે મર ગયા તો ફોરન નબીએ કરીમ સલ. કે પાસ આએ ઔર કહા

اشهد انك رسول الله

મેં ગવાહી દેતા હું કે આપ અલ્લાહ કે રસૂલ હંય

આપને બિલ્કુલ સચ બાત ફરમાઈ, યઅની પેહલે સે વહ ઇમાનવાલે થે, લેકિન આપ સલ. ને જો આગાહી (ભવિષ્ય કી બાત) દી થી વહ સચ્ચી સાબિત હુઈ, વહ બડી કુર્બાની દેનેવાલે કે લિયે આપ સલ. ને જહન્નમી હોને કી ખબર દી થી ઔર વૈસા હી હુવા ઇસ લિયે ઇમાન તાઝા હો ગયા.

ઉસ પર નબીએ કરીમ સલ. ને તીન બડી અજીબ બાતે ઇર્શાદ ફરમાઈ, જો હમ સબ કે લિયે નસીહત હય:

(૧) બહોત સી મરતબા આદમી કોઈ અમલ કરતા હય, લગતા ઐસા હય કે વહ અમલ જન્નત મેં લે જાએગા ઔર નઝર ભી યહ આતા હય કે વહ અમલ જન્નતી લોગોં કા અમલ હય લેકિન હકીકત મેં વહ જહન્નમીવાલા અમલ હોતા હય, ઇખ્લાસ કા ન હોના યા કોઈ ઔર બાત હો જાને કી વજા સે.

ઔર બહોત સી મરતબા ઇન્સાન કોઈ અમલ કરતા હય જો ઝાહિર મેં જહન્નમીવાલા અમલ હોતા હય લેકિન હકીકત મેં વહ આદમી જન્નતી હોતા હય ઇસ લિયે કિસી ભી ઇન્સાન કે કિસી ઝાહિરે અમલ કો દેખ કર ફેસ્લા ન કરો, હકીકત અલ્લાહ હી કો મઅલૂમ હય. هو اعلم بمن اتقى

ખૂબ અચ્છી તરહ જાનતા હય દિલ કે હાલ કો, સહીહ તકવા કિસકે પાસ હય.

(૨) હઝરત નબીએ કરીમ સલ. ને હઝરત બિલાલ રદિ. કે ઝરિયે દો અહમ બાતોં કા એલાન કરવાયા, જન્નત મેં સિર્ફ ઇમાનવાલા હી દાખિલ હોગા, જિસકે પાસ સહીહ ઇમાન હય વહ જન્નત મેં જાએગા.

(૩) ઔર યહ ભી એલાન કરવાયા કે અલ્લાહ તઆલા અપને દીન કી મદદ ગુનેહગાર આદમી સે ભી કરવા સકતે હંય, અલ્લાહ તઆલા અપને દીન કે લિયે કિસી કે મોહતાજ નહી હય, ફાસિક, ફાજિર, મુનાફિક સે ભી અલ્લાહ તઆલા અપને દીન કા કામ લે સકતે હંય.

ઇસ વાકિઅહ ને હમકો બતલા દિયા કે દીન કા કામ કોઈ હમારી જાગીર નહી, જિસ કિસીકો અલ્લાહ તઆલા કબૂલ કર લે અપને દીન કે લિયે વહ સઆદતમંદ હય, અલ્લાહ કા એહસાન સમઝો અલ્લાહ તઆલા અપને દીન કે લિયે હમકો કબૂલ ફરમા લે, હમારા કોઈ એહસાન નહી હય.

કુર્આન મજીદ કી એક ચોંકાદેનેવાલી આયત:

(૩) وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ
(سورة محمد، آية: ૩૮)

ઔર અગર તુમ મુંહ મોડોગે તો વહ તુમહારી જગા દૂસરી કોમ પેદા કર દેગા, ફિર વહ તુમ જૈસે નહી હોગે.

અલ્લાહ તઆલા અપને દીન કે મુતઅદિલક બડે બેનિયાઝ હય, વહ દીન કા કામ કિસીસે ભી લે સકતે હંય, વહ હમારી સલાહિયત, હમારે માલ, હમારે અવકાત, હમારી

જિંદગી કે મોહતાજ નહીં હય, કેસી ડરાનેવાલી બાત ઈસ આયત મેં ઈર્શાદ ફરમાઈ ગઈ, અગર તુમ મુંહ ફિરાઓગે, હમારે દીન કા કામ નહીં કરોગે, દીન પર અમલ નહીં કરોગે તો તુમહારી જગા દૂસરોં કો ખડા કર દિયા જાએગા ઓર વહ દીન કે મુઆમલે મેં નરમી બતાનેવાલે નહીં હોંગે.

એક નવમુસ્લિમ કી અજબ બાત:

મુંબઈ મેં દઅવત વ તબ્લીગ કે કામ કા મરકઝ ખોખા બાઝાર હુવા કરતા થા, એક મરતબા એક જમાઅત ફોરેન કી આઈ હુઈ થી, ઉસમેં એક નવમુસ્લિમ ભાઈ થે, વહ બયાન કર રહે થે, ચાલુ બયાન મેં ઉન્હોંને મુસલમાનોં સે ફરમાયા:

તુમ મુસલમાન હો ખાનદાની તૌર પર, તુમહારે બાપ દાદા મુસલમાન થે, તુમહારા ખાનદાન મુસલમાન, ઈસ લિયે તુમ મુસલમાન હો ગએ ઓર બગૈર મેહનત કે ખાનદાની તૌર પર ઈસ્લામ મિલ ગયા, ઈસ લિયે તુમને કદર નહીં કી.

ઓર આજ હમ લોગોં કો દીન મિલા, બડી મેહનત કે બાદ, કુર્બાનિયોં કે બાદ ઓર જો ચીઝ મેહનત ઓર કુર્બાની સે મિલતી હય, ઉસકે દિલ મેં કદરો કીમત, અહમિયત વ અઝમત હોતી હય.

દેખો! અલ્લાહ તઆલા દીન કા કામ કેસે લોગો સે લે રહે હંય, કિસી ઝમાને કે દીન કે દુશ્મનોં સે લે રહે હંય, આજ જો નવમુસ્લિમ હય વહ દીન સીખને ઓર દીન પર અમલ કરને કે સિલસિલે મેં અજબ જઝબા રખતે હંય, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો દીન કી કદર અતા ફરમાએ.

હર ઇલાકે મેં મુકમ્મલ દીન કે જાનનેવાલે અફરાદ કા વુજૂદ:

فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ. (سورة توبه: 122)

લિહાઝા એસા કયું ન હો કે ઉનકી હર બડી જમાઅત મેં સે એક છોટી જમાઅત (લડાઈ કે લિયે) નિકલા કરે તાકે (જો લોગ લડાઈ મેં નહીં ગયે હંચ) વહ દીન કી સમઝ હાસિલ કરને કે લિયે મેહનત કરેં ઓર જબ ઉનકી કોમ કે લોગ (જો લડાઈ મેં ગયે હંચ) ઉનકે પાસ વાપસ આએં તો યહ ઉનકો ડરાએં તાકે વહ (ગુનાહોં સે) બચ કર રહેં.

ઈસ આયત સે ઇશારા મિલતા હય કે હર ઇલાકે સે કુછ ન કુછ અફરાદ મુકમ્મલ દીન કા ઇલ્મ હાસિલ કરે ઓર મુખ્તલિફ ઇલાકોં મેં રેહ કર મુસલમાનોં કી દીની ઝરૂરિયાત કે મોકોં પર પૂરી રેહબરી કરેં યહ નિહાયત ઝરૂરી અમલ હય યહ તો હોગા નહીં કે તમામ અફરાદ મુકમ્મલ દીન કા ઇલ્મ સીખને કે લિયે ફારિગ હો જાએં, ઓર તમામ હઝરાત લડાઈ કે લિયે નિકલ પડે.

ખુલાસએ કલામ:

બહયસિયત ઉમ્મત હોને કે એક એક ઉમ્મતી કી અહમ તરીન ઝિમ્મેદારી હય કે વહ ઇન તમામ કામોં કો યઅની હુઝૂર સલ. જિન જિન કામોં કો લે કર તશરીફ લાએ, ઉસકે હુકૂક કો અદા કરે, હર એક ઉમ્મતી કો હુઝૂર સલ. કી નિયાબત મેં હુઝૂર સલ. કે ઉમ્મતી હોને કી હયસિયત સે ઉન તમામ કામોં કા હક અદા કરના હય.

સૂરએ વલઅસ્ર કા અજીબ મઝમૂન:

وَالْعَصْرِ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ.

તર્જુમા: ઝમાને કી કસમ! ઇન્સાન દરહકીકત બડે ઘાટે મેં હય,
સિવાયે ઉન લોગોં કે જો ઇમાન લાએ ઓર નેક આ'માલ કરે ઓર
એક દૂસરે કો હક બાત કી નસીહત કરે ઓર એક દૂસરે કો સબ્ર કી
નસીહત કરે.

ઇસ સૂરત કી તફ્સીર કરતે હુવે હઝરત મુફ્તી મુહંમદ
શફીઅ સાહબ રહ. લિખતે હંય:

ઇસ સૂરત ને મુસલમાનોં કો એક બડી હિદાયત યહ દી
કે ઉનકા સિફ્ અપને અમલ કો કુર્આન વ સુન્નત કે તાબે કર
લેના જિતના અહમ ઓર ઝરૂરી હય ઉતના હી અહમ યહ હય
કે દૂસરે મુસલમાનોં કો ભી ઇમાન ઓર અમલે સાલેહ કી
બુલાને કી અપની તાકત કે મુતાબિક કોશિશ કરે, વરના સિફ્
અપના અમલ નજાત કે લિયે કાફી ન હોગા, ખુસુસન અપને
અહલો અયાલ (ઘરવાલે) ઓર અહબાબ વ મુતઅલિલકીન કે
આ'માલે સચિઅહ સે ગફલત બરતના અપની નજાત કા
રાસ્તા બંદ કરના હય, અગરયે ખુદ વહ કેસે હી નેક આમાલ
કા પાબંદ હો, ઇસી લિયે કુર્આન વ હદીસ મેં હર મુસલમાન
પર અપની અપની તાકત કે મુતાબિક અમ્ર બિલ મઅરૂફ ઓર
નહી અનિલ મુન્કર ફર્જ કિયા ગયા હય, ઇસ મુઆમલે મેં આમ
મુસલમાન બલકે બહોત સે ખવાસ તક ગફલત મેં પડે હંય, ખુદ
અમલ કરને કો કાફી સમઝ બેઠે હંય, અવલાદ ઓર ઘરવાલે
કુછ ભી કરતે રહેં ઉસકી ફિક નહી કરતે, અલ્લાહ હમ સબકો

ईस आयत की छिदायत पर अमल की तौकीक नसीब इरमाये.

जिम्मेदारी के मुतअद्लिक सवाल:

अेक उदीस में इरमाया:

الاكلّم راع و كلّم مسؤلّ عن رعيته فالامام الذي على الناس راع و هو مسؤلّ عن رعيته و الرجل راع على اهل بيته و هو مسؤلّ عن رعيته و المرءة راعية على بيت زوجها و ولده و هي مسؤلة عنهم و عبد الرجل راع على مال سيده و هو مسؤلّ عنه، الا فكلّم راع و كلّم مسؤلّ عن رعيته. (مشكوة شريف متفق عليه كتاب الأمانة، فصل اول)

सुनो! तुम सब के सब निगेडबान हो, तुम में से हर अेक से उसके नीचे के लोगों के बारे में सवाल होगा, युनान्चे अभीर (बादशाह) लोगों पर निगेडबान हो उससे अपने मातहतों (अवाम) के बारे में सवाल होगा और बीवी अपने शोहर के घर पर और उसकी अवलाह पर निगेडबान हो और उससे उनके बारे में सवाल होगा, और मर्द का गुलाम अपने आका के माल की देखभाल करनेवाला हो उससे उसके बारे में सवाल होगा, ध्यान से सुनो! तुम सबके सब निगरान हो और तुम सबसे उसके मातहतों के बारे में सवाल होगा.

उदीस शरीफ़ का हासिल यह हो के हम में से हर अेक जिम्मेदार हो, हम में से हर अेक से जिम्मेदारी का सवाल होगा.

हुज़ूर सल. की तशरीफ़ आवरी तमाम किस्म के इन्सानों के लिये थी, वह अब उम्मत के अेक अेक आदमी की जिम्मेदारी हो और इसी जिम्मेदारी के बारे में अल्लाह तआला कयामत के दिन सवाल इरमायेंगे के तुमने अल्लाह का दीन अल्लाह के

બંદો કો પહોંચાયા કે નહીં? દીન કી જો બાત જાનતે થે વહ તુમને દૂસરો કો પહોંચાઈ કે નહીં?

દીની કામવાલો કે લિયે બુન્યાદી ઉસૂલ:

દેખો! આદમી જિસ લાઈન મેં કામ કરતા હય, જિસ નહજ પર કામ કરતા હય ઈસ લાઈન ઓર ઈસ નહેજ કે સિલસિલે મેં હમારે હઝરત શૈખુલ હદીસ મુફ્તી અહમદ સાહબ ખાનપૂરી દામત બરકાતુલુમ અકસર બયાનો મેં ઈર્શાદ ફરમાતે હંય કે

“અપને કામો કે મુતઅલ્લિક ગલ્બા હોના ચાહિયે, ગુલૂ નહીં હોના ચાહિયે.”

બહોત અહમ કીમતી બાત હય હંમેશા યાદ રખીએ, જિસ કામ મેં, જિસ ફિલ્ડ મેં હમ લગે હુવે હંય, જિસ શોઅબે સે હમ મુતઅલ્લિક હંય ઉસ કામ કે મુતઅલ્લિક ગલ્બા તો હોના ચાહિયે લેકિન ગુલૂ નહીં હોના ચાહિયે.

ગલ્બા કા મતલબ કયા? મસલન મેરા તઅલ્લુક તઅલીમ કે શોઅબે સે હય, તો મેરા ઝયાદહ વકત, મેરી ઝયાદહ સલાહિયત, મેરી ઝયાદહ કોશિશોં, મેરી ઝયાદહ કુર્બાનિયાં, મેરી ઝયાદહ ફિકેં ઉસ તઅલીમ કે મશગલે મેં લગેં યહ હય ગલ્બા.

મેરા તઅલ્લુક ખાનકાહ કે શોઅબે સે હય તો મેં અપની સલાહિયત, અપના વકત, અપની જાની માલી કુર્બાનિયાં ઝયાદહ ઉસકી તરફ લગાઉં યહ હય ગલ્બા કા મતલબ.

મેરા તઅલ્લુક દઅવત વ તબ્લીગ કે શોઅબે સે હય તો મેરી સલાહિયત, મેરી જાની માલી કુર્બાની કા ઝયાદહ હિસ્સા

ઉસમેં લગે.

લેકિન ગુલૂ નહીં હોના ચાહિયે.

ગુલૂ કા મતલબ કયા હય? મેં જિસ શોઅબે મેં કામ કર રહા હું ઉસ શોઅબે કે અલાવા દૂસરે શોઅબેવાલોં કો હકીર સમઝૂં કે યહ તો કુછ નહીં હય યહ કામ તો સહીહ નહીં હય, યહ કામ દીન નહીં હય ઇસ કામ કા કોઈ ફાયદા નહીં હય યહ હય ગુલૂ.

ગોયા ગુલૂ કા હાસિલ યહ હુવા દીન કે જિસ શોઅબે સે હમારા તઅલ્લુક હય ઉસકે સિવા દૂસરે દીન કે કામોં કો કુછ ન સમઝના, બેકદર વ બેકીમત સમઝના ઉસકી અહમિયત ઓર ફાયદે કા ઇન્કાર કરના.

ગુલૂ કી મુમાનઅત:

ઓર યહ ગુલૂ વહ ચીઝ હય, જિસને પિછલી ઉમ્મતોં કો બરબાદ કર દિયા.

”قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرِ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ-

(سورة المائدة آية: ٤٤)

તર્જુમા: આપ કેહ દીજીયે કે અહલે કિતાબ અપને દીન મેં નાહક ગુલૂ મત કરો ઓર કિસી કોમ કી ખ્વાહિશાત કે પીછે ન ચલો જો કે પેહલે સે ગુમરાહ હો ચુકે હંચ, ઓર બહોત સો કો ઉન્હોંને ગુમરાહ કર દિયા હય ઓર ખુદ સીધે રાસ્તે સે ભટક ચુકે હંચ.

ઇસ આયત સે બહોત હી ઉમ્દહ બાત હમકો મિલ ગઈ કે અલ્લાહ કે દીન કે બારે મેં ગુલૂ ન કરો, ઇસ લિયે યહ બાત

बडोत अखी तरह जहन में रणो के हम जिस शोअबे से मुतअदिक हय उस शोअबे के मुतअदिक गल्बा जर्र हो लेकिन गुलू नहीं होना चाहिए.

गुलू के चार दरजे हंय:

अब गुलू के चार तबके अखी तरह समज लो (१) तन्कीस (२) तहकीर (३) तरदीद (४) तकदीर, यह चार शोअबे हंय गुलू के.

तन्कीस का मतलब:

तन्कीस का मतलब क्या? हम दूसरे दीनी काम करनेवालों के काम में कोठ औब और बुराठ तलाश करें, मसलन मेरा तअद्लुक मद्रसे से हय तो में दअवत के कामवालों के बारे में औब तलाश करें

या मेरा तअद्लुक दअवत से हय तो में मद्रसावालों के बारे में तन्कीस करेंगा यअनी उनमें कमी क्या हय? ખામી क्या हय? कमजोरी क्या हय? कोताहियां क्या हय? में उसको हुंहुंगा और उसको लोगों में इलाना यह हुंहुं तन्कीस.

तन्कीसे पैर:

अगर तन्कीस बराअे ईस्लाह हो, मसलन में मुरीद हुं तो मेरे शैख को हक हय के वह मेरे डालात पर नजर रणें, में अगर बाप हुं तो मुझे हक हय मेरी अवलाद पर के में उनके डालात पर नजर रणुं, में किसी खानदान या कोम का जिम्मेदार हुं तो मुझे हक हय के में अपने अवाम और मातहतों पर नजर रणुं और उनकी अेक अेक चीज को बारीकी से देणुं जहां

કોઈ કોતાહી હુઈ ફોરન ઉનકી કોતાહી પર પકડ કરું યહ સહીહ
ઔર મુનાસિબ કામ હય.

ઈખ્લાસ કે સાથ ઈસ્લાહ કી ગર્ઝ સે સહીહ ઢંગ સે
શફકત વ મુહબ્બત વ નરમી કે સાથ ખૈરખવાહી ઔર દુન્યા
આખિરત કી ભલાઈ કે જઝબે સે કિસીકો ઉસકી કમી કોતાહી
બતાઉ યહ તન્કીસે ખૈર હય.

બારી તઆલા કા અંદાઝે તરબિયત:

દેખો અલ્લાહ તઆલા ને કુર્આન મેં ફરમાયા:

”يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبْتَغِي مَرْضَاتَ أَرْوَاجِكَ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (سورة تحریم، آية: ۱)

તર્જુમા: અય નબી! જો ચીઝ અલ્લાહ ને તુમ્હારે લિયે હલાલ
કી હય તુમ અપની બીવીયોં કી ખુશી હાસિલ કરને કે લિયે ઉસે
ક્યું હરામ કરતે હો

યહ ક્યા ચીઝ હય? ગૌર કરો ઈસ મઝમૂન પર, કિસ
તરહ નબીએ કરીમ સલ. કી તરબિયત ફરમાઈ ગઈ ઔર
કમાલ કે ઈન્તીહાઈ દરજે પર આપ સલ. કો બારી તઆલા ને
પહોંચાયા.

નબી સલ. કી તરબિયત અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝઝત ને
ફરમાઈ, કુર્આન મજીદ મેં આપ ગૌર કીજીયે, કિતની જગહોં
પર અલ્લાહ રબ્બુલ ઈઝઝત ને અપને મહબૂબ કો ‘لِمَ’ કે લફઝ
સે મુખાતબ ફરમાયા, યહ ‘لِمَ’ કા લફઝ રોક ટોક કે લિયે
બોલા જાતા હય ઔર ઉસી કા નામ તરબિયત હય, નબી કા
દિલ અલ્લાહ કે ડર સે ભરા હુવા હોતા હય ઈસ લિયે જહાં ભી
કુર્આન મેં નબી સલ. કો ‘لِمَ’ કે લફઝ સે બારી તઆલા ને

મુખાતબ ફરમાયા વહાં પેહલે યા બાદ મેં મગફિરત કી બશારત ભી સુના દી તાકે મગફિરત કે મહબૂબાના ખુશખબરી કે લફઝોં કે ઝરિયે નબી કા દિલ ઉસકો બરદાશત કર સકે.

બહરહાલ યહ ખિતાબ 'م' સે તરબિયત કે વાસ્તે હય, ઈસી લિયે કે રોક ટોક કા ફાયદા હોતા હય ઓર મુખાતબ કી ઉસસે તરબિયત હોતી હય. તરક્કી ઓર તરબિયત કે લિયે અપને માતહતોં ઓર અપને મુતઅલિલકીન કે હાલાત પર ગૌર સે ઘ્યાન સે નઝર કરના તાકે હમ ઉનકી કમી કોતાહી બતલાવેં ઓર બતલા કર ઉનકી તરબિયત કરેં, યહ અચ્છી બલ્કે જરૂરી ચીઝ હય ઓર યહ હોના ચાહિયે.

આજ તો માતહતોં કો રોકના ટોકના હમને છોડ રખા હય, ઓર ઉસકો શરાફત, હિકમત, મસલિહત, નરમી કા ગલત ઉન્વાન દિયા જાતા હય, જિસસે ફસાદ ફેલ રહા હય.

ચાલુ સબક મેં ઈબારત પર તન્કીસ:

હમ તલબાએ અઝીઝ આપકો ઈબારત મેં ટોકતે ક્યું હું? કિસ મક્સદ સે ઈબારત મેં ટોકા જાતા હય? તાકે આપકી ઈબારત સહીહ હો જાએ, આપ સહીહ ઈબારત પઢેં, ફિર કભી થોડી દેર કે લિયે ખડા કિયા જાતા હય.

કોઈ દીની મજલિસ મેં યા દર્સગાહ મેં નીંદ નિકાલે તો ઉસકો તમ્બીહ કી જાતી હય, બેદાર કિયા જાતા હય.

તો કયા તમ્બીહ કરના અદાવત હય?

વલ્લાહ હમ આપકો હકીકી અવલાદ કે દરજે મેં સમઝતે

હું.

ક્યું?

તાકે આપ હઝરાત ઇસ સબક કી ઇસ દીની બાત કી અહમિયત કો સમજે ઓર ઉસકી અહમિયત જો આપકે સામને નહીં રહી વહ સામને આ જાએ, ઇસ લિયે તમ્બીહ કી જાતી હય.

યહ તો તન્કીસ વ તમ્બીહ બરાએ ઇસ્લાહ બરાએ તરબિયત હય ઉસમેં કોઈ એબ નહીં હય, બલકે ભલાઈ હય.

તન્કીસે શર:

લેકિન અગર તન્કીસ કા મક્સદ હો:

એબોં કો ઉછાલ કર બદનામ કરના

એબોં કો ઉછાલ કર ઉસ કામ કી અહમિયત કો ઘટા

દેના

ઉસ કામ કી અઝમત લોગોં કે દિલોં સે મિટા દેના

ઉસ કામ કે બારે મેં લોગોં મેં ગલતફેહમી પૈદા કરના

ઉસ કામ કે બારે મેં લોગોં મેં શક શુબહ પૈદા કરના તો

ઉસ તન્કીસ કી શરીઅત મેં હરગિઝ ઇજાઝત નહીં હય.

નિહાયત અહમ હદીસ:

હદીસ શરીફ મેં ઉસકે લિયે એક અહમ રેહનુમાઈ

ઝબરદસ્ત કાનૂન આયા હય નબીએ કરીમ સલ. ને ફરમાયા:

“المؤمن مرأة المؤمن” (البوداؤء، باب في النصيحة)

મુસલમાન મુસલમાન કા આઈના હોતા હય

શારિહે મિશકાત શૈખ અબ્દુલ હક મુહદિસે દહેલ્વી રહ.

ને અશઅતુલ્લમઆત ફી શરહિલ મિશકાત મેં ઉસકા એક

મતલબ યહ બયાન ફરમાયા:

કે આઈના કી સિક્ત કયા હોતી હય? આમ ગએ

આઈના કે સામને તો આપકે સામને, આપકે ચેહરે ઔર બદન પર જો ઐબ હય, વહ આઈના સિફ આપ હી કો બતલાએગા આપ વહાં સે હટ ગએ એક સેકન્ડ કે બાદ દૂસરા આદમી આયા તો આઈના ઉસકો નહીં બતલાએગા કે આપસે પેહલે ફુલાં આદમી આયા થા ઉસમેં યહ ઐબ થા વહ ઐબ થા કભી આઈના ઉસકો નહીં બતાએગા, આઈના ઉસકો બતલાતા હય જો ઉસકે સામને આ કર ખડા રહા.

ગર્ઝ એક મો'મિન દૂસરે મો'મિન મેં કોઈ ઐબ દેખે તો ઉસકો ઉછાલે નહીં ઉસકી શોહરત ન કરે ઉસકી Publisity ન કરે બલકે ઉસ મો'મિન કે પાસ જા કર પૂરે અદબ, ઈકરામ, એહતેરામ કે સાથ બતાએ કે ભાઈ આપ મેં યહ કમી કોતાહી મુઝે મઅલૂમ હુઈ ઝરા ઈસ્લાહ કર લો ઉસકા અચ્છા અંજામ હોગા.

દૂસરી હદીસ શરીફ સે યહ બાત ભી મઅલૂમ હુઈ કે જિતના ઐબ હોતા હય આઈના ઉતના હી બતાતા હય અપની તરફ સે બઢા ચઢા કર નહીં બતલાતા. આપકે ચેહરે પર એક ધબ્બા હય તો આઈના આપકો એક હી બતલાએગા યહ નહીં કે અપની તરફ સે બઢા કર દો ધબ્બે બતલાવે.

એક મુસલમાન કી શાન યહ હોની ચાહિયે અપને મો'મિન ભાઈ કી જિતની કમી કોતાહી હય બસ ઉતની હી ઉસકો બતાવે અપની તરફ સે મરી મસાલા ન મિલાવે, શારિહ ન બન જાએ ઉસમેં અપની તરફ સે બહોત સારી ચીઝે મિલા કર ઉસકો ન ફેલાએ.

યહ પેહલા દરજા હો ગયા ગુલૂ કા, તન્કીસ કા, ઈસકો

ध्यान में रखना के तन्कीस अगर इसिद मकसद से हो तो शरीअत में उसकी एजाजत नहीं हय, उससे बयना याहिये.

गुलू का दूसरा दरजा; तहकीर:

गुलू का दूसरा दरजा आता हय तहकीर का, दूसरों को फिर हकीर समझने लगते हय के में अख्श मेरा काम अख्श.

में हर साल पाबंदी से यिल्ला लगाता हुं में बहोत अख्श और यह मोल्वी लोग कभी यिल्ले में नहीं जाते इस लिये उनकी कोय हयसियत नहीं उनका कोय मकाम नहीं. इसी तरह कोय आलिम यह न समझे के में अख्श के पढने पढाने में पूरी जिंदगी भर्य कर रहा हुं और यह लोग तो सिई यंद दिनो यिल्ला यार महीना अल्लाह के रास्ते में निकलते हय, बस फिर कुछ नहीं करते. इस तरह कोय मुसलमान दूसरे मुसलमान को और उसके दीनी कामों को हकीर न समझे, इस तहकीर को हदीस में नबीअे करीम सल. ने बहोत सप्ती से भना इरमाया हय.

बडे बुजुर्गो ने इरमाया हय के किसी काफिर को उसके कुछ की वजा से हकीर समझने की एजाजत नहीं, जैसा के कुतुबे आलम हाज्ज एम्दादुल्लाह मुहाजिरे मक्की रह. के मल्कुआत में हय, उसकी शरह यह हय के हो सकता हय के वह काफिर मो'मिन हो जाअे और नउजुबिल्लाह मो'मिन का एमान भत्म कर दिया जावे.

हमको जब हुकम हय के काफिर को उसके कुछ की वजा से हकीर समझने की एजाजत नहीं. तो अेक शोअबे में दीन का काम करनेवाले का दूसरे शोअबेवालों को हकीर समझना केसे

દુરુસ્ત હોગા. ઈસ લિયે ઉલમા દઅવત કે કામ કે સાથિયોં કો હકીર ન સમજે, યહ હકારત ઝુબાન પર ભી ન હો ઓર દિલ મેં ભી ન હો. ઓર હમારે કુછ ઉલમા યહ સમજતે હંચ કે જિસકો કુછ કામ નહીં હોતા વહ લોગ તબ્લીગ મેં નિકલ પડતે હંચ, ઐસા ન સમજે, ઓર દઅવત વ તબ્લીગ કા કામ કરનેવાલે હઝરાતે ઉલમા વ હુફ્ફાઝ કો હકીર ન સમજે, ઉનકે કામ કો બેકાર ઓર પગાર કે લિયે દુન્યા કા કામ ન સમજે.

હકારત પર એક વાકિઅહ:

એક ભાઈ મદ્રસે મેં આએ, ઉન્હોંને મદ્રસે કા દેખા, ઉસ મદ્રસે કે મોહતમિમ સાહબ ને ઉનકો પૂરા મદ્રસા બતાયા, બાદ મેં કહા કે ભાઈ કુછ મશ્વરહ હો તો બતાઈએ? કેહને લગે: માશાઅલ્લાહ! આપ મદ્રસા તો બડા ચલા રહે હો, બચ્ચે ભી આપકે મદ્રસે મેં બહોત હંચ, કઈ કઈ શોઅબે આપકે યહાં આબાદ હંચ લેકિન આપકે યહાં દીન કા કામ કયા હોતા હય?

એક બુઝુર્ગ ફરમાને લગે, આજ હર એક અપની ઝુબાન સે અપને કામ કો અપના સમજતા હય કે મદ્રસા મેરા, મકતબ મેરા, ખાનકાહ મેરી, કોઈ ઐસા બંદા નહીં જો યહ કહે કે અલ્લાહ કા દીન મેરા.

દોનોં બારોં હૈરતઅંગેઝ હંચ.

બહોત હૈરતભરા સવાલ હય કે દીન કા કામ કયા હોતા હય?

યહ કયા ચીઝ હય?

મદ્રસા ચલાના કયા દીન કા કામ નહીં?

મદ્રસે મેં કુર્આન મજીદ નાઝિરહ, હિફ્ફે કુર્આન,

તજવીદ-કિરાઅત, મસાઈલ સિખાના, હદીસ પઢાના, તફસીર પઢાના ક્યા યહ દીન કા કામ નહી હય?

ક્યા ચિલ્લે મેં જાના, અલ્લાહ કે લિયે વકત લગાના દીન નહી હય?

ઇસ લિયે દઅવત કે સાથી મદ્રસે કી અહમિયત કો સમજેં ઓર ઉલમા દઅવત કે કામ કી અહમિયત કો સમજેં.

ગુલૂ કા તીસરા દરજા; તરદીદ:

તીસરે નંબર પર હય તરદીદ કે જબ હકારત આતી હય દૂસરે શોઅબોં મેં કામ કરનેવાલોં કી તો લોગ તરદીદ કરને લગતે હંચ કે યહ કામ ગલત હય ઓર યહી કામ સહીહ હય, આજ કલ હમારે બહોત સારે લોગ ક્યા કેહતે હંચ? કે દઅવત કા કામ નૂહ અલ. કી કશ્તી હય, જો ઉસમેં બેઠેગા કામ્યાબ હોગા બાકી સબ ગુમરાહ.

ઓર કુછ લોગ સમજતે હંચ કે મદ્રસે મેં પઢાના અસલ હય બાકી સબ ગલત.

દોનોં બાતેં સહીહ નહીં હંચ, યહ હય તરદીદ, જો બહોત ખતરનાક દરજા હય.

દીન કે કિસી કામ કો દીન ન સમજના યહ ઈન્સાન કી ગુમરાહી કે લિયે કાફી હય.

જહાં કુર્આન કી તઅલીમ હોતી હો જહાં દીન કે અહકામ સિખાયે જાતે હોં જહાં ખાનકાહેં, મરકઝ હોં, યહ સબ દીન કા કામ હય, ઉસકો દીન કા કામ ન સમજના યહ ભી નિહાયત ખતરનાક ગુનાહ કી ચીઝ હય યહ હુઈ તરદીદ.

તરદીદ કી એક મિસાલ લે લો એક સાહબ કેહને લગે કે

આપ મોલ્વી લોગ જમાઅત મેં કયું નહીં જાતે? દૂસરે સાહબ ને જવાબ દિયા ભાઈ! મદ્રસે મેં પઢા રહે હંચ, પઢ રહે હંચ યહ દીન કા કામ નહીં હય?

ઉસને કહા: આપ ઉસ પર પગાર લેતે હો ઈસ લિયે યહ દીન કા કામ નહીં હુવા ઔર હમ જમાઅત મેં જાતે હંચ તો ઉસમેં અપના જાન માલ લગતા હય વહ દીન કા કામ હય.

મેં ને કહા: અલ્લાહ કે બંદે ઝરા સોચો તો સહીહ કે અગર યહ સારા મજમા પઢના પઢાના છોડ કર કે દુન્યા કમાને લગ જાએ,

તો ઉમ્મત કો ફરાઈઝ, વાજિબાત, દીની અહકામ કોન બતલાએગા?

કુર્આન કોન સિખાએગા?

ઈમામત કોન કરાએગા?

દઅવત કા કામ ભી બહોત જરૂરી ઔર મદ્રસોં મેં પઢના પઢાના ભી બહોત જરૂરી હય.

દીની કામોં પર પગાર લેના:

ઈસ પર મેં દો બાર્તે અર્ઝ કર હું, મુફ્તી હઝરાત ને કુર્આન વ હદીસ કી રોશની મેં જિન કામોં પર પગાર લેને કો જાઈઝ કરાર દે દિયા ઉન કામોં કો પગાર કે સાથ કરને સે વહ કામ દીન હી કા રહેગા, ઉસ કામ કા દીન હોના ખત્મ નહીં હોગા.

ઈસ ઝમાને કે મુફ્તીયોં ને હાલાત કે એઅતેબાર સે યહ ફેસ્લા કિયા કે ઈસ ઝમાને મેં ઈમામત, મકતબ, મદ્રસા, તઅલીમે કુર્આન, અઝાન ઈન સબ પર પગાર લેના જાઈઝ હય,

અગર કોઈ પગાર લે કર યહ સારે કામ કરે તો યહ દીન હી કા કામ હય દીન કા કામ હોના ખત્મ નહી હો જાતા.

और कुर्आन पढना पढाना एतना अजीम काम हय के दुन्या की कोई तन्व्वाह, कोई पगार उसका बदला हो ही नहीं सकता यह तो सिई जो अपना वक्त लगता हय एन मुबारक कामों में उस वक्त के लगने पर और जरूरियाते जिंदगी के लिये जरूरत के बकदर पगार की शकल में कुछ ले लेते हंय, कुछ दे दिया जाता हय.

मासूम सिई नबी होते हंय:

એક મરતબા હમારે જામિઅહ ડાભેલ કે કરીબ વેસ્મા મેં બડા ઇજતિમા હોનેવાલા થા, કાફી તૈયારિયાં હો ગઈ, ઇજતિમા શુરૂ હુવા ઓર બારિશ આ ગઈ તો ઇમરજન્સી મેં પૂરા ઇજતિમા જામિઅહ મેં આ ગયા, તલબા કી તીન દિન કી છુટ્ટી કર દી ગઈ ઓર કલાસ ઓર તમામ ઇમારતેં મેહમાનોં કે લિયે ખાલી કર દી ગઈ, ઇસ મોકે પર ઇસી મસ્જિદ મેં દાઈ ઇલલ્લાહ હઝરત મોલાના યુનુસ સાહબ પૂનાવાલે મહુમ કા બયાન હુવા, તો મોલાના ને ફરમાયા: દીન કે તમામ શોઅબે ઓર ઉસમેં કામ કરનેવાલે પૂરે યકીન કે સાથ નહી કેહ સકતે કે હમ સો ફીસદ સહીહ કામ કર રહે હંય, ગલતી હર એક સે હોતી હય, માસૂમ તો સિઈ નબી હોતે હંય, લેકિન ગલતી કા યહ મતલબ નહી કે ઉસકો બહસ કા મવઝૂઅ બનાએ ઓર ઉસ ગલતી કો મશહૂર કરે, મુહબ્બત સે મિલ જુલ કર ઉસ ગલતી કી ઇસ્લાહ કરે, ઇસ તરહ નરમી સે ઇસ્લાહ કરના યહ ભી દીન કી એક મદદ હય.

हजरतज्ज मोलाना मुहम्मद युसुफ़ साहब रह. और
हजरतज्ज मोलाना मुहम्मद ईन्आमुल हसन साहब
रह. को तब्लीग में लगाना:

हजरतज्ज मोलाना मुहम्मद युसुफ़ साहब रह. और
हजरतज्ज मोलाना ईन्आमुल हसन साहब नव्वरव्लाहु
मरकदहुमा अमीरे तब्लीग शुर् में जमाअते तब्लीग की तरफ़
ज्यादह मुतवज्जेह नही थे, ईल्मी शोक ज्यादह था, हजरतज्ज
मोलाना युसुफ़ साहब रह. की तहावी शरीफ़ की शहर
'अमानियुल अहबार' और हयातुस्सहाबा को पढने से पता
चलता हय के हजरतज्ज मोलाना युसुफ़ साहब रह. का ईल्मी
मकाम कैसा था और हजरतज्ज मोलाना ईन्आमुल हसन
साहब रह. के ईल्मी निकत जुद हजरत शैजुल हदीस मोलाना
मुहम्मद जकरिया साहब रह. ने बुभारी शरीफ़ की शरह 'अल
अबवाब वत्तराजिम' में नकल इरमाया हय.

हजरतज्ज मोलाना मुहम्मद ईल्यास साहब नव्वरव्लाहु
मरकदहु को बडा फ़िक था के इन दोनों हजरात को तब्लीग की
तरफ़ कैसे मुतवज्जेह किया जाये?

ईस काम के लिये जुद हजरतज्ज मोलाना मुहम्मद
ईल्यास साहब रह. ने मेरे मुर्शिदे अप्पल हजरत मुश्ती
महमूद हसन गंगोही रह. को ही मुर्कर इरमाया के इनको
तब्लीग की तरफ़ मुतवज्जेह करें, युनान्ये मुश्ती महमूद हसन
साहब रह. ने तदबीर और हिकमत के साथ मुप्तलिक
मजालिस में बातचीत इरमाई और सवालात और शुब्हात को
दूर इरमाया और दोनों हजरात को तब्लीग की तरफ़ मुतवज्जेह

ફરમાયા.

યુનાન્યે એક મોકે પર જબકે હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ યુસુફ સાહબ કુદુસુસિર્રહૂ હરદોઈ સ્ટેશન સે ગુઝર રહે થે ઓર હઝરત મુફતી મહમૂદ હસન સાહબ રહ. હરદોઈ મેં થે, હઝરત મુફતી મહમૂદ સાહબ રહ. હરદોઈ શહર સે એક બડા મજમા લે કર સ્ટેશન પર મુલાકાત કે લિયે તશરીફ લે ગએ, યહ થા હમારે અકાબિરીન મેં એક દૂસરે કે ઈકરામ કા મુઆમલા, કે મજમા લે કર સ્ટેશન પર મુલાકાત કે લિયે તશરીફ લે ગએ, હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ યુસુફ સાહબ રહ. કી નઝર જબ હઝરત મુફતી મહમૂદ હસન સાહબ રહ. પર પડી તો આપને કરીબ બુલાયા ઓર ફરમાયા બહોત સે મસાઈલ કે મુતઅલ્લિક સવાલાત જમા હો રહે હંચ પેહલે ઉનકો હલ કરના હય, બાદ મેં દૂસરોં સે મુલાકાત હોગી, યુનાન્યે હઝરત મુફતી મહમૂદ હસન રહ. ને ઉન તમામ મસાઈલ કો જલ્દી જલ્દી હલ ફરમાયા ઉસકે બાદ દૂસરે હઝરાત સે મુલાકાત હુઈ.

હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ યુસુફ સાહબ રહ. ને હઝરત મુફતી મહમૂદ હસન સાહબ રહ. સે ફરમાયા કે પેહલે તો હમારે પીછે પડે રેહતે થે હમકો તબ્લીગ કે કામ મેં લગાને કે લિયે ઓર હમકો તબ્લીગ કે કામ મેં લગા કર ખુદ પીછે હટ ગએ. (હઝરત મુફતી મહમૂદ હસન સાહબ રહ. ને શુરૂ મેં હઝરતજી મોલાના ઈલ્યાસ સાહબ રહ. કે સાથ મેવાત મેં બહોત વકત લગાયા હય) અબ હમારી ખબર નહીં લેતે, હઝરત મુફતી સાહબ રહ. ને ફરમાયા હમારે હવાલે જો કામ ક્રિયા ગયા થા (યઅની હઝરત જી મોલાના મુહમ્મદ યુસુફ

साहब रह. और हजरतज मोलाना ँन्आमुल हसन साहब रह. को तब्लीग में लगाने का) हमने उसको अंजाम दे दिया और हम उसमें काम्याब हंय और किसी अेक को कोने में पडा रेहने दीजये ताके कितानें देभते रहें वरना कोँ मसाँल बतलानेवाला भी नहीं मिलेगा.

ँस लिये कभी मेरे हजरत, हजरत मुइती महमूढ हसन साहब रह. की मजलिस में जब तब्लीग का तजकिरा होता तो हजरत इरमाते के में तो कर युका यअनी तब्लीग का काम कर युका (मोलाना मुहम्मद युसुइ साहब और मोलाना ँन्आमुल हसन साहब रह. को लगा युका) अब यह दोनों हजरत जो कुछ करेंगे उसमें सवाब का बहोत बडा हिस्सा हजरत मुइती महमूढ हसन साहब रह. के नामअे आ'माल में होगा, ँन्शाअल्लाहु तआला

ँस लिये के हदीस शरीइ में आता हय, नेकी की तरइ रेहनुमाँ करनेवाला नेकी करनेवाले की तरह हय, किसी अख्ठे काम की तरइ किसीकी रेहबरी कर हो उसने वह अमल शुरु कर दिया तो उसके नेक अमल का तुमको भी सवाब मिलेगा और अगर अमल न करे तो भी सहीह दीनी रेहबरी करने का सवाब तो मिल ही जायेगा.

जोनेवाला वाकिअह:

हजरत मुइती महमूढ हसन गंगोडी रह. ने बहोत ही तदबीर से, बडी मेहनत और इिक से हजरतज मोलाना ँन्आमुल हसन साहब रह. को तब्लीग के काम में लगवाया ँस लिये हजरतज मोलाना ँन्आमुल हसन साहब

નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ ને અપને સવાલાત ખત્મ હોને ઓર તબ્લીગી કામ કે લિયે ઇત્મીનાન હોને પર ખુશી મેં એક જોડા કુર્તા પાઈજામા બનવા કર હઝરત મુશ્તી મહમૂદ હસન સાહબ કુદુસૂ સિરહૂ કી ખિદમત મેં હદિયા પેશ ફરમાયા.

હઝરત મુશ્તી મહમૂદ હસન ગંગોહી રહ. તબ્લીગી જમાઅત કી ઇબ્તીદા મેં હઝરત શૈખ નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ કી મઈય્યત મેં હઝરતજી મોલાના ઇલ્યાસ સાહબ. નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ કે મશ્વરોં મેં ભી શરીક રહે, ઓર હઝરતજી મોલાના ઇલ્યાસ સાહબ નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ કે વફાતવાલી બીમારી મેં તકરીબન એક મહીના હઝરતજી નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ કી ખિદમત મેં મરકઝ નિઝામુદ્દીન મુસ્તકિલ કયામ ફરમાયા.

બમ સાઝ ઓર બમ બાર :

હઝરતજી મોલાના ઇન્આમુલ હસન સાહબ રહ. ને એક મોકે પર સુનાયા થા કે હઝરત મુશ્તી મહમૂદ હસન સાહબ રહ. ને સુનાયા થા કે હમ બમ સાઝ હય (મદારિસ મેં ઉલમા કો તૈયાર કરતે હંય) ઓર તુમ (યઅની તબ્લીગવાલે) બમ બાર હો (ઉન ઉલમા કો મુખ્તલિફ મમાલિક મેં તબ્લીગ કે લિયે રવાના કરતે હો) (હઝરત મુશ્તી મહમૂદ હસન સાહબ રહ. ઓર જમાઅતે તબ્લીગ, પે.૩૭)

ગુલૂ કા ચોથા દરજા; તકફીર:

ચોથા મરહલા આતા હય તકફીર કા, નઉઝુબિલ્લાહ ઐસા મકામ આ જાતા હય કે દીન કે કામ કરનેવાલે આપસ મેં એક દૂસરોં કો કાફિર કેહને લગતે હંય, અલ્લાહ તઆલા સે હમ ખુસૂસી દુઆ કરતે હંય કે દીન કે તમામ શોઅબોં મેં કામ

કરનેવાલે આપસ મેં એક દૂસરે કી તકફીર કી હદ તક ન પહોંચે, તરદીદ, તહકીર, તન્કીસ કે શર સે અપને આપકો બચાનેવાલે બને.

દેખો! યહ ગુલૂ કે સિલસિલે શુરૂ હુવે કહાં સે ઓર કહાં જા કર ઠેહરે? તન્કીસ, તહકીર, તરદીદ ઓર તકફીર.

જમઈચ્યતે ઉલમા ઓર જમાઅતે તબ્લીગ એક વાકિઅહ:

એક વાકિઅહ સુનાતા હું, નિઝામુદ્દીન મરકઝ મેં જહાં ઉપર હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ દામતબરકાતુહુમ કા કમરહ સમઝા જાતા હય ઉસ કમરે મેં હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ કી ઝુબાન સે અપને ઈન કાનોં સે સુના હય, ઓર યહી વાકિઅહ બંદે ને હઝરત મોલાના અબ્દુલ હન્નાન સાહબ (સાબિક સદર જમઈચ્યતે ઉલમા ગુજરાત) સે ભી સુના, ઓર વહ મસ્જિદ મેં ખડે હો કર સુનાતે થે કે યહ વાકિઅહ મેં ને હઝરતજી મોલાના યુસુફ સાહબ રહ. કે સામને બેઠ કર સુના હય.

ઈર્શાદ ફરમાયા: કે હિંદુસ્તાન કી જબ આઝાદી હુઈ ૧૯૪૭ ઈ. મેં ઓર મુલક કી નઈ પાર્લામેન્ટ બની તો આર એસ એસ વાલોં ને ઓર આર એસ એસ કે તર્જુમાન મેમ્બર ઓફ પાર્લામેન્ટ ને મુલક કે પેહલે વડાપ્રધાન નેહરૂજી કે સામને ફિત્ના ખડા કિયા કે દઅવત વ તબ્લીગ કે કામ પર મુલક મેં પાબંદી લગની ચાહિયે, ઈન તબ્લીગવાલોં સે કહો કે પાકિસ્તાન ચલે જાઓ, ઉનકો યહ બદગુમાની હુઈ હોગી કે તબ્લીગ કા કામ મુસ્લિમ લીગ કા હય, હાલાંકે યહ સરાસર તોહમત હય.

(હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ સાહબ રહ. તો મુત્તહિદહ હિંદુસ્તાન કે હામી થે, હઝરત શૈખ કી આપ બીતી મેં ઇસકી તફ્સીલ મૌજૂદ હય)

દો નઝરિયે:

ઔર વહ એક પૂરાની વિચારધારા કી બહસ થી (૧) ઇસી મુલક મેં એક મુસ્લિમ લીગ કા નઝરિયા થા, જિસકે બાની મુહમ્મદ અલી જિન્નાહ થે ઔર (૨) દૂસરા જમઇય્યતે ઉલમા કા નઝરિયા થા, જિસકે બાની હમારે અકાબિરીને જમઇય્યતે ઉલમા થે, યહ દો નઝરિયેવાલોં મેં ટકરાવ હુવા લેકિન લીગવાલોં કી અંગ્રેજ ઔર ચાલાક તશદુદ પરસ્ત હિંદુઓને મદદ કી ઔર મુલક તકસીમ હુવા, અકાબિરીને જમઇય્યત અખંડ ભારત કી બાત કેહતે થે ઔર મદની ફોર્મુલા કે ઝરિયે સે એક દેશ કા ખાકા પેશ ક્રિયા ગયા ઔર લીગવાલે તકસીમ પર અડે હુવે થે, અગરયે લીગવાલોં કી હોસ્લા અફઝાઈ ઉન લોગોં ને કી હય જો આજ ભારત કી આઝાદી કે હીરો કે તૌર પર મશહૂર ક્રિયે ગયે હંય, મોલાના આઝાદ મહુમ કી ક્રિતાબ India Wins Freedom મેં ઇસકી તફ્સીલ મૌજૂદ હય, તો કહા કે તબ્લીગવાલોં સે કહો કે તુમ્હારા મરકઝ નિઝામુદ્દીન સે હટા લો ઔર પાકિસ્તાન ચલે જાઓ, બહોત હંગામા હુવા, પાર્લામેન્ટ મેં તો નેહરૂજી ને મોલાના આઝાદ કી તરફ ઇશારા ક્રિયા, મોલાના ઉસ વકત મુલક કે શીક્ષણ મંત્રી થે, મોલાના ને મુખાતબ ક્રિયા નેહરૂજી કો ઔર પૂરી પાર્લામેન્ટ કો સુનાયા:

“નેહરૂજી! યહ લોગ જિસ દઅવત વ તબ્લીગ કે કામ પર પાબંદી લગાને કી બાત કર રહે હંય વહ મેરા હય મેં ઉસ

કામ કા એક ફર્દ હું ઓર વહ મેરા કામ હય.”

બસ મોલાના આઝાદ કે એક જુમ્લે ને પાર્લામેન્ટ કો હિલા દિયા, ફોરન નેહરૂજી ને ખડે હો કર કહા, બસ મોલાના અબ ઈસ મુલક મેં કોઈ ઈસ દઅવત કે કામ પર પાબંદી નહીં લગા સકતા, નેહરૂજી ને ભરી પાર્લામેન્ટ મેં ખડે હો કર એઅલાન કર દિયા.

હઝરતજી મોલાના મુહંમદ યુસુફ સાહબ રહ. ફરમાયા કરતે થે કે એક મર્દ મો'મિન કી એક બાત ઈસ કામ કો ઈસ મુલક કે ઝરિયે પૂરે આલમ મેં ક્યામત તક જમાને કા ઝરિયા બન ગઈ. ઈસ લિયે હઝરતજી મોલાના યુસુફ સાહબ રહ. ઓર હઝરતજી મોલાના ઈન્આમુલ હસન સાહબ રહ. દોનોં હઝરાત મોલાના આઝાદ કી કોઠી પર યઅની જો હુકૂમત કી તરફ સે બંગલા મિલતા હય, વહાં જબ તક મોલાના આઝાદ હયાત રહે, વહાં પાબંદી સે મિલને જાતે થે.

ઓર હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ ને મુઝે યહ ફરમાયા કે ઈસ મુલક મેં ઓર ઈસ મુલક કે તુફેલ પૂરે આલમ મેં જિતના દઅવત કા કામ હો રહા હય ઉસકે સવાબ કા બડા હિસ્સા મોલાના આઝાદ કે નામએ આ'માલ મેં લિખા જાએગા, યહ એક ઉનકા તાઈદી જુમ્લા હય કે જિસને ઈસ તબ્લીગવાલે કામ કી હિક્કઝત ફરમાઈ, મઅલૂમ હુવા જમઈય્યતે ઉલમા ઓર દઅવત વ તબ્લીગ યહ કોઈ એક દૂસરે કે મુખાલિફ નહીં હય.

હમારે અકાબિરીન કા તરીકા:

મેં આપકો યહ અર્ઝ કરના ચાહતા હું કે હમારે અકાબિરીન કી તરફ સે જો મિઝાજ હમકો મિલા વહ મિઝાજ

जोड और मुहब्बत का मिला.

”لَا نَفَرُّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا
وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ. (سورة بقره آیت نمبر ۲۸۵)

तर्जुमा: (वह केहते हंय के) हम अल्लाह के रसूल के दरम्यान कोँ तक्षरीक नही करते (के किसी पर ईमान लाओ, किसी पर न लाओ) और वह यह केहते हंय के “हमने (अल्लाह और उसके रसूल के अहकाम को ध्यान से) सुन लिया हय, और हम भुशी से (उन पर) अमल करते हंय, अय हमारे परवरदिगार! हम आपकी मदद मांगते हंय, और आप ही की तरफ हमें लोट कर जाना हय.

हमारा अमल शरीअते मुहम्मदियह पर हय, लेकिन पिछली शरीअतों पर भी हमारा ईमान हय, वह तमाम शरीअतें अपने अपने जमाने में हक पर थी, हमारा अमल कुर्आन पर हय, लेकिन हम तमाम आस्मानी किताबें तौरेत, ईन्जिल, जभूर वगैरह को सख्या मानते हंय के वह किताबें अपने जमाने में सहीह और सख्यी थी, हमारा ईमान जामेअ हय तमाम अंबियाओ किराम अल. पर.

ईस उम्मत की ओक भास सिक्षत:

दूसरी ओक अहम बात जहन में रओ! ईस उम्मत को अल्लाह की तरफ से मिजाज मिला, वह क्या मिला?

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا (سورة بقره آیت ۱۴۳)

तर्जुमा: और (मुसलमानों) ईसी तरह तो हमने तुमको ओक न्युटल उम्मत बनाया हय ताके तुम दूसरे लोगों पर गवाह

बनो, और रसूल तुम पर गवाह बने. यह मुअतदिल मिजाज षस उम्मत के लिये अल्लाह की नेअमत है.

और यह उम्मत मुअतदिलुल मिजाज है, न ईशरात न तईरीत.

हमारे अकाईद हमारी सोच, हमारी इक, हमारे आ'माल गर्ज हमारी हर चीज में ऐ'तेदाल होना याहिये हम हर अक दीन के शोअबे को हक समर्जें, यह मिजाज अपनाणे की हमको ताकीद की गई है.

यंद उसूली बातें:

हेओ यंद बातें हंमेशा के लिये जहन में रखना हर जैर और हक काम के लिये:

जितने भी दीन के काम हो रहे हों उसके लिये रईक यअनी दोस्त बनना, रकीब यअनी दुश्मन मत बनना, मुआविन बनना, मुआनिद मत बनना.

(سورة التقيى) تعاونوا على البر والتقوى (2:177) यअनी मुआविन, मददगार बन कर रेहना, दुश्मन बन कर मत रेहना.

तीसरी चीज हलीइ बनना, हरीइ मत बनना, हलीइ यअनी दीन के काम में जुड जानेवाले और हरीइ यअनी मुजालइत करनेवाला.

हेओ! दीन के तमाम शोअबों की कदर और ऐहतेराम और अजमत के साथ हमको दीन का काम करना है.

लिसानुदअवत वत्तब्दीग हजरत मोलाना मुहम्मद उमर साहब पालनपूरी रह. का अक मडकूज:

लाजपूर में हमारी तालिबे ईल्मी के जमाने में बडा

ईजतिमा हुवा, निजामुद्दीन के अकाबिरीन का काइला उसमें आया हुवा था, ईस ईजतिमा में उलमाअे किराम के लिये अेक भुसूसी मजलिस रणी गई, जिसमें हजरत मोलाना मुहम्मद उमर साहब पालनपूरी रह. का बयान तय हुवा, कुछ आम मुसलमान भी ईस मजमे में शामिल हो गअे तो मोलाना ने हिकमत से पेहले अरबी में बयान शुरू कर दिया, ताके सिई हजरते उलमाअे किराम ही रहें, गुजरात के कुछ नामवर उलमाअे किराम को नाम बनाम मोलाना मुहम्मद उमर साहब ने आवाज दे कर कुरसी के करीब बुलाया, और बडोत मुहब्बत से इरमाते, कुलां मोलाना साहब आगे तशरीक लाअें में उनके मिलने का मुश्ताक हुं, में उनसे मुसाइहा करना चाहता हुं ईस तरह करीब बुला कर भयरियत पूछी, कोनसी कोनसी किताबें पढाते हय वह मअलूम की, और मुबारकबाद और दुआअें दी किर बयान शुरू हुवा.

मजलिस का अदब:

हदीस शरीफ में भी हमको मजलिस का यह अदब सिखाया गया हय के अकल, समज रखनेवाले और बडी उम्र के लोग मजलिस में आगे रहे, ताके वह बात पूरे तौर पर करीब से समज सके.

और हमारे यहां मिजाज यह हय के जब कभी ईस तरह की दीनी मजलिस होती हय तो बडे तलबा पीछे बेठ जाते हंय, हल्लांके आगे रेहना चाहिये, अेक मरतबा जामिअह की ईसी मस्जिद में किसी बुजुर्ग का पिताब था, में अपनी जिम्मेदारी के मुताबिक तलबा को मुरत्तब बिठाने की कोशिश

કર રહા થા, મેં ને બડે તલબા કો આગે બુલાને કે લિયે હસતે હુવે કહા, અરે ભાઈ! તવાઝુઅ ન કરો, આગે આ જાઓ, તો ઉસ પર એક મુશ્કિક ઉસ્તાઝ ને ફરમાયા: યહ તવાઝુઅ નહીં, તકાસુલ (સુસ્તી) હય, ઈસ લિયે ખાસ ધ્યાન રહે મજલિસ મેં બડે ઔર સમઝદાર લોગોં કો આગે રેહના ચાહિયે.

હઝરત મોલાના મુહમ્મદ ઉમર સાહબ રહ. કે બયાન કી બાત:

તો મેં યહ બતા રહા થા કે હઝરત મોલાના ઉમર સાહબ રહ. કા બયાન શુરૂ હુવા, મોલાના ને ઈસ બયાન મેં બહોત હી વાલિહાના અંદાઝ મેં હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મુબારક રહ. કા ખત જો અશ્આર કી શકલ મેં હય જો ઉન્હોંને હઝરત ફુઝૈલ બિન અયાઝ રહ. કો લિખા થા વહ ખુબ ઉમ્દહ દર્દભરે લેહજે મેં પઢ પઢ કર સુનાયા, ખુદ ભી ખૂબ રોતે ગએ, ઈશકે ઈલાહી સે દિલોં કો ગરમાતે ગએ, ઔર મજમે મેં હાઝિર ઉલમા કો ભી રૂલાતે રહે, ફિર એક અજીબ સચ્ચી બાત ઈર્શાદ ફરમાઈ:

હઝરત મોલાના મુહમ્મદ ઉમર સાહબ પાલનપૂરી રહ. કી ઝુબાન સે અપને ઈન કાનોં સે યહ બાત મેં ને સુની અલ્લાહ ગવાહ હય ઉલમા કે મજમે મેં, હઝરત ને ઈર્શાદ ફરમાયા: “જો ઉલમા જો મુદરિસીન છોટે છોટે ગાંવ મેં રેહતે હંચ ઔર લોગોં કો પાંચ વકત કી નમાઝેં પઢાતે હંચ ઔર બચ્ચોં કો મકતબ પઢાતે હંચ બસ્તી મેં કિસીકા ઈન્તેકાલ હો તો જનાઝહ કી નમાઝ પઢાતે હંચ ઔર બચ્ચા પૈદા હુવા તો ઉન્કે કાન મેં અઝાન દેતે હંચ ઔર મુસલમાનોં કો જરૂરી, બુન્યાદી

મસાઈલ સિખાતે હંચ ઓર બસ્તી કે તમામ બુન્યાદી, દીની કામો કા ફિક રખતે હંચ, ઓર ૩૦, ૪૦ સાલોં સે યઅની તવીલ અરસે સે દીહાતોં મેં મુકીમ હંચ.

મોલાના કે અલ્ફાઝ થે:

મેં ઐસે લોગોં કો હરગિઝ નહીં કેહતા, હરગિઝ નહીં કેહતા, હરગિઝ નહીં કેહતા કે વહ જમાઅત મેં જાએ, ફિર ફરમાયા:

અગર વહ જમાઅત મેં જાએંગે, બસ્તી કે સારે કામ કોન કરેગા? ઐસે છોટે ગાંવ મેં નમાઝ પઢાને જાએગા કોન? બચ્ચોં કો મક્તબ પઢાને જાએગા કોન? કલિમહ પઢાને જાએગા કોન? બહોત તાકીદ સે ફરમાયા કે મેં હરગિઝ નહીં કેહતા કે વહ જમાઅત મેં જાએ, ફિર ફરમાયા:

હાં! મકામી કામોં મેં મદદ કરો ઓર શિકત કરો, ઈસ લિયે કે મકામી કામ ભી બહોત અહમ હય, હમારે એક દોસ્ત વકીલ સાહબ ચિલ્લે મેં ગએ, ફરમાને લગે, મકામી કામ Local Standing Comitee હય, ગર્ઝ ઈન છોટે દીહાતોં મેં બંજર બસ્તીયોં મેં બડે મસાઈલ હોત હંચ, ઈમામ સાહબ ગએ ઉનકી પગાર જારી રખ કર દૂસરે ઈમામોં કો પગાર દેના બસ્તીવાલોં કે બસ મેં નહીં હોતા.

પગાર બંદ કરવા કર ઈમામ સાહબ કા જમાઅત મેં નિકલના ઈમામ કે બસ મેં નહીં હોતા, ઐસે ભી પગાર મામૂલી હોતી હય, તઅલીમી કયફિયત પર ભી બડા અસર હોતા હય, કુછ બસ્તીયોં મેં ઈમામ ગયા તો કોઈ બિદઈતી યા ગુમરાહ ફિરકે કા ઈમામ દાખિલ હો ગયા જો નિઝામ બના બનાયા થા

બિગડ ગયા, ઇસ તરહ બડે મસાઈલ હો જાતે હંચ. હાં! છુટ્ટી કે મોકે પર કુછ મુનાસિબ નઝમ હો સકતા હો તો નિકલના ચાહિયે, ઇન્શાઅલ્લાહ ખૈર હોગી.

ગર્ઝ યહ કે હમ કો જો મિઝાજ મિલા હય, દીન કે હર એક શોઅબે કે સાથ નુસ્રત કા, મદદ કા, તઆવુન કા, ઉસકો બરકરાર રખના ચાહિયે.

વારિસે અંબિયા હોને કા મતલબ:

એક દો બાતેં ઓર અર્ઝ કર દું કે યહ જો હદીસ હય

“إنما العلماء ورثة الأنبياء”

ઉલમા અંબિયા કે વારિસીન હંચ, હઝરત મોલાના અહમદ લાટ સાહબ કા વહી બયાન જો અલમહમૂદ મેં છપા હય, ઉસી મેં ફરમાયા કે વિરાસત કા મતલબ કયા?

જિતની ચીઝેં નબીએ કરીમ સલ. ને કર કે બતાઈ.

હુઝૂર સલ. ને દઅવત દી.

હુઝૂર સલ. ને તઅલીમ દી.

હુઝૂર સલ. ને તઝકિયા કિયા.

હુઝૂર સલ. કો અલ્લાહ કે સાથ તઅલ્લુક થા.

હુઝૂર સલ. મેં મખ્લૂક કી ખિદમત કા જઝબા થા.

હુઝૂર સલ. મેં મખ્લૂક પર રહમો કરમ કા જઝબા થા.

જિતને સિક્ષત નબીએ કરીમ સલ. મેં થે, ઇન તમામ સિક્ષત કો અપનાના ઓર ઉસકી દઅવત ચલાના યહ વારિસે અંબિયા હોને કા મતલબ હય, વહ તમામ સિક્ષત ઉલમા મેં આએ, જો હુઝૂર સલ. મેં થી.

હુઝૂર સલ. ને તઅલીમ કા કામ કિયા, હમેં ભી કરના

हय.

हुज़ूर सल. ने दिल को साफ़ करने का काम किया, हमें भी करना हय.

हुज़ूर सल. ने दअवत का काम किया, हमें भी करना हय.

हुज़ूर सल. ने मज्लूके जुदा पर रहम और तरस जाया, हमें भी अल्लाह की मज्लूक पर रहम और तरस जाना हय.

हुज़ूर सल. ने मज्लूक की जिदमत की हमें भी करनी हय, धन तमाम कामों को अंजाम देना, उलमा के लिये ખुसूसी तौर पर हुज़ूर सल. की भीरास हय.

इक की बात:

और अेक दद की बात अभीर में सुना हुं, मेरे मुश्कीक और मोहसिन हज़रत मोलाना तल्हा दा.ब. धंने हज़रत शैभुल हदीस मोलाना जकरिया साहब रह. आज कल रोते रोते लोगों को यह बात बयान इरमाते हंय:

हमारे इस्लाम और दीन के दुश्मन दीने हक के दुश्मन याहे बिदअती हों, याहे कादयानी हों, याहे शीआ हों, याहे यहूदी हों, याहे नसारा हों, याहे मुशरीकीन हों, याहे कुश्कर हों, याहे दहरिया हों, याहे ला मजहबवाले हों, जितने इस्लाम और दीने हक के दुश्मन हंय वह इस वकत सब आपस में अेक हो गये हंय, और अेक उनका टार्गेट हय, वह यह के दीने हक और दीने हक का काम करनेवालों को भत्म किया जाअे, बरबाद किया जाअे.

તઅજ્જુબ કી બાત હય કે તમામ દુશ્મન તો મુત્તહિદ હો જાએં ઓર હમ અહલે હક અલગ અલગ જમાઅતોં મેં તક્સીમ હો જાએં કે દઅવતવાલે અલગ, ખાનકાહવાલે અલગ ઓર મદ્રસેવાલે અલગ દુખ કી બાત હય કે દુશ્મન તો સબ મુત્તહિદ ઓર અહલે હક તીન હિસ્સોં મેં બટ જાએં.

આજ કે ઈસ બયાન કા એક અહમ મક્સદ:

યહ મઝમૂન આપ તલબા કો બયાન કરને કા એક મક્સદ યહ ભી હય કે હમારે મોલવીયોં મેં કુછ કી તબીઅત મેં ભી યહ ગુલૂ આ જાતા હય ઉનકા મિઝાજ બિગડ જાતા હય, ઈસ ગુલૂ સે અપને આપકો બયાના હય, જિસ ઝમાને મેં દવરએ હદીસ પઢતા થા, એક મરતબા હમારે એક કલાસ કે સાથી કા નિકાહ થા, કિસી ગાંવ મેં ઉસ નિકાહ મેં શિર્કત કે લિયે જાના હુવા તો એક મોલવી સાહબ સે મુલાકાત હુઈ જો તીન સાલ પેહલે દવરહ સે તકમીલ કર ચુકે થે, વહ સાલ લગા કર આએ થે, ઉન્હોંને બાત બાત મેં પૂછા કે બુખારી કહાં ચલ રહી હય મેં ને કહા કિતાબુલ ઈલ્મ.

હઝરત શૈખુલ હદીસ મોલાના ઈકરામ અલી સાહબ રહ. કે યહાં ઈમાન પર મુફ્સલ તકરીર હોતી થી, ઉસ મોલવી સાહબ ને કહા જો ફારિગ હો કર એક સાલ લગા કર આએ થે કે શૈખ સાહબ સે કહો, અબ લંબી લંબી તકરીરોં ન કરે, થોડા જમાઅત મેં ભી નિકલે, ચિલ્લે મેં જાએં.

ઈસ તરહ કે મોકે પર હમારે કુછ ઉલમા જો જમાઅત મેં નહી જાતે, વહ જમાઅત મેં જાનેવાલે ઉલમા પર ઈશકાલ કરતે હંચ કે પઢને કે ઝમાને મેં મેહનત સે પઢા નહી ઈસ લિયે

तब्लीग में सीपने के लिये जाना पड़ता है और अब तब्लीग में धूमना फिरना बंद कर, पढाने बैठ जा.

दोनों तरह की बात में गलती है के अके मोल्वी साहब ने बुधारी शरीफ के दर्स की तहकीर कर डाली और दूसरे साहब ने जमाअत में निकलने की तहकीर कर डाली, ऐसा नहीं होना चाहिये. मैं ने मेरे मुशिफ यूरोप के अमीरे तब्लीग डाइर पटेल साहब मद्दे जिल्लहुल आली की जुबान से रशक के अंदाज में सुना, देओ! मोलाना ईकराम साहब रह. उदीस पढाते पढाते दुन्या से चले गये, कैसी ध्यारी जिंदगी, कैसी ध्यारी मौत. यह हमारे कुछ मोल्वीयों के जहन बिगड गये के जिस काम में गये, बस उसीको सब कुछ समजना और दूसरे कामवालों की तहकीर तरदीद करना यह मिजाज नहीं होना चाहिये, ईस लिये आप हज्जत अपना वह मिजाज बनाओ जो अल्लाह ने हमका हुकम दिया है.

وكذلك جعلناكم امة وسطا (سورة بقره: 143)

तर्जुमा: ईसी तरह हमने तुमको मोअतदिल उम्मत बनाया, हमारा मिजाज मोअतदिल हो.

لا نفرق بين أحد من رساله

तर्जुमा: हम उसके रसूलों में से किसी रसूल के दरम्यान तफरीक नहीं करते.

दीन का हर काम एक और सही हर काम की अपनी अपनी हयसियत के मुताबिक नुस्त, मदद, तआपुन करना, लेकिन किसी काम की तहकीर न करना और किसी काम की तरदीद भी न करना और तहकीर भी न करना.

હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ સાહબ રહ. કો અપના ફિક:

હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ સાહબ રહ. કે હાલાત પઢો, દંગ રેહ જાઓગે, મેરે મુશિદે અવ્વલ હઝરત મુક્તી મહમૂદ સાહબ ગંગોહી રહ. કી ઝુબાન સે કઈ મરતબા સુના કે જબ હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ સાહબ રહ. મેવાત કે ઇલાકે સે સફર કર કે આતે થે અગર મોકા હોતા તો રાયપૂર ખાનકાહ મેં હઝરત અકદસ રાયપૂરી રહ. કે પાસ ચલે જાતે થે. અગર રાયપૂર કી હાઝરી કા મોકા ન હોતા તો નિઝામુદ્દીન પર એ'તેકાફ કર લેતે થે. ઇર્શાદ ફરમાતે થે: અલ્લાહ કે બંદોં કે સાથ મેલ જોલ કી વજા સે અલ્લાહ કે સાથ તઅલ્લુક કે સિલસિલે મેં દિલ પર ગદોં ગુબાર આ જાતા હય, જિસકે નતીજે મેં વહ અલ્લાહ કે સાથ તઅલ્લુક બાકી નહી રેહતા જો હોના ચાહિયે.

મખ્લૂક કે સાથ ઝયાદહ મેલ જોલ કી વજા સે જો ગદોં ગુબાર લગ ગયા હય ઉસકો ઉડાને કી ખાતિર મેં એ'તેકાફ કરતા હું, યા હઝરત રાઈપૂરી કી ખાનકાહ મેં જાતા હું, તાકે અલ્લાહ કે સાથ તઅલ્લુક મેં વહ તાઝગી આ જાવે જો હોની ચાહિયે. દૂસરોં કી ઝિંદગી કી દીની ફિકોં કે સાથ અપની ઝિંદગી કી ભી ફિક કરના બહોત જરૂરી હય, ફરાઈઝ, વાજિબાત કી અદાયગી, સુન્નતોં કા એહતેમામ, મામૂલાત કી પાબંદી હોની ચાહિયે.

કુર્આન મજીદ મેં બારી તઆલા કા ઇર્શાદ:

और यह थीक तो कुरआन की आयत में भी हय:

إن لك في النهار سبحةً طويلاً. (سورة مزمل: ٤)

દિન મેં આપ સલ. કી બહોત મશ્ગૂલી હય, ઓર આપ સલ. કી મશ્ગૂલી કોઈ દુન્યવી કારોબારી તો થી નહી, બસ અલ્લાહ કે બંદોં કો દિન ભર દીન કી દઅવત દેના હોતા થા, તો રાત મેં કયા કરના હય? ખુદ અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હંય:

قم الليل إلا قليلاً نصفه أو انقص منه قليلاً (سورة مزمل: ٣٢)

રાત કા થોડા હિસ્સા છોડ કર બાકી રાત મેં (ઈબાદત કે લિયે) ખડે હો જાયા કરો, દિન મેં મેહનત ઓર રાત મેં ઉસકે લિયે અલ્લાહ કે સાથ તઅલ્લુક કો મજબૂત કરના, યહ દીન કા હર કામ કરનેવાલોં કે લિયે બહોત જરૂરી હય.

એક ગલત ફેહમી કો દૂર કર દૂં:

એક ગલત ફેહમી કા ઈઝાલા કર દું, કુછ લોગ કેહતે હંય કે યહ દઅવત કા કામ મોલાના ઈલ્યાસ સાહબ રહ. ને શુરૂ ક્રિયા, સવાલ યહ હય કે દઅવત કા કામ સિફ મોલાના ઈલ્યાસ સાહબ ને શુરૂ ક્રિયા હોતા તો ચૌદહ સો સાલ મેં ઉમ્મત કા હાલ કયા સે કયા હોતા?

ચૌદહ સો સાલ મેં ઉમ્મત ગુમરાહ હો કર ખત્મ હો જાતી, યહ વહ લોગ કેહતે હંય જિનકો ઈતીહાસ કી ખબર નહી, મુફકિરે ઈસ્લામ હઝરત મોલાના અલી મિયાં સાહબ નદવી રહ. કી કિતાબ તારીખે દઅવત વ અઝીમત પઢો તો પેહલી સદી સે લે કર આજ તક જિન્હોંને દઅવત કે મૈદાન મેં કામ ક્રિયા, હુઝૂર સલ. કે ઝમાને સે લે કર આજ તક ઉનકી ઈતીહાસ આપકો પઢને મેં મિલેંગી, તારીખે ઈસ્લામ પઢીએ ઓર અવલિયા કે વાકિઆત પઢીએ, લિહાઝા યહ કેહના કે

મોલાના ને યહ કામ શુરૂ કિયા, ગલત બાત હય, હાં જિસ ખાસ નહજ સે યહ કામ ચલ રહા હય ઉસ ખાસ નહજ કી ઇબ્તિદા હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ સાહબ રહ. સે હુઈ, વરના દઅવત કા કામ ઉમ્મત કે ચૌદહ સો સાલ મેં કભી બંદ નહીં હુવા, તવાતુર કે સાથ યહ કામ ઉમ્મત મેં ચલતા રહા, અલ્લાહ તઆલા ને ઇસ દૌર મેં ઇસ ખાસ નહજ સે દઅવત કે કામ કે લિયે હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ સાહબ રહ. કો પસંદ ફરમાયા.

દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ કા ફેઝ:

૧૮૬૬ ઇ. મેં દારૂલ ઉલૂમ દેવબંદ કી બુન્યાદ રખી ગઈ, હઝરત શૈખુલ હિંદ મોલાના મહમૂદ હસન, આલિમ, ફાઝિલ હુવે, ફિર હઝરત શૈખુલ હિંદ કે શાગિર્દો મેં હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ સાહબ રહ. હય, ગર્ઝ મોલાના ઇલ્યાસ સાહબ રહ. દારૂલ દેવબંદ મેં પઢે, આલિમ બને, શૈખુલ હિંદ કા ફેઝ હય. *ذالك تقدير العزيز العليم.*

હઝરત શૈખુલ હિંદ કે દિલ મેં ઇન્સાનિયત કા જો ફિક, દર્દ, ગમ ઓર કુઠન થી ઉસકા એક બડા હિસ્સા મોલાના ઇલ્યાસ સાહબ રહ. કો મિલા.

દેવબંદ ઓર તબ્લીગ લાઝિમ મહૂમ:

અબ તો સરકાર કી તરફ સે નાગરીકોં કા જો સર્વે હોતા હય, ઉસમેં મઝહબ કે નીચે મસ્લક કા ભી સવાલ હોતા હય કે આપ મુસલમાન કિસ મસ્લક સે હંચ? રઝાખાની હય, બરેલ્વી હય, શીઆ હય, ગૈર મુકલિદ હય? તો હમારે લિયે હુકૂમત કે લોગ ભી કેહતે હંચ, દેવબંદી તબ્લીગી, ગોયા અબ હમ

સરકારી ઇસ્તિલાહ મેં ભી એક દૂસરે કે લિયે લાઝિમ મલૂમ હો ગએ હય, એક સિક્કે કી દો જાનિબ હો ગએ હય, તબ્લીગ ઓર દેવબંદ દોનોં એક દૂસરે સે અલગ કભી નહીં હો સકતે.

એક દેવબંદી આલિમ સે તબ્લીગ શુરૂ હુઈ, તબ્લીગ ને દેવબંદિચ્ચત કો આલમ કે કોને કાને મેં પહોંચા દિયા, તબ્લીગ કી બરકત સે હમારે અકાબિરે કા ઇલ્મી, અમલી, રૂહાની ફેઝ આલમ મેં આમ હુવા, ઓર હમ ઇન દોનોં નિસ્બતોં કો ફિખ્ર સે બયાન કરતે હય, હમ દેવબંદી તબ્લીગી હય, ઓર ઇસ નિસ્બત કો હમ દુન્યા વ આખિરત મેં અપને લિયે સઆદત કા ઝરિયા સમઝતે હંય.

તશકીલ:

મેં તો આપ કો દઅવત વ તબ્લીગ કી તરગીબ દેતા હું, અલ્લાહ કો રાઝી કરને કે લિયે ઇસ મુબારક મેહનત મેં લગો, આપકે લગને સે એક અહમ ફાયદા ઓર હોગા વહ યહ હય કે આપ ખુલ્લે દિલ કે સાથ કામ કરોગે તો જો ખતરહ, નુક્સાન કા અંદેશા હય, ઉસ નુક્સાન સે ઇન્શાઅલ્લાહ હમ બચ જાએંગે, ઓર દૂસરે દુન્યવી, દીની ફવાઈદ તો હાસિલ હોંગે હી ઇન્શાઅલ્લાહ.

આપ ઇલાકોં મેં જાઓગે તો ઇસ્લાહે અકાઈદ કી ઓર ક્યામે મકાતિબ કી ભી ફિકે કરોગે.

એક ફાયદેવાલા મશ્વરહ:

બહરહાલ ઇસ સિલસિલે મેં આપકો હઝરત શૈખ ઝકરિયા સાહબ રહ. કી “આપ બીતી” કા મુતાલઆ કરના ચાહિયે, “મોલાના ઇલ્યાસ સાહબ રહ. ઓર ઉનકી દીની

દઅવત” નામી કિતાબ કા મુતાલઆ કરના ચાહિયે, મોલાના મુહમ્મદ ઈલ્યાસ સાહબ રહ. કે “મલ્કૂઝાત” કા ભી મુતાલઆ કરના ચાહિયે, હઝરતજી મોલાના મુહમ્મદ યુસુફ સાહબ રહ. કે “મલ્કૂઝાત વ મક્તૂબાત” ભી છપે હંચ ઉનકો પઢના ચાહિયે. હમારે હઝરત મુફ્તી મહમૂદ હસન સાહબ ગંગોહી નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ કે મુતઅલ્લિક હઝરત શૈખુલ હદીસ મોલાના ફઝલુર્રહમાન અઅઝમી કી કિતાબ આઈ હય “ મુફ્તી મહમૂદ સાહબ ગંગોહી રહ. ઓર જમાઅતે તબ્લીગ” વહ કિતાબ ભી પઢની ચાહિયે, ઈસ કિતાબ મેં હઝરત મોલાના ફઝલુર્રહમાન સાહબ અઅઝમી ને બહોત હી અહમ ઓર કીમતી બાતે જમા ફરમાઈ હય, મોલાના ફઝલુર્રહમાન સાહબ બડે ઉચે દરજે કે આલિમ, શૈખુલ હદીસ હય, સાહિબે નિસ્બત બુઝુર્ગ હય, હઝરત હકીમ અખ્તર સાહબ દા.બ. કે ખલીફા હય ઓર જામિઅહ ડાબેલ મેં મુદરિસ થે ઉસ વકત ભી દઅવત વ તબ્લીગ કે કામ મેં બરાબર હિસ્સા લેતે થે, હમારે નવસારી વલસાડ કે ઝિમ્મેદાર વેસ્મા કે હસન ચાચા સાલેહજી મર્હુમ થે, ઉનકે પાસ ઉસ ઝમાને મેં મોટર સાઈકલ થા, શામ કો મદ્રસે કે બાંદ યહ દોનોં અતરાફ કે ગાંવ મેં તશકીલ, ગશ્ત કે લિયે જાયા કરતે થે, મોલાના અઅઝમી ને નમાઝ મેં રૂકુઅ, સજદહ ઈત્મીનાન સે અદા કરને કે મુતઅલ્લિક બહોત અચ્છી છોટી સી કિતાબ લિખી હય, નિઝામુદ્દીન મરકઝ પર હઝરત મોલાના સઅદ સાહબ દા.બ. કે બયાન મેં મેં ને ખુદ સુના, મોલાના ઈસ કિતાબ કો ખરીદ કર પઢ કર અમલ કરને કી તરગીબ દે રહે થે.

हजरत कुतुबुद्दीन मुल्ला साहब की एक किताब अमी आँध उय, “तज्जियह व अहसान और अकाबिरे तब्लीग” वह भी पढनी याहिये, एन किताबों को पढेंगे तो आपको समज में आयेगा के हअवत का काम उय क्या थीज?

हमारे हजरत शैबुल हदीस मुश्ती अहमद साहब भानपूरी दा.ब. हंमेशा एक उसूल बतलाया करते हंय किसी भी यणवण को समजने के लिये पेहले उसके स्थापक की जिंदगी के हालत का पढना जरूरी हय, तो वह यणवण सहीह तौर पर समज में आयेगी एस लिये हजरतज्ज मोलाना मुहम्मद हल्यास साहब रह. की जिंदगी और दिन हालत में आप ने एस भास तर्ज पर मेहनत शुरु की उसको किताबों में पढना याहिये.

हजरत मोलाना हल्यास साहब ने पेहले मक़तिब काँम इरमाये, इर मवजूदह तब्लीग का काम शुरु इरमाया:

आज कल लोग हजरतज्ज मोलाना मुहम्मद हल्यास साहब रह. की जिंदगी तो पढते नही, हजरत के हालत में लिभा. हय के पेहले आपने मेवात में मक़तिब शुरु किये, इर मेवात में तब्लीग का काम शुरु किया.

कुछ वक़त पेहले दीनी निस्बत पर इंस का सइर हुवा तो अहबाब ने बताया के जब हजरतज्ज मोलाना हन्आमुल हसन साहब रह. का युरोप का सइर हुवा तो बहोत ताकीद से इरमाया, जगा जगा मक़तिब काँम करो, आज लोग बडी भिकदार में मुसलमान हो रहे हंय और उनकी तअलीम के

दिये मुनज्जम निजाम में अली काई कमी हय, तब समज में आया के हजरतञ्च रह. ने कैसी दूरबीनी निगाहों से मकतिब, की ताकीद इरमाँ थी.

अल्लाह तबारक व तआला एस क्षयदेवाले काम से हमें खुडने की तौईक अता इरमाँ. (आमीन) और गुलू, तशदुद, इब्तिलाइ, इन्तिशार और इकतिराक से अल्लाह हमारी छिझत इरमाँ. (आमीन) और जुल्ले दिल के साथ दीन के हर अेक शोअबे और हर अेक शोअबे के काम करनेवालों के इकराम, अेहतेराम और अदब के साथ हमें काम करने की तौईक अता इरमाँ. (आमीन)

जइरत हय के छे नंबर में से योथे नंबर इकरामे मुस्लिम पर भूब अमल किया जाँ, आम मुसलमान और उलमा और हुइझा और दीन का काम करनेवालों का भूब इकराम किया जाँ, उदीस शरीइ में बी इसकी ताकीद आँ हय.

यंदा बी दीनी काम हय:

हमारे सुरत जिल्ले के साबिक अभीरे तब्लीग महुम गुलाम मुहम्मद नालबंद साहब थे, बडे मोअतदिल मिजाज के थे, में जिस जमाने में जामिअह डामेल में अरबी दोम पढता था, उस वकत नई बोर्डिंग में मेरा इम जामिअह के सदर मुइती हजरत मुइती इस्माँल साहब कछोल्वी मद्दे जिल्लहू के पडोस में था, महुम गुलाम मुहम्मद नालबंद साहब मुइती साहब को मिलने आते, मश्वरह करते और दीगर उलमा से बी अख्ण रब्त और मुहब्बत रबते थे.

મહુમ મુખ્તલિફ મદ્રસોં કે સફીરોં કો ચંદે કે કામ મેં મદદ કરતે, સફીરોં કી રેહબરી, સિક્ષારિશ કરતે, બેવા ઓર યતીમોં કી ભી ખિદમત કરતે, કુછ સાથિયોં ને ઉસ ચંદે કરાને કી ખિદમત કો નામુનાસિબ સમઝ કર હઝરતજી મોલાના ઈન્આમુલ હસન સાહબ રહ. કો ફરિયાદ કી, હઝરતજી રહ. ને મહુમ સે પૂછા, ઉન્હોંને સહીહ સહીહ પૂરી બાત ચંદા કરવાને કી બતા દી, ઉસ પર હઝરતજી રહ. ને અખીર મેં ફરમાયા યહ જો કામ કર રહે હો ચંદા કરવાને કા કરતે રહો, યહ વાકિઅહ મહુમ કી ઝુબાન સે ખુદ મેં ને સુના હય, ઈસ લિયે મદારિસ કે સફીર જો ચંદા કરને આતે હંચ, ઉનકો ગલત ન સમઝે, ઉનકી મદદ કરે, ઈસ મવઝૂઅ પર એક અહમ કિતાબ “મદારિસ કે સુફરા સે હમારા સુલૂક એક લમ્હએ ફિક્કિયહ” મેરે હઝરત શૈખુલ હદીસ મુફ્તી અહમ સાહબ મદે ઝિલ્લહુલ આલી કી આઈ હય, ઉસકો પઢના, પઢાના ચાહિયે.

એક મિસાલ:

હઝરત મોલાના મુહમ્મદ ઉમર સાહબ પાલનપૂરી રહ. એક મિસાલ દેતે થે, ઈન્સાની ઝિંદગી જો ઈજતિમાઈ તૌર પર ચલ રહી હય ઉસમેં બહોત સારે તબ્કે કે લોગ હંચ, કિસાન હંચ, તાજિર હંચ, મઝદૂર લોગ હંચ, ઈલાજ મુઆલજા કરનેવાલે હંચ, હુનરવાલે લોગ હંચ ઓર હર તબ્કે કે લોગોં કી ઝરૂરત હય, હર તબ્કે કી અહમિયત હય કોઈ કિસી કો કોઈ કામ છુડવા નહીં સકતા ઓર ઉસે ગૈર અહમ નહીં સમઝ સકતા વરના ઝીંદગી કા નિઝામ ખરાબ હો જાએગા, ઈસી તરહ ઉલમા, અહલે મદારિસ, અહલે મકાતિબ, અહલે દઅવત

સબ કી જરૂરત હય, સબ કી અહમિયત હય.

દૂસરી મિસાલ:

જૈસે ઇન્સાની જિસ્મ કે મુખ્તલિફ આ'ઝા (અંગ) હંય, હર ઉઝવ અહમ હય, હર ઉઝવ કા ફાયદા હય, કિસી ભી ઉઝવ કા બેકાર હોના પૂરે જિસ્મ કે લિયે તકલીફ કા સબબ હય, ઇસી તરહ દીની, રૂહાની નિઝામ મેં તમામ શોઅબોં કી અહમિયત હય ઓર જરૂરત હય કોઈ કિસી કો હકીર ન સમઝે, ગૈર મુફીદ ન સમઝે, હર એક દીની કામ કા એહતેરામ હો, હર એક કામ કરનેવાલોં કા એહતેરામ કરો.

દઅવત કે કામ સે આમ લોગોં મેં દીન કી તલબ બેદાર હોતી હય, દીન કી ખ્યાસ કા એહસાસ હોતા હય, મદારિસ ઇસ તલબ ઓર ખ્યાસ કો બુઝાને કા મકામ હય, મકાતિબ ઓર દારૂલ ઉલૂમ કલિમહ પઢનેવાલોં કો કામિલ ઇસ્લામ ઓર કામિલ ઇમાન સિખાને કી જગા હય, દઅવત કા કામ બડોં મેં, જવાનોં મેં હોતા હય, મકાતિબ કે ઝરિયે બચપન હી સે ઇમાન, ઇસ્લામ ઓર દીન કો મજબૂત કિયા જાતા હય, યઅની દીન કા હર કામ જરૂરી હય.

હઝરત મોલાના ઇબ્રાહીમ સાહબ દેવલા મદે ઝિલ્લહુલ આલી કા અહમ મલ્કૂઝ:

ઇસ વકત કી દઅવત વ તબ્લીગ કી અઝીમ રૂહાની શખ્સીયત હઝરત મોલાના ઇબ્રાહીમ સાહબ દેવલા મદે ઝિલ્લહુલ આલી ફરમાતે હંય કે દઅવત વ તબ્લીગ કા કામ વસીલા હય અસલ કામ સુન્નત ઓર શરીઅત પર ચલના હય, જૈસે વુઝૂ વસીલા હય નમાઝ કા, તબ્લીગ કા કામ મુકમ્મલ દીન

ਨਈ ਏਯ ਮੁਕਮਲ ਈਨ ਕੀ ਤਲਭ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਕਾ ਝਰਿਆ ਏਯ.

ਕੁਆਨ ਮਞੁਦ ਕੀ ਖਿਦਮਤ ਏਈਸ ਕੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਮੈਂ:

(بخارى شريف) عير كم من تعلم القرآن و علمه

ਏਝਰਤ ਨਭੀਐ ਕਰੀਮ ਸਲ. ਨੇ ਈਸ਼ਾਦ ਈਰਮਾਯਾ ਕੇ ਤੁਮ ਮੈਂ ਭੇਏਤਰੀਨ ਆਏਮੀ ਵਏ ਏਯ ਞੋ ਕੁਆਨ ਮਞੁਦ ਸੀਖੇ ਐਰ ਏੂਸਰੋਂ ਕੋ ਸਿਖਾਐ, ਆਪ ਸਲ. ਕਾ ਅਮਲ ਮੁਭਾਰਕ ਯਏ ਥਾ ਕੇ ਐਓਏਓਂ ਕੋ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨਾ ਏਓ ਯਾ ਕਏ ਮਯਿਤ ਐਕ ਸਾਥ ਏਓ ਏਸ ਮੋਕੇ ਪਰ ਕਭ ਮੈਂ ਰਖਨਾ ਏਓ ਤੋ ਆਗੇ ਭਠਾਨਾ ਕੁਆਨ ਕੀ ਨਿਸ਼ਭਤ ਸੇ ਈਰਮਾਏ, ਕਿਸਕੋ ਝਯਾਏਏ ਕੁਆਨ ਯਾਏ ਏਯ, ਲਿਏਝਾ ਞਿਸਕੋ ਝਯਾਏਏ ਕੁਆਨ ਯਾਏ ਏਓਠਾ ਏਸਕੋ ਕਭਰ ਮੈਂ ਕਿਭਲੇ ਕੀ ਤਰਏ ਪੇਏਲੇ ਰਖਾ ਞਾਠਾ, ਞਭ ਖੁਏ ਨਭੀਐ ਕਰੀਮ ਸਲ. ਕਾ ਯਏ ਅਮਲ ਐਰ ਯਏ ਈਰਮਾਨ ਏਯ ਤੋ ਏਿਰ ਕੁਆਨ ਕੀ ਖਿਦਮਤ ਕਰਨੇਵਾਲੇ ਏੁਏਏਝਾ, ਏਲਮਾ ਕੀ ਤਵਈਨ, ਤਝਲੀਲ, ਤਏਕੀਰ ਏਰਗਿਝ ਨ ਕਰੋ, ਏਨਕੋ ਕੁਆਨ ਕੇ ਖੁਏਮ ਏਓਨੇ ਕੀ ਨਿਸ਼ਭਤ ਸੇ ਅਥਞ ਐਰ ਅਏਝਲ ਸਮਝੋ. ਐਰ ਮਾਸ਼ਾਏਲਾਏ ਏਅਵਤ ਕੇ ਕਾਮ ਕੀ ਭਰਕਤ ਸੇ ਆਞ ਞਗਾ ਞਗਾ ਨਐ ਮਏਰਿਸ ਕਾਏਮ ਏਓ ਰਏ ਏਯ, ਏੀਨ ਕੇ ਏਰ ਤਭਕੇ ਕੋ ਤਾਕਤ ਮਿਲ ਰਈ ਏਯ, ਤਲਭਾ ਕੀ ਤਅਏਏ ਭਠ ਰਈ ਏਯ, ਭਏ ਈਵਾਏਏ ਏਸਿਲ ਏਓ ਰਏ ਏਯ.

ਈਨ ਕੀ ਸਮਝ:

ਏਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋ ਏਰ ਵਕਤ ਯਏ ਸੋਯਨਾ ਯਾਏਯੇ ਕੇ ਮੇਰੀ ਏਰ ਭਾਠ, ਮੇਰਾ ਏਰ ਕਾਮ, ਮੇਰੀ ਏਰ ਏਰਕਤ ਕਾ ਆਖਿਰਤ ਮੈਂ ਲਿਸਾਭ ਲਿਯਾ ਞਾਐਗਾ, ਏਸ ਲਿਯੇ ਮੁਝੇ ਏਸ ਏੁਨ੍ਯਾ ਮੈਂ ਕਿਸ ਤਰਏ ਰੇਏਨਾ ਯਾਏਯੇ? ਏਸਕੀ ਏਿਕ ਪੈਦਾ ਕਰੋ, ਯਏ ਏੀਨ ਕੀ ਸਮਝ ਭੂਝ ਏਯ, ਏਸ ਲਿਯੇ ਏਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਥਞੀ ਤਰਏ ਸੀਖ ਲੇਵੇ, ਞਿਨ

જિન કામોં કા કરના ઉસકે લિયે જરૂરી હય ઓર જિન જિન કામોં સે બચના ઉસકે લિયે જરૂરી હય વહ સીખે ઓર ઉસ પર અમલ કરે ઓર અલ્લાહ કે બંદોં કો ભી યહ પહોંચાવે.

મેરી ઈન ગુઝારિશાત કા ખુલાસા યહ હય કે હમ સબ દીન કે તમામ શોઅબોં કો હક સમઝેં, અપની અપની હયસિયત કે મુતાબિક હર શોઅબે કી મદદ કરેં, દઅવત કે કામ મેં ભી લગો, તઅલીમ કા કામ ભી કરો, ઓર અપની ઈસ્લાહ કે લિયે કિસી સાહિબે નિસ્બત બુઝુર્ગ સે તઅલ્લુક ભી કાઈમ કરો.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَ سَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

باسمہ تعالیٰ

ટ્રસ્ટ રજી.નં. ૦૧૧૭ ૫૬૬

ગુલ્શને અહમદ ટ્રસ્ટ સુરત, સચીન, ઊન, ભેસ્તાન

બયાદગાર: શૈખુલ હદીસ હઝરત મૌલના મુફ્તી અહમદ ખાનપૂરી સાહબ દા.બ.

ઈસ ટ્રસ્ટ કે માતહત સુરત, ઊન, ભેસ્તાન, સચીન કી ઝુપડપટ્ટીઓ મેં બિલકુલ ગરીબ ઈલાકો મેં સોલહ (૧૬) બસ્તીઓ મેં સુબહ, દોપહર, અસર ઓર મગરિબ બાદ મકાતિબ ચલ રહે હૈં, જિસમેં એક હઝાર કે કરીબ બચ્ચે બચ્ચિયાં દીની તાલીમ હાસિલ કર રહે હૈં. પચ્ચીસ (૨૫) ઉસ્તાદ ઓર તીન (૩) નિગરાની કરનેવાલે ઉલમાએ કિરામ ખિદમત અંજામ દે રહે હૈં. ઓર તીન મસ્જિદ ઓર તીન ઈબાદતખાને નમાઝ ઓર મકતબ કી તાલીમ સે આબાદ હૈ. દો નઈ મસ્જિદ કા કામ શુરૂ હોને જ રહા હૈ.

ઈસી ટ્રસ્ટ કે માતહત ઊન, જીલાની નગર મેં મદ્રસા ખદીજતુલ કુબરા કાઈમ હૈ. જિસમેં લડકીયોં કે લિયે આલિમા ઓર મોમિના કોર્સ તજવીદ કી સહીહ તાલીમ કે સાથ કાઈમ હૈ, જિસમેં ચાર મુઅલ્લિમા આપા ઓર તીન મુઅલ્લિમ ખિદમત અંજામ દે રહે હૈં. ઈસમેં ૬૦ લડકિયાં ઈસ વકત તાલીમ લે રહી હૈ. ઈસ મદ્રસા ખદીજતુલ કુબરા કે સરપરસ્ત **કારી વ. મુકરી હઝરત મોલાના કારી અહમદુલ્લાહ સાહબ કીરનપૂરી** (સદર શોબએ તજવીદ વ કિરાઅત જામિઅહ ડાભેલ) હૈ. અલ્લાહ તઆલા ઈન તમામ દીની ઈદારોં કો કબૂલ ફરમાએ ઓર તરક્કી સે નવાઝે. આમીન.

આઈ.એ. પટેલ I. A. PATEL

મોહતરમ જનાબ ઈબ્રાહીમ ભાઈ પટેલ મલાવીવાલા તરફથી હઝરત નબી સલ. અને ઈબ્રાહીમ ભાઈના ખાનદાનના મહુમોના ઈસાલે સવાબ માટે છપાવવામાં આવી છે. હક તઆલા કબૂલ ફરમાવે, સવાબે દારૈનથી નવાઝે. આમીન